

2024/1788

2024.7.15.

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2024/1788 IRÁNYELVE

(2024. június 13.)

a megújuló gáz és a földgáz, valamint a hidrogén belső piacára vonatkozó közös szabályokról, az (EU) 2023/1791 irányelv módosításáról, valamint a 2009/73/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről

(átdolgozás)

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 194. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽¹⁾,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére ⁽²⁾,

rendes jogalkotási eljárás keretében ⁽³⁾,

mivel:

- (1) A 2009/73/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet ⁽⁴⁾ több alkalommal jelentősen módosították. Mivel további módosításokat kell végrehajtani, az irányelvet az áttekinthetőség érdekében át kell dolgozni.
- (2) Az 1999 óta fokozatosan megvalósuló belső földgázpiac célja, hogy az Unió valamennyi fogyasztója, azaz a lakosság vagy a vállalkozások számára valós választási lehetőséget teremtsen, új üzleti lehetőségeket nyisson és bővítse a határokon keresztül történő kereskedelmet, és ezáltal hatékonyságjavulást, versenyképes árakat és magasabb szintű szolgáltatásokat teremtsen, továbbá hozzájáruljon az ellátás biztonságához és fenntarthatóságához.
- (3) A 2003/55/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽⁵⁾ és a 2009/73/EK irányelv jelentős mértékben hozzájárult a földgáz belső piacának kialakításához.
- (4) Az (EU) 2019/943 európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽⁶⁾ és az (EU) 2019/944 európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽⁷⁾ további lépést tett a villamos energia belső piacának fejlesztése terén azáltal, hogy a polgárokat állította annak középpontjába, és hozzájárult a tiszta energiarendszerre való átállást és az üvegházhatásúgáz-kibocsátás

⁽¹⁾ HL C 323., 2022.8.26., 101. o.

⁽²⁾ HL C 498., 2022.12.30., 83. o.

⁽³⁾ Az Európai Parlament 2024. április 11-i álláspontja (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és a Tanács 2024. május 21-i határozata.

⁽⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/73/EK irányelve (2009. július 13.) a földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2003/55/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 211., 2009.8.14., 94. o.).

⁽⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2003/55/EK irányelve (2003. június 26.) a földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 98/30/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 176., 2003.7.15., 57. o.).

⁽⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/943 rendelete (2019. június 5.) a villamos energia belső piacról (HL L 158., 2019.6.14., 54. o.).

⁽⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/944 irányelve (2019. június 5.) a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2012/27/EU irányelv módosításáról (HL L 158., 2019.6.14., 125. o.).

csökkentését célzó uniós célkitűzésekhez. A földgáz belső piacának ugyanezen elvekre kell épülnie, és biztosítania kell különösen az egyenlő szintű fogyasztóvédelmet. Az uniós energiapolitika keretében foglalkozni kell különösen a védelemre szoruló felhasználókkal és fel kell lépni az energiaszegénységgel szemben.

- (5) Az (EU) 2021/1119 európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁽⁸⁾ az Unió elkötelezte magát az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentése mellett. A gáz-halmazállapotú tüzelőanyagokra vonatkozó belső piaci szabályokat hozzá kell igazítani az említett rendelethez. Ezzel összefüggésben az Unió meghatározta az energiapiacok aktualizálásának módját – beleértve a gázpiacok dekarbonizációját is –, „A klímasemleges gazdaság létrehozása: Uniós stratégia az energiarendszer integrációjának megteremtéséért” című, 2020. július 8-i bizottsági közleményben (a továbbiakban: az energiarendszer integrációjára vonatkozó uniós stratégia), a „Hidrogénstratégia a klímasemleges Európáért” című bizottsági közleményben (a továbbiakban: uniós hidrogénstratégia), valamint az Európai Parlamentnek az energiatárolással kapcsolatos átfogó európai megközelítésről szóló, 2020. július 10-i állásfoglalásában⁽⁹⁾. Ennek az irányelvnek hozzá kell járulnia az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére irányuló uniós célkitűzés megvalósításához, ugyanakkor szavatolnia kell az ellátás biztonságát, valamint a földgáz és a hidrogén belső piacának megfelelő működését.
- (6) Ez az irányelv kiegészíti a kapcsolódó uniós szakpolitikai és jogalkotási eszközöket, különösen „Az európai zöld megállapodás” című, 2019. december 11-i bizottsági közlemény alapján előterjesztett ilyen eszközöket, például az (EU) 2023/857⁽¹⁰⁾, az (EU) 2023/957⁽¹¹⁾, az (EU) 2023/1805⁽¹²⁾ és az (EU) 2023/2405⁽¹³⁾ európai parlamenti és tanácsi rendeletet, valamint az (EU) 2023/959⁽¹⁴⁾, az (EU) 2023/1791⁽¹⁵⁾ és az (EU) 2023/2413⁽¹⁶⁾ európai parlamenti és tanácsi irányelvet, amelyek célja az uniós gazdaság dekarbonizációjának ösztönzése, valamint annak biztosítása, hogy az uniós gazdaság olyan pályán maradjon, amely az (EU) 2021/1119 rendeletben előírtaknak megfelelően 2050-re az Európai Unió klímasemlegessé válását eredményezi. Ezen irányelv fő célja, hogy lehetővé tegye és megkönnyítse a klímasemlegességre való áttérést azáltal, hogy biztosítja a hidrogénpiac bővülését és a földgázpiac hatékony működését.
- (7) A Bizottság által az Oroszországnak Ukrajnával szemben provokáció nélkül indított, indokolatlan katonai agressziója kezdetét követően elfogadott, „REPowerEU: Közös európai fellépés a megfizethetőbb, biztonságosabb és fenntarthatóbb energiáért” című, 2022. március 8-i közleményében (REPowerEU) hangsúlyozta, hogy az Unió orosz energiától való függésének fokozatos megszüntetése érdekében diverzifikálni kell a gázellátást. A közlemény megállapítja, hogy a fenntartható biometán-termelés növelése és a megújuló hidrogén térnyerése döntő szerepet játszhat, és ennek érdekében felkérte a jogalkotókat, hogy mielőbb fogadják el ezen irányelvet és az (EU) 2024/1789 európai parlamenti és tanácsi rendeletet⁽¹⁷⁾.

⁽⁸⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1119 rendelete (2021. június 30.) a klímasemlegesség elérését célzó keret létrehozásáról és a 401/2009/EK rendelet, valamint az (EU) 2018/1999 rendelet módosításáról (európai klímarendelet) (HL L 243., 2021.7.9., 1. o.).

⁽⁹⁾ HL C 371., 2021.9.15., 58. o.

⁽¹⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/857 rendelete (2023. április 19.) a Párizsi Megállapodásban vállalt kötelezettségek teljesítése érdekében a tagállamok által 2021-től 2030-ig kötelezően teljesítendő, az éghajlatpolitikai fellépéshez hozzájáruló éves üvegházhatásúgáz-kibocsátás-csökkentések meghatározásáról szóló (EU) 2018/842 rendelet, valamint az (EU) 2018/1999 rendelet módosításáról (HL L 111., 2023.4.26., 1. o.).

⁽¹¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/957 rendelete (2023. május 10.) az (EU) 2015/757 rendeletnek a tengeri közlekedési tevékenységek uniós kibocsátáskereskedelmi rendszerbe történő bevonását, valamint további üvegházhatásúgáz-kibocsátások és további hajótípusokból származó kibocsátások nyomon követését, jelentését és hitelesítését célzó módosításáról (HL L 130., 2023.5.16., 105. o.).

⁽¹²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/1805 rendelete (2023. szeptember 13.) a megújuló és alacsony kibocsátású tüzelőanyagok tengeri szállításban való alkalmazásáról, valamint a 2009/16/EK irányelv módosításáról (HL L 234., 2023.9.22., 48. o.).

⁽¹³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/2405 rendelete (2023. október 18.) a fenntartható légi közlekedés egyenlő versenyfeltételeinek biztosításáról (ReFuelEU Aviation) (HL L, 2023/2405, 2023.10.31., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2405/oj>).

⁽¹⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/959 irányelve (2023. május 10.) az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Unión belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról szóló 2003/87/EK irányelv, valamint az üvegházhatású gázok uniós kibocsátáskereskedelmi rendszeréhez piaci stabilizációs tartalék létrehozásáról és működtetéséről szóló (EU) 2015/1814 határozat módosításáról (HL L 130., 2023.5.16., 134. o.).

⁽¹⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/1791 irányelve (2023. szeptember 13.) az energiahatékonyságról és az (EU) 2023/955 rendelet módosításáról (HL L 231., 2023.9.20., 1. o.).

⁽¹⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/2413 irányelve (2023. október 18.) az (EU) 2018/2001 irányelvnek, az (EU) 2018/1999 rendeletnek és a 98/70/EK irányelvnek a megújuló energiaforrásokból előállított energia előmozdítása tekintetében történő módosításáról, valamint az (EU) 2015/652 tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L, 2023/2413, 2023.10.31., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

⁽¹⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1789 rendelete (2024. június 13.) a megújuló gáz, a földgáz és a hidrogén belső piacáról, az 1227/2011/EU, az (EU) 2017/1938, az (EU) 2019/942 és az (EU) 2022/869 rendelet és az (EU) 2017/684 határozat módosításáról, valamint a 715/2009/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L, 2024/1789, 2024.7.15., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1789/oj>).

- (8) Az 1227/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹⁸⁾ kötelezettségeket ír elő a gázpiaci szereplők számára. Az említett rendelet tagállamokban való érvényesülésének biztosítását a rendeletben említett nemzeti szabályozó hatóságok hatáskörébe kell utalni. Az említett rendelkezések kulcsfontosságúak annak biztosításához, hogy a gázkereskedelemre átláthatósági kötelezettségek vonatkozzanak.
- (9) Ezen irányelv célja az, hogy megkönnyítse a megújuló gáznak és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gáznak, valamint a hidrogénnek az energiarendszerben való elterjedését, elősegítve a fosszilis gázzal való átállást, és lehetővé tegye, hogy a megújuló gáz és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gáz, valamint a hidrogén fontos szerepet játszhassanak az Unió 2030-ra vonatkozó éghajlat-politikai célkitűzéseinek és 2050-ig megvalósítandó klímasemlegességének elérésében. Ezen irányelv célja továbbá egy olyan szabályozási keret létrehozása, amely az összes piaci szereplő számára lehetőséget és ösztönzőket kínál arra, hogy felhagyjanak a fosszilis gáz használatával, és a bezáródási hatások elkerülése érdekében megtervezzék tevékenységeiket, valamint célja a fosszilis gáz fokozatos és időben történő kivételének biztosítása is, különösen az érintett valamennyi ipari ágazatban és a fűtés tekintetében.
- (10) A fenntartható biometánnak az (EU) 2018/2001 európai parlamenti és tanácsi irányelvben⁽¹⁹⁾ meghatározott kritériumokkal összhangban a földgázrendszerbe történő integrálása elősegíti az Unió éghajlat-politikai célkitűzéseinek megvalósítását, és hozzájárul az energiaellátás diverzifikálásához. A megújuló gáz-termeléssel kapcsolatos, hálózati csatlakozás iránti kérelmeket észszerű határidőn belül kell elbírálni, és azokat az érintett szabályozó hatóságoknak nyomon kell követniük. Lehetővé kell tenni, hogy a megújuló gáz-termelésre vonatkozó csatlakozási kérelmeket szállítási és elosztási szinten előnyben részesítsék a földgáztermeléssel és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gáz termelésével kapcsolatos csatlakozási kérelmekkel szemben.
- (11) Az uniós hidrogénstratégia rámutat arra, hogy – figyelemmel a tagállamoknak a megújuló hidrogén előállítására terén fennálló eltérő lehetőségeire – a nyitott, versenyképes és akadálytalan, határokon átnyúló kereskedelem jellemezte belső piac jelentős előnyökkel jár a verseny, a megfizethetőség és az ellátásbiztonság szempontjából. Emellett az uniós hidrogénstratégia hangsúlyozza, hogy a hidrogén-árkereskedelmet folytató likvid piac felé történő elmozdulás megkönnyítené az új termelők piacra lépését, és egyúttal elősegítené a más energiahordozókkal való szorosabb integrációt is, továbbá egyértelmű árjelzésekkel szolgálna a beruházási és az operatív döntések meghozatalához. Az ezen irányelvben megállapított szabályoknak ezért elő kell segíteniük a hidrogénpiacok, a hidrogén-árkereskedelem és a likvid kereskedelmi központok megjelenését. A tagállamoknak e tekintetben minden indokolatlan akadályt meg kell szüntetniük. Az eredendő különbségek elismerése mellett fontolóra kell venni a villamosenergia- és a földgázpiacra vonatkozóan kialakított, hatékony kereskedelmi műveleteket és kereskedelmet lehetővé tevő, már meglévő szabályoknak a hidrogénpiacra való alkalmazását. Miközben ezen irányelv megállapítja a hidrogénpiac működésére alkalmazandó általános elveket, ezen elvek alkalmazásakor helyénvaló figyelembe venni e piac fejlettségi szintjét.
- (12) Az uniós hidrogénstratégiával összhangban a megújuló hidrogént 2030-tól várhatóan nagymértékben alkalmazzák majd bizonyos ágazatok dekarbonizációja céljából, a légi közlekedéstől és a hajózástól kezdve a nehezen dekarbonizálható ipari ágazatokig. A hidrogénrendszerekhez csatlakozó valamennyi végső felhasználót ugyanazon alapvető fogyasztói jogoknak kell megilletniük, mint a földgázrendszerhez csatlakozó végső felhasználókat, ideértve például a szolgáltatóváltás jogát és a pontos számlainformációkhoz való jogot. A hidrogénhálózathoz csatlakozott felhasználóknak – például az ipari felhasználóknak – a földgázfelhasználókra vonatkozó fogyasztóvédelmi jogokkal azonos jogokat kell élvezniük. A háztartási felhasználók piaci részvételét ösztönző fogyasztói rendelkezések, például az ár-összehasonlító eszközök és az aktív felhasználókra vonatkozó rendelkezések azonban nem terjedhetnek ki a hidrogénrendszerre.
- (13) Az uniós hidrogénstratégiával összhangban az Unió prioritása a főként szél- és napenergia felhasználásával előállított megújuló hidrogén fejlesztése. A biomasszából nyert energia felhasználásával előállított megújuló hidrogén az (EU) 2018/2001 irányelvben szereplő fogalommeghatározás szerinti biogáznak minősül. Hosszú távon a megújuló hidrogén a leginkább összeegyeztethető az Unió klímasemlegességi és szennyezőanyag-mentességi célkitűzésével, és a leginkább koherens az integrált energiarendszerrel. A megújuló hidrogéntermelés azonban valószínűleg nem fog elég gyorsan bővülni ahhoz, hogy kielégítse a hidrogén iránti kereslet várható növekedését az Unióban. Ezért az alacsony szén-dioxid-kibocsátású tüzelőanyagok, például az alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogén szerepet játszhatnak az uniós éghajlat-politikai céltervekkel összhangban megvalósítandó energetikai átalakulásban, különösen rövid és középtávon, egyfelől a meglévő tüzelőanyagokból származó kibocsátások gyors csökkentése, másfelől pedig az olyan uniós felhasználók átállásának támogatása érdekében, akik olyan, nehezen dekarbonizálható ágazatokban tevékenykednek, ahol nem állnak rendelkezésre energia- és költséghatékonyabb lehetőségek. Az átállás támogatása érdekében meg kell határozni egy, az alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogén és a szintetikus

⁽¹⁸⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1227/2011/EU rendelete (2011. október 25.) a nagykereskedelmi energiapiacok integritásáról és átláthatóságáról (HL L 326., 2011.12.8., 1. o.).

⁽¹⁹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/2001 irányelve (2018. december 11.) a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról (HL L 328., 2018.12.21., 82. o.).

gáz-halmazállapotú tüzelőanyagok üvegházhatásúgáz-kibocsátásának csökkentésére vonatkozó küszöbértéket. Ezt a küszöbértéket szigorítani kell a 2031. január 1-jétől működésbe lépő létesítményekben előállított hidrogén esetében, hogy figyelembe lehessen venni a technológiai fejlődést, valamint hatékonyabban ösztönözni lehessen a hidrogéntermelésből származó üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére irányuló dinamikus előrelépést.

- (14) Az energiarendszer integrációjára vonatkozó uniós stratégia kiemelte, hogy be kell vezetni egy olyan, Unió-szerte alkalmazandó tanúsítási rendszert, amely az alacsony szén-dioxid-kibocsátású tüzelőanyagokra is kiterjed, annak érdekében, hogy a tagállamok ez utóbbiakat összehasonlíthassák más dekarbonizációs lehetőségekkel, és energiamixükben életképes megoldásként kezelhessék. Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású tüzelőanyagok tanúsítását oly módon kell elvégezni, hogy az összhangban legyen a megújuló tüzelőanyagok tanúsításával. Helyénvaló ezért hivatkozni a megújuló tüzelőanyagok tanúsítására vonatkozóan az (EU) 2018/2001 irányelvben meghatározott rendelkezésekre, és azokat analóg módon alkalmazni az alacsony szén-dioxid-kibocsátású tüzelőanyagok tanúsítására. Annak biztosítása érdekében, hogy az alacsony szén-dioxid-kibocsátású tüzelőanyagok ugyanolyan dekarbonizációs hatással bírjanak, mint a megújuló alternatívák, fontos, hogy ezeket olyan, hasonló módszertani megközelítés alkalmazásával tanúsítsák, amely a teljes életciklusra vonatkozó üvegházhatásúgáz-kibocsátás értékelésén alapul. A teljes életciklusra vonatkozó üvegházhatásúgáz-kibocsátás ezen értékelése során figyelembe kell venni az alacsony szén-dioxid-kibocsátású tüzelőanyagok előállításából származó kibocsátásokat – a teljes ellátási láncra kiterjedően –, beleértve a primer energia kitermeléséből, a feldolgozásból és a szállításból származó kibocsátásokat is, valamint figyelembe kell venni a fix mennyiségű bemeneti anyagok eltérítéséből eredő közvetett kibocsátásokat és a tényleges szén-dioxid-leválasztási arányokat. Az upstream metánkibocsátást az (EU) 2024/1787 európai parlamenti és tanácsi rendeletben⁽²⁰⁾ foglalt intézkedésekre építve kell meghatározni. Ez lehetővé tenné egy átfogó, uniós szintű, az Unió teljes energiamixét lefedő tanúsítási rendszer bevezetését. Mivel az alacsony szén-dioxid-kibocsátású tüzelőanyagok és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogén nem megújuló tüzelőanyagok, a rájuk vonatkozó terminológiát és a tanúsításukra vonatkozó rendelkezéseket nem lehetett belefoglalni az (EU) 2018/2001 európai parlamenti és tanácsi irányelvbe. Ezért az említettek ezen irányelvbe való felvétele pótolja ezt a hiányosságot.
- (15) A metán és a hidrogén hozzájárul a globális felmelegedéshez. Ezért az energiahatékonyság elsődlegességének elvével összhangban, az éghajlati hatások minimalizálása érdekében el kell kerülni a földgáz- és hidrogénrendszerekből való szivárgásukat. A földgázszállítási és -elosztórendszereknek, a föld alatti tárolólétesítményeknek és a cseppfolyósított földgáz-termináloknak meg kell felelniük az (EU) 2024/1787 rendelet vonatkozó rendelkezéseinek. Az említett rendelet szabályokat állapít meg az uniós energiaágazat metánkibocsátásának pontos mérésére, számszerűsítésére, nyomon követésére, jelentésére és hitelesítésére, valamint az említett kibocsátások – többek között szivárgásészlelési és -javítási vizsgálatok, javítási kötelezettségek, valamint a lefúvatás és a fáklyázás korlátozása révén történő – csökkentésére vonatkozóan. Emellett ezen irányelvnek elő kell írnia, hogy a hidrogénhálózat-, hidrogéntároló- és hidrogénterminál-üzemeltetők intézkedéseket hozzanak az üzemeltetés során történő hidrogénkibocsátás megelőzése és minimalizálása érdekében, valamint rendszeres időközönként végezzék el az üzemeltetői felelősségi körükbe tartozó valamennyi releváns alkatrész hidrogén-szivárgás-észlelési és -javítási vizsgálatát. A Bizottságnak adott esetben jelentést kell tennie a hidrogén-szivárgás környezeti és éghajlati kockázatairól, és adott esetben – a hidrogén-szivárgás lehetséges kockázatának minimalizálása érdekében – olyan javaslatokat kell benyújtania e tekintetben, amelyek maximális hidrogén-szivárgási arányokat is magukban foglalnak. Amennyiben ilyen intézkedések kerülnek elfogadásra, azokat figyelembe kell venni az alacsony szén-dioxid-kibocsátású tüzelőanyagok révén elért üvegházhatásúgáz-kibocsátás-megtakarítás értékelésére szolgáló módszertanban.
- (16) A megújuló és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogén behozatala valószínűleg kiegészíti majd az Unióban való hidrogéntermelést annak biztosítása érdekében, hogy gyorsan rendelkezésre álljon az uniós kereslet kielégítéséhez szükséges, nagy mennyiségű hidrogén. Ezért kölcsönösen előnyös a Bizottság és a tagállamok számára, ha saját hatáskörükön belül nyílt és konstruktív párbeszédet folytatnak a harmadik országokkal való együttműködés kialakítása érdekében. Ez az együttműködés előmozdíthatná különösen a tiszta és új technológiák piaci tudástranszfer révén való kialakítását, valamint a magas szintű környezetvédelmet, a fenntarthatóságot és az éghajlatváltozás mérséklését, a negatív társadalmi vagy környezeti hatások elkerülése mellett. Ezzel összefüggésben az Unió vezető szerepet játszhatna az alacsony szén-dioxid-kibocsátású tüzelőanyagok tanúsítására vonatkozó globális szabványok kidolgozásában, és megerősíthetné az éghajlat-politika terén betöltött globális vezető szerepét azáltal, hogy klímadiplomácia útján kölcsönösen előnyös együttműködést alakít ki az exportáló partnerekkel.
- (17) Az uniós polgárok számára az Európai Unió működéséről szóló szerződésben (EUMSZ) biztosított alapvető szabadságok – többek között az áruk szabad mozgása, a letelepedés szabadsága és a szolgáltatások nyújtásának szabadsága – csak teljesen nyitott piacon valósulhatnak meg, amely minden fogyasztó számára lehetővé teszi a szolgáltatók szabad megválasztását, és a szolgáltatók számára is biztosítja felhasználóik szabad ellátásának lehetőségét.
- (18) Az Unió azon célkitűzésének elérése érdekében, hogy 2050-re klímasemlegessé váljon, a gázpiaci dekarbonizációjára irányuló erőfeszítéseknek a megújuló energiaforrásoknak az (EU) 2018/2001 irányelvben meghatározott uniós célértékek keretében történő bevezetésével, valamint az egyéb nem fosszilis energiaforrásokon alapuló további dekarbonizációs erőfeszítésekkel kell párosulniuk. A teljesen nyitott piac tekintetében a tagállamoknak továbbra is

⁽²⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1787 rendelete (2024. június 13.) az energiaágazaton belüli metánkibocsátás csökkentéséről és az (EU) 2019/942 rendelet módosításáról (HL L, 2024/1787, 2024.7.15., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1787/oj>).

képesnek kell lenniük arra, hogy saját nemzeti körülményeiket figyelembe véve megtervezzék energiaszerkezetüket, beleértve a megújuló tüzelőanyagok és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású tüzelőanyagok együttes használatát is. E célból a megújuló vagy alacsony szén-dioxid-kibocsátású tüzelőanyagokra vonatkozó támogatási rendszerek – beleértve a pénzügyi támogatást is – kialakítása során az Uniónak elő kell mozdítania az uniós célértékek elérését, azonban a tagállamok továbbra is maguk dönthetnek arról, hogy mely megújuló vagy alacsony szén-dioxid-kibocsátású tüzelőanyagok forrásokat támogatják – amennyiben valamelyiket támogatni kívánják –, feltéve, hogy ezek az tüzelőanyagok megfelelnek az (EU) 2018/2001 irányelvben és az ezen irányelvben meghatározott kritériumoknak, és hogy e támogatási rendszerek összhangban vannak az állami támogatásokra alkalmazandó, az EUMSZ 107. és 108. cikkén alapuló jogi kerettel. Emellett a tagállamok úgy is dönthetnek, hogy – nemzeti dekarbonizációs stratégiájukkal összhangban – további követelményeket határoznak meg az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére vonatkozóan.

- (19) Az irányelv középpontjában a fogyasztók érdekeinek kell állniuk, a szolgáltatás minőségének pedig a földgázipari és a hidrogénipari vállalkozások feladatainak központi elemét kell képeznie. Összhangban a szociális jogok európai pillérének létrehozásáról szóló, 2017. április 26-i bizottsági közleménnyel – a szociális jogok európai pillérét az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság a göteborgi szociális csúcstalálkozón hirdette ki és írta alá 2017. november 17-én –, a fogyasztók már meglévő jogait, valamint az alapvető szolgáltatásokhoz – többek között az energiához – való hozzáféréshez fűződő jogot, valamint az energiaszegénység elleni küzdelmet erősíteni és garantálni kell, és e jogoknak nagyobb átláthatóságot kell biztosítaniuk. E tekintetben el kell kerülni a hidrogénhálózatoknak a földgáz- vagy villamosenergia-hálózati díjakon keresztül történő keresztfinanszírozását. A fogyasztóvédelemnek biztosítania kell, hogy a tágabb értelemben vett uniós fogyasztó részesüljön a versenyen alapuló földgázpiac előnyeiből. A fogyasztók jogait a tagállamoknak vagy – amennyiben a tagállamok úgy rendelkeztek – a szabályozó hatóságoknak kell betartatniuk.
- (20) A szociális jogok európai pillére az energiát azon alapvető szolgáltatások közé sorolja, amelyeket mindenki számára hozzáférhetővé kell tenni, és támogató intézkedéseket szorgalmaz a rászorulóknak tekintetében (20. alapelv). Az ENSZ 7. fenntartható fejlődési célja is szorgalmazza a megfizethető, megbízható, fenntartható és modern energiához való hozzáférés mindenki számára történő biztosítását.
- (21) A közszolgáltatási kötelezettségeket és a belőlük eredő közös minimális normákat tovább kell szilárdítani, hogy minden fogyasztó – különösen a védelemre szorulóknak – biztosan részesüljön a verseny előnyeiből és a tisztességes árakból. A közszolgáltatási kötelezettségeket nemzeti alapon, a nemzeti körülmények figyelembevételével kell meghatározni. A tagállamoknak azonban tiszteletben kell tartaniuk az uniós jogot.
- (22) Az inkluzivitáson alapuló fűtésdekarbonizáció megkönnyítése érdekében a fogyasztókat tájékoztatni kell azokról a fenntartható alternatívákról, amelyekre áttérhetnek, továbbá biztosítani kell számukra a megfelelő finanszírozási lehetőségekhez és támogatásokhoz való hozzáférést. A tagállamoknak minden szükséges intézkedést meg kell tenniük annak érdekében, hogy a lehető legkisebbre csökkentsék az ezen irányelv alapján megvalósított tüzelőanyag-váltások vagy távfűtési csatlakozások által a végső felhasználókra – többek között az energiaszegénység által érintett és a védelemre szoruló felhasználókra – gyakorolt káros hatásokat. A tagállamoknak adott esetben a lehető legjobban ki kell használniuk a finanszírozást – ideértve a közfinanszírozást és az uniós szinten létrehozott finanszírozási eszközöket is – a káros hatások minimalizálása, valamint a méltányos és inkluzív energetikai átalakulás biztosítása céljából.
- (23) A tagállamoknak széles mérlegelési jogkörrel kell rendelkezniük arra vonatkozóan, hogy általános gazdasági érdeket szolgáló célkitűzéseket szem előtt tartva közszolgáltatási kötelezettségeket rójanak a földgázipari vállalkozásokra anélkül, hogy akadályoznák az integrált, nagy energiahatékonyságú és a megújuló energiaforrásokon alapuló energiarendszerre a vonatkozó uniós célértékekkel, jogszabályokkal és stratégiákkal összhangban történő átállást. Mindazonáltal a földgázellátás árának szabályozása formájában jelentkező közszolgáltatási kötelezettségek alapvetően torzító hatású intézkedések, amelyek következtében gyakran díjdeficitek halmozódnak fel, korlátozódik a fogyasztók választási lehetősége, kevesebb az ösztönző az energiamegtakarítási és energiahatékonysági beruházásokhoz, csökken a szolgáltatás színvonala, csökken a fogyasztók szerepvállalásának és elégedettségének mértéke, korlátozódik a verseny, és a piacon kevesebb innovatív termék és szolgáltatás áll rendelkezésre. Következésképpen a tagállamoknak más szakpolitikai eszközök – elsősorban célzott szociálpolitikai intézkedések – révén kell biztosítaniuk polgáraik számára a földgázellátás megfizethetőségét. A földgázellátás árképzésébe történő állami szintű beavatkozás elméletben piactorzító intézkedésnek minősül. Az ilyen beavatkozásokat ezért csak adott esetben, mint a közszolgáltatási kötelezettségeket szabad végezni, különös feltételek teljesítése mellett. A teljes mértékben liberalizált, megfelelően működő kiskereskedelmi földgázpiac ösztönözné az árversenyt és a nem árjellegű versenyt a meglévő szolgáltatók között, valamint ösztönzőleg hatna a piacra belépő új szereplők számára, ezáltal pedig javítaná a fogyasztók választási lehetőségeit és elégedettségét. Ezen irányelv keretében lehetővé kell tenni a szabályozott áraknak – ideértve a költség alatti árakat is – az energiaszegénység által érintett felhasználók, a védelemre szoruló háztartási felhasználók, valamint bizonyos esetekben a háztartási felhasználók és

a mikrovállalkozások esetében történő alkalmazását. A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy földgázárválság idején, amikor a földgáz nagy- és kiskereskedelmi árai jelentősen emelkednek, a szabályozott árak alkalmazását ideiglenesen az (EU) 2017/1938 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽²¹⁾ 2. cikkének 4. pontjában meghatározott alapvető szociális szolgáltatásokra, valamint a kkv-kra is kiterjesszék. A háztartási felhasználókat, az alapvető szociális szolgáltatásokat és a kis- és középvállalkozásokat (a továbbiakban: kkv-k) illetően lehetővé kell tenni a tagállamok számára, hogy földgázárválság esetén kivételesen és ideiglenes jelleggel költség alatti szabályozott árakat állapítsanak meg, feltéve, hogy ez nem okoz torzulásokat a szolgáltatók között, és hogy a szolgáltatók kompenzációt kapnak a költség alatti ellátás költségeiért. Ügyelni kell azonban arra, hogy ez az árszabályozás célzott legyen, és ne teremtse ösztönzőket a fogyasztás növelésére. Ezért az árszabályozás ilyen kivételes és ideiglenes kiterjesztését a háztartási felhasználók esetében a mediánfogyasztás 80 %-ára, az alapvető szociális szolgáltatások és a kkv-k esetében pedig az előző évi fogyasztás 70 %-ára kell korlátozni. Lehetővé kell tenni a Tanács számára, hogy – a Bizottság javaslata alapján – végrehajtási határozat útján regionális vagy az Unió egészére kiterjedő földgázárválságot hirdessen ki. Annak értékelését, hogy fennáll-e ilyen földgázárválság, a szokásos piaci működés idején megfigyelt árakkal való összehasonlítás alapján kell elvégezni, és ezért annak során nem vehetők figyelembe az ezen irányelv alapján kihirdetett korábbi földgázárválságok hatásai. Az említett végrehajtási határozatban meg kell határozni a földgázárválság kihirdetésének időbeli hatályát is, amely alatt a szabályozott árak ideiglenes kiterjesztése alkalmazandó. Ez az időszak nem lehet hosszabb egy évnél. A Tanács számára lehetővé kell tenni, hogy amennyiben a földgázárválság megállapításának feltételei továbbra is teljesülnek, a Bizottság javaslata alapján eljárva meghosszabbítsa a végrehajtási határozat időbeli hatályát. A végrehajtási hatáskörök Tanácsra történő átruházása indokolt, mivel a földgázárválságot kihirdető határozat jelentős horizontális következményekkel jár a tagállamokra nézve, további lehetőségeket teremtve a földgázellátás árképzésébe való állami beavatkozásra. Ezek a következmények jelentősek mind az érintett felhasználók száma, mind pedig e felhasználók kategóriáinak fontossága tekintetében. A végrehajtási hatásköröknek a Tanácsra történő átruházása megfelelően figyelembe veszi a földgázárválságot kihirdető határozat politikai jellegét is, amely határozat mérlegelésekor kényes egyensúlyt kell teremteni a tagállamok energiaár-megállapításra vonatkozó döntéseiben központi szerepet játszó különböző szakpolitikai megfontolások között. A regionális vagy uniós szintű földgázárválság kihirdetésének minden esetben egyenlő versenyfeltételeket kell biztosítani a határozat által érintett valamennyi tagállamban annak érdekében, hogy a belső piac ne torzuljon indokolatlanul.

- (24) A földgázellátás árának szabályozása formájában jelentkező közszolgáltatási kötelezettségeket a nyitott piacok elvét tiszteletben tartva, a körülményeket és a kedvezményezettek körét egyértelműen meghatározva kell alkalmazni, időtartamukat pedig korlátozni kell. Ilyen körülmények adódhatnak abban az esetben, ha az ellátás erősen korlátozott és az átlagosnál jóval magasabb földgázárakat eredményez, vagy a piac nem megfelelő működése esetén, amikor a szabályozó hatóságok és a versenyhatóságok beavatkozásai hatástalannak bizonyulnak. Az ilyen körülmények aránytalanul sújtják a háztartási felhasználókat, kiváltképp a védelemre szoruló felhasználókat, akik általában a rendelkezésre álló jövedelmük nagyobb hányadát költik energiaszámlákra, mint a magasabb jövedelmű fogyasztók. A közszolgáltatási kötelezettségek által a földgázellátás árképzésére gyakorolt torzító hatások mérséklése érdekében az ilyen beavatkozást alkalmazó tagállamoknak kiegészítő intézkedéseket kell bevezetniük, ideértve a nagykereskedelmi árképzést érintő torzulások megelőzését szolgáló intézkedéseket vagy az energiahatékonyság növelésére irányuló, különösen a védelemre szoruló és az energiaszegénység által érintett felhasználókat célzó intézkedéseket is. A tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a szabályozott árak valamennyi kedvezményezettje teljeskörűen élhessen a versenypiaci ajánlatokkal, ha úgy kívánja. E célból közvetlenül és rendszeresen tájékoztatniuk kell a kedvezményezetteket a versenypiacon kínált ajánlatokról és megtakarítási lehetőségekről, továbbá segítséget kell nyújtaniuk nekik abban, hogy élhessenek a piaci alapú ajánlatokkal és kiaknázhassák azok előnyeit.
- (25) A földgázellátás árának szabályozása terén alkalmazott állami beavatkozások nem vezethetnek a különböző felhasználókatételek közötti közvetlen keresztfinanszírozáshoz. Ennek az elvnek megfelelően az árrendszerek nem alakíthatók kifejezetten úgy, hogy bizonyos felhasználókatételekre hárítsák a felhasználók egyéb kategóriáit érintő árbeavatkozások költségét. Az árképzési közszolgáltatási kötelezettségeknek csak a földgázellátásra szabad vonatkozniuk, mivel a háztartási felhasználók a hidrogént várhatóan nem fogják széles körben fűtési célokra használni. A hidrogénpiac várhatóan főként az ipart fogja érinteni, amely nem igényel effajta állami beavatkozást.
- (26) A fogyasztóknak világos és érthető információkkal kell rendelkezniük az energiaszektorra vonatkozó jogaikról. Az érintett érdekelt felekkel, köztük a tagállamokkal, a szabályozó hatóságokkal, a fogyasztói szervezetekkel és földgázipari vállalkozásokkal folytatott konzultációt követően a Bizottság egy közérthető, felhasználóbarát energiafogyasztói ellenőrzőlistát hozott létre, amely gyakorlati tájékoztatást nyújt a fogyasztók jogairól. Az energiafogyasztói ellenőrzőlistát naprakészen kell tartani, valamennyi fogyasztóhoz el kell juttatni és a nyilvánosság számára elérhetővé kell tenni.

⁽²¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1938 rendelete (2017. október 25.) a földgázellátás biztonságának megőrzését szolgáló intézkedésekről és a 994/2010/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 280., 2017.10.28., 1. o.).

- (27) A tagállamoknak figyelembe kell venniük, hogy a sikeres energetikai átalakuláshoz fokozott mértékben kell beruházni a földgáz- és a hidrogéniparban dolgozó munkavállalók oktatásába, képzésébe és készségfejlesztésébe, többek között az infrastruktúra fejlesztésével, az energiahatékonysággal, valamint az olyan végfelhasználói alkalmazásokkal kapcsolatban, amelyek költséghatékonyabb és dekarbonizált alternatívákra alapulnak. Az ilyen beruházások összhangban lennének az (EU) 2023/1791 irányelvvel.
- (28) A piaci szabályoknak védeniük kell a felhasználókat, és annak érdekében, hogy az új megújuló gáz és hidrogén, valamint alacsony szén-dioxid-kibocsátású gáz és hidrogén teljes mértékben beépüljön az energetikai átalakulásba, lehetővé kell tenni a felhasználók számára, hogy a leginkább energiahatékony megoldásokat válasszák.
- (29) A földgáz továbbra is kulcsszerepet játszik az energiaellátásban, mivel a háztartások földgázból származó energiafogyasztása még mindig magasabb, mint a villamos energiából származó energiafogyasztásuk. Bár a villamosítás a zöld átállás kulcsfontosságú elemét képezi, a háztartási földgázfogyasztás – beleértve az egyre nagyobb mennyiségben felhasznált megújuló gázt, különösen a biometánt –, a jövőben is fennmarad.
- (30) A földgázágazatban – beleértve a földgáz kiskereskedelmi piacát is –, a fogyasztók szerepvállalásáról és védelméről szóló rendelkezéseket nem igazították hozzá az energetikai átalakulás támasztotta szükségletekhez.
- (31) A földgázpiacra csekély mértékű felhasználói elégedettség és részvétel, valamint az új megújuló gáz és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gáz felhasználásának lassú terjedése jellemző, ami azt tükrözi, hogy számos tagállamban korlátozott a verseny. A háztartási felhasználók esetében az elmúlt évtizedben emelkedtek a földgázárak, aminek eredményeként a háztartási felhasználók akár kétszer-háromszor annyit fizetnek a földgázfogyasztásukért, mint az ipari felhasználók.
- (32) A villamosenergia-ágazathoz hasonlóan a földgázágazatban is elengedhetetlen a piac rugalmassága és a fogyasztói jogokra vonatkozó megfelelő uniós jogi keret annak biztosításához, hogy a fogyasztók részt tudjanak venni az energetikai átalakulásban, és élvezni tudják a megfizethető árak, a jó szolgáltatási színvonal és a technológiai fejlődést tükröző ajánlatok közül valódi választási lehetőség előnyeit.
- (33) A fosszilis gázzal a megújuló alternatívákra való átállás várhatóan akkor valósul meg, ha a megújuló forrásokból előállított energia – valóban átlátható információk alapján – vonzó, megkülönböztetésmentes választási lehetőséggé válik a fogyasztók számára, és ha az átállási költségek méltányosan oszlanak meg a fogyasztók és a piaci szereplők különböző csoportjai között. A földgázzal más technológiákra való átállás azonban általában nem könnyű az alapul szolgáló berendezésekhez kapcsolódó bezáródási hatás miatt. Amennyiben a földgáz-infrastruktúra leszerelésre kerül, e leszerelést olyan intézkedéseknek kell kísérniük, amelyek kezelik egyrészt a végső felhasználókra, különösen a védelemre szoruló felhasználókra és az energiaszegénység által érintett háztartási felhasználókra gyakorolt káros hatásokat, másrészt pedig az energetikai átalakulásból eredő egyenlőtlenségeket. A földgázfogyasztókat meg kell védeni a földgáz-eszközök értékcsökkenése miatt növekvő díjaktól, a gáz- és a hidrogénfelhasználók közötti keresztfinanszírozástól, valamint a felhasználók számának csökkenése miatt növekvő földgázdíjaktól.
- (34) A kiskereskedelmi földgázpiac jelenlegi hiányosságainak kezelése érdekében el kell hárítani azokat a jelenleg fennálló, versennyel kapcsolatos és technikai akadályokat, amelyek gátolják az alternatív, megújuló energiaforrásokon alapuló energiaellátást, az új szolgáltatások megjelenését, a szolgáltatások színvonalának javítását és az alacsonyabb fogyasztói árakat, ugyanakkor pedig biztosítani kell a védelemre szoruló felhasználók és az energiaszegénység által érintett felhasználók védelmét.
- (35) A magas szintű fogyasztóvédelem és a tudatos fogyasztói magatartás energiaágazatokon belüli következetes biztosítása érdekében a dekarbonizált földgázpiacra vonatkozó jogszabályi keretnek tükröznie kell a villamos-energia-piaci felhasználók védelmére és adott esetben az azok tudatos fogyasztói magatartására vonatkozó rendelkezéseket, és figyelembe kell vennie az energiarendszer hatékonyságát, valamint az ellátás biztonságára, az energiahatékonyságra és a megújuló energiára vonatkozó uniós célkitűzéseket.
- (36) A következetesség és a hatékonyság érdekében a villamosenergia-piac bizonyos vetületeit tükröző megközelítésnek magában kell foglalnia a fogyasztóvédelemre és a tudatos fogyasztói magatartásra vonatkozó összes rendelkezést, amennyiben ez megvalósítható, és amennyiben e rendelkezések hozzáigazíthatók a földgázpiac sajátosságaihoz. Ennek ki kell terjednie az alapvető szerződési jogokkal, a számlainformációkkal, az energiaszolgáltató-váltással, a megbízható összehasonlító eszközök rendelkezésre bocsátásával, a védelemre szoruló és energiaszegénység által érintett felhasználók védelmével, az intelligens fogyasztásmérőkre és az adatkezelésre vonatkozó megfelelő adatvédelemmel, valamint a hatékony alternatív vitarendezéssel kapcsolatos szabályokra.
- (37) A rendelkezések ágazatok közötti konzisztenciájának biztosítása érdekében a nemzeti közigazgatások és vállalkozások terheit korlátozott és arányos szinten kell tartani, figyelembe véve a „Tiszta energia minden európainak” csomagot alkotó uniós jogi aktusokkal kapcsolatos tapasztalatokat is, amely uniós jogi aktusok közé

tartozik például az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1999 ⁽²²⁾, (EU) 2019/941 ⁽²³⁾, (EU) 2019/942 ⁽²⁴⁾ és (EU) 2019/943 rendelete, valamint (EU) 2018/844 ⁽²⁵⁾, (EU) 2018/2001, (EU) 2018/2002 ⁽²⁶⁾ és (EU) 2019/944 irányelve.

- (38) A földgázágazat korszerűsítése várhatóan jelentős gazdasági és környezeti előnyökkel jár majd mind a jobban működő kiskereskedelmi verseny, mind a társadalmi és elosztási előnyök, valamint a fogyasztók pozíciójának megerősítése tekintetében, beleértve a megerősített szerződéses jogokat, valamint a fogyasztásról és az energiaforrásokról rendelkezésre álló jobb tájékoztatást – ami környezetbarátabb döntésekhez vezet –, továbbá az energiahatékonysági intézkedések végrehajtását és a fosszilis gáz felhasználásának csökkentését vagy a fenntarthatóbb energiaforrásokra való áttérést. A megújuló gáz elterjedéséhez várhatóan az energia-érdekközösségek is hozzá fognak járulni.
- (39) A szolgáltatóváltás fontos mutatója a felhasználói szerepvállalásnak, valamint fontos eszköz a földgáz- és hidrogénpiaci verseny fellendítéséhez, ezért azt mint alapvető jogot kell garantálni a felhasználók számára. A szolgáltatóváltási arányok azonban továbbra is eltérő mértékűek az egyes tagállamokban, és a fogyasztókat a kilépési és szerződésmegszüntetési díjak visszatartják mind az energiaforrás-, mind a szolgáltatóváltástól. Jóllehet az ilyen díjak megszüntetése korlátozhatja a felhasználók választási lehetőségét azáltal, hogy a felhasználói hűség díjazásaként nyújtott termékek szűnnek meg, e díjak alkalmazásának további korlátozása várhatóan javítani fogja a fogyasztók jólétét, a fogyasztói szerepvállalást, valamint a piaci versenyt.
- (40) A váltás időtartamának lerövidítése valószínűleg arra ösztönözi a felhasználókat, hogy előnyösebb energia-szolgáltatási ajánlatot keressenek és szolgáltatót váltsanak. Az információs technológiák térnyerésének eredményeként 2026-ra megvalósulhat az, hogy a szolgáltatóváltás során a fogyasztásmérési hely új szolgáltatójának a piaciüzemeltetőnél történő regisztrálására szolgáló technikai folyamat jellemzően bármely munkanapon, 24 órán belül lebonyolítható legyen. Annak biztosítása, hogy 2026-tól kezdve a szolgáltatóváltás technikai folyamata 24 órán belül lebonyolódjon, a minimálisra csökkentené a szolgáltatóváltás időtartamát, ami hozzájárulna a fogyasztói szerepvállalás és a kiskereskedelmi verseny fokozásához.
- (41) A 24 órán belül lezáró váltás a földgáz- és hidrogénszolgáltató piacon tükrözné azt, ami már alkalmazandó a villamosenergia-piacon, amelyen hasonlóak a back-end funkciók és az informatikai adatbázisokra vonatkozó követelmények. A szolgáltatóváltási időnek az ágazatok közötti harmonizálása valamennyi fogyasztó számára előnyös lenne, különösen a mindkét tüzelőanyagra kiterjedő szerződések esetében. A rövidebb szolgáltatóváltási időnek a fogyasztók számára való biztosítása nem érintheti a szolgáltatók kiegyenlítő szabályozási kötelezettségeit.
- (42) Számos tényező akadályozza azt, hogy a felhasználók hozzáférjenek a rendelkezésükre álló piaci információk különféle forrásaihoz, megértsék ezeket az információkat és azok alapján cselekedjenek. Következésképpen – a felhasználóknak szánt, összehasonlító eszközökön alapuló megfelelő tájékoztatás révén – összehasonlíthatóbbá kell tenni az ajánlatokat, a váltás indokolatlan akadályait pedig a felhasználók választási lehetőségének indokolatlan korlátozása nélkül meg kell szüntetni. Alapvető fontosságú továbbá, hogy a szolgáltatók a szerződéskötést megelőzően világos és érthető tájékoztatást nyújtsanak a felhasználóknak, hogy ezáltal a felhasználók teljes mértékben tisztában legyenek a szerződés részleteivel és következményeivel.
- (43) A független összehasonlító eszközök – ideértve a weboldalakat is – hatékony eszközt képeznek a kisebb felhasználók számára a piacon elérhető különböző energiaajánlatok érdemi értékeléséhez. Törekedni kell arra, hogy az ilyen eszközök a rendelkezésre álló ajánlatok lehető legszélesebb körére terjedjenek ki, és a lehető legjobban lefedjék a piacot, hogy a felhasználók reprezentatív áttekintést kaphassanak. Amennyiben a környezeti teljesítmény az ajánlat alapvető jellemzőjeként kerül megjelenítésre, az összehasonlító eszközöknek e környezeti teljesítmény leírását is tartalmazniuk kell. Kulcsfontosságú, hogy a kisebb felhasználók legalább egy összehasonlító eszközhez hozzáférhessenek, és hogy az ilyen eszközök révén nyújtott tájékoztatás megbízható, pártatlan, átlátható és könnyen érthető legyen. E célból a tagállamok gondoskodhatnak egy olyan összehasonlító eszközről, amelyet valamely nemzeti hatóság vagy magánjogi jogalany működtet, és konzultációt folytathatnának az összehasonlító eszközökre vonatkozó kritériumokról az érintett érdekelt felekkel, többek között a fogyasztói érdekképviseletet ellátó szervezetekkel.

⁽²²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1999 rendelete (2018. december 11.) az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról, valamint a 663/2009/EK és a 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, a 94/22/EK, a 98/70/EK, a 2009/31/EK, a 2009/73/EK, a 2010/31/EU, a 2012/27/EU és a 2013/30/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2009/119/EK és az (EU) 2015/652 tanácsi irányelv módosításáról, továbbá az 525/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 328., 2018.12.21., 1. o.).

⁽²³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/941 rendelete (2019. június 5.) a villamosenergia-ágazati kockázatokra való felkészülésről és a 2005/89/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 158., 2019.6.14., 1. o.).

⁽²⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/942 rendelete (2019. június 5.) az Energiaszabályozók Európai Uniók Együttműködési Ügynökségének létrehozásáról (HL L 158., 2019.6.14., 22. o.).

⁽²⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/844 irányelve (2018. május 30.) az épületek energiahatékonyságáról szóló 2010/31/EU irányelv és az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelv módosításáról (HL L 156., 2018.6.19., 75. o.).

⁽²⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/2002 irányelve (2018. december 11.) az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelv módosításáról (HL L 328., 2018.12.21., 210. o.).

- (44) A végső felhasználók számára lehetővé kell tenni továbbá, hogy a megújuló-gáz-termelésre vonatkozó jogszabályok – különösen az üvegházhatásúgáz-kibocsátás tekintetében való – betartása mellett saját termelésű megújuló gázt használjanak, tároljanak és értékesítsenek, valamint az ezen irányelv szerinti végső felhasználóként élvezett jogaik megőrzése mellett részt vegyenek valamennyi földgázpiacon azáltal, hogy a rendszert kiegészítő szolgáltatásokat, például energiatárolást nyújtanak. Az aktív felhasználók közötti kollektív megállapodások lehetőséget teremtenek a szolgáltatásnyújtók és a helyi vállalkozások – különösen a kvv-k – számára, hogy hozzájáruljanak a rendszer kiegyensúlyozásához és rugalmasságához. A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy a nemzeti jogukban más-más rendelkezéseket állapítsanak meg az egyénileg és az együttesen eljáró aktív felhasználókra kivetett adókra és illetékekre vonatkozóan.
- (45) A számlák és a számlainformációk fontos eszközei a végső felhasználók tájékoztatásának és pozíciójuk megerősítésének. A fogyasztókat továbbra is leginkább az energiaszámlák foglalkoztatják, amelyek egyben a fogyasztói panaszok leggyakoribb forrásai is, hozzájárulva a fogyasztók tartósan alacsony elégedettségi szintjéhez és a földgázágazatban való mérsékelt részvételéhez. A gázágazatban a számlainformációkra vonatkozó rendelkezések ugyancsak elmaradnak a villamosenergia-ágazatban a fogyasztók részére biztosított jogoktól. Ezért ezeket össze kell hangolni, és minimumkövetelményeket kell meghatározni a gázágazatban alkalmazott számlákra és számlainformációkra vonatkozóan, hogy a fogyasztók átlátható, teljes körű és könnyen érthető információkhoz férhessenek hozzá. A számláknak tájékoztatniuk kell a végső felhasználókat a fogyasztásukról és költségeikről, a szén-dioxid-kibocsátásokról, valamint a megújuló gáz és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gáz részarányáról – megkönnyítve ezáltal az ajánlatok összehasonlítását szolgáltató- vagy energiaforrás-váltáskor –, továbbá a fogyasztói jogaikról, például az alternatív vitarendezéshez való jogról. Emellett a számlákat arra is célszerű felhasználni, hogy a fogyasztók ösztönzést kapjanak az annak érdekében való aktív piaci szerepvállalásra, hogy kezelni tudják fogyasztási szokásaikat, és környezetbarátabb döntéseket hozhassanak. Átfogó és pontos tájékoztatást kell nyújtani a fogyasztók részére annak biztosítása érdekében, hogy tisztában legyenek saját környezeti hatásukkal, és hogy ezzel összefüggésben meg tudják nevezni preferenciájukat a legfenntarthatóbb energiahordozók iránt. Az (EU) 2023/1791 irányelvet ezért ennek megfelelően módosítani kell.
- (46) A tényleges földgázfogyasztáson alapuló, pontos számlainformációk rendszeres közlése nélkülözhetetlen segítséget jelent a felhasználóknak ahhoz, hogy ellenőrzés alatt tartsák földgázfogyasztásukat és annak költségeit. Ugyanakkor a felhasználók – különösen a háztartási felhasználók – számára rugalmas feltételeket kell biztosítani a számlák tényleges kifizetéséhez.
- (47) A felhasználók ellátásában alapvető fontosságú az objektív és átlátható fogyasztási adatokhoz való hozzáférés. Ennek megfelelően a fogyasztók számára biztosítani kell a fogyasztási adataikhoz, a kapcsolódó árakhoz és szolgáltatási költségekhez – beleértve adott esetben az olyan kiegészítő szolgáltatások árát is, mint például a biztosítás és az energiahatékonysági szolgáltatások – való hozzáférést annak érdekében, hogy felkérhessék a versengő vállalkozásokat a fenti információkon alapuló ajánlattételre. A fogyasztóknak jogot kell biztosítani arra, hogy kellően tájékozódhassanak energiaszolgáltatásukról. Az előrefizetés nem hozhatja a felhasználókat aránytalanul hátrányos helyzetbe, a különféle fizetési rendszereknek pedig megkülönböztetéstől mentesnek kell lenniük. Az energia-költségekről a fogyasztóknak nyújtott kellő gyakoriságú tájékoztatás várhatóan energiamegtakarításra ösztönöz, mivel a felhasználók ezáltal közvetlen visszacsatolást kapnak az energiahatékonysági beruházások hatásairól és a fogyasztási magatartás változásáról.
- (48) A földgázra vonatkozó intelligens fogyasztásmérő rendszerek bevezetéséről szóló, nemzeti szintű döntéseket költség-haszon elemzések elvégzését követően kell meghozni. Az ilyen elemzések során figyelembe kell venni az intelligens fogyasztásmérő rendszerek bevezetésének a fogyasztók és a teljes ellátási lánc számára jelentkező hosszú távú előnyeit. Amennyiben az elemzés arra a következtetésre jut, hogy az ilyen mérési rendszerek bevezetése csak bizonyos földgázfogyasztású fogyasztók számára indokolt gazdaságilag és költséghatékonyság tekintetében, a tagállamoknak lehetővé kell tenni, hogy a bevezetésekor ezt figyelembe vehessék. Tekintettel a gyors technológiai fejleményekre, az ilyen elemzéseket a főbb feltételezésekben bekövetkező jelentős változásokra reagálva rendszeresen, de legalább négyévente felül kell vizsgálni. Az intelligens fogyasztásmérő rendszerek korlátozott bevezetése – például a kísérleti projektek és a tesztelési szakaszok – ezen irányelv értelmében nem minősül ilyen rendszerek bevezetésének.
- (49) A végső felhasználók aktív piaci részvételének támogatása céljából az intelligens fogyasztásmérő rendszerek bevezetésekor kellő figyelmet kell fordítani a rendelkezésre álló releváns – többek között az adatmodell és az alkalmazási réteg szintjén történő interoperabilitást lehetővé tevő – szabványok alkalmazására, a bevált gyakorlatokra, az adatsere fejlesztésének fontosságára, valamint a jövőbeli és innovatív energiaszolgáltatásokra. Ezenkívül a bevezetendő intelligens fogyasztásmérő rendszerek nem képezhetik a földgázfogyasztók szolgáltató-váltásának akadályát, valamint azokat olyan, a célnak megfelelő funkciókkal kell ellátni, amelyek révén a végső felhasználók időben hozzáférhetnek fogyasztási adataikhoz, módosíthatják energiaszolgáltatási szokásaikat, ezért ellentételezésben részesülhetnek, valamint energiaszámlájukon megtakarításokat érhetnek el. A fogyasztói csoportok részére tanácsot kell adni arra vonatkozóan, hogy miként tudják az intelligens fogyasztásmérőket úgy használni, hogy javuljon az energiahatékonyság.

- (50) Azoknak a tagállamoknak, amelyek nem vezetnek be szisztematikusan az intelligens fogyasztásmérést a földgázrendszerben, lehetővé kell tenniük a fogyasztók számára, hogy kérésre, tisztességes és észszerű feltételekkel, az összes vonatkozó információ rendelkezésre bocsátása és a járulékos költségek viselése mellett intelligens fogyasztásmérőt telepíttessenek.
- (51) Az intelligens fogyasztásmérő rendszerek bevezetését követően különböző adatgazdálkodási modelleket dolgoztak ki vagy dolgoznak ki jelenleg a tagállamokban. Az adatgazdálkodási modelltől függetlenül fontos, hogy a tagállamok átlátható szabályokat vezessenek be az adatokhoz való megkülönböztetésmentes hozzáféréssel, továbbá a kiberbiztonság és az adatvédelem legmagasabb fokának és az adatkezelők pártatlanságának biztosításával kapcsolatban.
- (52) A minden fogyasztó számára hozzáférhető hatékony vitarendezési mechanizmusok biztosítják az erősebb fogyasztóvédelmet. A tagállamoknak a panaszok gyors és hatékony rendezését biztosító eljárásokról kell gondoskodniuk. A felhasználói szerződésekben és a számlázási információk részeként tájékoztatást kell nyújtani a panaszkezelésről.
- (53) A tagállamoknak az alternatív vitarendezési mechanizmusaik működésének értékelésekor figyelembe kell venniük a földgázipari vállalkozások részvételét és megfélemlését.
- (54) A tagállamoknak – a szegénység tágabb összefüggéseit is figyelembe véve – meg kell tenniük a szükséges intézkedéseket, például társadalombiztosítási rendszerükön keresztül előnyöket kell nyújtaniuk a védelemre szoruló felhasználók szükséges energiaellátása érdekében, vagy támogatniuk kell az energiahatékonyságot javító intézkedéseket és a megújuló energia bevezetését, az energiaszegénység fenntartható kezelése céljából. Ezek az intézkedések különbözőek lehetnek a kérdéses tagállamokban fennálló sajátos körülményeknek megfelelően, és tartalmazhatnak bármilyen földgáz- vagy hidrogénszámla fizetési feltételeire, a lakóépületek energiahatékonyságát célzó beruházásokra vagy fogyasztóvédelmi intézkedésekre – mint például a kikapcsolás elleni biztosítékokra – vonatkozó szociál- vagy energiapolitikai intézkedéseket.
- (55) Az energiaszegénységről szóló, 2020. október 14-i (EU) 2020/1563 ⁽²⁷⁾ és 2023. október 20-i (EU) 2023/2407 ⁽²⁸⁾ bizottsági ajánlások bevált gyakorlatokat állapítanak meg egyrészt az energiaszegénység nemzeti szintű meghatározására – többek között az energiaszegénység mérésére szolgáló megfelelő mutatók kialakításával –, másrészt pedig olyan strukturális intézkedésekre és javításokra vonatkozóan, amelyeket a tagállamok az energiaszegénység kiváltó okainak kezelése céljából alkalmazhatnak. A Bizottság kiemelte az otthonok és készülékek alacsony energiahatékonyságának kezelését célzó strukturális intézkedéseket, valamint a dekarbonizációba és a megújuló energiaforrások elterjesztésébe történő beruházásokat, valamint olyan egyéb intézkedéseket, amelyek célja, hogy tájékoztatást nyújtsanak az energiaszámlák végösszegének mérsékléséről és energiatakarékosági gyakorlatok bevezetéséről, támogassák a polgárokat az energiaközösségekhez való csatlakozásban, vagy ösztönözzék a megújuló energiával kapcsolatos megoldásokra való áttérést.
- (56) Az ellátásból történő kikapcsolás jelentősen befolyásolja a felhasználók hozzáférését a – különösen otthonaik fűtéséhez szükséges – földgázellátáshoz. Az energiaszegénység által érintett felhasználókat és a védelemre szoruló felhasználókat különösen hátrányosan érinti a földgázellátásból történő kikapcsolás, és a tagállamoknak intézkedéseket kell hozniuk a felhasználók gazdasági vagy kereskedelmi okokból történő kikapcsolásának megakadályozására. A tagállamoknak számos eszköz és bevált gyakorlat áll rendelkezésükre ahhoz, hogy támogassák az energiaszámláik kiegyenlítését illetően nehézségekkel küzdő felhasználókat, ideértve többek között, de nem kizárólagosan az ellátásból történő kikapcsolás egész éves vagy szezonális tilalmán, az adósságmegelőzést, valamint a fenntartható megoldásokat. A tagállamoknak nemzeti körülményeik alapján kell meghatározniuk a legmegfelelőbb eszközöket. Ezek az intézkedések nem érinthetik azt, hogy a hálózatzemeltetők ideiglenesen kikapcsolják a fogyasztókat az ellátásból vészhelyzetben előzetes értesítés nélkül, amennyiben az biztonsági aggályok miatt történik, és előzetes értesítést követően, amennyiben az karbantartási okokból történik és megvalósítható.
- (57) A felhasználóknak jogukban áll igénybe venni a szolgáltatóik által kezelt panasztételi eljárásokat, valamint alternatív vitarendezési eljárásokat annak érdekében, hogy jogaikat hatékonyan érvényesítsék, és ne kerüljenek hátrányos helyzetbe a szolgáltatókkal való nézeteltérés esetén, különös tekintettel a számlák vagy az esedékes összeg tekintetében. Amennyiben a felhasználók ezeket az eljárásokat igénybe veszik, a szolgáltatók nem mondhatják fel a szerződéseket olyan tények alapján, amelyek továbbra is vita tárgyát képezik. Mind a szolgáltatóknak, mind a felhasználóknak továbbra is teljesíteniük kell szerződéses jogaikat és kötelezettségeiket, különösen a földgázellátás és a földgáz kifizetése tekintetében, és a panasztételi eljárások nem szolgálhatnak olyan visszaélések alapjául, amelyek lehetővé tennék a felhasználók számára, hogy ne tegyenek eleget szerződéses kötelezettségeiknek, ideértve a számláik kifizetését is. A tagállamoknak megfelelő intézkedéseket kell hozniuk annak érdekében, hogy ezeket a panasztételi vagy vitarendezési eljárásokat ne alkalmazzassák a rendeltetésüktől eltérően.

⁽²⁷⁾ A Bizottság (EU) 2020/1563 ajánlása (2020. október 14.) az energiaszegénységről (HL L 357., 2020.10.27., 35. o.).

⁽²⁸⁾ A Bizottság (EU) 2023/2407 ajánlása (2023. október 20.) az energiaszegénységről (HL L, 2023/2407, 2023.10.23., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj>).

- (58) A fogyasztók folyamatos ellátásának biztosítása érdekében – különösen az ellátó fizetéseképtelenségének eseteire – a tagállamoknak végső menedékes ellátói rendszert kell létrehozniuk vagy azzal egyenértékű intézkedéseket kell meghozniuk. Lehetővé kell tenni, hogy a végső menedékes ellátót akár az ellátó fizetéseképtelenségét megelőzően, akár annak bekövetkezésekor ki lehessen jelölni. A végső menedékes ellátó lehet egy vertikálisan integrált vállalkozás elosztási feladatokat is ellátó értékesítési részlege, amennyiben az megfelel az ezen irányelvben foglalt szétválasztási követelményeknek. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a tagállamok kötelesek lennének rögzített minimáláron biztosítani az ellátást. Amennyiben egy tagállam arra kötelez egy végső menedékes ellátót, hogy földgázzal lásson el olyan felhasználót, amely nem kap piaci alapú ajánlatokat, az ezen irányelv 4. cikkében meghatározott feltételek alkalmazandók, és a kötelezettség csak annyiban foglalhat magában szabályozott árat, amennyiben a felhasználó jogosult a szabályozott árak igénybevételére. Annak megítélésakor, hogy a nem lakossági fogyasztó által kapott ajánlatok piaci alapúak-e, a tagállamoknak figyelembe kell venniük az egyedi kereskedelmi és műszaki körülményeket. Amennyiben egy tagállam már ezen irányelv hatálybalépésének időpontja előtt tisztességes, átlátható és megkülönböztetésmentes eljárás keretében végső menedékes földgázellátót jelölt ki, nem szükséges új eljárást indítani a végső menedékes ellátó kijelölésére.
- (59) Az adminisztratív engedélyezési eljárások egyszerűsítésének és észszerűsítésének, valamint az engedély kiadására hatáskörrel rendelkező hatóságok által meghozandó határozatokra vonatkozó egyértelmű határidőknek biztosítaniuk kell, hogy a hidrogéntermelő létesítmények és a hidrogénrendszer infrastruktúrája megfelelő ütemben, a nyilvános konzultációk akadályozása nélkül valósulhasson meg. A tagállamokat fel kell kérni, hogy számoljanak be az elért eredményekről. A földgázvezetékek és egyéb hálózati eszközök építésére és a meglévő üzemeltetésére vonatkozóan a nemzeti jog alapján kiadott engedélyeken – például engedélyek, koncessziók vagy jóváhagyások – alapuló szerzett jogok érvényesülését lehetővé kell tenni, amint a földgázvezetékben szállított gáz-halmazállapotú energiahordozó már nem földgáz, hanem (tiszt) hidrogén. Az engedélyeken alapuló szerzett jogok említett érvényesülése nem érintheti a hidrogéninfrastruktúrára vonatkozó műszaki biztonsági követelmények érvényességét, sem pedig azt, hogy az illetékes hatóságok nyomon követhessék az e követelményeknek való megfelelést, és indokolt esetben megfelelő és arányos végrehajtási intézkedéseket hozzanak, ideértve a szerzett jogok alapját képező engedélyek esetleges visszavonását is. Ezzel várhatóan megelőzhető a meglévő földgázvezetékek és más hálózati eszközök hidrogéntovábbításra való átállításának indokolatlan késedelmé. El kell kerülni, hogy a hidrogénrendszer infrastruktúrájával kapcsolatos engedélyek megadásának feltételei lényegesen eltérőek legyenek, kivéve, ha ez kellően indokolt. Műszaki biztonsági megfontolások indokolhatják eltérő megközelítés alkalmazását a meglévő engedélyek átörökítését, illetve az új engedélyek kiadását illetően. Az engedélyezési eljárásokra vonatkozó rendelkezések a nemzetközi és az uniós jog, többek között a környezet és az emberi egészség védelmére vonatkozó rendelkezések sérelme nélkül alkalmazandók. Amennyiben rendkívüli körülmények alapján megfelelően indokolt, lehetővé kell tenni az engedélyezési eljárások határidejeinek legfeljebb egy évvel történő meghosszabbítását.
- (60) Az, hogy a közigazgatási engedélykérelmezési és engedélyezési eljárás során a kérelmezők mindvégig iránymutatást kapnak egy hivatali ügyintézési ponton keresztül, arra szolgál, hogy a projektgazda számára egyszerűsítsék az eljárást, valamint növeljék a hatékonyságot és az átláthatóságot. A hatékonysághoz hozzájárulhat, ha a kérelmezők digitális formában is benyújthatják a releváns dokumentumokat és ha rendelkezésre áll egy, a kérelmezőknek szánt eljárási kézikönyv. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az engedélyezési eljárásokat végrehajtó hatóságok aktívan részt vegyenek a még fennálló akadályok elhárításában, ideértve az olyan nem pénzügyi akadályokat is, mint például a kellő ismeretek hiánya, valamint a digitális és emberi erőforrások elégtelen volta, ami akadályozza az egyre növekvő számú engedélyezési eljárás feldolgozását. A szállítási- vagy elosztóhálózathoz való csatlakozásokra vonatkozó engedélyezési eljárásokat nem akadályozhatja az adminisztratív kapacitás hiánya. Az ilyen engedélyezési eljárások továbbá nem teremthetnek akadályokat a megújuló energiára vonatkozó nemzeti célkitűzés elérése tekintetében.
- (61) Ha a hálózatok nem különülnek el ténylegesen a termelési és ellátási tevékenységektől (tényleges szétválasztás), az nemcsak a hálózat üzemeltetése terén jár a hátrányos megkülönböztetés kockázatával, hanem a vertikálisan integrált vállalkozásoknak saját hálózataikba történő megfelelő szintű beruházásra való ösztönzése terén is.
- (62) Tényleges szétválasztás csak úgy érhető el, ha megszűnik a vertikálisan integrált vállalkozások törekvése a versenytársak hálózati hozzáféréssel és beruházásokkal kapcsolatos megkülönböztetésére. A belső érdekellentét feloldására és az ellátás biztonságának megvalósítására egyértelműen eredményes és szilárd módszer a tulajdonjog szétválasztása, amelynek során a hálózat tulajdonosát jelölik ki ellátási és termelési érdekektől független rendszerüzemeltetőnek. Ezért az Európai Parlament a földgáz és a villamos energia belső piacának jövőbeni lehetőségeiről szóló, 2007. július 10-i állásfoglalásában a szállítási szinten megvalósított tulajdonjogi szétválasztást nevezte a legalkalmasabb eszköznek arra, hogy az infrastrukturális beruházásokat megkülönböztetéstől mentesen ösztönözzék, az új belépőknek tisztességes hálózati hozzáférést biztosítsanak és a piacot átláthatóvá tegyék. A tulajdonjogi szétválasztás értelmében ezért a tagállamoktól meg kell követelni annak biztosítását, hogy ugyanazon személy ne legyen jogosult egy termelési vagy szolgáltató vállalkozás irányításában való részvételre, és ezzel egy időben egy szállítási rendszer-üzemeltető vagy szállítási rendszer irányítására vagy azokra vonatkozó bármely jog

gyakorlására. Fordított viszonylatban is, egy szállítási rendszer vagy szállításirendszer-üzemeltető irányításában való részvételnek eleve ki kell zárnia a termelési vagy szolgáltató vállalkozás irányításának vagy az azokra vonatkozó jog gyakorlásának a lehetőségét. Ezekben a korlátokon belül a termelő vagy szolgáltató vállalkozás részére lehetővé kell tenni, hogy egy szállításirendszer-üzemeltetőben vagy a szállítási rendszerben kisebbségi részvénytulajdonnal rendelkezzen.

- (63) A szétválasztásra irányuló rendszereknek hatékonyan meg kell szüntetniük az érdekellentéteket a termelők, az szolgáltatók és a szállításirendszer-üzemeltetők között annak érdekében, hogy ösztönzőket hozzanak létre a szükséges beruházásokhoz és biztosítsák a piacra lépő új szereplők hozzáférését egy átlátható és hatékony szabályozási rendszer keretében, valamint nem hozhatnak létre túlságosan nehézkes szabályozási rendszert a szabályozó hatóságok számára.
- (64) Az „irányítás” kifejezés ezen irányelvben szereplő fogalom meghatározása összhangban van a 139/2004/EK tanácsi rendelet ⁽²⁹⁾ rendelkezéseivel.
- (65) A villamosenergia- és a földgázszektor közötti vertikális kapcsolatok miatt a szétválasztási rendelkezéseket az ezen irányelvben részletesen ismertetetteknek megfelelően a földgáz-, a hidrogén- és a villamosenergia-ágazatban is alkalmazni kell.
- (66) A hidrogénágazat tekintetében haladéktalanul alkalmazni kell a vertikális szétválasztásra vonatkozó szabályokat. Ez előnyösebb a költséges utólagos szétválasztással szemben, amelyre abban az esetben lenne szükség, ha az ágazatban erős vertikális integráció alakulna ki.
- (67) A tulajdonjogi szétválasztás értelmében a hálózatüzemeltetés ellátási és termelési érdekektől való teljes függetlenségének biztosítása, valamint a bizalmas információk átadásának megakadályozása érdekében ugyanazon személy nem lehet tag szállításirendszer-üzemeltető vagy szállítási rendszer és bármilyen termelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozás ügyvezető testületében sem. Ugyanezen okból ugyanazon személy nem lehet egyszerre jogosult szállításirendszer-üzemeltető vagy szállítási rendszer ügyvezető testülete tagjainak kinevezésére és a termelő vagy szolgáltató vállalkozás irányításában való részvételre vagy az azokra vonatkozó bármilyen jog gyakorlására.
- (68) Az ellátási és termelési érdekektől független rendszerüzemeltető vagy szállításirendszer-üzemeltető létrehozásának lehetővé kell tennie, hogy a vertikálisan integrált vállalkozások az érdekek tényleges elkülönítése mellett megtarthassák a hálózati vagyonban meglévő tulajdonukat, miközben biztosítja azt, hogy az ilyen független rendszerüzemeltető vagy az ilyen független szállításirendszer-üzemeltető minden rendszerüzemeltetői feladatot ellát és működése részletes szabályoknak, valamint széles körű szabályozói ellenőrzési mechanizmusoknak van alávetve.
- (69) Ha 2009. szeptember 3-án a vállalkozás, amely a szállítási rendszer tulajdonosa, egy vertikálisan integrált vállalkozás részét képezte, a tagállamoknak lehetőséget kell adni a tulajdonjogi szétválasztás, valamint az ellátási és termelési érdekektől független rendszerüzemeltető vagy szállításirendszer-üzemeltető létrehozása közötti választásra.
- (70) A vertikálisan integrált vállalkozások részvényeseinek teljes körű érdekvédelme céljából a tagállamok választására kell bízni, hogy a tulajdonjogi szétválasztást közvetlen elidegenítéssel vagy az integrált vállalkozás részvényeinek a hálózati vállalkozás részvényeire és a fennmaradó ellátási és termelési vállalkozás részvényeire való bontással valósítják-e meg, feltéve, hogy teljesülnek a tulajdonjogi szétválasztásból eredő követelmények.
- (71) A független rendszerüzemeltetői vagy független szállításirendszer-üzemeltetői megoldások teljes körű eredményességét meghatározott kiegészítő szabályokkal kell biztosítani. A független átvitelrendszer-üzemeltetőkkel kapcsolatos szabályok megfelelő szabályozási keretet nyújtanak a tisztességes verseny, az elégséges beruházások, az új piaci szereplők hozzáféréseinek és a földgáz- és hidrogénpiac integrációjának biztosításához. A szállításirendszer-üzemeltetők függetlenségéről szóló rendelkezések révén történő tényleges szétválasztás egyrészt egy, szervezési intézkedésekből és a szállításirendszer-üzemeltetők irányításával kapcsolatos intézkedésekből álló pilléren, másrészt egy olyan beruházási intézkedésekből álló pilléren nyugszik, amelyek az új termelési kapacitásokat regionális együttműködés útján kötik a hálózati és piaci integrációhoz. A szállításirendszer-üzemeltető függetlenségét többek közt ún. „türelmi időszak” révén is biztosítani kell, amely alatt a vertikálisan integrált vállalkozásban nem gyakorolnak olyan vezetői vagy más hasonló tevékenységet, amely során ugyanahhoz az információhoz lehet hozzájutni, mint a vezetői beosztásokban.

⁽²⁹⁾ A Tanács 139/2004/EK rendelete (2004. január 20.) a vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről (az EK összefonódás-ellenőrzési rendelete) (HL L 24., 2004.1.29., 1. o.).

- (72) A belső földgáz- és hidrogénpiacon a verseny javítása érdekében a nagy, nem háztartási – nagy volumenű kereskedelmi tevékenységet folytató – felhasználók számára lehetővé kell tenni a szolgáltató megválasztását, valamint hogy földgáz- és hidrogénszükségleteik biztosítására több szolgáltatóval is szerződést kössenek. Ezeket a felhasználókat meg kell védeni a kizárólagossági záradékokkal szemben, amelyek kizárják a versenyző és/vagy kiegészítő ajánlatokat.
- (73) A tagállamoknak jogot kell biztosítani arra, hogy a területükön a teljes tulajdonjogi szétválasztás mellett döntsének. Amennyiben egy tagállam élt ezzel a joggal, egy vállalkozásnak nem állhat jogában független rendszerüzemeltetőt vagy független szállításirendszer-üzemeltetőt létrehozni, amennyiben ezen irányelv másként nem rendelkezik. Ezenkívül a termelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozások nem lehetnek abban a helyzetben, hogy akár közvetve, akár közvetlenül irányítást vagy bármilyen jogot gyakoroljanak azon tagállamok szétválasztott szállításirendszer-üzemeltetői fölött, amelyek a teljes tulajdonjogi szétválasztás mellett döntöttek.
- (74) A piacszerzés különböző típusai léteznek a földgáz belső piacán. Azoknak az intézkedéseknek, amelyeket a tagállamok az egyenlő versenyfeltételek megteremtése érdekében hozhatnak meg, alapvető közérdekű követelményeken kell alapulniuk. Konzultációt kell folytatni a Bizottsággal az intézkedéseknek az EUMSZ-szel és egyéb kapcsolódó uniós jogszabályokkal való összeegyeztethetőségéről.
- (75) A tényleges szétválasztás végrehajtása során be kell tartani a köz- és a magánszektor közötti megkülönböztetés tilalmának elvét. E célból ugyanazon személy – sem egyedül, sem mással közösen – nem gyakorolhat a tulajdonjogi szétválasztás szabályaival vagy a független rendszerüzemeltetői megoldással ellentétes irányítást és semmilyen jogot sem a szállításirendszer-üzemeltetők vagy szállítási rendszerek, sem a termelő vagy szolgáltató vállalkozások testületeinek összetétele, szavazása vagy döntése felett. A tulajdonjogi szétválasztás és a független rendszerüzemeltetői megoldás tekintetében, amennyiben az adott tagállam bizonyítani tudja e követelmény betartását, úgy két különálló közjogi szerv végezheti egyfelől a termelési és ellátási tevékenységek, másfelől a szállítási tevékenységek irányítását.
- (76) A hálózati tevékenységeknek az ellátási és termelési tevékenységektől való teljes mértékű tényleges elkülönítését az Unió egészében meg kell valósítani, az uniós és harmadik országbeli vállalkozások vonatkozásában egyaránt. Annak biztosítására, hogy a hálózati tevékenységek, valamint az ellátási és termelési tevékenységek az Unió egészében egymástól függetlenek maradjanak, a szabályozó hatóságokat fel kell jogosítani arra, hogy megtagadják a szétválasztási szabályokat be nem tartó szállításirendszer-üzemeltetők tanúsítását. E szabályoknak az Unió egészében való következetes alkalmazásának biztosítása érdekében a szabályozó hatóságoknak a tanúsításra vonatkozó döntéseik meghozatalakor a legmesszemenőbben figyelembe kell venniük a Bizottság véleményét. Az Unió nemzetközi kötelezettségei betartásának biztosítása és az Unión belüli szolidaritás és energiabiztonság érdekében emellett a Bizottságnak jogot kell biztosítani arra, hogy harmadik országból származó személy irányítása alatt álló szállításirendszer-tulajdonos vagy szállításirendszer-üzemeltető vonatkozásában véleményezze a tanúsításokat. Ennek értékelése során a Bizottságnak figyelembe kell vennie azokat az üzleti kapcsolatokat, amelyek negatívan befolyásolhatják az üzemeltető tevékenységeinek végzésével kapcsolatos ösztönzőit és képességét, továbbá figyelembe kell vennie az Unió nemzetközi kötelezettségeit és az ügyben releváns bármely egyéb konkrét tényt és körülményt. E tények és körülmények közé kell tartoznia a földgázellátás csökkentése fegyverként való felhasználásának és a piacoknak a földgázáramlás szándékosan okozott zavarai révén történő olyan manipulálásának, amely egyértelműen közvetlen és súlyos hatást gyakorolhat az Unió és a tagállamok alapvető nemzetközi biztonsági érdekeire.
- (77) A hidrogénszállításhoz használt csővezeték-hálózatoknak a hidrogén hatékony és fenntartható szárazföldi és tengeri szállításának fontos eszközét kell képezniük. Az építésükhöz szükséges magas beruházási kiadások következtében a hidrogénszállításhoz használt csővezeték-hálózatok természetes monopóliumot képezhetnek. A földgázpiacok szabályozásával kapcsolatos tapasztalatok megmutatták, hogy az árupiacokon folyó verseny védelme érdekében fontos nyílt és megkülönböztetésmentes hozzáférést biztosítani a csővezeték-hálózatokhoz. Ezért az Unión belüli szárazföldi és tengeri hidrogénhálózatokra alkalmazni kell a hálózatüzemeltetés jól bevált elveit, például a harmadik felek hozzáférést.
- (78) A „hidrogénszállítás” és a „hidrogénelosztás” ezen irányelvben szereplő fogalom meghatározásának a releváns hálózati kategóriák feladatain és az összekapcsolt infrastruktúra típusain kell alapulnia.
- (79) A hidrogén-rendszerösszekötőket, azaz az olyan hidrogénhálózatokat, amelyek fontos rendeltetése a tagállamok nemzeti hidrogénhálózatainak összekapcsolása, a hidrogénszállítási hálózat-üzemeltetőknek kell üzemeltetniük. Nagyon korlátozott esetekben, és amennyiben a releváns hálózatfejlesztési terv hidrogénelosztó hálózatot foglal magában, lehetőség van rá, hogy azt egy másik tagállam hidrogénszállítási hálózatához lehessen csatlakoztatni.

Amennyiben az adott elosztóhálózat emellett nem kapcsolódik a hidrogénelosztó hálózat helye szerinti tagállam hidrogénzállítási- vagy -elosztóhálózatához, azt hidrogénelosztó-hálózatként kell üzemeltetni.

- (80) A hidrogénelosztó hálózatokra – amelyek elsődleges célja a közvetlenül kapcsolódó felhasználók ellátása – a vertikális szétválasztás és a hálózattervezés tekintetében enyhébb szabályozási rendszernek kell vonatkoznia. Az ilyen hálózatok nem foglalhatnak magukban hidrogén-rendszerösszekötőket, és nem rendelkezhetnek hidrogén-rendszerösszekötőkkel, illetve jelentős infrastruktúrával – például terminálokhoz vagy nagy kiterjedésű föld alatti tároló létesítményekhez – való összeköttetésekkel, kivéve, ha a szóban forgó hálózat átalakított földgázhálózat. Az olyan nagy kiterjedésű föld alatti tároló és az olyan elosztórendszer közötti összeköttetés esetében, amelyeket hidrogénhasználatra alakítottak át, e két elem közé a meglévő elosztórendszer bővítéseként új rövid távú csatlakozóvezeték lehet építeni a hidrogén szállítása céljából. A kisebb föld alatti vagy felszíni hidrogéntároló létesítmények – köztük a könnyen felépíthető hidrogéntároló tartályok – hidrogénelosztó hálózatokhoz való csatlakoztatását azonban nem szabad korlátozni, mivel várhatóan kulcsszerepet fognak játszani e hálózatok kiegyensúlyozásában.
- (81) A hidrogénhálózatok üzemeltetését el kell különíteni az energiatermelési és -ellátási tevékenységektől, hogy elkerülhető legyen az összeférhetlenség kockázata a hálózatüzemeltetők részéről. A hidrogénzállítási hálózatok tulajdonjogának az energiatermelésben és -ellátásban való részvételtől való strukturális szétválasztása garantálja az ilyen összeférhetlenségek elkerülését. A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy az integrált hidrogénzállítási hálózat-üzemeltető alternatív szétválasztási modelljét alkalmazzák a független szállítási rendszer-üzemeltető szétválasztási modelljének hatókörébe tartozó földgázszállítási rendszer-üzemeltetők és a meglévő vertikálisan integrált hidrogénhálózatok esetében. Az ezen irányelv szerinti eltérésben részesülő földgázszállítási rendszer-üzemeltetőket tanúsítottak kell tekinteni annak meghatározása céljából, hogy jogosultak-e az integrált hidrogénzállítási hálózat-üzemeltetői modell használatára. A tagállamok számára lehetővé kell tenni továbbá, hogy engedélyezzék a független hidrogénzállítási hálózat-üzemeltető modell használatát annak érdekében, hogy a hidrogénzállítási hálózatok vertikálisan integrált tulajdonosai megtarthassák hálózatuk tulajdonjogát, és hogy biztosítsák az ilyen hálózatok megkülönböztetésmentes üzemeltetését.
- (82) Mivel a hidrogénhálózatok és a földgáz- vagy villamosenergia-hálózatok közös üzemeltetése szinergiákat teremthet, lehetővé kell tenni, a hidrogénzállítási hálózat üzemeltetését viszont a finanszírozás és a hozzáférési díjak alkalmazásának átláthatósága érdekében külön jogi személy révén kell megszervezni. A horizontális jogi szétválasztás követelményétől való eltérés csak ideiglenes jelleggel engedélyezhető, a szabályozó hatóságok által végzett pozitív költség-haszon elemzés és hatásvizsgálat alapján. Tekintettel távoli elhelyezkedésükre és korlátozott piaci méretükre, az említett eltéréseket Észtország, Lettország és Litvánia számára automatikusan engedélyezni kell 2031-ig. A finanszírozás és a hozzáférési díjak alkalmazásának átláthatóságát minden esetben világos és átlátható számviteli elkülönítéssel kell biztosítani a szabályozó hatóságok felügyelete mellett. Amennyiben egy hidrogénhálózat-üzemeltető egy földgáz vagy villamos energia szállításával vagy elosztásával foglalkozó vállalkozás része, a hálózatüzemeltetőnek be kell nyújtania a szabályozó hatósághoz egy jegyzéket, amelyben részletezi a vállalkozásnak a hálózat hidrogén- vagy földgázfelhasználás céljára történő elosztásával kapcsolatos infrastrukturális eszközeit, a szabályozói eszközalap elkülönítésével kapcsolatos teljes átláthatóság biztosítása érdekében. Ezt a jegyzéket a számvitelre vonatkozó szokásos ellenőrzési eljárásokkal összhangban naprakésszé kell tenni.
- (83) A szabályozott tevékenységek költségeivel és finanszírozásával kapcsolatos átláthatóság biztosítása érdekében a hidrogénzállítási hálózat-üzemeltetési tevékenységeket el kell különíteni a többi energiahordozóra vonatkozó egyéb hálózatüzemeltetési tevékenységektől, legalább a hálózatüzemeltetők jogi formájával és számvitelével kapcsolatban. A hidrogénzállítási hálózat-üzemeltetők jogi szétválasztása céljából a földgázszállítási- vagy elosztórendszer-üzemeltetők csoportstruktúráján belüli leányvállalat vagy önálló jogalany létrehozását elegendőnek kell tekinteni anélkül, hogy szükség volna az irányítás funkcionális szétválasztására, illetve az ügyvezetés vagy a személyzet elkülönítésére. A szabályozott tevékenységek költségeivel és finanszírozásával kapcsolatos átláthatóság így anélkül érhető el, hogy elveszítenék azokat a szinergiákat és költségelőnyöket, amelyek több hálózat üzemeltetéséből fakadhatnak.
- (84) A hidrogénellátás piacán a verseny és az egyenlő versenyfeltételek biztosítása érdekében a hidrogénhálózatokat hozzáférhetővé kell tenni harmadik felek számára. Hosszú távon alapértelmezett szabállyá kell tenni a harmadik felek szabályozott hozzáférési díjak alapján történő szabályozott hozzáférését. Az üzemeltetők számára szükséges rugalmasság biztosítása és a hidrogénpiac felvételi szakaszában az adminisztratív költségek csökkentése érdekében a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy 2032. december 31-ig engedélyezzék a harmadik felek tárgyalásos hozzáférését.
- (85) A földgáz tárolására használt, a természetben előforduló föld alatti tárolók – például sóbarlangok, víztározók és kimerített földgázmezők – csak részben használhatók hidrogén tárolására is. E nagy kiterjedésű föld alatti hidrogéntároló létesítmények korlátozott számban állnak rendelkezésre és egyenlőtlenül oszlanak meg a tagállamok között. Tekintettel ezeknek a tárolóknak a hidrogéntovábbítás és -piacok működésére gyakorolt potenciálisan kedvező szerepére, az ilyen nagy kiterjedésű föld alatti tároló létesítményekhez való hozzáférést végső soron

szabályozni kell a harmadik felek számára, hogy a piaci szereplők egyenlő versenyfeltételeket élvezzenek. A hidrogénpiacok felfutási szakaszában azonban rugalmasságot kell biztosítani a tagállamok számára, hogy 2032. december 31-ig tárgyalásos hozzáférési rendszereket is alkalmazhassanak.

- (86) Várhatóan hidrogént és hidrogénszármazékokat – például ammóniát vagy folyékony szerves hidrogénhordozókat – is importálni fognak az Unióba, és azokat szállítani fogják azon belül. Egyelőre azonban bizonytalan, hogy milyen módon és milyen formában fogják a hidrogént szállítani, ugyanakkor valószínű, hogy különböző módok és formák párhuzamosan fognak létezni és versenyezni egymással. Ez az irányelv a gáz-halmazállapotú hidrogén infrastruktúrájához és piacihoz biztosít szabályozási keretet. Következésképpen, amennyiben a hidrogénnek vagy a származékainak egyéb formái és az azokat kezelő létesítmények relevánsak a gáz-halmazállapotú hidrogén versenypiac kialakulásának biztosítása szempontjából, kizárólag akkor kell ebben az irányelvben meghatározni szerepüket és a rájuk alkalmazandó szabályokat.
- (87) A hajóval szállított folyékony hidrogén vagy folyékony ammónia átféjtésére és gáz-halmazállapotú hidrogénné történő átalakítására szolgáló terminálok a hidrogénimport egyik eszközét jelentik, de versenyeznek a hidrogéntovábbítás más eszközeivel. Miközben biztosítani kell a harmadik felek ilyen terminálokhoz való hozzáférést, a tagállamoknak harmadik felek tárgyalásos hozzáférést lehetővé tevő rendszert kell biztosítaniuk az üzemeltetők és a szabályozó hatóságok adminisztratív költségeinek csökkentése érdekében. Az olyan terminálhoz kötődő tárolásnak, amelyhez harmadik felek számára hozzáférést biztosítottak, arányban kell állnia a terminálnak a hidrogén átalakítására és a hálózatba való betáplálására irányuló kapacitásával. Előfordulhat azonban, hogy nem szükséges bevezetni a harmadik felek tehergépkocsi-rakodási szolgáltatásokhoz való hozzáférést, feltéve, hogy az ilyen művelet nem a hidrogén későbbi átalakításához és hálózatba történő betáplálásához kapcsolódó kiegészítő szolgáltatás.
- (88) A tagállamok dönthetnek úgy, hogy az (EU) 2021/1119 rendeletben meghatározott klímasemlegességi célkitűzés elérése érdekében vagy más technikai okokból fokozatosan kivezetik a földgázt. Az említett szakpolitikai célkitűzések elérése érdekében fontos olyan egyértelmű szabályozási keretet biztosítani, amely lehetővé teszi a hálózathasználók hozzáféréseinek megtagadását és az esetleges kikapcsolásukat. Lehetővé kell tenni a hálózathasználók hozzáféréseinek megtagadását vagy kikapcsolását olyan infrastruktúrával összefüggésben, amelyet a hálózatfejlesztési tervekkel összhangban a szállítási szinten fognak leszerelni, vagy amelynél elosztási szinten biztosítják a leszerelést. Ugyanakkor megfelelő intézkedéseket kell hozni a hálózathasználók ilyen körülmények közötti védelme érdekében, és az is fontos, hogy a hozzáférés megtagadására és a kikapcsolásra vonatkozó döntések a szabályozó hatóságok által kidolgozott objektív, átlátható és megkülönböztetéstől mentes kritériumokon alapuljanak.
- (89) A meglévő vertikálisan integrált hidrogénhálózatoknak jogosultaknak kell lenniük arra, hogy eltérést kérjenek ezen irányelv követelményeitől, feltéve, hogy ezek a hálózatok nem bővülnek jelentősen, és az említett eltérés nem gyakorol káros hatást a versenyre, a hidrogén-infrastruktúrára vagy a piac fejlődésére, amelyről rendszeres időközönként meg kell bizonyosodni.
- (90) A helyi hidrogénklasztereknek az Unió hidrogéngazdaságának fontos építőelemét kell képezniük. Az ilyen klaszterek számára a hidrogénpiac felfutási szakaszában előnyös lehet az egyszerűsített szabályozási követelmények alkalmazása, különösen, ami a tulajdonjogi szétválasztásnak a piaci szereplőket ilyen klaszterekben ellátó hálózatokra való alkalmazását illeti. A megfelelő egyszerűsített szabályozási követelményeknek ki kell terjedniük a hidrogéntermelők és az egyéni felhasználók közötti közvetlen csővezeték-összeköttetésekre vonatkozó szabályozás rugalmasságának szükségességére is.
- (91) A harmadik országokhoz kapcsolódó csővezeték-rendszerösszekötők szállítási eszközként szolgálhatnak a hidrogén behozatalához vagy kiviteléhez. Ezen irányelv alkalmazásának a harmadik országokba irányuló, illetve onnan kiinduló hidrogénvezetékek vonatkozásában a tagállamok területére kell korlátozódnia. A harmadik országokhoz kapcsolódó hidrogén-rendszerösszekötőkre vonatkozó üzemeltetési szabályokat az Unió és a kapcsolódó harmadik országok közötti nemzetközi megállapodásba kell foglalni. Az ilyen nemzetközi megállapodás nem szükséges abban az esetben, ha a hidrogén-rendszerösszekötőhöz csatlakozó vagy csatlakozni szándékozó tagállam az ezen irányelvben meghatározott felhatalmazási eljárásnak megfelelően kormányközi megállapodást alakít ki és köt az érintett harmadik országokkal annak érdekében, hogy biztosítsa a koherens szabályozási keretet és annak következetes alkalmazását a teljes infrastruktúra tekintetében.
- (92) Az uniós hidrogénhálózatok hatékony működésének biztosítása és többek között az energiarendszer integrációjának megkönnyítése érdekében a hidrogénhálózat-üzemeltetőknek más hidrogénhálózat-üzemeltetőkkel és más olyan rendszerüzemeltetőkkel, amelyekhez a hálózatuk kapcsolódik vagy kapcsolódhat, szoros együttműködésben kell felelősséget vállalniuk a hálózat üzemeltetéséért, karbantartásáért és fejlesztéséért.

- (93) A hidrogén szállítási rendszer-üzemeltetőknél megfelelő határkeresztes kapacitást kell kiépíteniük a hidrogén szállítására, amely az ilyen kapacitás iránti minden, gazdaságilag indokolt és műszakilag kivitelezhető igényt kielégít és ezáltal lehetővé teszi a piaci integrációt.
- (94) Az uniós hidrogénstratégiával összhangban fontos középpontba helyezni a hidrogén tiszta formában történő szállítását és felhasználását. Ebben az értelemben fontos, hogy a hidrogénrendszer – szemben a földgázrendszerbe kevert hidrogénnel – nagy tisztaságú hidrogént szállítson, tároljon és kezeljen, figyelembe véve a hidrogén végfelhasználóinak minőségi követelményeit. Az is fontos, hogy a hidrogénminőségi előírások további kritériumokat állapítsanak meg a hidrogén általánosan elfogadható tisztasági szintjeinek meghatározásához. Fontos, hogy a hidrogén elfogadható tisztasági szintjeinek tartományát és az egyéb releváns hidrogénminőségi – pl. szennyező anyagokra vonatkozó – paramétereket az európai szabványügyi szervezetek által végzett műszaki szabványosítási folyamat keretében határozzák meg.
- (95) Egyes esetekben – többek között a hidrogénhálózatok topográfiájától és a hidrogénhálózatokhoz csatlakozó végfelhasználók populációjától függően – szükségessé válhat a hidrogénhálózat-üzemeltetők általi hidrogénminőség-irányítás (például tisztítás). Ezért a szabályozó hatóságoknak meg kell bízniuk a hidrogénhálózat-üzemeltetőket azzal, hogy hálózataikban biztosítsanak hatékony hidrogénminőség-irányítást, amennyiben ez a rendszerirányításhoz szükséges. Az ilyen tevékenységek végzésekor a hidrogénhálózat-üzemeltetőknél az alkalmazandó hidrogénminőségi előírásoknak való megfelelés révén biztosítani kell a hidrogén stabil minőségét a végfelhasználók számára, többek között a nehezen dekarbonizálható ágazatokban is.
- (96) Amennyiben a földgáz- vagy hidrogénhálózat-üzemeltetők rendszerüzemeltetői kapacitáshiány miatt elutasítják a hozzáférés vagy csatlakozás iránti kérelmet, az ilyen elutasítást kellően indokolniuk kell, és az üzemeltetők számára elő kell írni a rendszerbővítést annak érdekében, hogy lehetővé tegyék a kért csatlakozásokat vagy hozzáférést, amennyiben az gazdaságilag megvalósítható és összhangban áll a kapcsolódó tervezési gyakorlattal.
- (97) Fel kell számolni a földgáz belső piacának teljes kiépítését akadályozó azon tényezőket is, amelyek a harmadik országokba irányuló, illetve onnan kiinduló földgázszállító vezetésekre vonatkozó uniós piaci szabályok alkalmazásának elmulasztásából származnak. Biztosítani kell, hogy az Unión belül a két vagy több tagállamot összekötő földgázszállító vezetésekre vonatkozó szabályok alkalmazandók legyenek a harmadik országokba irányuló, illetve onnan kiinduló földgázszállító vezetésekre is. Ez várhatóan meg fogja teremteni az Unión belüli jogi keretrendszer összhangját, továbbá segít elkerülni az Unió belső energiapiacán zajló verseny torzulását és az ellátás biztonságára irányuló negatív hatásokat. Az irányelv módosításának egyúttal fokoznia kell az átláthatóságot, és jogbiztonságot kell teremtenie a piaci szereplők – különösen a földgáz-infrastruktúrába beruházó szereplők és a rendszerhasználók – számára az alkalmazandó jogi szabályozás tekintetében.
- (98) A tagállamoknak és az Energiaközösség létrehozásáról szóló szerződés⁽³⁰⁾ szerződő feleinek szorosan együtt kell működniük az integrált és dekarbonizált földgázpiac kialakításával kapcsolatos valamennyi kérdésben, és nem hozhatnak olyan intézkedéseket, amelyek veszélyeztetik a földgázpiacok további integrációját, illetve a tagállamok és a szerződő felek ellátásbiztonságát. Ez magában foglalhatja a földgáztárolási kapacitásokkal kapcsolatos együttműködést és szakértők meghívását az érintett regionális földgázkezelési csoportokba.
- (99) Az olyan csővezetéseket, amelyek egy harmadik országbeli kőolajtermelő vagy földgáztermelő létesítményt egy tagállambeli feldolgozóüzemmel vagy tengerparti átféjtőállomással kötnek össze, upstream csővezeték-hálózatoknak kell tekinteni. Az olyan csővezetéseket, amelyek egy tagállambeli kőolajtermelő vagy földgáztermelő létesítményt egy harmadik országbeli feldolgozóüzemmel vagy tengerparti átféjtőállomással kötnek össze, ezen irányelv alkalmazásában nem tekintendők upstream csővezeték-hálózatnak, mivel az ilyen vezetéseknél valószínűsíthetően nincs jelentős hatása a belső energiapiacra.
- (100) A szállítási rendszer-üzemeltetők számára lehetővé kell tenni, hogy szabadon kössenek a szállítási rendszerek üzemeltetésével és összekapcsolásával összefüggő kérdésekre vonatkozó műszaki megállapodásokat harmadik országbeli szállítási rendszer-üzemeltetőkkel vagy egyéb jogalanyokkal, amennyiben e megállapodások tartalma összeegyeztethető az uniós joggal.
- (101) A szállítási rendszer-üzemeltetők vagy egyéb jogalanyok közötti, a szállítóvezetéseknél üzemeltetésére vonatkozó műszaki megállapodásoknak hatályban kell maradniuk, feltéve, hogy azok összeegyeztethetők az uniós joggal, valamint a szabályozó hatóság vonatkozó határozataival.
- (102) Amennyiben ilyen műszaki megállapodások vannak hatályban, az érintett földgázszállító vezeték üzemeltetésére vonatkozó, egy tagállam és egy harmadik ország közötti nemzetközi megállapodás, vagy az Unió és egy harmadik ország közötti megállapodás megkötését ez az irányelv nem írja elő.

⁽³⁰⁾ HL L 198., 2006.7.20., 18. o.

- (103) Ezen irányelv alkalmazásának a harmadik országokba irányuló, illetve onnan kiinduló földgázszállító vezetékek vonatkozásában a tagállamok területére kell korlátozódnia. Ami a tenger alatti földgázszállító vezetékeket illeti, ezen irányelv alkalmazandó azon tagállam parti tengerére, amelyben a vezeték először kapcsolódik a tagállami hálózathoz.
- (104) A valamely tagállam és egy harmadik ország között létrejött, a szállítóvezetékek üzemeltetéséről szóló hatályos megállapodások számára lehetővé kell tenni, hogy ezen irányelvvel összhangban hatályban maradjanak.
- (105) A harmadik országokkal megkötött azon megállapodásokat vagy a megállapodások azon részeit illetően, amelyek hatással lehetnek az Unió közös szabályaira, koherens és átlátható eljárást kell létrehozni, amely révén – saját kérésére – felhatalmazható egy tagállam arra, hogy egy harmadik országgal az adott tagállam és egy harmadik ország közötti szállítóvezeték vagy upstream csővezeték-hálózat üzemeltetésével kapcsolatban megállapodást kössön, módosítson, meghosszabbítson, kiigazítson vagy megújítson. Ez az eljárás nem késleltetheti ezen irányelv végrehajtását, továbbá nem sértheti az Unió, illetve a tagállamok közötti hatáskörmegosztást, és a meglévő és az új megállapodásokra egyaránt alkalmazandó.
- (106) Amennyiben nyilvánvaló, hogy egy megállapodás tárgya részben az Unió, részben pedig egy tagállam hatáskörébe tartozik, elengedhetetlen biztosítani a szoros együttműködést e tagállam és az uniós intézmények között.
- (107) Ezen irányelv végrehajtása egységes feltételeinek biztosítása érdekében a Bizottságra végrehajtási hatásköröket kell ruházni, hogy olyan határozatokat fogadjon el, amelyben egy tagállamot felhatalmaz arra, vagy a tagállamtól megtagadja az arra vonatkozó felhatalmazást, hogy egy harmadik országgal megállapodást kössön, módosítson, meghosszabbítson, kiigazítson vagy megújítson. Ezeket a végrehajtási hatásköröket a 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek ⁽³¹⁾ megfelelően kell gyakorolni.
- (108) Az energiaellátás biztonsága a közbiztonság alapvető eleme, ezért elválaszthatatlanul kötődik a belső földgázpiac hatékony működéséhez és a tagállamok elszigetelt földgázpiacainak integrációjához. A földgáz csak a hálózaton keresztül juthat el az Unió polgáraihoz. A működő, nyílt földgázpiacok, főként a hálózatok és a földgázellátáshoz kapcsolódó egyéb eszközök elengedhetetlenek a közbiztonság, a gazdaság versenyképessége és az Unió polgárainak jóléte szempontjából. Harmadik országokból származó személyek számára ezért csak akkor lehet engedélyezni valamely szállítási rendszer vagy szállításirendszer-üzemeltető irányítását, ha megfelelnek a tényleges elkülönítés Unión belül alkalmazandó követelményeinek. Az Unió nemzetközi kötelezettségeinek sérelme nélkül, az Unió úgy ítéli meg, hogy a földgázszállítási rendszerek ágazata igen fontos az Unió számára, és ezért az Unió energiaellátása biztonságának megőrzése szempontjából kiegészítő biztosítékokra van szükség az Unió közrendje és közbiztonsága, valamint az Unió polgárainak jóléte elleni fenyegetések elkerülése érdekében. Az Unió energiaellátásának biztonságához értékelni kell mindenekelőtt a hálózat működésének függetlenségét, az Uniónak és az egyes tagállamoknak a harmadik országokból származó energiaellátástól való függése mértékét, valamint egy adott harmadik országban a belföldi és nemzetközi energiakereskedelem és energiaügyi beruházások kezelését. Az ellátás biztonságát ezért minden egyes eset tényleges körülményei, valamint a nemzetközi jogból – különösen az Unió és az érintett harmadik ország közötti nemzetközi megállapodásokból – eredő jogok és kötelezettségek alapján kell értékelni. A Bizottságnak adott esetben ajánlásokat kell benyújtania az Unió energiaellátásának biztonságával foglalkozó, harmadik országokkal kötendő megállapodásokról szóló tárgyalásokra vagy a megtárgyalandó kérdéseknek az ezen harmadik államokkal folytatott más tárgyalások keretében történő megvitatására.
- (109) További intézkedéseket kell hozni annak biztosítása érdekében, hogy a szállításhoz való hozzáférés díjai átláthatóak és megkülönböztetéstől mentesek legyenek. Ezeket a díjakat minden felhasználóra nézve megkülönböztetéstől mentesen kell alkalmazni. Ahol a földgázátroló létesítmény, a vezetékkészlet vagy a kiegészítő szolgáltatások kellően versengőpiacon működnek, a hozzáférést biztosítani lehet átlátható és megkülönböztetéstől mentes, piaci alapú mechanizmusok révén.
- (110) Biztosítani kell a földgázátrolásirendszer-üzemeltetők függetlenségét annak érdekében, hogy javuljon a harmadik felek hozzáférése azon földgázátrolási létesítményekhez, amelyek műszaki vagy gazdasági szempontból szükségesek a felhasználók ellátása érdekében a rendszerhez való hatékony hozzáféréshez. Célszerű ezért, hogy a földgázátrolási létesítményeket olyan különálló jogalanyok üzemeltessék, amelyek a földgázátrolási létesítmények fenntartásához, üzemeltetéséhez és fejlesztéséhez szükséges eszközök fölött tényleges döntéshozatali joggal rendelkeznek. Szükséges továbbá az átláthatóság növelése a harmadik feleknek nyújtott földgázátrolási kapacitások tekintetében, ezért a tagállamokat kötelezni kell egy olyan, megkülönböztetéstől mentes, világos keret létrehozására és közzétételére, amely meghatározza a földgázátrolási létesítményekre alkalmazandó megfelelő szabályozási rendszert. E kötelezettség nem kívánja meg a hozzáférés rendszerére vonatkozó újabb döntést, ugyanakkor javítania kell

⁽³¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 182/2011/EU rendelete (2011. február 16.) a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról (HL L 55., 2011.2.28., 13. o.).

a földgázátrolókhoz való hozzáférés rendszerének átláthatóságán. Az üzleti szempontból érzékeny információkra vonatkozó titoktartási követelmények különösen fontosak akkor, ha stratégiai természetű adatokról van szó, vagy ha egy földgázátrolási létesítménynek csak egyetlen használója van.

- (111) Az elosztóhálózathoz való megkülönböztetésmentes hozzáférés meghatározza a felhasználók kiskereskedelmi szintű hozzáférését. A harmadik felek hozzáférése és beruházására vonatkozó megkülönböztetés lehetősége az elosztói szinten azonban nem annyira jelentős, mint szállítási szinten, ahol a szűkületek és a termelési érdekek általában nagyobb hatásúak, mint elosztói szinten. A lakossági piaci egyenlő feltételek meghatározása érdekében az elosztórendszer-üzemeltetők tevékenységét úgy kell felügyelni, hogy azok vertikális integrációjuk révén ne juthassanak piaci versenyelőnyhöz, különös tekintettel a háztartási felhasználókra és a nem háztartási kifelhasználókra.
- (112) A tagállamoknak konkrét intézkedéseket kell tenniük a fenntartható biometán vagy egyéb olyan gázfajták szélesebb körű használatának elősegítésére, amelyek műszakilag megfelelő módon és biztonságosan a földgázrendszerbe juttathatók és azon keresztül szállíthatók, amely gázok termelői számára megkülönböztetésmentes hozzáférést kell biztosítani az említett rendszerhez, amennyiben az ilyen hozzáférés folyamatosan összeegyeztethető a vonatkozó műszaki szabályokkal és a biztonsági előírásokkal, illetve amennyiben ezen irányelv másként nem rendelkezik.
- (113) A megújuló gázok és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázok termelői gyakran kapcsolódnak az elosztóhálózathoz. Terjeszkedésük és piaci integrációjuk megkönnyítése érdekében elengedhetetlen, hogy akadálytalanul hozzáférjenek a nagykereskedelmi piachoz és az érintett virtuális kereskedési pontokhoz. Meg kell könnyíteni a megújuló gázok és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázok nagykereskedelmi piacra jutását a betáplálási-kiadási rendszer olyan meghatározásával, amely magában foglalhatja az elosztórendszereket is, és végső soron biztosítja, hogy valamennyi termelőlétesítmény hozzáférhessen a piachoz, függetlenül attól, hogy csatlakoztatva vannak-e az elosztó- vagy átviteli rendszerhez. Emellett az (EU) 2024/1789 rendelet előírja, hogy az elosztórendszer-üzemeltetőknek és a szállításrendszer-üzemeltetőknek együtt kell működniük annak érdekében, hogy lehetővé tegyék az elosztási hálózathoz a szállítási hálózatba irányuló ellentétes irányú szállításokat vagy a megújuló gázok és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázok piaci integrációját elősegítő alternatív eszközöket.
- (114) Annak elkerülése érdekében, hogy a kis elosztórendszer-üzemeltetők aránytalan pénzügyi és közigazgatási terheket rójanak, a tagállamok szükség esetén felmenthetik az érintett vállalkozásokat a jogi szétválasztási kötelezettségek alól.
- (115) Abban az esetben, ha egy zárt elosztó rendszert egy sajátos üzemeltetési normákat igénylő integrált energiaellátás optimális hatékonyságának biztosítására használnak vagy ha egy zárt elosztórendszer elsősorban a rendszer tulajdonosa általi felhasználásra tartanak fenn, lehetővé kell tenni, hogy az elosztórendszer-üzemeltető mentesülhessen a szükségtelen adminisztrációs terheket róó kötelezettségek alól, az elosztórendszer-üzemeltető és a rendszer felhasználói közötti kapcsolat sajátos természetére tekintettel. Az ipari, kereskedelmi vagy megosztott szolgáltatási helyszínek – például vasútállomások épületei, repülőterek, kórházak, integrált létesítményekkel rendelkező nagy kempingek vagy vegyipari telephelyek – üzemeltetésük speciális jellegére tekintettel rendelkezhetnek zárt elosztórendszerrel.
- (116) A megújuló gázok és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázok egyre növekvő mennyiségének a földgázrendszerbe történő integrálásával változik az Unióban szállított és felhasznált gázok minősége. A földgázrendszer hatékony működésének biztosítása érdekében a szállításrendszer-üzemeltetőknek felelősséget kell vállalniuk létesítményeikben a gázminőség-irányításért. Amennyiben a megújuló gázok és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázok betáplálása elosztási szinten történik, és amennyiben ez a gáz minőségére gyakorolt hatásuk kezeléséhez szükséges, a szabályozó hatóságok megbízhatják az elosztórendszer-üzemeltetőket azzal, hogy létesítményeikben biztosítsák a hatékony gázminőség-irányítást. A gázminőség-irányítási feladatok ellátása során a szállítási- és elosztórendszer-üzemeltetőknek meg kell felelniük az alkalmazandó gázminőségi előírásoknak.
- (117) A szabályozó hatóságoknak képesnek kell lenniük a döntéshozatalra minden lényeges szabályozási kérdésben a földgáz belső piacának megfelelő működése céljából, továbbá teljesen függetlennek kell lenniük minden egyéb köz- vagy magánérdektől. A szabályozó hatóságoknak az előirányzott költségvetés végrehajtásában való önállóságukra vonatkozó rendelkezéseket a nemzeti költségvetési törvények és szabályok által létrehozott keretekben kell megvalósítani. A tagállamoknak – amelyek megfelelő rotációs rendszer révén hozzájárulnak a szabályozó hatóság bármely politikai vagy gazdasági érdektől vagy beavatkozástól való függetlenségéhez – meg kell engedni, hogy kellően figyelembe vehessék a rendelkezésre álló emberi erőforrásokat vagy az irányító testület méretét is.
- (118) Minden piaci szereplő, köztük az új belépők eredményes piacra lépésének biztosítása érdekében megkülönböztetésmentes, költségalapú kiegyenlítő mechanizmusokra van szükség. Ezt a kiegyenlítői szükségletek keretén belül a földgázellátásra és -beszerzésre vonatkozó átlátható, piaci alapú mechanizmusok felállításával kell elérni. A szabályozó hatóságoknak aktív szerepet kell játszaniuk abban, hogy a kiegyenlítő árak megkülönböztetéstől

mentesek és költségalapúak legyenek. Ugyanakkor megfelelő ösztönzőkre van szükség azért, hogy egyensúly legyen a betáplált és a vételezett gáz mennyisége között, és hogy a rendszer működése ne kerüljön veszélybe.

- (119) A szabályozó hatóságok számára lehetővé kell tenni, hogy képes legyen a díjak vagy a számításukhoz alkalmazandó módszerek meghatározására, illetve jóváhagyására a szállítási- vagy az elosztórendszer-üzemeltető javaslata vagy a cseppfolyósított földgáz-létesítmények rendszerüzemeltetője javaslata, illetve a rendszerüzemeltetők és a hálózat-használók által kölcsönösen jóváhagyott javaslat alapján. Ezeknek a feladatoknak a megvalósítása során a szabályozó hatóságok biztosítják, hogy a szállítási és elosztási díjak megkülönböztetéstől mentesek és költségalapúak legyenek, figyelembe véve a keresletoldali szabályozási intézkedésnek köszönhetően elkerült, hosszú távú, hálózati határköltségeket is.
- (120) A szabályozó hatóságoknak az (EU) 2019/942 rendelettel létrehozott Energiaszabályozók Együttműködési Ügynökségével (ACER) szoros együttműködésben elő kell mozdítaniuk a hidrogén nyitott, versenyképes, biztonságos és környezeti szempontból fenntartható belső piacát, amelyen akadálytalan a határon átnyúló áramlás. Ahhoz, hogy a hidrogén belső piaca megfelelően működhessen, a szabályozó hatóságokat döntéshozatali hatáskörrel kell felruházni minden lényeges szabályozási kérdésben.
- (121) A szabályozó hatóságoknak hatáskörrel kell rendelkezniük a földgázipari vagy hidrogénipari vállalkozásokra vonatkozó kötelező határozatok kibocsátására, valamint a kötelezettségeiket nem teljesítő földgázipari vagy hidrogénipari vállalkozásokkal szembeni hatékony, arányos és elrettentő szankciók kiszabására, vagy arra, hogy ilyen szankciók kiszabását javasolják a hatáskörrel rendelkező bíróságoknak. A szabályozó hatóságokat hatáskörrel kell felruházni a tekintetben is, hogy a versenyszabályok alkalmazásától függetlenül a földgáz és a hidrogén belső piacának megfelelő működése szempontjából szükséges tényleges verseny ösztönzésével a felhasználók javát szolgáló célszerű intézkedéseket hozhassanak. A gázkészlet-értékesítési programok létrehozása az egyik olyan lehetséges intézkedés, amely a hatékony verseny előmozdítására és a piac megfelelő működésének biztosítására szolgál.
- (122) A szabályozó hatóságokat fel kellene továbbá ruházni az ahhoz szükséges hatáskörrel, hogy a piacnyitáshoz alkalmazkodva hozzájárulhassanak a közszolgáltatások magas színvonalának, a védelemre szoruló felhasználók védelmének, továbbá a fogyasztóvédelmi intézkedések teljes körű eredményességének biztosításához. E rendelkezések nem sérthetik sem a Bizottságnak a versenyszabályok alkalmazására vonatkozó hatáskörét – beleértve az uniós szintű összefonódások vizsgálatát –, sem a belső piacra vonatkozó szabályokat, például a tőke szabad mozgását. Az a független szerv, amelyhez a szabályozó döntése által hátrányosan érintett fél jogorvoslatért fordulhat, lehet bíróság vagy más, jogi felülvizsgálat végzésére hatáskörrel rendelkező törvényszék.
- (123) A szabályozó hatóságok hatásköreinek bármilyen harmonizációja olyan hatáskörökre is ki kell, hogy terjedjen, mint a lehetséges ösztönzők nyújtása vállalkozások számára, valamint a vállalkozásokkal szemben kiszabható hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciók, vagy arra, hogy a hatáskörrel rendelkező bíróságoknak ilyen szankciók kiszabását javasolják. Ezen túlmenően a szabályozó hatóságoknak megfelelő hatáskörrel kell rendelkezniük a releváns információk vállalkozásoktól való megszerzésére, a megfelelő és elegendő vizsgálat elvégzésére, valamint a vitarendezésre.
- (124) A szabályozó hatóságoknak és az ACER-nek az átláthatóság biztosítása érdekében tájékoztatást kell nyújtaniuk a hidrogénpiacról, ideértve az olyan szempontokat is, mint a kereslet és kínálat, a szállítási infrastruktúra, a szolgáltatás minősége, a határokon átnyúló kereskedelem, a beruházások, a nagykereskedelmi és fogyasztói árak, valamint a piaci likviditás.
- (125) A szállításirendszer-üzemeltetők fontos szerepet játszanak a földgáz- és hidrogénhálózatokba történő költséghatékony beruházások biztosításában. Az energiahordozók közötti optimalizált tervezés, valamint a különböző nemzeti és uniós szintű hálózattervezési megközelítések közötti szakadék áthidalása érdekében további követelményeket kell bevezetni a következetes tervezésre vonatkozóan. Az infrastruktúra költséghatékony kiépítésének biztosítása és a meg nem térülő eszközök elkerülése érdekében a hálózattervezés során figyelembe kell venni a földgáz és a villamos energia, a hidrogén és adott esetben a távfűtés közötti fokozott összefonódásokat is. A hidrogén és a villamos energia közötti összefonódásokba az áramból-földgáz technológia eszközei mellett a hidrogén-erőművek is beletartozhatnak. A hálózattervezésnek átláthatónak kell lennie, és lehetővé kell tennie az érintett érdekelt felek részvételét. Ennek érdekében elő kell írni az üzemeltetők számára, hogy széles körben konzultáljanak az érdekelt felekkel. A 401/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽³²⁾ értelmében létrehozott, az éghajlatváltozással foglalkozó európai tudományos tanácsadó testület véleményt nyilváníthat a közös

⁽³²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 401/2009/EK rendelete (2009. április 23.) az Európai Környezetvédelmi Ügynökségről és az európai környezeti információk és megfigyelőhálózatról (HL L 126., 2009.5.21., 13. o.).

forгатókönyvekről. A hidrogénre vonatkozó hálózatfejlesztési tervben a hidrogénnek a nehezen dekarbonizálható ágazatokban való használatára kell összpontosítani, amely ágazatokban nem állnak rendelkezésre energia- és költséghatékonyabb alternatívák.

- (126) A helymegosztás révén a hidrogéntermelésre és -fogyasztásra ugyanazon a helyszínen kerül sor, illetve e két tevékenység egymáshoz a lehető legközelebb megy végbe, ezáltal biztosított a végfelhasználás számára az állandó hidrogénminőség, és minimálisra csökkennek a költségek, a környezetre gyakorolt hatás, valamint a szállítással összefüggő hidrogénzivargás. A hidrogénhálózat-üzemeltetőknek együtt kell működniük a kapcsolódó és a szomszédos hidrogénhálózat-üzemeltetőkkel a lehető leghatékonyabb összeköttetés biztosítása érdekében.
- (127) A hálózatfejlesztési terv kidolgozásakor fontos, hogy az infrastruktúra-üzemeltetők figyelembe vegyék az „Az energiahatékonyság elsődlegességéről: az elvektől a gyakorlatig– Iránymutatások és példák az energiaágazatban és azon túl történő döntéshozatalban való végrehajtáshoz” című, 2021. szeptember 28-i bizottsági ajánlásban meghatározott „első az energiahatékonyság” elvet és rendszerhatékonysági elvet, különösen a közös forгатókönyv kidolgozásához használt várható fogyasztást. A keresletoldali megoldásokat mindig előnyben kell részesíteni, amikor azok költséghatékonyabbak az infrastrukturális beruházásoknál.
- (128) Az energiarendszer integrációjára vonatkozó uniós stratégia rámutat arra, hogy a dekarbonizációs célkitűzések eléréséhez fontos az energiarendszer összehangolt tervezése és működése. Ezért ágazatközi alapon kidolgozott közös forгатókönyvre épülő hálózatfejlesztési terveket kell kidolgozni. Amellett, hogy továbbra is meghatározhatnak különálló ágazati hálózati modelleket és – közös hálózatfejlesztési terv esetében – különálló fejezeteket, az infrastruktúra-üzemeltetőknek magasabb szintű integrációra kell törekedniük, figyelembe véve az egyes energia-hordozókon túlmutató rendszerigényeket.
- (129) A hálózatfejlesztési tervek fontos szerepet játszanak az infrastruktúra hiányosságainak azonosításában és az olyan infrastruktúrákkal kapcsolatos információszolgáltatásban, amelyeket vagy meg kell építeni, vagy le lehet szerelni, és amelyeket más célokra, például hidrogéntovábbításra is fel lehet használni. Ez a hálózatüzemeltetők tekintetében választott szétválasztási modelltől függetlenül érvényes.
- (130) A hálózatfejlesztési terven belül a leszerelhető infrastruktúrára vonatkozó információszolgáltatás jelentheti az infrastruktúra végleges üzemén kívül helyezését annak használaton kívül helyezésével, szétszerelésével vagy más célokra, például hidrogéntovábbításra történő felhasználásra való rendelkezésre bocsátásával. Az infrastruktúrával kapcsolatos fokozott átláthatóság célkitűzése figyelembe veszi, hogy az átalakított infrastruktúra olcsóbb, mint az újonnan épített infrastruktúra, és így költséghatékony átmenetet tesz lehetővé.
- (131) Azokban a tagállamokban, ahol hidrogénelosztó hálózatot kell fejleszteni, a hidrogén-infrastruktúra fejlesztésének reális és előretekinő keresleti előrejelzéseken kell alapulnia, beleértve a villamosenergia-rendszer és a nehezen dekarbonizálható ágazatok szempontjából felmerülő potenciális igényeket is. Ha a tagállamok úgy döntenek, hogy az új hidrogén-infrastruktúra társfinanszírozásának eszközeként engedélyezik a külön díjtételeket, a tervnek támogatnia kell a szabályozó hatóságot abban, hogy e díjtételeket értékelni tudja. A tervet négyévente kell benyújtani. 2032. december 31. előtt a szabályozó hatóságnak vagy egy másik illetékes hatóságnak kell benyújtani a tervet. Az említett dátumot követően kizárólag a szabályozó hatóságnak kell benyújtani a terveket.
- (132) A hálózatfejlesztési tervben szereplő információknak lehetővé kell tenniük a szabályozói eszközalapot érintő tervezés, leszerelés vagy átalakítás díjaira gyakorolt hatás előrejelzését.
- (133) Lehetővé kell tenni a tagállamok számára, hogy az egyes tagállamok szintjén benyújtandó nemzeti hálózatfejlesztési tervek helyett – az önkéntes regionális földgázpiaci integrációval összhangban – regionális szintű, több tagállamra kiterjedő hálózatfejlesztési tervet dolgozzanak ki.
- (134) A villamos energiával ellentétben a földgáz szerepe a jövőben fokozatosan csökkenni fog, ami az infrastrukturális beruházások iránti igényt is befolyásolja majd. A hálózatfejlesztési tervnek ezért figyelembe kell vennie a versenyjogi aggályokat, és el kell kerülnie a meg nem térülő eszközöket.
- (135) Lehetővé kell tenni, hogy tagállamok dönthessenek úgy is, hogy – egy fenntartható és hatékony rendszerre való átállás biztosítása céljából – stratégiaileg lezárják és kiigazítják elosztórendszerük egy részét annak érdekében, hogy fokozatosan kivezessék a háztartási felhasználóknak biztosított földgázellátást.
- (136) A tagállamoknak elő kell írniuk a hidrogénelosztóhálózat-üzemeltetők számára, hogy hidrogénelosztó-hálózati tervekben mutassák be az általuk fejleszteni és átalakítani kívánt hidrogénhálózat-infrastruktúrát. A földgázelosztó-rendszer-üzemeltetők számára elő kell írni, hogy dolgozzanak ki hálózatleszerelési terveket olyan esetekben, amikor

a földgáz iránti kereslet várható csökkenése miatt szükségessé válik a földgázelosztó rendszereknek vagy azok részeinek leszerelése. Lehetővé lehet tenni, hogy a földgázelosztórendszer-üzemeltetők és a hidrogénelosztóhálózat-üzemeltetők közös terveket dolgozzanak ki, amennyiben ugyanazon a területen működnek, és a hálózat bizonyos részei átalakításra fognak kerülni. E terveknek összhangban kell állniuk a tízéves hálózatfejlesztési tervekkel. Az elosztóhálózat fejlesztésére vonatkozó tervekben és a földgázra vonatkozó leszerelési tervekben – a helyi fűtési és hűtési terveket figyelembe véve – elő kell mozdítani az energiahatékonyságot és az energiarendszer integrációját. E terveknek hozzá kell járulniuk az Unió energia- és éghajlat-politikai céljainak teljesítéséhez, valamint a földgáz és a hidrogén iránti keresletre és azok előállítására vonatkozó egyszerű feltételezésen kell alapulniuk. Elő kell írni az üzemeltetők számára, hogy a terv elkészítésekor konzultációs folyamatot folytassanak az érintett érdekelt felek bevonásával, és tegyék nyilvánosan hozzáférhetővé a tervek tervezeteit. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a szabályozó hatóságok nyújtsanak iránymutatást olyan esetekben, amikor az elosztórendszer részeit esetleg le kell szerelni, kiváltképp ha erre azok eredetileg tervezett értékcsökkenési idejét megelőzően kerül sor.

- (137) A csatlakozási költségek és díjak kiszámítását és biometán-termelőkre történő kivetését szabályozó keret fontos szerepet játszik abban, hogy a fenntartható biometánt integrálni lehessen az uniós földgázhálózatokba. A tagállamoknak szabályozási keretről kell gondoskodniuk annak érdekében, hogy megkönnyítsék a biometán-termelő létesítmények hatékony bekapcsolását a szállítási vagy elosztórendszerekbe. A díjak, illetve a szállítási rendszer-üzemeltetők és az elosztórendszer-üzemeltetők által használandó módszertanok meghatározásakor vagy jóváhagyásakor a szabályozó hatóságoknak – az e feladatok ellátásával kapcsolatos függetlenségük sérelme nélkül – továbbra is képesnek kell lenniük arra, hogy figyelembe vegyék az e rendszerüzemeltetőknel felmerült költségeket és az általuk eszközölt beruházásokat.
- (138) Előrelépésre van szükség az összekapcsolt uniós hidrogénpiacok megvalósítása terén, és ezáltal elő kell segíteni a határokon átnyúló hidrogén-infrastruktúrába irányuló beruházásokat.
- (139) Növelni kell a piac iránti bizalmat, a piaci likviditást és a piaci szereplők számát, ennél fogva növelni kell a földgázellátásban tevékenykedő vállalkozások feletti szabályozói felügyeletet. Az ilyen célú követelmények nem sérthetik a pénzügyi piacokra vonatkozó hatályos uniós jogszabályokat, azokkal összeegyeztethetőnek kell lenniük. A szabályozó hatóságoknak és a pénzügyi szabályozóknak együtt kell működniük, hogy lehetővé tegyék egymás számára a szóban forgó piacok áttekintését. Lehetővé kell tenni a tagállamok számára, hogy a földgáz értékesítésére – beleértve a viszonteladást is – vonatkozó engedély megadásának kritériumai között határozzák meg a földgázszolgáltató vállalkozások pénzügyi stabilitását. E kritériumoknak átláthatónak és megkülönböztetéstől mentesnek kell lenniük.
- (140) A földgázt főként és egyre inkább harmadik országokból importálják az Unióba. Az uniós szabályozásnak figyelembe kell vennie a földgázpiac sajátosságait, például az szolgáltatók összefonódásából, a hosszú távú szerződésekből, valamint az értéklánc következő szintjein fennálló likviditási hiányból fakadó szerkezeti merevséget. Ezért nagyobb átláthatóságra van szükség, többek között az árképzés terén is.
- (141) Mielőtt a Bizottság elfogadná a nyilvántartási követelményeket részletező iránymutatásokat, azok tartalmával kapcsolatban az ACER-nek és az 1095/2010/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel ⁽³³⁾ létrehozott Európai Értékpapírpiaci Hatóságnak (ESMA) tárgyalnia kellene és a Bizottság számára arra vonatkozóan tanácsot kellene adnia. Az ACER-nek és az ESMA-nak a célból is együtt kell működniük, hogy további kutatásokat folytassanak és tanácsokat adjanak a tekintetben, hogy a gázellátási szerződésekre és a földgáz-derivatívákra vonatkozó ügyleteket alá kell-e vetni kereskedés előtti vagy kereskedés utáni átláthatósági követelményeknek, és ha igen, mi legyen azok tartalma.
- (142) A tagállamoknak – vagy amennyiben egy tagállamok úgy rendelkeztek, a szabályozó hatóságoknak – ösztönözniük kell a megszakítható ellátási szerződések fejlesztését.
- (143) A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a szükséges minőségi követelmények figyelembevétele mellett a biometán, valamint egyéb gázfajták megkülönböztetéstől mentesen betáplálhatók legyenek a földgázrendszerbe, a vonatkozó műszaki szabályok és biztonsági szabványok követelményeinek betartása mellett. Ezek a szabályok és szabványok biztosítják, hogy a biometánt vagy az egyéb gázfajtákat műszakilag megfelelő módon és biztonságosan lehessen bejuttatni a földgázrendszerbe és szállítani a rendszeren keresztül, továbbá foglalkozniuk kell azok kémiai jellemzőivel is.
- (144) A hosszú távú szerződések a tagállamok földgázellátásának fontos részét képezik. Nem akadályozhatják azonban a megújuló gáz és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gáz piacra lépését, ezért a kibocsátáscsökkentés nélküli fosszilisgáz-ellátásra vonatkozó szerződéseknek legkésőbb 2049. december 31-én le kell járniuk. Az ilyen szerződéseknek mindig összhangban kell lenniük ennek az irányelvnek a célkitűzéseivel, és összeegyeztethetőnek kell lenniük az EUMSZ-szel, beleértve az abban megállapított versenyszabályokat is. A vállalkozások ellátási és szállítási kapacitásainak megtervezésekor figyelembe kell venni a hosszú távú szerződéseket. A kibocsátáscsökkentés

⁽³³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1095/2010/EU rendelete (2010. november 24.) az európai felügyeleti hatóság (Európai Értékpapírpiaci Hatóság) létrehozásáról, a 716/2009/EK határozat módosításáról és a 2009/77/EK bizottsági határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 331., 2010.12.15., 84. o.).

nélküli fosszilis gáz ugyan továbbra is fontos szerepet játszik, az Unió energiaellátásának biztosítása szempontjából betöltött jelentősége fokozatosan csökkenni fog. A tagállamoknak a rendelkezésre álló alternatívákat figyelembe véve fokozatosan ki kell vezetniük a fosszilis gázt. Amennyiben az integrált nemzeti energia- és klímaterveikben ez elő van írva, lehetővé kell tenni, hogy a tagállamok a kibocsátáscsökkentés nélküli fosszilis gázra irányuló hosszú távú szerződések számára 2049. december 31-ét megelőző lejárati dátumot határozzanak meg.

- (145) Annak érdekében, hogy az Unióban biztosítani lehessen a közszolgáltatás magas színvonalának fenntartását, a tagállamok által az ezen irányelv célkitűzéseinek elérése érdekében hozott minden intézkedésről rendszeresen értesíteni kell a Bizottságot. A Bizottság rendszeresen közzétesz egy jelentést, amelyben elemzi a nemzeti szinten, a közszolgáltatási célok elérése érdekében hozott intézkedéseket, és összehasonlítja azok eredményességét annak érdekében, hogy ajánlásokat lehessen megfogalmazni a magas szintű közszolgáltatás megvalósítására hozandó, nemzeti szintű intézkedésekre vonatkozóan.
- (146) A közszolgáltatási kötelezettségek tiszteletben tartása ennek az irányelvnek az egyik alapvető követelménye, és fontos, hogy ez az irányelv megállapítsa azokat a minden tagállam által tiszteletben tartandó közös minimális normákat, amelyek tekintetbe veszik a fogyasztóvédelmi célokat, az energiaszegénység kezelését, az árak nyomon követését, az ellátás biztonságát, a környezetvédelmet és a verseny azonos szintjét minden tagállamban. Fontos, hogy a közszolgáltatási kötelezettségeket nemzeti szinten lehessen értelmezni az adott országokra jellemző körülmények és az uniós jog tekintetbevételével.
- (147) A tagállamoknak a társadalmi és gazdasági kohézió célkitűzéseinek elérése érdekében tett intézkedései közé tartozhatnak különösképpen a megfelelő gazdasági ösztönzők, amelyek adott esetben minden meglévő, uniós és nemzeti eszközt felhasználhatnak. Az ilyen eszközök tartalmazhatnak felelősségre vonatkozó előírásokat a szükséges befektetések garantálása érdekében.
- (148) Amennyiben a tagállamok által a közszolgáltatási kötelezettségek teljesítése érdekében alkalmazott intézkedések az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak minősülnek, az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdése szerint erről a Bizottságot értesíteni kell.
- (149) A piaci áraknak megfelelő ösztönzőket kell biztosítaniuk a hálózat fejlesztésére.
- (150) Földgázpiacaik történelmi jellemzői és érettségi szintjei miatt egyes tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy eltérjenek az ezen irányelvben megállapított egyedi szabályoktól az indokolatlan szankcionálás elkerülése és ezen országok földgázpiacai eredményes fejlődésének előmozdítása érdekében. Ez sajátos piaci jellemzői miatt különösen Luxemburgra vonatkozik, valamint minden olyan tagállamra, amely még nem csatlakozott valamely más tagállam összekapcsolt hálózatához, vagy amely még nem kapta meg az első hosszú távú gázellátási szerződése alapján az első kereskedelmi gázellátást. Az uniós jog egységes alkalmazásának biztosítása érdekében az azon tagállamokra vonatkozó eltéréseknek, amelyek még nem csatlakoztak egy másik tagállam összekapcsolt hálózatához, vagy amelyek még nem kapták meg az első hosszú távú gázellátási szerződésük alapján az első kereskedelmi gázellátást, átmenetinek kell lenniük, és ezeket az eltéréseket csak addig szabad alkalmazni, amíg ezek a tagállamok a piacnyitás és az Unió integrált földgázrendszerével való összekapcsolhatóság tekintetében magasabb szintű előírásokat nem tudnak teljesíteni. Amennyiben ilyen eltérés alkalmazandó, annak ki kell terjednie ezen irányelv azon rendelkezéseire is, amelyek kiegészítő jellegűek azon rendelkezések bármelyikéhez képest, amelyek tekintetében eltérést biztosítottak, vagy az ilyen rendelkezések előzetes alkalmazását írják elő.
- (151) Annak érdekében, hogy a fogyasztók teljes mértékben kihasználhassák a földgáz liberalizált belső piacában rejlő lehetőségeket, a tagállamoknak alapvető jelentőséget kell tulajdonítaniuk annak, hogy a különböző szolgáltatók számára tisztességes versenyt és könnyű piaci hozzáférést biztosítsanak.
- (152) A földgáz belső piacának kialakítása céljából a tagállamoknak nemzeti piacaik integrációjára, valamint a rendszerüzemeltetők uniós és regionális szintű együttműködésére kell törekedniük, amely az Unióban jelenleg is létező, elszigetelt gázpiacokat alkotó különálló hálózatokra is kiterjed.
- (153) Az önkéntes regionális piaci integráció, különösen a piaci összefonódások, a piacok sajátosságaitól függően számos előnnyel járhatnak. A piaci integráció lehetőséget kínálhat az infrastruktúra lehető legjobb kihasználására, feltéve, hogy nem gyakorol negatív hatást a szomszédos piacokra, például a határokon átnyúló díjak megemelésé révén. A piaci integráció lehetőséget kínál továbbá arra is, hogy a régió végső felhasználóinak javára fokozza a versenyt, növelje a likviditást és a kereskedelmet azáltal, hogy olyan beszállítókat vonz, amelyek egyébként a piac kis mérete miatt nem jönnének. A piaci integráció azt is lehetővé teszi, hogy több ellátási forráshoz hozzáférő, nagyobb övezetek jöjjenek létre. Az ilyen diverzifikáció a források közötti fokozott versenynek köszönhetően hatással lehet a nagykereskedelmi piaci árakra, de az ellátás biztonságát is javíthatja, ha az új egyesített övezetben nem marad fenn belső szűkület. A piaci integráció alapul szolgálhat a földgázpiac átalakulásának további támogatásához, ideértve

a megújuló gáz és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gáz bevezetését is. A tagállamoknak, a szabályozó hatóságoknak és a szállítási rendszer-üzemeltetőknek együtt kell működniük a regionális integráció elősegítése érdekében.

- (154) Ezen irányelv egyik fő célja a földgáz valódi belső piacának egy összekapcsolt uniós hálózat révén történő létrehozása, és ezért a szabályozó hatóságok legfontosabb feladatai közé tartozik a határokon átvitelő kapcsolódásokkal és a regionális piacokkal kapcsolatos szabályozási kérdések kezelése, adott esetben az ACER-rel szorosan együttműködve.
- (155) Ezen irányelvnek a valódi belső piac közös szabályainak biztosítását és széles körű földgázellátás biztosítását is fő célul kell kitűznie. Ennek érdekében a torzítatlan piaci árak ösztönöznék a határokon átvitelő kereskedelmet, egyúttal árkonvergenciát eredményezve.
- (156) A szabályozó hatóságoknak abból a célból is tájékoztatniuk kell a piacot, hogy lehetővé tegyék a Bizottság számára a földgáz belső piacával és annak rövid, közép- és hosszú távú fejlődésével kapcsolatos megfigyelő és figyelemmel kíséresi szerep betöltését, többek között a keresletet és a kínálatot, a szállítási és elosztási infrastruktúrát, a szolgáltatások minőségét, a határokon keresztül történő kereskedelmet, a szűkületkezelést, a beruházásokat, a nagykereskedelmi és fogyasztói árakat, a piaci likviditást, valamint a környezetvédelem és a hatékonyság javítását illetően. A szabályozó hatóságok tájékoztatják a nemzeti versenyhivatalokat és a Bizottságot arról, hogy az árak mely tagállamokban akadályozzák a piaci versenyt és a piac megfelelő működését.
- (157) Mivel ezen irányelv célját, nevezetesen egy teljes mértékben működő belső földgáz- és hidrogénpiac megteremtését a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, azonban az ilyen intézkedés terjedelme és hatásai miatt az uniós szinten jobban megvalósítható, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez az irányelv nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket.
- (158) Az (EU) 2024/1789 rendelet értelmében a Bizottság iránymutatásokat vagy üzemi és kereskedelmi szabályzatokat fogadhat el a szükséges fokú harmonizáció elérése céljából. Az ilyen iránymutatások vagy üzemi és kereskedelmi szabályzatok, amelyek bizottsági végrehajtási rendeletek formájában elfogadott kötelező szabályokat képeznek, – ezen irányelv bizonyos rendelkezései tekintetében is – olyan hasznos eszközök, amelyeket szükség esetén gyorsan módosítani lehet.
- (159) A Bizottságot fel kell hatalmazni különösen arra, hogy elfogadja az ezen irányelv céljának eléréséhez megkívánt minimális szintű harmonizáció biztosításához szükséges iránymutatásokat.
- (160) A tagállamoknak és a Bizottságnak a magyarázó dokumentumokról szóló, 2011. szeptember 28-i együttes politikai nyilatkozatával összhangban a tagállamok vállalták, hogy az átvitelő intézkedéseikről szóló értesítéshez indokolt esetben egy vagy több olyan dokumentumot mellékelnek, amely megmagyarázza az irányelv elemei és az azt átvitelő nemzeti jogi eszközök megfelelő részei közötti kapcsolatot. Ezen irányelv tekintetében a jogalkotó úgy ítéli meg, hogy az ilyen dokumentumok továbbítása indokolt, különösen az Európai Unió Bírósága által a C-543/17. sz. ügyben ⁽³⁴⁾ hozott ítéletet követően.
- (161) Ez az irányelv tiszteltben tartja az alapvető jogokat, és betartja különösen az Európai Unió alapjogi chartájában (a továbbiakban: a Charta) elismert elveket. Ennek megfelelően ezt az irányelvet az említett jogokkal és elvekkel összhangban kell értelmezni és alkalmazni, különös tekintettel a Charta 8. cikkében biztosított, a személyes adatok védelméhez való jogra. Elengedhetetlen, hogy a személyes adatok ezen irányelv alkalmazása céljából történő bármilyen kezelése az (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek ⁽³⁵⁾ megfelelően történjen.
- (162) Ahhoz, hogy ezen irányelv nem alapvető fontosságú elemeit módosítani lehessen, továbbá hogy bizonyos, az irányelv célkitűzéseinek megvalósítása szempontjából alapvető területek tekintetében az irányelvet ki lehessen egészíteni, a Bizottságot fel kell hatalmazni arra, hogy az EUMSZ 290. cikkének megfelelően jogi aktusokat fogadjon el a következőkre vonatkozóan: iránymutatások a szállítási rendszer- vagy hidrogén szállítási hálózat-tulajdonosok és földgáz tárolási rendszer- vagy hidrogén tároló-üzemeltetők függetlenségének biztosításához szükséges minimumkövetelményekre vonatkozóan, a szállítási rendszer-üzemeltetők vagy hidrogén szállítási hálózat-üzemeltetők tanúsítására vonatkozó eljárás részleteit meghatározó iránymutatások, iránymutatások a szabályozó hatóságok egymással és

⁽³⁴⁾ A Bíróság 2019. július 8-i ítélete, Európai Bizottság kontra Belga Királyság, C-543/17, ECLI:EU:C:2019:573.

⁽³⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) (HL L 119., 2016.5.4., 1. o.).

az ACER-rel való együttműködési kötelezettségének mértékére vonatkozóan, az arra vonatkozó eljárás részleteit meghatározó iránymutatások, hogy egy szabályozó hatóság határozata megfelel-e az ezen irányelv és az (EU) 2024/1789 rendelet alapján elfogadott üzemi és kereskedelmi szabályzatoknak és iránymutatásoknak, valamint a nyilvántartási módszereket és szabályokat, továbbá a földgáz- és hidrogénellátási szerződésekre, valamint az szolgáltató vállalatok által nyújtott földgáz- és hidrogén-derivatívákra vonatkozó ügyletekkel kapcsolatos adatok formáját és tartalmát meghatározó iránymutatások. Különösen fontos, hogy a Bizottság az előkészítő munkája során megfelelő konzultációkat folytasson, többek között szakértői szinten is, és hogy e konzultációkra a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásban⁽³⁶⁾ megállapított elvekkel összhangban kerüljön sor. Így különösen a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésében való egyenlő részvétel biztosítása érdekében az Európai Parlament és a Tanács a tagállamok szakértőivel egyidejűleg kap kézhez minden dokumentumot, és szakértők rendszeresen részt vehetnek a Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésével foglalkozó szakértői csoportjainak ülésein.

- (163) Ezen irányelv végrehajtása egységes feltételeinek biztosítása érdekében a Bizottságra végrehajtási hatásköröket kell ruházni, hogy interoperabilitási követelményeket, valamint megkülönböztetésmentes és átlátható adathozzáférési eljárásokat határozzon meg. Ezeket a hatásköröket a 182/2011/EU rendeletnek megfelelően kell gyakorolni.
- (164) Ezen irányelv zökkenőmentes és hatékony végrehajtásának biztosítása érdekében a Bizottság az (EU) 2021/240 európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁽³⁷⁾ létrehozott technikai támogatási eszközön keresztül támogatja a tagállamokat, testre szabott technikai szakértelmet biztosítva a reformok megtervezéséhez és végrehajtásához, beleértve a földgáz és a hidrogén versenyképes belső piacának előmozdítását, a megújuló gáz és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gáz integrációját, valamint a szállítási- és elosztórendszer-üzemeltetők közötti együttműködést és koordinációt fokozását lehetővé tevő reformokat. A technikai támogatás például magában foglalja az igazgatási kapacitás megerősítését, a jogszabályi keretek összehangolását és a releváns bevált gyakorlatok megosztását.
- (165) A 2009/73/EK irányelvet ezért hatályon kívül kell helyezni, és ezen irányelv nemzeti jogba történő átültetésére vonatkozó kötelezettségnek csak azokat a rendelkezéseket kell érintenie, amelyek a 2009/73/EK irányelvhez képest jelentős mértékben módosultak. A változatlan rendelkezések átültetésére vonatkozó kötelezettség az említett irányelv alapján áll fenn.
- (166) Ez az irányelv nem érinti az ezen irányelv III. mellékletének B. részében meghatározott irányelveknek a nemzeti jogba történő átültetésére vonatkozó határidőkkel és az alkalmazásuk kezdőnapjaival kapcsolatos tagállami kötelezettségeket,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

I. FEJEZET

TÁRGY, HATÁLY ÉS FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK

1. cikk

Tárgy és hatály

- (1) Ez az irányelv közös keretet hoz létre a földgáz- és hidrogénpiacok dekarbonizációja számára az Unió energia- és éghajlat-politikai céljainak megvalósításához való hozzájárulás érdekében.
- (2) Ez az irányelv közös szabályokat állapít meg a földgázrendszer használatával történő földgázszállításra, -elosztásra, -ellátásra és -tárolásra vonatkozóan, és fogyasztóvédelmi rendelkezéseket fogalmaz meg, annak érdekében, hogy az Unióban integrált, versenyképes és átlátható földgázpiac jöjjön létre. Meghatározza az ágazat szervezésével és működésével, a piacra jutással, valamint a földgázrendszer használatával történő földgázszállításra, -elosztásra, -ellátásra és -tárolásra vonatkozó engedélyek kiadására alkalmazandó kritériumokkal és eljárásokkal, valamint e rendszer üzemeltetésével összefüggő szabályokat.

⁽³⁶⁾ HL L 123., 2016.5.12., 1. o.

⁽³⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/240 rendelete (2021. február 10.) a Technikai Támogatási Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 1. o.).

(3) Ez az irányelv közös szabályokat állapít meg a földgázszállításra, -ellátásra és -tárolásra, valamint a földgázrendszernek egy megújuló gázokon és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázokon alapuló, integrált és nagy hatékonyságú rendszer felé történő elmozdulására vonatkozóan.

(4) Ez az irányelv közös szabályokat állapít meg a hidrogénrendszer felhasználásával történő hidrogénszállításra, -ellátásra és -tárolásra vonatkozóan. Meghatározza az ezen ágazat szervezésével és működésével, a piacra jutással, a hálózatokkal, valamint a hidrogénellátási és -tárolási engedélyek kiadására alkalmazandó kritériumokkal és eljárásokkal és e rendszer üzemeltetésével kapcsolatos szabályokat.

(5) Ez az irányelv szabályokat állapít meg egy uniós szintű összekapcsolt hidrogénrendszer fokozatos létrehozására vonatkozóan, amely hozzájárul a villamosenergia-rendszer hosszú távú rugalmasságához, valamint a nehezen dekarbonizálható ágazatok nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátásának csökkentéséhez – figyelembe véve az üvegházhatásúgáz-kibocsátáscsökkentési potenciált és a költséghatékonyságot más opciókhoz képest –, és ezáltal támogatja az Unió energiarendszerének dekarbonizációját.

2. cikk

Fogalommeghatározások

Ezen irányelv alkalmazásában következő fogalommeghatározások alkalmazandók:

1. „földgáz”: olyan, elsősorban metánból álló gáz – többek között biometán – vagy egyéb olyan gázfajták, amelyek műszakilag megfelelő módon és biztonságosan a földgázrendszerbe juttathatók és azon keresztül szállíthatók;
2. „megújuló gáz”: az (EU) 2018/2001 irányelv 2. cikkének 28. pontjában meghatározott biogáz, ideértve a biometánná alakított biogázt, valamint az említett irányelv 2. cikkének 36. pontjában meghatározott, nem biológiai eredetű megújuló üzemanyagokat;
3. „földgázrendszer”: olyan infrastruktúra-rendszer – beleértve a csővezetéseket, cseppfolyósított földgáz-(LNG-) terminálokat és földgáztárolólétesítményeket –, amely földgázt szállít;
4. „hidrogénrendszer”: olyan infrastruktúra-rendszer, beleértve a hidrogénhálózatokat, a hidrogéntárolókat és a hidrogénterminálokat is, amely nagy tisztaságú hidrogént tartalmaz;
5. „hidrogéntároló létesítmény”: nagy tisztaságú hidrogén tárolására használt létesítmény:
 - a) ideértve a hidrogénterminál tárolásra használt részét, de kivéve a hidrogéntermelési műveletekhez használt részt, valamint a kizárólag a hidrogénhálózat-üzemeltetők számára, feladataik ellátásához fenntartott létesítményeket;
 - b) ideértve a nagy kiterjedésű, különösen föld alatti hidrogéntárolást, de kizárva a könnyen felépíthető hidrogéntároló létesítményeket;
6. „hidrogéntároló-üzemeltető”: az a természetes vagy jogi személy, aki/amely a hidrogéntárolás feladatát végzi, és a hidrogéntároló létesítmény üzemeltetéséért felelős;
7. „hidrogén-vezetékrendszer”: nagy tisztaságú hidrogén kompresszióval történő tárolása hidrogénhálózatokban, kivéve a hidrogénhálózat-üzemeltetők számára, feladataik ellátásának céljára fenntartott létesítményeket;
8. „hidrogénterminál”: olyan létesítmény, amelyet a folyékony hidrogén vagy a folyékony ammónia átfajtásához és – a hidrogénhálózatba vagy a földgázrendszerbe történő betáplálás céljából – gáz-halmazállapotú hidrogénné történő átalakításához, vagy a gáz-halmazállapotú hidrogén cseppfolyósításához és befajtásához használnak, ideértve az átalakítási folyamathoz, majd azt követően a hidrogénhálózatba történő betápláláshoz szükséges kiegészítő szolgáltatásokat és átmeneti tárolást, de nem ideértve a hidrogénterminál tárolásra használt részeit;
9. „hidrogénterminál-üzemeltető”: az a természetes vagy jogi személy, aki/amely a folyékony hidrogén vagy a folyékony ammónia lefajtásának és – a hidrogénhálózatba vagy a földgázrendszerbe történő betáplálás céljából – gáz-halmazállapotú hidrogénné történő átalakításának, vagy a gáz-halmazállapotú hidrogén cseppfolyósításának és befajtásának a feladatát végzi, valamint a hidrogénterminál üzemeltetéséért felelős;
10. „hidrogénminőség”: a hidrogén tisztasága és szennyező anyagai a hidrogénrendszerre alkalmazandó hidrogénminőségi előírásoknak megfelelően;

11. „alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogén”: olyan hidrogén, amelynek energiatartalma nem megújuló forrásokból származik, és amely eléri a 70 %-os üvegházhatásúgáz-kibocsátás-csökkentési küszöbértéket, összehasonlítva az (EU) 2018/2001 irányelv 29a. cikkének (3) bekezdése alapján elfogadott, a nem biológiai eredetű megújuló tüzelőanyagok és a széntartalom újrahasznosításával nyert üzemanyagok használatából eredő üvegházhatásúgáz-kibocsátás-megtakarítás értékelésére szolgáló módszertanban megállapított, a nem biológiai eredetű megújuló tüzelőanyagokra alkalmazandó fosszilisüzemanyag-komparátorral;
12. „alacsony szén-dioxid-kibocsátású gáz”: a gáz-halmazállapotú tüzelőanyagoknak az (EU) 2018/2001 irányelv 2. cikkének 35. pontjában meghatározott, széntartalom újrahasznosításával nyert üzemanyagban, az alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogénben és a szintetikus gáz-halmazállapotú tüzelőanyagokban lévő azon része, amelynek energiatartalma alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogénből származik, és amely eléri a 70 %-os üvegházhatásúgáz-kibocsátás-csökkentési küszöbértéket összehasonlítva az (EU) 2018/2001 irányelv 29a. cikkének (3) bekezdése alapján elfogadott módszertanban megállapított, a nem biológiai eredetű megújuló tüzelőanyagokra alkalmazandó fosszilisüzemanyag-komparátorral;
13. „alacsony szén-dioxid-kibocsátású tüzelőanyagok”: az (EU) 2018/2001 irányelv 2. cikkének 35. pontjában meghatározott, széntartalom újrahasznosításával nyert üzemanyagok, az alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogén és a szintetikus gáz-halmazállapotú és folyékony tüzelőanyagok, amelyek energiatartalma alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogénből származik, és amelyek eléri a 70 %-os üvegházhatásúgáz-kibocsátás-csökkentési küszöbértéket összehasonlítva az (EU) 2018/2001 irányelv 29a. cikkének (3) bekezdése alapján elfogadott módszertanban megállapított, a nem biológiai eredetű megújuló tüzelőanyagokra alkalmazandó fosszilisüzemanyag-komparátorral;
14. „hidrogénipari vállalkozás”: az a természetes vagy jogi személy, aki/amely az alábbi feladatok közül legalább egyet ellát: hidrogéntermelés, -továbbítás, -ellátás, -vásárlás vagy -tárolás, vagy hidrogénterminál üzemeltetése, és aki/amely felelős az ezekhez a feladatokhoz kapcsolódó kereskedelmi, műszaki vagy karbantartási feladatok ellátásáért, kivéve a végső felhasználókat;
15. „földgázipari vállalkozás”: az a természetes vagy jogi személy, aki/amely a földgáz – beleértve az LNG-t is – tekintetében termelést, szállítást, elosztást, ellátást, vásárlást vagy tárolást végez, és felelős az ezekhez a feladatokhoz kapcsolódó kereskedelmi, műszaki vagy karbantartási feladatok ellátásáért, kivéve a végső felhasználókat;
16. „upstream csővezeték-hálózat”: csővezeték vagy csővezeték-hálózat, amely egy kőolaj- vagy földgázkitermelő létesítmény részeként üzemel vagy épült, vagy amelyet egy vagy több ilyen létesítménytől a földgáznak feldolgozóüzembe, terminálra vagy tengerparti átféjtőállomásra történő szállítására használnak;
17. „szállítás”: a földgáz hálózaton, túlnyomórészt nagynyomású csővezetéken, de nem termelési csővezeték-hálózaton és nem az elsődlegesen a helyi földgázelosztás keretében használt nagynyomású vezetékeken történő szállítása a felhasználókhoz történő eljuttatás céljából, kivéve az ellátást;
18. „szállításrendszer-üzemeltető”: az a természetes vagy jogi személy, aki/amely a szállítás feladatát végzi, és aki/amely felelős egy adott terület szállításihálózatának üzemeltetéséért, karbantartásáért, valamint szükség esetén annak fejlesztéséért, és ahol az alkalmazható, annak összekapcsolásáért más hálózatokkal; felelős továbbá azért, hogy a hálózat hosszú távon alkalmas legyen a földgáz szállításával kapcsolatos indokolt igények kielégítésére;
19. „elosztás”: a földgáz helyi, illetve regionális csővezeték-hálózatokon keresztül a felhasználókhoz történő eljuttatása, kivéve az ellátást;
20. „elosztórendszer-üzemeltető”: az a természetes vagy jogi személy, aki/amely a földgáz-elosztás feladatát végzi, és aki/amely felelős egy adott terület elosztórendszerének üzemeltetéséért, karbantartásáért, valamint szükség esetén annak fejlesztéséért, és ahol az alkalmazható, annak összekapcsolásáért más rendszerekkel; felelős továbbá azért, hogy a rendszer hosszú távon alkalmas legyen a földgáz elosztásával kapcsolatos indokolt igények kielégítésére;
21. „hidrogénhálózat”: olyan szárazföldi és tengeri csővezeték-hálózat, amelyet a nagy tisztaságú hidrogén felhasználókhoz való eljuttatása céljából történő szállításhoz használnak, kivéve az ellátást;
22. „hidrogéntovábbítás”: hidrogén szállítása vagy elosztása hidrogénhálózaton keresztül a felhasználókhoz való eljuttatás céljából, kivéve az ellátást;
23. „hidrogénszállítási hálózat”: nagy tisztaságú hidrogén szállítására használt csővezeték-hálózat, különösen olyan hálózat, amely hidrogénrendszer-összekötőket tartalmaz, vagy amely közvetlenül kapcsolódik hidrogéntárolókhoz, hidrogénterminálokhoz vagy kettő vagy több hidrogénrendszer-összekötőhöz, vagy amelynek elsődleges célja a hidrogén más hidrogénhálózatokba, hidrogéntárolókba vagy hidrogénterminálokba történő szállítása, azon lehetőség kizárása nélkül, hogy ezek a hálózatok a közvetlenül kapcsolódó felhasználók ellátásának a célját szolgálják;

24. „hidrogénelosztó hálózat”: nagy tisztaságú hidrogén helyi vagy regionális szállítására szolgáló csővezeték-hálózat, amelynek elsődleges célja a közvetlenül kapcsolódó felhasználók ellátása, és amely nem tartalmaz hidrogénrendszer-összekötőket, és nem kapcsolódik közvetlenül hidrogéntároló létesítményhez vagy hidrogénterminálokhoz – kivéve ha a szóban forgó hálózat 2024. augusztus 4-én még földgázelosztó rendszer volt, majd annak rendeltetését részben vagy egészben hidrogén szállítására módosították –, és nem kapcsolódik kettő vagy több hidrogénrendszer-összekötőhöz sem;
25. „hidrogénhálózat-üzemeltető”: az a természetes vagy jogi személy, aki/amely a hidrogéntovábbítás feladatát végzi, és aki/amely felelős egy adott terület hidrogénhálózatának üzemeltetéséért, karbantartásáért, valamint szükség esetén fejlesztéséért, és adott esetben e hidrogénhálózat összekapcsolásáért más hidrogénhálózatokkal; továbbá annak biztosításáért, hogy a hálózat hosszú távon képes legyen a hidrogén szállításával kapcsolatos észszerű igények kielégítésére;
26. „hidrogénszállítási hálózat-üzemeltető”: az a természetes vagy jogi személy, aki/amely felelős egy adott terület egy hidrogénszállítási hálózatának üzemeltetéséért, karbantartásáért, valamint szükség esetén annak fejlesztéséért, és adott esetben annak összekapcsolásáért más hidrogénhálózatokkal; továbbá annak biztosításáért, hogy a hálózat hosszú távon képes legyen a hidrogéntovábbítással kapcsolatos észszerű igények kielégítésére;
27. „hidrogénelosztóhálózat-üzemeltető”: az a természetes vagy jogi személy, aki/amely felelős egy adott terület egy hidrogénelosztó hálózatának üzemeltetéséért, karbantartásáért, valamint szükség esetén annak fejlesztéséért, és adott esetben annak összekapcsolásáért más hidrogénhálózatokkal; továbbá annak biztosításáért, hogy a hálózat hosszú távon képes legyen a hidrogéntovábbítással kapcsolatos észszerű igények kielégítésére;
28. „ellátás”: a földgáz – beleértve a cseppfolyósított földgázt is – vagy a hidrogén – többek között folyékony szerves hidrogénhordozó formájában, valamint beleértve a folyékony hidrogént és az olyan hidrogénszármazékokat, mint az ammónia vagy a metanol – értékesítése a felhasználóknak, beleértve a viszonteladást is;
29. „szolgáltató vállalkozás”: az a természetes vagy jogi személy, aki/amely az ellátás feladatát végzi;
30. „végső menedékes ellátó”: olyan ellátó, amelyet arra jelöltek ki, hogy átvegye egy működését megszüntető szolgáltató felhasználóinak földgáz-ellátását;
31. „földgáztároló”: földgázipari vállalkozás tulajdonában lévő vagy általa üzemeltetett olyan létesítmény, amely földgáz tárolására szolgál, ideértve az LNG-létesítmények földgáztárolásra szolgáló részét is, de a termelői tevékenységekhez használt rész, valamint azon létesítmények kivételével, amelyeket kizárólagosan a szállításirendszer-üzemeltetők számára tartanak fenn feladataik elvégzése érdekében;
32. „földgáztárolásirendszer-üzemeltető”: az a természetes vagy jogi személy, aki/amely a tárolás feladatát ellátja és a földgáztároló üzemeltetéséért felelős;
33. „LNG-létesítmény”: olyan terminál, amelyet földgáz cseppfolyósítására, illetve cseppfolyósított földgáz behozatalára, átfertésére, valamint újragázosítására használnak, beleértve a kiegészítő szolgáltatásokat és az ideiglenes tárolást is, amelyekre az újragázosítási folyamatnál, illetve a szállítási rendszerre ezt követően történő átvitelhez van szükség, kivéve az LNG-terminálok tárolásra szolgáló részét;
34. „LNG-létesítmény rendszerüzemeltetője”: az a természetes vagy jogi személy, aki/amely a földgáz cseppfolyósításának, vagy az LNG behozatalának, átfertésének és újragázosításának a feladatát végzi, valamint az LNG-létesítmény üzemeltetéséért felelős;
35. „rendszer”: földgázipari vállalkozás tulajdonában lévő vagy általa üzemeltetett olyan szállítási hálózat, elosztóhálózat, LNG-létesítmény vagy földgáztároló, beleértve a vezetékkészletet és a kiegészítő szolgáltatásokat nyújtó létesítményeket és a kapcsolt vállalkozásoknak azon létesítményeit, amelyek a szállításhoz, az elosztáshoz és az LNG-hez való hozzáféréshez szükségesek;
36. „kiegészítő szolgáltatások”: minden olyan szolgáltatás, amely a szállításihálózathoz, elosztóhálózathoz, LNG-létesítményhez vagy földgáztárolóhoz való hozzáféréshez és üzemeltetéshez szükséges, beleértve a terheléskiegyenlítő, keverő- és inertgáz-injektáló létesítményeket is, kivéve a kizárólagosan a szállításirendszer-üzemeltetők számára, feladataik végrehajtása céljára fenntartott létesítményeket;
37. „földgáz-vezetékkészlet”: a szállítási és -elosztórendszereken belül a földgáz kompressziójával történő tárolás, kivéve a szállításirendszer-üzemeltetők számára, feladataik végrehajtása céljára fenntartott létesítményeket;
38. „összekapcsolt rendszer”: több, egymással összekötött rendszer;

39. „rendszerösszekötő”: egy olyan szállítóvezeték, amely az érintett tagállamok nemzeti szállítási rendszereinek összekapcsolása céljából keresztezi a tagállamok közötti határt vagy azon átnyúlik, vagy egy olyan szállítóvezeték, amely egy tagállam és egy harmadik ország között a tagállamok területéig vagy e tagállam parti tengeréig terjed;
40. „hidrogén-rendszerösszekötő”: olyan hidrogénhálózat, amely tagállamok közötti határt keresztez vagy azon átnyúlik az adott tagállamok nemzeti hidrogénhálózatainak összekapcsolása céljából, vagy olyan hidrogénhálózat, amely egy tagállam és egy harmadik ország között a tagállamok területéig vagy az adott tagállam parti tengeréig terjed;
41. „célvezeték”: az összekapcsolt hálózatot kiegészítő földgázvezeték;
42. „integrált földgázipari vállalkozás”: vertikálisan vagy horizontálisan integrált vállalkozás;
43. „vertikálisan integrált vállalkozás”: olyan földgázipari vállalkozás vagy olyan földgázipari vállalkozások csoportja vagy olyan hidrogénipari vállalkozás vagy olyan hidrogénipari vállalkozások csoportja, amelyek irányítására közvetlenül vagy közvetve ugyanazon személy vagy személyek jogosultak, és ahol a vállalkozás vagy vállalkozáscsoport a szállítás, elosztás, hidrogéntovábbítás, hidrogénterminál-üzemeltetés, LNG- vagy földgáz- vagy hidrogéntárolás közül legalább az egyik feladatot, és a földgáz- vagy hidrogénterelés és -ellátás közül is legalább az egyik feladatot ellátja;
44. „horizontálisan integrált vállalkozás”: olyan vállalkozás, amely a földgázterelés, -szállítás, -elosztás, -ellátás vagy -tárolás közül legalább az egyik feladatot ellátja, valamint egyéb, nem földgázzal kapcsolatos tevékenységet is folytat;
45. „kapcsolt vállalkozás”: a 2013/34/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽³⁸⁾ 2. cikkének 12. pontjában meghatározott kapcsolódó vállalkozás, vagy olyan vállalkozás, amely ugyanazon részvényesekhez tartozik;
46. „rendszerhasználók”: azon természetes vagy jogi személyek, akik/amelyek a hálózatot földgázzal vagy hidrogénnel ellátják, vagy akiket/amelyeket a hálózatról földgázzal vagy hidrogénnel látnak el;
47. „felhasználók”: a földgáz vagy hidrogén nagykereskedelmi vagy végső felhasználói vagy olyan földgázipari vagy hidrogénipari vállalkozások, amelyek földgázt vagy hidrogént vásárolnak;
48. „háztartási felhasználók”: azok a felhasználók, akik saját háztartásuk fogyasztása céljából vásárolnak földgázt vagy hidrogént;
49. „nem háztartási felhasználók”: azok a felhasználók, akik nem saját háztartásuk fogyasztása céljára vásárolnak földgázt vagy hidrogént;
50. „végső felhasználók”: azok a felhasználók, akik saját felhasználásra vásárolnak földgázt vagy hidrogént;
51. „nagykereskedelmi felhasználók”: azok a természetes és jogi személyek – a szállítási- és az elosztórendszer-üzemeltetőkön kívül –, akik/amelyek földgázt vagy hidrogént vásárolnak a letelepedésük helye szerinti hálózaton belül vagy azon kívül történő viszonteladás céljából;
52. „mikrovállalkozás”, „kisvállalkozás” vagy „középvállalkozás”: a Bizottság 2003/361/EK ajánlása⁽³⁹⁾ mellékletének 2. cikkében meghatározott mikrovállalkozás, kisvállalkozás vagy középvállalkozás;
53. „gázellátási szerződés”: földgáz- vagy hidrogénellátásra vonatkozó szerződés, kivéve a földgáz-derivatívákat;
54. „földgáz-derivatíva”: a 2014/65/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽⁴⁰⁾ I. melléklete C. szakaszának 5., 6., vagy 7. pontja szerinti pénzügyi eszköz, amennyiben az adott pénzügyi eszköz földgázzal kapcsolatos;

⁽³⁸⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2013/34/EU irányelve (2013. június 26.) a meghatározott típusú vállalkozások éves pénzügyi kimutatásairól, összevont (konszolidált) éves pénzügyi kimutatásairól és a kapcsolódó beszámolókról, a 2006/43/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 78/660/EGK és a 83/349/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 182., 2013.6.29., 19. o.).

⁽³⁹⁾ A Bizottság 2003/361/EK ajánlása (2003. május 6.) a mikro-, kis- és középvállalkozások meghatározásáról (HL L 124., 2003.5.20., 36. o.).

⁽⁴⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/65/EU irányelve (2014. május 15.) a pénzügyi eszközök piacairól, valamint a 2002/92/EK irányelv és a 2011/61/EU irányelv módosításáról (HL L 173., 2014.6.12., 349. o.).

55. „irányítás”: jogok, szerződések vagy más eszközök, amelyek akár külön-külön, akár együttesen és a kapcsolódó jogi és ténybeli megfontolásokra tekintettel lehetőséget adnak egy vállalkozás feletti meghatározó befolyás gyakorlására, különösen:
- a) a tulajdonlás vagy a vállalkozás vagyontárgyainak összességére vagy azok egy részére kiterjedő használati jog biztosításával;
 - b) olyan jogok vagy szerződések révén, amelyek meghatározó befolyást biztosítanak egy vállalkozás testületeinek összetétele, szavazása vagy döntései felett;
56. „hosszú távú szerződés”: egy évet meghaladó ellátási szerződés;
57. „betáplálási-kiadási rendszer”: olyan földgáz vagy hidrogén-hozzáférési modell, amelyben a rendszerhasználók a betáplálási és a kiadási pontokon független módon kötnek le kapacitásjogokat, és amely magában foglalja a szállítási rendszert, és magában foglalhatja az elosztórendszer vagy a hidrogénhálózat egészét vagy egy részét;
58. „egyensúlytartási zóna”: olyan rendszer, amely egy adott egyensúlytartási rendszer hatálya alá tartozik, és amely magában foglalja a szállítási rendszert, és magában foglalhatja az elosztórendszer egészét vagy egy részét;
59. „virtuális kereskedelmi pont”: nem fizikai kereskedelmi pont egy betáplálási-kiadási rendszeren belül, amelyen keresztül az eladó és a vevő kapacitás lekötése nélkül folytat földgáz- vagy hidrogénkereskedelmet;
60. „hálózathasználó”: egy rendszerüzemeltető felhasználója vagy potenciális felhasználója, illetve maga a rendszerüzemeltető, amennyiben ez a földgáz vagy a hidrogén szállításához kapcsolódóan az adott rendszerüzemeltető feladatainak ellátásához szükséges;
61. „betáplálási pont”: a hálózathasználók általi kapacitáslekötési eljárások alá tartozó pont, amely hozzáférést biztosít egy betáplálási-kiadási rendszerhez;
62. „kiadási pont”: a hálózathasználók általi kapacitáslekötési eljárások alá tartozó pont, amely lehetővé teszi a betáplálási-kiadási rendszerből kilépő gázáramlást;
63. „rendszerösszekötési pont” két szomszédos betáplálási-kiadási rendszert vagy egy betáplálási-kiadási rendszert és egy rendszerösszekötőt összekötő fizikai vagy virtuális pont, amennyiben egy ilyen pont a hálózathasználók általi kapacitáslekötési eljárások alá tartozik;
64. „virtuális rendszerösszekötési pont”: két szomszédos betáplálási-kiadási rendszert összekötő kettő vagy több rendszerösszekötési pont, amelyeket egyetlen kapacitásszolgáltatás nyújtásának céljára integrálnak;
65. „piaci szereplő”: olyan természetes vagy jogi személy, aki vagy amely földgázt vagy hidrogént vesz, ad el vagy állít elő, vagy tárolási szolgáltatások üzemeltetője, ideértve az említett tevékenységek folytatására egy vagy több földgáz- vagy hidrogénpiacon – ideértve a kiegyenlítő piacokat is – kereskedési megbízásokat adó természetes vagy jogi személyt is;
66. „szerződésmegszüntetési díj”: az szolgáltatók vagy piaci szereplők által a gázellátási vagy szolgáltatási szerződés megszüntetése esetén a felhasználókra kiszabott díj vagy szankció;
67. „a szolgáltatóváltással kapcsolatos díj”: az szolgáltatók vagy a piaci szereplők vagy a rendszerüzemeltetők által szolgáltatóváltás vagy a piaci szereplő váltása esetén közvetve vagy közvetlenül a felhasználókra kiszabott díj vagy szankció, ideértve a szerződésmegszüntetési díjakat is;
68. „számlainformáció”: a végső felhasználó számláján szereplő valamennyi információ, a fizetési felszólítás kivételével;
69. „hagyományos fogyasztásmérő”: olyan analóg vagy elektronikus fogyasztásmérő, amely nem képes arra, hogy adatokat továbbítson is és fogadjon is;
70. „intelligens fogyasztásmérő rendszer”: olyan elektronikus rendszer, amely képes a hálózatra táplált földgáz vagy hidrogén vagy a hálózatról fogyasztott földgáz vagy hidrogén mennyiségét mérni, amely a hagyományos fogyasztásmérőnél több információt biztosít, és amely az elektronikus kommunikáció valamely formája révén képes adatokat továbbítani és fogadni tájékoztatás, nyomon követés és ellenőrzés céljából;
71. „interoperabilitás”: az intelligens fogyasztásmérés összefüggésében két vagy több energia- vagy kommunikációs hálózat, rendszer, eszköz, alkalmazás vagy alkotóelem képessége az együttműködésre az információcseré és -felhasználás érdekében az előírt funkciók ellátása céljából;

72. „legfrissebb rendelkezésre álló”: az intelligens fogyasztásmérési adatok összefüggésében azt jelenti, hogy azokat a nemzeti piacon a legrövidebb elszámolási időszaknak megfelelő időszakon belül szolgáltatják;
73. „elérhető legjobb technikák”: az intelligens fogyasztásmérési környezettel kapcsolatos adatvédelem és -biztonság összefüggésében azon leghatékonyabb, legfejlettebb és a gyakorlatban legkönnyebben alkalmazható technikák, amelyek elméletben az alapját képezik az uniós adatvédelmi és biztonsági szabályoknak való megfelelésnek;
74. „energiaszegénység”: az az (EU) 2023/1791 irányelv 2. cikkének 52. pontjában meghatározott energiaszegénység;
75. „aktív felhasználó”: olyan végső földgázfelhasználó vagy közösen eljáró végső földgázfelhasználók olyan csoportja, aki vagy amely:
- a) olyan megújuló gázt fogyaszt vagy tárol, amelynek a termelése:
 - i. meghatározott területen lévő saját létesítményén belül történik; vagy
 - ii. amennyiben az érintett tagállam erre engedélyt adott, egyéb létesítményekben történik;
 - b) feltéve, hogy tevékenységei nem a végső fogyasztó elsődleges üzleti vagy szakmai tevékenységét jelentik, továbbá hogy az említettek megfelelnek a megújulógáz-termelésre alkalmazandó jognak, különösen az üvegházhatású-gáz-kibocsátás összefüggésében:
 - i. a földgázrendszeren keresztül értékesít saját termelésű megújuló gázt; vagy
 - ii. rugalmassági vagy energiahatékonysági programokban vesz részt;
76. „első az energiahatékonyság”: az (EU) 2018/1999 rendelet 2. cikkének 18. pontjában meghatározott „első az energiahatékonyság” elv;
77. „átalakítás”: az (EU) 2022/869 európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽⁴¹⁾ 2. cikkének 18. pontjában meghatározott átalakítás;

II. FEJEZET

A PIAC SZERVEZÉSÉRE VONATKOZÓ ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

3. cikk

Versenyképes, felhasználóközpontú, rugalmas és megkülönböztetéstől mentes földgáz- és hidrogénpiacok

- (1) A tagállamok biztosítják, hogy minden felhasználó szabadon vásárolhasson földgázt és hidrogént az általa választott szolgáltatótól, és biztosítják, hogy minden felhasználó egyidejűleg akár több földgáz- vagy hidrogénellátási szerződéssel is rendelkezessen, feltéve, hogy a szükséges kapcsolódási és fogyasztásmérési pontokat kialakították.
- (2) A tagállamok biztosítják, hogy nemzeti joguk ne akadályozza indokolatlanul a földgáz és a hidrogén határokon átnyúló kereskedelmét, a likvid földgáz- és hidrogénkereskedelem működését és megjelenését, a fogyasztói részvételt, a különösen a megújuló gázba és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázba irányuló beruházásokat vagy az energiatárolást a tagállamok között, továbbá biztosítják, hogy a földgáz- és hidrogénárak a tényleges keresletet és kínálatot tükrözzék.
- (3) A tagállamok biztosítják, hogy a belső földgáz- és hidrogénpiacon ne álljanak fenn indokolatlan akadályok a piacra jutás és onnan való kilépés, a kereskedés és a működés tekintetében.
- (4) A tagállamok és a szabályozó hatóságok biztosítják, hogy az energiaipari vállalkozásokra átlátható, arányos és megkülönböztetésmentes szabályok, díjak és bánásmód vonatkozzanak, különösen a hálózatra való csatlakozás, a nagykereskedelmi piacokra jutás, az adatokhoz való hozzáférés, a szolgáltatóváltás, a számlázás és – adott esetben – az engedélyezés tekintetében.

⁽⁴¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/869 rendelete (2022. május 30.) a transzeurópai energiaipari infrastruktúrára vonatkozó iránymutatásokról, a 715/2009/EK, az (EU) 2019/942 és az (EU) 2019/943 rendelet, továbbá a 2009/73/EK és az (EU) 2019/944 irányelv módosításáról, valamint a 347/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 152., 2022.6.3., 45. o.).

(5) A tagállamok biztosítják, hogy a belső földgáz- és hidrogénpiacon működő harmadik országbeli piaci szereplők megfeleljenek az alkalmazandó uniós és nemzeti jognak, ideértve a környezetvédelemmel és a biztonsággal kapcsolatos jogszabályokat is.

(6) A tagállamok biztosítják a felhasználóközpontú és energiahatékony megközelítést a hidrogénpiacon. A hidrogén felhasználását az olyan, nagy üvegházhatásúgáz-kibocsátáscsökkentési potenciállal rendelkező, nehezen dekarbonizálható ágazatokban lévő felhasználók számára kell megcélozni, amely ágazatokban nem állnak rendelkezésre energia- és költséghatékonyabb alternatívák.

(7) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy ezen irányelvet oly módon hajtsák végre, amely elősegíti az energiarendszer integrációját, ugyanakkor – az „első az energiahatékonyág” elvével összhangban – indokolatlanul nem különbözteti meg hátrányosan az energiahatékonyabb megoldásokat, így például a közvetlen villamosítást.

4. cikk

Piaci alapú ellátási árak

(1) A szolgáltatók szabadon határozhatják meg, hogy milyen áron kínálnak földgázt és hidrogént a felhasználók számára. A tagállamok megfelelő intézkedéseket hoznak a szolgáltatók közötti tényleges versenynek, valamint annak a biztosítására, hogy az árak a végső felhasználók számára észszerűek legyenek.

(2) A tagállamok a 26–29. cikknek megfelelően biztosítják az energiaszegénység által érintett felhasználók és a védelemre szoruló háztartási felhasználók védelmét szociálpolitikai vagy egyéb eszközökkel, a földgáz- és hidrogénellátás árképzésébe való állami beavatkozás kivételével.

(3) Az (1) és a (2) bekezdéstől eltérve a tagállamok élhetnek az állami beavatkozás eszközével az energiaszegénység által érintett felhasználók vagy a védelemre szoruló háztartási felhasználók földgázellátásának árképzése tekintetében. Az ilyen állami beavatkozásokra a (4) és az (5) bekezdésben meghatározott feltételek vonatkoznak.

(4) A földgázellátás árképzésébe történő állami beavatkozásoknak:

- a) általános gazdasági érdeket kell szolgálniuk, és nem léphetik túl az annak eléréséhez szükséges mértéket;
- b) egyértelműen meghatározottaknak, átláthatóknak, megkülönböztetésmenteseknek és ellenőrizhetőeknek kell lenniük;
- c) garantálniuk kell, hogy az uniós földgázipari vállalatok egyenlő alapon érhessék el a felhasználókat;
- d) időben korlátozottaknak, valamint kedvezményezettjeik tekintetében arányosaknak kell lenniük;
- e) nem eredményezhetnek megkülönböztető módon további költségeket a piaci szereplők számára;
- f) nem akadályozhatják a fosszilis gáz fokozatos és időben történő megszüntetését annak érdekében, hogy elérhető legyen az (EU) 2021/1119 rendeletben meghatározott, 2030-ra teljesítendő uniós éghajlat-politikai célérték és klímasemlegességi célkitűzés.

(5) Minden olyan tagállamnak, amely e cikk (3) bekezdésével összhangban a földgázellátás árképzése terén él az állami beavatkozás eszközével, meg kell felelnie az (EU) 2018/1999 rendelet 3. cikke (3) bekezdése d) pontjának, valamint 24. cikkének is, függetlenül attól, hogy az érintett tagállamban jelentős-e az energiaszegénység által érintett háztartási felhasználók száma. A földgázellátás árképzése terén meglévő állami beavatkozás megszüntetését megelőzően a tagállamok e cikk (2) bekezdésével összhangban az energiaszegénység által érintett felhasználóknak és a védelemre szoruló háztartási felhasználóknak szóló, megfelelő támogató intézkedésekről gondoskodnak.

(6) A szolgáltatók között a földgázellátási szerződések tekintetében zajló tényleges verseny kialakítása, illetve a földgáz piaci alapú és megfizethető, teljes mértékben hatékony kiskereskedelmi árképzésének (1) bekezdéssel összhangban történő megvalósítása érdekében a tagállamok egy átmeneti időszak alatt alkalmazhatnak állami beavatkozásokat a (3) bekezdés szerinti állami beavatkozásokban nem részesülő háztartási felhasználók, valamint a mikrovállalkozások földgázellátását illető árképzés tekintetében.

(7) A (6) bekezdés szerinti állami beavatkozásoknak eleget kell tenniük a (4) bekezdésben foglalt feltételeknek, és:

- a) a hatékony verseny eléréséhez szükséges intézkedéscsomaggal, valamint az ezen intézkedések terén elért haladás értékelésére szolgáló módszertannal kell kiegészíteni őket;

- b) olyan módszertan segítségével kell meghatározni őket, amely biztosítja a szolgáltatók megkülönböztetésmentes kezelését;
- c) olyan áron kell meghatározni őket, amely meghaladja a költségeket, olyan szinten, ahol tényleges árversenyre kerülhet sor;
- d) úgy kell kialakítani őket, hogy a lehető legkisebb legyen a nagykereskedelmi földgázpiacot érő negatív hatás;
- e) biztosítaniuk kell, hogy az ilyen állami beavatkozás minden kedvezményezettjének lehetősége legyen versenypiaci ajánlatot választani, valamint hogy legalább negyedévente közvetlen tájékoztatást kapjon a versenypiaci ajánlatok és megtakarítások rendelkezésre állásáról, továbbá hogy segítséget kapjon a piaci alapú ajánlatra való váltáshoz;
- f) biztosítaniuk kell, hogy – amennyiben a tagállam a 17. cikknek megfelelően bevezeti az intelligens fogyasztásmérő rendszereket – az ilyen állami beavatkozás minden kedvezményezettje közvetlen tájékoztatást kapjon az intelligens fogyasztásmérők beszerelésének lehetőségéről, és hogy megkapja a szükséges segítséget;
- g) nem vezethetnek közvetlen keresztfinanszírozáshoz a szabadpiaci árakon ellátott felhasználók és a szabályozott árakon ellátott felhasználók között.

(8) A tagállamok a (3) és a (6) bekezdéssel összhangban hozott intézkedésekről az elfogadásuktól számított egy hónapon belül értesítik a Bizottságot, és azokat azonnal alkalmazhatják. Az értesítéshez magyarázatot kell fűzni arról, hogy más eszközökkel miért nem lehetett kielégítően megvalósítani az elérni kívánt célt, hogyan biztosított a (4), (5) és (7) bekezdésben meghatározott követelmények teljesülése, és milyen hatásai vannak a bejelentett intézkedéseknek a versenyre. Az értesítésben ismertetni kell a kedvezményezettek körét – különös tekintettel az energiaszegénység által érintett felhasználókra és a védelemre szoruló háztartási felhasználókra – és az esetleges egyéb kedvezményezetteket, az intézkedések időtartamát és az intézkedés által érintett háztartási felhasználók számát, valamint el kell magyarázni a szabályozott ár meghatározásának módját.

(9) A tagállamok 2025. március 15-ig és azt követően két évente integrált nemzeti energia- és éghajlat-politikai eredményjelentésük részeként jelentést nyújtanak be a Bizottságnak e cikk végrehajtásáról, valamint az állami beavatkozás e cikk szerinti szükségességéről és arányosságáról, továbbá értékelik a szolgáltatók közötti hatékony verseny megvalósítása és a piaci alapú árakra való áttérés terén elért előrelépést. Azok a tagállamok, amelyek a (6) bekezdésnek megfelelően szabályozott árakat alkalmaznak, jelentést tesznek a (7) bekezdésben meghatározott feltételek teljesítéséről, beleértve az ilyen beavatkozások alkalmazására kötelezett szolgáltatók megfelelését is, valamint a szabályozott áraknak ezen szolgáltatók pénzügyeire gyakorolt hatását.

(10) A Bizottság a földgáz piaci alapú kiskereskedelmi árképzésének megvalósítása érdekében felülvizsgálja e cikk végrehajtását és jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak. A jelentésnek adott esetben értékelést kell tartalmaznia arról, hogy ezen intézkedések milyen hatást gyakorolnak az Unió klímasemlegességi célkitűzése, valamint az egyéb energia- és éghajlat-politikai célkitűzések megvalósítása terén elért eredményekre. Az említett jelentés összehasonlítható az (EU) 2019/944 irányelv 5. cikkének (10) bekezdésében említett, azon cikk végrehajtásáról szóló jelentéssel. A jelentést adott esetben jogalkotási javaslattal együtt kell benyújtani, vagy azt jogalkotási javaslatnak kell követnie. A fenti jogalkotási javaslat tartalmazhatja a szabályozott árak alkalmazásának záró időpontját is.

5. cikk

Megfizethető energiához való hozzáférés földgázárvalóság idején

(1) A Tanács – a Bizottság javaslata alapján – végrehajtási határozat útján regionális vagy uniós szintű földgázárvalóságot hirdethet ki, amennyiben következő feltételek teljesülnek:

- a) nagyon magas – az előző öt év átlagárának legalább két és félszeresét és legalább 180 EUR/MWh-t elérő – átlagárak fennállta a nagykereskedelmi földgázpiacokon, amelyek várhatóan legalább további hat hónapig fennmaradnak; az előző öt év átlagárának kiszámítása során nem kell figyelembe venni azokat az időszakokat, amelyek során regionális vagy uniós szintű földgázárvalóság kihirdetésére került sor;
- b) a földgáz kiskereskedelmi árának jelentős, 70 % körüli emelkedése következik be, amely várhatóan legalább további három hónapig fennmarad;

(2) Az (1) bekezdésben említett végrehajtási határozatban rögzíteni kell annak időbeli hatályát, amely legfeljebb egy év lehet. Az említett időszak a (8) bekezdésben meghatározott eljárással összhangban egymást követő, legfeljebb egyéves időszakokra meghosszabbítható.

(3) Az (1) bekezdés szerinti regionális vagy uniós szintű földgázárzáság kihirdetésének tisztességes versenyt és kereskedelmet kell biztosítania a végrehajtási határozat által érintett valamennyi tagállamban annak érdekében, hogy a belső piac ne torzuljon indokolatlanul.

(4) Amennyiben az (1) bekezdésben meghatározott feltételek teljesülnek, a Bizottság javaslatot nyújt be a regionális vagy uniós szintű földgázárzáság kihirdetésére, amely javaslat magában foglalja a végrehajtási határozat javasolt időbeli hatályát is.

(5) A Tanács minősített többséggel módosíthatja a (4) és a (8) bekezdés alapján benyújtott bizottsági javaslatot.

(6) Amennyiben a Tanács az e cikk (1) bekezdésének megfelelően végrehajtási határozatot fogadott el, a tagállamok – az említett határozat érvényességének időtartama alatt – ideiglenes és célzott állami beavatkozásokat alkalmazhatnak a kis- és középvállalkozások (a továbbiakban: kkv-k), a háztartási felhasználók és az (EU) 2017/1938 rendelet 2. cikkének 4. pontjában meghatározott alapvető szociális szolgáltatók földgázellátásának árképzése terén. Az ilyen állami beavatkozásoknak:

- a) a kedvezményezett előző év ugyanazon időszakában mért fogyasztásának legfeljebb 70 %-ára kell korlátozódniuk, és továbbra is ösztönözniük kell a keresletcsökkentést;
- b) meg kell felelniük a 4. cikk (4) és (7) bekezdésében meghatározott feltételeknek;
- c) adott esetben meg kell felelniük a (7) bekezdésben meghatározott feltételeknek;
- d) úgy kell kialakítani őket, hogy a lehető legkisebb legyen a belső piac negatív széttagoltsága.

(7) Amennyiben a Tanács az e cikk (1) bekezdése szerinti végrehajtási határozatot fogadott el, a tagállamok a határozat érvényességének időtartama alatt – a 4. cikk (7) bekezdésének c) pontjától eltérve – a földgázellátás árképzésébe a 4. cikk (6) bekezdése vagy e cikk (6) bekezdése alapján történő állami beavatkozás alkalmazása esetén kivételesen és ideiglenesen költség szint alatti árat állapíthatnak meg a földgázellátásra, feltéve, hogy teljesülnek a következő feltételek:

- a) a háztartási felhasználók számára meghatározott ár a háztartások medián fogyasztásának legfeljebb 80 %-ára vonatkozik, és továbbra is ösztönzi a keresletcsökkentést;
- b) a szolgáltatók között nincs megkülönböztetés;
- c) a szolgáltatókat átlátható és megkülönböztetésmentes módon kompenzálják a költség szint alatti ellátásért;
- d) valamennyi szolgáltató jogosult arra, hogy a földgázellátásra vonatkozóan a költség szint alatti áron azonos alapon kínáljon ajánlatokat;
- e) a javasolt intézkedések nem torzítják a földgáz belső piacát.

(8) A Bizottság a (2) bekezdés szerint meghatározott időbeli hatály vége előtt kellő időben értékeli, hogy az (1) bekezdésben megállapított feltételek továbbra is teljesülnek-e. Ha a Bizottság úgy ítéli meg, hogy az (1) bekezdésben megállapított feltételek továbbra is teljesülnek, javaslatot nyújt be a Tanácsnak az (1) bekezdés alapján elfogadott végrehajtási határozat időbeli hatályának meghosszabbítására. Amennyiben a Tanács úgy határoz, hogy meghosszabbítja az időbeli hatályt, a (6) és a (7) bekezdést e meghosszabbított időszak alatt alkalmazni kell.

A Bizottság folyamatosan értékeli és nyomon követi az e cikk értelmében elfogadott bármely intézkedés hatását, továbbá rendszeresen közlésezi az említett értékelések eredményeit.

6. cikk

Köszolgáltatási kötelezettségek

(1) A tagállamok, intézményi szervezetükre építve és a szubszidiaritás elvét figyelembe véve, gondoskodnak arról, hogy a földgázipari és hidrogénipari vállalkozásokat ennek az irányelvnek az elvei szerint működtessék a (2) bekezdés sérelme nélkül, azzal a céllal, hogy versengő, biztonságos és környezeti szempontból fenntartható földgáz- és hidrogénpiacok alakuljanak ki. A tagállamok nem alkalmaznak megkülönböztetést ezekkel a vállalkozásokkal szemben sem a jogok, sem a kötelezettségek tekintetében.

(2) Az EUMSZ vonatkozó rendelkezéseinek teljes tiszteletben tartásával – különös tekintettel 106. cikkére – a tagállamok a földgázipari és hidrogénipari vállalkozások számára általános gazdasági érdekből előírhatnak olyan közszolgáltatási kötelezettségeket, amelyek a biztonságra, az ellátás biztonságát is beleértve, az ellátás folyamatosságára és minőségére, valamint a környezetvédelemre – beleértve az energiahatékonyságot, a megújuló energiaforrásokból származó energiákat és az éghajlat védelmét –, továbbá a földgázellátás árára vonatkoznak. Ezeket a kötelezettségeket világosan meg kell határozni, azoknak átláthatóknak, megkülönböztetéstől mentesnek és ellenőrizhetőnek kell lenniük, és garantálniuk kell a nemzeti fogyasztókhoz való hozzáférés egyenlőségét az Unió földgázipari és hidrogénipari vállalkozásai számára. A földgázellátás árképzésébe történő állami beavatkozásokat érintő közszolgáltatási kötelezettségeknek eleget kell tenniük az ezen irányelv 4. és 5. cikkében meghatározott követelményeknek.

(3) A gázellátás biztonságával kapcsolatos közszolgáltatási kötelezettségeknek biztosítaniuk kell, hogy a földgázipari vállalkozások megfeleljenek az (EU) 2017/1938 rendelet 6. cikké szerinti gázellátási előírásoknak, és összhangban kell lenniük az említett rendelet 7. cikkének (3) bekezdése szerint elvégzett nemzeti kockázatelemzések eredményeivel, az említett rendelet 9. cikké (1) bekezdésének c), d) és k) pontja alapján készített megelőzési cselekvési tervekben részletezettek szerint. Az (EU) 2017/1938 rendelet 6. cikkének való megfelelés biztosításához szükséges mértéket meghaladó közszolgáltatási kötelezettségeknek meg kell felelniük az említett rendelet 8. cikkének (1) bekezdésében meghatározott kritériumoknak.

(4) Amennyiben egy tagállam pénzügyi ellentételezést vagy egyéb ellentételezést nyújt az e cikkben meghatározott kötelezettségek teljesítéséért, ezt megkülönböztetéstől mentesen és átlátható módon kell tennie.

(5) A tagállamok – ezen irányelv átültetésekor – tájékoztatják a Bizottságot minden olyan intézkedésről, amelyet a közszolgáltatási kötelezettségek teljesítése érdekében hoztak – beleértve a fogyasztóvédelmet és a környezetvédelmet is –, valamint azok belföldi és nemzetközi versenyre gyakorolt lehetséges hatásairól, függetlenül attól, hogy a szóban forgó intézkedések esetében szükség van-e az ezen irányelvtől való eltérésre. A tagállamok kétévenként tájékoztatják a Bizottságot az említett intézkedések változásairól, függetlenül attól, hogy a szóban forgó intézkedések esetében szükség van-e az ezen irányelvtől való eltérésre.

(6) A tagállamok a (2) bekezdés szerinti közszolgáltatási kötelezettségek előírásakor korai szakaszban konzultációt folytatnak az érintett érdekelt felekkel, mégpedig nyitott, inkluzív és átlátható módon. A konzultációkkal kapcsolatos valamennyi hivatalos dokumentumot és a közszolgáltatási kötelezettség kidolgozásához felhasznált dokumentumokat nyilvánosságra kell hozni, az üzleti szempontból érzékeny információk bizalmas jellegének és az adatvédelemnek a megőrzése mellett.

7. cikk

A regionális együttműködés és integráció előmozdítása

(1) A tagállamok és a szabályozó hatóságok együttműködnek nemzeti piacaik egy vagy több regionális szinten történő integrálása céljából, és – amennyiben a tagállamok vagy szabályozó hatóságaik úgy határoznak – regionális piacok kialakítása, továbbá a teljesen liberalizált belső piac megteremtése céljából. Az Unió klímasemlegességi célkitűzésével összhangban a költséghatékony dekarbonizáció biztosítása, valamint a földgáz és a hidrogén versenyképes belső piacának kialakítása érdekében a tagállamok, vagy amennyiben a tagállamok úgy rendelkeztek, a szabályozó hatóságok különösen elősegítik és megkönnyítik a földgázszállítási rendszer-üzemeltetők és hidrogén szállítóhálózat-üzemeltetők regionális együttműködését, ideértve a határokon átnyúló ügyeket, valamint az eszközök leszerelését is, továbbá összehangolják jogi, szabályozói és műszaki keretrendszereiket, valamint előmozdítják az Unión belül továbbra is földgázszigeteket képező, elszigetelten működő rendszerek integrációját. Az e regionális együttműködéssel lefedett földrajzi térség magában foglalja az (EU) 2024/1789 rendelet 31. cikkének (3) bekezdése szerinti földrajzi térségekben folyó együttműködést. Ez az együttműködés egyéb földrajzi térségeket is magában foglalhat. Amennyiben a Bizottság úgy ítéli meg, hogy az uniós szintű szabályok relevánsak a földgáz- és hidrogénpiacok regionális integrációjára szempontjából, megfelelő nem kötelező erejű iránymutatást nyújt, figyelembe véve e piacok sajátosságait és a szomszédos piacokra gyakorolt hatást.

(2) Az Energiaszabályozók Együttműködési Ügynöksége (a továbbiakban: ACER) együttműködik a szabályozó hatóságokkal, a szállítási rendszer-üzemeltetőkkel és a hidrogén szállítóhálózat-üzemeltetőkkel a régiók között és azokon belül a szabályozási keretek kompatibilitásának biztosítása érdekében, a versenyképes belső földgáz- és hidrogénpiac létrehozásának céljával. Amennyiben az ACER úgy véli, hogy az ilyen együttműködéshez kötelező érvényű szabályokra van szükség, megteszi a megfelelő ajánlásokat.

(3) Ha vertikálisan integrált szállítási rendszer-üzemeltetők vesznek részt az ilyen együttműködés végrehajtására létrehozott közös vállalkozásban, akkor a közös vállalkozás megfelelőségi programot készít és hajt végre, amely meghatározza a megkülönböztető és versenyellenes magatartás kizárását szolgáló intézkedéseket. Ez a megfelelőségi program meghatározza az alkalmazottnak a megkülönböztető és versenyellenes magatartás kizárására vonatkozó

célkitűzés megvalósításához szükséges kötelezettségeit. A programot az ACER-nek jóvá kell hagynia. A programnak való megfelelés független figyelemmel kísérését a vertikálisan integrált szállítási rendszer-üzemeltető megfelelésért felelős tisztviselői végzik.

8. cikk

Engedélyezési eljárás

(1) Abban az esetben, ha a földgázipari létesítmények, hidrogéntermelő létesítmények és hidrogénrendszer-infrastruktúra építéséhez vagy üzemeltetéséhez engedély (például engedély, koncesszió, hozzájárulás vagy jóváhagyás) szükséges, a tagállamok vagy az általuk kijelölt illetékes hatóság engedélyezik az ilyen létesítmények, infrastruktúra, csővezetékek és kapcsolódó létesítmények területükön történő építését vagy üzemeltetését a (2)–(11) bekezdésnek megfelelően. A tagállamok vagy az általuk kijelölt illetékes hatóság ugyanilyen alapon engedélyeket adhat ki földgáz- és hidrogénellátásra és a nagykereskedelmi felhasználóknak is.

(2) Ha a tagállamokban engedélyezési rendszer működik, annak objektív és megkülönböztetéstől mentes feltételek, valamint átlátható eljárások alapján kell működnie, amelyeket bármely, földgázipari létesítmények, hidrogéntermelő létesítmények vagy hidrogénrendszer-infrastruktúrák földgázzal és hidrogénnel való ellátására vagy ilyen létesítmények építésére vagy üzemeltetésére szülő engedélyt kérelmező vállalkozás tekintetében teljesíteni kell. Az engedélyezés feltételeit és eljárását közzé kell tenni. A tagállamok biztosítják, hogy az ilyen létesítményekre, infrastruktúrára, vezetékekre vagy ezekhez kapcsolódó felszerelésekre vonatkozó engedélyezési eljárások során figyelembe veszik a projekt jelentőségét adott esetben a belső földgáz- és hidrogénpiac szempontjából. A tagállamok biztosítják a hidrogénrendszer-infrastruktúrára vonatkozó engedélyezési rendszer következetességét az 55. és az 56. cikk értelmében elfogadott, a hidrogénszállítási és -elosztó hálózatokra vonatkozó hálózatfejlesztési tervekkel.

(3) A földgázszolgáltatók esetében a tagállamok az engedélyezés kritériumaiként értékelhetik a kérelmezők pénzügyi stabilitását és műszaki képességeit. E kritériumoknak átláthatóknak és megkülönböztetéstől menteseknek kell lenniük.

(4) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy az e cikkben említett engedélyezési eljárásra vonatkozó nemzeti szabályok arányosak és szükségesek legyenek, valamint hozzájáruljanak a földgáz- és hidrogénpiacok szervezésére és az infrastruktúrához való hozzáférésre vonatkozó általános szabályok végrehajtásához, az „első az energiahatékonyság” elvéhez, az Unió éghajlat- és energiapolitikai céljainak megvalósításához, továbbá a tagállamok (EU) 2018/1999 rendelet értelmében elfogadott integrált nemzeti energia- és klímaterveinek és hosszú távú stratégiáinak a végrehajtásához.

(5) Az (1) bekezdésben említett tevékenységekre vonatkozó engedélyezési eljárások időtartama – beleértve az illetékes hatóságok valamennyi vonatkozó eljárását – nem haladhatja meg a két évet. Amennyiben rendkívüli körülmények alapján megfelelően indokolt, az említett kétéves időszak legfeljebb egy évvel meghosszabbítható.

(6) A tagállamok értékelik, hogy mely nemzeti jogalkotási és nem jogalkotási intézkedésekre van szükség az engedélyezési eljárások, – többek között a környezeti hatásvizsgálati eljárásokkal és a nyilvános konzultációkkal kapcsolatos eljárási lépések – azok akadályozása nélküli egyszerűsítéséhez. A tagállamok az említett értékelés eredményeiről az (EU) 2018/1999 rendelet 3. cikkében említett integrált nemzeti energia- és klímaterveik részeként és az említett rendelet 7–12. cikkében megállapított eljárással összhangban, valamint az említett rendelet 17. cikke szerinti integrált nemzeti energia- és éghajlat-politikai eredményjelentéseik részeként jelentést tesznek a Bizottságnak.

(7) Az e cikk (5) bekezdésében meghatározott határidők az alkalmazandó uniós környezetvédelmi és energiajogban – többek között az (EU) 2018/2001 irányelvben – foglalt kötelezettségek sérelme nélkül alkalmazandók a bírósági fellebbezési és egyéb jogorvoslati eljárásokra, és más, bíróság vagy törvényszék előtt folyamatban lévő eljárásokra, valamint alternatív vitarendezési mechanizmusokra, beleértve a panaszkezelési eljárásokat, a nem bírósági útra tartozó fellebbezéseket és jogorvoslatokat, és ezen eljárások időtartamával meghosszabbíthatók.

(8) A tagállamok létrehozhatnak vagy kijelölhetnek egy vagy több ügyintézési pontot. Ezek az ügyintézési pontok a kérelmező kérésére térítésmentesen iránymutatást biztosítanak a kérelmező számára, és elősegítik az (1) bekezdésben említett tevékenységekre vonatkozó teljes engedélyezési eljárást, egészen az eljárás végén a felelős hatóságok általi teljesítésig. Biztosítani kell, hogy a kérelmezőnek a teljes eljárás során végig csak egyetlen ügyintézési ponttal kelljen kapcsolatban lennie.

(9) A tagállamok biztosítják, hogy a földgázrendszer-infrastruktúra építésére és üzemeltetésére vonatkozó, a nemzeti jog szerinti engedélyek a hidrogénrendszer-infrastruktúrára is vonatkozzanak. Ez nem érinti a tagállamok azon jogát, hogy visszavonják ezeket az engedélyeket, amennyiben a hidrogén-infrastruktúra nem felel meg a hidrogénrendszer-infrastruktúrára vonatkozóan az uniós vagy nemzeti jogban meghatározott műszaki biztonsági szabályoknak.

(10) A tagállamok biztosítják, hogy a földgázvezetékek és egyéb hálózati eszközök építésére és üzemeltetésére vonatkozó meglévő földhasználati jogokat a hidrogén szállítására szolgáló csővezetésekre és egyéb hálózati eszközökre is alkalmazzák.

(11) Abban az esetben, ha az infrastruktúra tulajdonjogát ugyanazon vállalkozáson belül a 69. cikk követelményeinek teljesítése érdekében átruházzák, az adott infrastruktúrára vonatkozó engedélyeket és földhasználati jogokat ugyanúgy át kell ruházni az új tulajdonosra.

(12) A tagállamok biztosítják, hogy valamely engedély megadásának visszautasítása esetén az indokok tárgyilagosak és megkülönböztetéstől mentesek legyenek, és azokról tájékoztatják a kérelmezőt. A visszautasítás indokait tájékoztatásul megküldik a Bizottságnak. A tagállamok olyan eljárást vezetnek be, amely lehetőséget ad a kérelmezőnek az ilyen visszautasítással szembeni jogorvoslatra.

(13) Az újonnan az ellátásba bevont területek fejlesztése és általában a hatékony üzemeltetés érdekében, valamint a 34. cikk sérelme nélkül, a tagállamok elutasíthatják egy további földgáz csővezeték-hálózat kiépítésére és üzemeltetésére vonatkozó kérelem engedélyezését egy adott területre, amennyiben ezen a területen ilyen csővezeték-hálózat építését már engedélyezték vagy jelenleg engedélyezik, és amennyiben a meglévő vagy tervezett kapacitás még nem telített.

(14) A tagállamok elutasítják a földgázszállítási vagy -elosztó infrastruktúra építésére és üzemeltetésére vonatkozó engedély megadását azokon a területeken, ahol az 55. cikk szerinti hálózatfejlesztési terv a szállítási rendszernek vagy a szállítási rendszer releváns részeinek a leszerelését irányozza elő, vagy ha az 57. cikk szerinti elosztórendszer-leszerelési terv került jóváhagyásra.

(15) Amennyiben valamely, az e cikk (1) bekezdésének értelmében vett engedély az (EU) 2018/2001 irányelv 15. cikkének és 15b–17. cikkének a hatálya alá tartozik, akkor kizárólag az említett rendelkezések alkalmazandók.

9. cikk

A megújuló gáz és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású tüzelőanyagok tanúsítása

(1) A megújuló gázt az (EU) 2018/2001 irányelv 29., 29a. és 30. cikkével összhangban kell tanúsítani. Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású tüzelőanyagokat e cikkkel összhangban kell tanúsítani.

(2) Annak biztosítása érdekében, hogy az alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogén és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású tüzelőanyagok használatából származó üvegházhatásúgáz-kibocsátás-megtakarítás legalább 70 % legyen, a tagállamok előírják a gazdasági szereplők számára annak bizonyítását, hogy megfeleltek e küszöbértéknek és az e cikk (5) bekezdésében említett módszertanban megállapított követelményeknek. E célból előírják a gazdasági szereplők számára, hogy az (EU) 2018/2001 irányelv 30. cikkének (1) és (2) bekezdésével összhangban tömegmérleg-rendszert alkalmazzanak.

(3) A tagállamok biztosítják, hogy a gazdasági szereplők megbízható információkat nyújtsanak be a (2) bekezdésben említett, 70 %-os üvegházhatásúgáz-kibocsátás-megtakarítási küszöbértéknek és az (5) bekezdésben említett üvegházhatásúgáz-kibocsátás-megtakarítási módszertannak való megfelelésről, és hogy a gazdasági szereplők kérésre az érintett tagállam rendelkezésére bocsássák a szóban forgó információk nyújtásához felhasznált adatokat. A tagállamok előírják a gazdasági szereplők számára, hogy az általuk benyújtott információk tekintetében biztosítsanak megfelelő független auditot, és mellékeljenek bizonyítékot arról, hogy az audit megtörtént. Az audit során meg kell győződni arról, hogy a gazdasági szereplők által használt rendszerek pontosak, megbízhatóak és kizárják a csalás lehetőségét.

(4) A (2) bekezdésben meghatározott kötelezettségek attól függetlenül alkalmazandók, hogy az alacsony szén-dioxid-kibocsátású tüzelőanyagokat az Unióban állítják elő, vagy importálják. Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású tüzelőanyagok vagy az alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogén földrajzi származására és alapanyag típusára vonatkozó információkat tüzelőanyag-forgalmazónkénti bontásban a fogyasztók rendelkezésére kell bocsátani az üzemeltető, a forgalmazók, illetve az érintett illetékes hatóságok honlapján, és azokat éves gyakorisággal frissíteni kell.

(5) A Bizottság 2025. augusztus 5-ig a 90. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogad el, hogy kiegészítse ezt az irányelvet az alacsony szén-dioxid-kibocsátású tüzelőanyagokkal elért üvegházhatásúgáz-kibocsátás-megtakarítás értékelésére szolgáló módszertan meghatározása révén. A módszertannak biztosítania kell, hogy ne számítsák be az olyan elkerült, fosszilis forrásokból származó szén-dioxid-kibocsátást, amelynek megkötését más jogszabályi rendelkezések alapján egyszer már jóváírták szén-dioxid-kreditként, valamint le kell fednie az üvegházhatásúgáz-kibocsátások életciklusát, és figyelembe kell vennie a fix mennyiségű bemeneti anyagok eltérítéséből eredő közvetett kibocsátásokat. E módszertannak összhangban kell lennie a nem biológiai eredetű, folyékony vagy gáz-halmazállapotú, megújuló energiaforrásokból származó közlekedési célú tüzelőanyagok és a széntartalom újrahasznosításával nyert üzemanyagok révén elért üvegházhatásúgáz-kibocsátás-megtakarítás meghatározására szolgáló módszertannal, beleértve a hidrogénszivárgás miatt fellépő kibocsátások kezelését, továbbá figyelembe kell vennie az upstream metánkibocsátásokat és a tényleges szén-dioxid-leválasztási arányokat.

(6) A Bizottság adott esetben jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, amelyben értékeli a hidrogénszivárgást, beleértve a környezeti és éghajlati kockázatokat, a műszaki sajátosságokat és a megfelelő maximális hidrogénszivárgási arányokat. E jelentés alapján a Bizottság adott esetben jogalkotási javaslatot nyújt be a hidrogénszivárgás lehetséges kockázatát minimalizáló intézkedések bevezetésére, valamint a maximális hidrogénszivárgási arányok meghatározására és a megfelelési mechanizmusok megállapítására irányulóan. Az (5) bekezdésben említett módszertannak tartalmaznia kell a vonatkozó maximális hidrogénszivárgási arányokat.

(7) A Bizottság határozatokat fogadhat el annak elismeréséről, hogy az alacsony szén-dioxid-kibocsátású tüzelőanyagok vagy alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogén előállítására vonatkozó szabványokat megállapító önkéntes nemzeti vagy nemzetközi rendszerek e cikk alkalmazásában pontos adatokat szolgáltatnak az üvegházhatásúgáz-kibocsátás-megtakarításról, és alkalmasak arra, hogy igazolják az e cikk (5) bekezdésében említett módszertannak való megfelelést. A Bizottság csak akkor fogadhat el ilyen határozatokat, ha a szóban forgó rendszer megfelel a megbízhatóság, az átláthatóság és a független audit tekintetében az (EU) 2022/996 bizottsági végrehajtási rendeletben⁽⁴²⁾ a megújuló tüzelőanyagok tanúsítására vonatkozóan meghatározott követelményekkel összhangban lévő, megfelelő normáknak.

(8) Amennyiben egy gazdasági szereplő olyan bizonyítékokat vagy adatokat szolgáltat, amelyeket a (7) bekezdés szerinti elismerés tárgyát képező rendszernek megfelelően szerzett, a tagállam nem írhatja elő számára, hogy szolgáltatson további bizonyítékot a rendszer azon elemeinek való megfelelésről, amelyek tekintetében a Bizottság elismerte a rendszert.

(9) A tagállamok illetékes hatóságai felügyelik a valamely önkéntes rendszer keretében független auditot végző tanúsító szervek működését. A tanúsító szervek az illetékes hatóságok kérésére benyújtják az audit elvégzéséhez szükséges összes releváns információt, így például az auditok pontos dátumára és idejére, valamint helyszínére vonatkozó információkat. Amennyiben egy tagállam meg nem felelési problémákat fedez fel, arról haladéktalanul értesíti az önkéntes rendszer működtetőit.

(10) Valamely tagállam kérésére – amely alapulhat egy gazdasági szereplő kérésén – a Bizottság az összes rendelkezésre álló bizonyíték alapján megvizsgálja, hogy eleget tettek-e az e cikkben meghatározott üvegházhatásúgáz-kibocsátás-megtakarítási kritériumoknak, az e cikk (5) bekezdésével összhangban kidolgozott módszertannak, valamint a 2. cikk 11., 12. és 13. pontjában meghatározott üvegházhatásúgáz-kibocsátás-megtakarítási küszöbértékeknek. A Bizottság a kérelem kézhezvételétől számított hat hónapon belül határoz arról, hogy az érintett tagállam:

- a) elfogadhatja-e a már benyújtott bizonyítékokat az alacsony szén-dioxid-kibocsátású tüzelőanyagokra vonatkozó üvegházhatásúgáz-kibocsátás-megtakarítási kritériumoknak való megfelelés igazolására; vagy
- b) a (8) bekezdéstől eltérve előírhatja-e az az adott forrásból származó alacsony szén-dioxid-kibocsátású tüzelőanyagok forgalmazói számára, hogy nyújtsanak be további bizonyítékot arra vonatkozóan, hogy megfelelnek az üvegházhatásúgáz-kibocsátás-megtakarítási kritériumoknak és a 70 %-os üvegházhatásúgáz-kibocsátás-megtakarítási küszöbértéknek.

(11) A tagállamok előírják az érintett gazdasági szereplők számára, hogy – az (EU) 2018/2001 irányelv 31a. cikkének (2) bekezdésével összhangban – vigyék be az említett irányelv 31a. cikkének (1) bekezdése alapján létrehozott uniós adatbázisba vagy a szóban forgó uniós adatbázishoz kapcsolódó nemzeti adatbázisokba a megújuló gázt és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású tüzelőanyagokat érintő tranzakciókra és azok fenntarthatósági jellemzőire vonatkozó információkat, az említett irányelv 31a. cikkében a megújuló tüzelőanyagokra vonatkozóan meghatározott követelményekkel összhangban. Amennyiben egy alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázt tartalmazó szállítmány előállítására származási garanciákat adtak ki, azokra az említett cikkben a megújuló gáz előállítása céljából kiadott származási garanciákra meghatározottakkal megegyező szabályokat kell alkalmazni.

(12) A Bizottság végrehajtási jogi aktusok útján az e cikk (7) bekezdése szerinti, az elismerésről szóló határozatokat fogad el. Ezeket a végrehajtási jogi aktusokat a 91. cikk (3) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni. Az ilyen határozatok időbeli hatálya korlátozott, és nem haladhatja meg az 5 évet.

10. cikk

Műszaki szabályok

(1) A tagállamok, vagy amennyiben a tagállamok így rendelkeztek, a szabályozó hatóságok, biztosítják, hogy a műszaki üzembiztonsági követelmények megállapításra kerülnek, valamint kidolgozzák és közzéteszik az LNG-létesítmények, földgáztárolók, más szállítási- vagy elosztórendszerek, és a célvezetékek hálózathoz, valamint a hidrogénrendszerhez történő csatlakozásával szemben támasztott műszaki kivitelezési és üzemeltetési minimumkövetelményeket meghatározó

⁽⁴²⁾ A Bizottság (EU) 2022/996 végrehajtási rendelete (2022. június 14.) a fenntarthatósági és üvegházhatásúgáz-kibocsátás-megtakarítási kritériumok, valamint a közvetett földhasználat-változás szempontjából vett alacsony kockázatra irányadó kritériumok ellenőrzésére vonatkozó szabályokról (HL L 168., 2022.6.27., 1. o.).

műszaki biztonsági szabályokat. Ezek az objektív és megkülönböztetéstől mentes műszaki szabályok biztosítják a hálózatok közötti együttműködést. Az ACER adott esetben megfelelő ajánlásokat tehet e szabályok összeegyeztethetőségének megvalósítása érdekében. Ezekről a szabályokról az (EU) 2015/1535 európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽⁴³⁾ 5. cikkének megfelelően értesítik a Bizottságot.

(2) A tagállamok vagy – amennyiben a tagállamok így rendelkeztek – a szabályozó hatóságok adott esetben előírják a területükön működő szállítási rendszer-üzemeltetők, elosztó rendszer-üzemeltetők és hidrogénhálózat-üzemeltetők számára az e cikk szerinti műszaki szabályok közzétételét, különösen a hálózathoz való csatlakozással kapcsolatos – a gáz minőségével, a gáz szagosításával és a gáznyomással kapcsolatos követelményeket is magukban foglaló – szabályokat. A tagállamok továbbá előírják a szállítási rendszer-üzemeltetők és az elosztó rendszer-üzemeltetők számára, hogy objektív, átlátható és megkülönböztetésmentes kritériumok alapján tegyék közzé a megújuló forrásokból származó gáz csatlakoztatásának díjait.

III. FEJEZET

A TUDATOS FOGYASZTÓI MAGATARTÁS KIALAKÍTÁSA, FOGYASZTÓVÉDELEM ÉS KISKERESKEDELMI PIACOK

11. cikk

Alapvető szerződéses jogok

(1) A tagállamok biztosítják, hogy minden végső felhasználó jogosult legyen földgáz és hidrogén szolgáltatótól való beszerzésére, a szolgáltató egyetértése mellett, függetlenül attól, hogy a szolgáltatót melyik tagállamban vették nyilvántartásba, amennyiben a szolgáltató betartja a hatályos kereskedelmi, kiegyenlítési és ellátásbiztonsági szabályokat, valamint a 8. cikk (2) bekezdése szerinti feltételeket. E vonatkozásban a tagállamok megtesznek minden szükséges intézkedést annak biztosítása érdekében, hogy az adminisztrációs eljárások ne alkalmazzanak hátrányos megkülönböztetést azon szolgáltatókkal szemben, amelyeket egy másik tagállamban már nyilvántartásba vettek.

(2) A fogyasztóvédelemre vonatkozó uniós szabályok, különösen a 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽⁴⁴⁾, valamint a 93/13/EGK tanácsi irányelv⁽⁴⁵⁾ sérelme nélkül a tagállamok biztosítják, hogy a végső felhasználók rendelkezzenek az e cikk (3)–(11) bekezdésében előírt jogokkal.

(3) A végső felhasználóknak jogukban áll olyan szerződést kötni szolgáltatójukkal, amely tartalmazza a következőket:

- a szolgáltató neve és elérhetősége, ideértve a címet, az e-mail-címet és egy ügyfélszolgálati forróvonalat is;
- a nyújtott szolgáltatások (ideértve a termék és a díj megnevezését is), a nyújtott szolgáltatások főbb jellemzői, azok felajánlott minőségi színvonala, valamint az első csatlakozás időpontja;
- a kínált karbantartási szolgáltatások fajtái;
- azok az eszközök és módok, amelyek segítségével az érvényes díjakra, karbantartási költségekre, valamint az összekapcsolt termékekre vagy szolgáltatásokra vonatkozó aktuális információkhoz hozzá lehet jutni;
- a szerződés időtartama, a szerződés, illetve a szolgáltatások meghosszabbításának és megszüntetésének feltételei – beleértve a velük összekapcsolt termékeket vagy szolgáltatásokat is –, valamint hogy engedélyezett-e a szerződés ingyenes megszüntetése;
- kártérítési vagy visszatérítési előírások, ha a szerződésben vállalt szolgáltatás minőségi színvonala nem megfelelő, ideértve a pontatlan és késedelmes számlázást is;
- amennyiben a környezeti teljesítményt – ideértve adott esetben a szén-dioxid-kibocsátást is – alapvető jellemzőként hirdetik, a szolgáltató által nyújtott egyértelmű, objektív, nyilvánosan elérhető és ellenőrizhető kötelezettségvállalások, és a megújuló gázzal és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázzal történő ellátás esetén a nyújtott megújuló gáz és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gáz 9. cikknek megfelelő tanúsítása;

⁽⁴³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/1535 irányelve (2015. szeptember 9.) a műszaki szabályokkal és az információs társadalom szolgáltatásaira vonatkozó szabályokkal kapcsolatos információszolgáltatási eljárás megállapításáról (HL L 241., 2015.9.17., 1. o.).

⁽⁴⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2011/83/EU irányelve (2011. október 25.) a fogyasztók jogairól, a 93/13/EGK tanácsi irányelv és az 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 85/577/EGK tanácsi irányelv és a 97/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 304., 2011.11.22., 64. o.).

⁽⁴⁵⁾ A Tanács 93/13/EGK irányelve (1993. április 5.) a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről (HL L 95., 1993.4.21., 29. o.).

- h) a bíróságon kívüli vitarendezési eljárás kezdeményezésének módja a 25. cikkel összhangban;
- i) tájékoztatás a fogyasztói jogokról, beleértve a panaszkezeléssel kapcsolatos egyértelmű és érthető információt és azt, hogy hogyan és hol lehet panaszt tenni, továbbá az e bekezdésben említett összes információt, amelyeket egyértelműen közölni kell a számlákon, illetve a hidrogén- vagy földgázipari vállalkozások honlapjain;
- j) adott esetben azon termékek vagy szolgáltatások ára, valamint azon termékek és szolgáltatások nyújtójára vonatkozó információ, amelyek a földgáz- vagy hidrogénellátáshoz vannak kötve, vagy azokkal össze vannak kapcsolva.

A szerződéses feltételeknek tisztességesnek és előzetesen jól ismertnek kell lenniük. Ezeket az információkat minden esetben a szerződés megkötése vagy visszaigazolása előtt kell megadni, mégpedig fogyasztóbarát, világos és egyértelmű megfogalmazásban. Ha a szerződést közvetítőkön keresztül kötik, az e bekezdésben említett információkat szintén még a szerződés megkötése előtt kell megadni. A gázellátáshoz kötött vagy azzal összekapcsolt termékek vagy szolgáltatások árára, valamint e termékek vagy szolgáltatások nyújtójára vonatkozó információkat a szerződés megkötése előtt kell megadni.

A kulcsfontosságú szerződéses feltételek egyetlen összefoglalóját világos módon és lényegre törő, egyszerű nyelvezettel a végső felhasználók rendelkezésére kell bocsátani. A tagállamok előírják a szolgáltatók számára, hogy egységes terminológiát használjanak. A Bizottság erre vonatkozóan nem kötelező erejű iránymutatást nyújt.

(4) A végső felhasználókat kellő időben értesíteni kell, ha a szerződési feltételekben bármilyen módosítás várható, és az értesítéskor tájékoztatni kell őket a szerződés megszüntetésére vonatkozó jogokról. A szolgáltatók áttekinthető és érthető módon, közvetlenül tájékoztatják végső felhasználóikat az ellátási ár valamennyi kiigazításáról, valamint a kiigazítás okairól és előfeltételeiről, továbbá alkalmazási köréről legkésőbb két héttel, háztartási felhasználók esetében pedig legalább egy hónappal a kiigazítás hatálybelépése előtt. A tagállamok biztosítják, hogy a végső felhasználók szabadon megszüntethessék a szerződéseket, ha a szolgáltató által közölt új szerződéses feltételeket vagy az ellátási ár kiigazításait nem fogadják el.

(5) A szolgáltatók áttekinthető információt nyújtanak a végső felhasználóknak az érvényes árakról, díjakról, továbbá a földgáz- és hidrogén szolgáltatáshoz való hozzáférések és azok használatának általános szerződési feltételeiről, különös tekintettel arra az információra, hogy az ár rögzített vagy változó-e, továbbá adott esetben a promóciókra és kedvezményekre vonatkozó információkra. A kulcsfontosságú szerződéses információkat a szolgáltatóknak ki kell emelnie.

(6) A szolgáltatók a fizetési módok széles körét kínálják a végső felhasználóknak. E fizetési módok nem tehetnek különbséget a felhasználók között. Az ezen irányelv 26. cikkében említett, védelemre szoruló felhasználók és energiaszegénység által érintett felhasználók részére kedvezőbb elbánás biztosítható. A fizetési módokkal vagy az előrefizetési rendszerekkel kapcsolatos díjakban mutatókozó bármely különbségnek objektívnek, megkülönböztetéstől mentesnek és arányosnak kell lennie, és az nem lépheti túl a konkrét fizetési mód vagy az előrefizetési rendszer használatáért a kedvezményezett által viselt közvetlen költségeket, az (EU) 2015/2366 európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽⁴⁶⁾ 62. cikkével összhangban.

(7) Az előrefizetési rendszerekhez hozzáféréssel rendelkező háztartási felhasználók nem kerülhetnek hátrányos helyzetbe az előrefizetési rendszerek miatt.

(8) A szolgáltatók a végső felhasználóknak tisztességes és átlátható általános szerződési feltételeket kínálnak, amelyek megfogalmazásának egyszerűnek és egyértelműnek kell lennie, és azok nem tartalmazhatnak a felhasználói jogok gyakorlására vonatkozó nem szerződéses korlátokat, például túlságosan terjedelmes szerződési dokumentációt. A felhasználókat védeni kell a félrevezető vagy tisztességtelen értékesítési módszerekkel szemben.

(9) A végső felhasználóknak joguk van magas színvonalú szolgáltatáshoz és a szolgáltatójuk általi panaszkezeléshez. A szolgáltatóknak egyszerűen, tisztességesen és gyorsan kell kezelniük a panaszokat.

(10) A szolgáltatók az ellátásból történő tervezett kikapcsolás előtt kellő időben tájékoztatják a földgáz háztartási felhasználóit a kikapcsolás elkerülését célzó alternatív intézkedésekről. Ezen alternatív intézkedések információt tartalmazhatnak az ellátásból történő kikapcsolás elkerülését szolgáló támogatási forrásokról, az előrefizetési rendszerekről, az energetikai auditokról, az energetikai tanácsadási szolgáltatásokról, az alternatív fizetési konstrukciókról, az adósságkezelő tanácsadásról vagy az ellátásból történő kikapcsolásra vonatkozó haladékokról, és nem okozhatnak többletköltséget az ellátásból történő kikapcsolás előtt álló felhasználók számára.

(11) A szolgáltatók szolgáltatóváltás esetén legkésőbb hat héttel a váltás megtörténtét követően záró elszámolást nyújtanak a végső felhasználóknak.

⁽⁴⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/2366 irányelve (2015. november 25.) a belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 2002/65/EK, a 2009/110/EK és a 2013/36/EU irányelv és az 1093/2010/EU rendelet módosításáról, valamint a 2007/64/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 337., 2015.12.23., 35. o.).

12. cikk

A szolgáltatóváltás joga és a szolgáltatóváltással kapcsolatos díjakra vonatkozó szabályok

(1) A felhasználóknak jogukban áll földgáz- és hidrogénszolgáltatót vagy földgáz- és hidrogénpiaci szereplőt váltani. A tagállamok biztosítják, hogy az a felhasználó, aki szolgáltatót vagy piaci szereplőt kíván váltani, a szerződéses feltételek tiszteltben tartásával e váltásra a lehető legrövidebb időn belül, és minden esetben a felhasználó általi kérelem időpontjától számított 3 héten belül jogosult legyen. 2026. január 1-jéig el kell érni, hogy a szolgáltató vagy piaci szereplő váltásának technikai folyamata 24 óránál többet ne vegyen igénybe, és bármely munkanapon kivitelezhető legyen.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy a szolgáltató vagy a piaci szereplő váltásának joga valamennyi felhasználót – a költségek, az erőfeszítések és az idő tekintetében – megkülönböztetésmentes módon megillessen.

(3) A tagállamok biztosítják, hogy legalább a háztartási felhasználókat, a mikrovállalkozásokat és a kisvállalkozásokat semmilyen szolgáltatóváltással kapcsolatos díj ne terhelje a földgáz és a hidrogén esetében, akkor sem, ha a gázellátás egyéb szolgáltatásokhoz, berendezésekhez vagy termékekhez kötött, vagy azokkal össze van kapcsolva. A tagállamok engedélyezhetik azonban a szolgáltatóknak vagy a piaci szereplőknek, hogy szerződésmegszüntetési díjat számítsanak fel az ügyfeleknek abban az esetben, ha az említett felhasználók a határozott idejű, rögzített árú ellátási szerződéseket még azok lejáratá előtt felmondják, feltéve, hogy:

a) ezek a díjak a felhasználó által önkéntesen kötött szerződés részét képezik; és

b) ezeket a díjakat a szerződés megkötése előtt egyértelműen közlik a felhasználóval.

Az ilyen díjaknak arányosnak kell lenniük, és nem haladhatják meg a szolgáltató vagy a piaci szereplő számára a szerződés felhasználó általi felmondása által okozott közvetlen gazdasági veszteség mértékét. Csomagajánlatok esetében a felhasználók számára lehetővé kell tenni, hogy külön-külön felmondják egy szerződés egyes szolgáltatásait. A közvetlen gazdasági veszteség bizonyítása a szolgáltatót vagy a piaci szereplőt terheli. A szerződésmegszüntetési díjak engedélyezhetőségét a szabályozó hatóság vagy más, hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóság ellenőrzi.

(4) A háztartási földgáz- és hidrogénfelhasználóknak jogukban áll kollektív szolgáltatóváltási rendszerekben részt venni. A tagállamok felszámolják a kollektív szolgáltatóváltás előtt álló valamennyi szabályozási és adminisztratív akadályt, és olyan keretet biztosítanak, amely biztosítja a fogyasztók visszaélésmentes gyakorlatoktól való védelmét.

(5) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a szolgáltatóváltásra vonatkozó információkat felhasználóbarát módon, többek között a 24. cikkben említett egyablakos ügyintézési pontokon keresztül biztosítsák a felhasználók számára.

(6) A tagállamok biztosítják, hogy a felhasználóknak jogukban álljon gázellátási szerződésüket rövid időn belül felmondani.

13. cikk

A földgáz fokozatos kivezetésével kapcsolatos fogyasztói jogok és védelem

Amennyiben a hálózathasználóknak a 38. cikk (6) bekezdése szerinti, az ellátásból történő kikapcsolása megengedett, a tagállamok biztosítják, hogy:

a) lezáruljon az érintett hálózathasználókkal és más érintett érdekelt felekkel, különösen a fogyasztói szervezetekkel folytatott konzultáció;

b) a hálózathasználókat, a végső felhasználókat és az érintett érdekelt feleket kellő idővel előre tájékoztassák a tervezett időpontról, a kikapcsolásra vonatkozó eljárásról, a tervezett lépésekről és a vonatkozó ütemtervről;

- c) a végső felhasználók tájékoztatást kapjanak a fenntartható fűtési lehetőségekről, és hozzáférjenek az azokkal kapcsolatos kielégítő tanácsadáshoz, valamint a pénzügyi támogatással kapcsolatos információkhoz, mégpedig a nemzeti hatóságok által azonosítandó megfelelő szervek által, ideértve az (EU) 2023/1791 irányelv 21. és 22. cikke, valamint az (EU) 2024/1275 európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽⁴⁷⁾ 18. cikke értelmében létrehozott egyablakos ügyintézési pontokat, továbbá az (EU) 2018/2001 irányelv 16. cikkének (3) bekezdése szerint létrehozott vagy kijelölt ügyintézési pontokat is;
- d) a földgáz fokozatos kivezetésének tervezése és végrehajtása során megfelelően figyelembe vegyék a 26. cikkben említett védelemre szoruló felhasználók és energiaszegénység által érintett felhasználók sajátos szükségleteit, és adott esetben megfelelő intézkedéseket hoznak a földgáz fokozatos kivezetéséből eredő kedvezőtlen hatások megszüntetése érdekében, a 27. cikkben említett iránymutatás figyelembevételével, amely intézkedések magukban foglalhatják közfinanszírozás és uniós szinten létrehozott finanszírozási eszközök igénybevételét;
- e) a szabályozott szolgáltatások közötti bárminemű pénzügyi transzferek megfeleljenek az (EU) 2024/1789 rendelet 5. cikkében meghatározott szabályoknak, és ne tegyenek különbséget a felhasználók különböző kategóriái és az egyes energiahordozók között.

14. cikk

A földgázhoz kapcsolódó összehasonlító eszközök

(1) A tagállamok biztosítják, hogy legalább a földgáz háztartási felhasználói és a 100 000 kWh alatti várható éves fogyasztással rendelkező mikrovállalkozások és kisvállalkozások díjmentesen hozzáférjenek legalább egy olyan eszközhöz, amellyel összehasonlíthatják a szolgáltatók ajánlatait, beleértve a csomagajánlatokat is. A felhasználókat számláikon vagy azokkal együtt vagy más módon tájékoztatni kell ezen eszközök hozzáférhetőségéről. Az eszközöknek legalább a következő követelményeket kell teljesíteniük:

- a) a piaci szereplőktől függetleneknek kell lenniük, és biztosítaniuk kell, hogy a keresési eredményekben a földgázipari vállalkozások egyenlő bánásmódban részesüljenek;
- b) egyértelműen fel kell tüntetniük tulajdonosaikat és az eszközt üzemeltető és ellenőrző természetes vagy jogi személyt, valamint az eszköz finanszírozásának módjával kapcsolatos információkat;
- c) az összehasonlítás alapjául egyértelmű és objektív kritériumokat kell meghatározniuk, amelyek a szolgáltatásokra is kiterjednek, és ezeket fel kell tüntetniük;
- d) egyszerű és egyértelmű nyelvezetet kell használniuk;
- e) pontos és naprakész tájékoztatást kell nyújtaniuk, továbbá fel kell tüntetniük az információk legutóbbi naprakésszé tételének időpontját;
- f) hozzáférhetőnek kell lenniük a fogyatékossgal élők számára azáltal, hogy megfelelnek az észlelhetőség, a működtethetőség, az érthetőség és a megbízhatóság kritériumának;
- g) hatékony eljárást kell biztosítaniuk a közzétett ajánlatokra vonatkozó, nem valósághű információk bejelentésére;
- h) az összehasonlítások során a kért személyes adatokat az összehasonlításokhoz szigorúan szükséges adatokra kell korlátozniuk;
- i) egyértelműen jelezniük kell, hogy az ár rögzített vagy változó-e, továbbá jelezniük kell a szerződés időtartamát.

A tagállamok biztosítják, hogy legalább egy eszköz a földgázpiac egészére kiterjedjen. Amennyiben több eszköz is jelen van a piacon, az eszközöknek a lehető legszélesebb körű, a piac jelentős részét lefedő földgázajánlatokat kell magukban foglalniuk, és amennyiben az említett eszközök nem fedik le teljes mértékben a piacot, azt az eredmények megjelenítése előtt egyértelműen jelezniük kell.

A szolgáltatóknak és az érintett közvetítőknak vonatkozó ajánlataikat legalább egy olyan ár-összehasonlító eszköz rendelkezésére kell bocsátaniuk, amely a piac egészére kiterjed.

A szolgáltatóknak gondoskodniuk kell arról, hogy az összehasonlító eszköz üzemeltetőjének nyújtott információk pontosak és naprakészek legyenek.

⁽⁴⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1275 irányelve (2024. április 24.) az épületek energiahatékonyságáról (HL L, 2024/1275, 2024.5.8., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj>).

- (2) Az eszközöket bármilyen jogalany – így például magáncég, valamint állami hatóság vagy szerv – működtetheti.
- (3) A tagállamok előírhatják, hogy az (1) bekezdésben említett összehasonlító eszközök a szolgáltatók által kínált szolgáltatások jellegéhez kapcsolódó, összehasonlítható tényezőket is tartalmazzanak, ideértve az egységárat, valamennyi költséget és a kedvezményekre vonatkozó információkat, továbbá adott esetben a környezeti teljesítményt is.

E tényezők meghatározásakor a tagállamok konzultálnak az érintett érdekelt felekkel.

- (4) A tagállamok kijelölnek egy illetékes hatóságot, amely az (1) bekezdésben felsorolt követelményeknek megfelelő összehasonlító eszközök számára bizalmi jegyet állít ki, és biztosítja, hogy a bizalmi jeggyel rendelkező összehasonlító eszközök továbbra is elegendőek legyenek az említett követelményeknek. Az említett illetékes hatóságnak függetlennek kell lennie a piaci szereplőktől és az összehasonlító eszközök üzemeltetőitől.
- (5) A piaci szereplők ajánlatainak összehasonlítását szolgáló valamennyi eszköz esetében önkéntes és megkülönböztetésmentes módon lehet kérelmezni a (4) bekezdésben említett bizalmi jegy kiállítását.
- (6) A (4) és az (5) bekezdéstől eltérve a tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem írják elő az összehasonlító eszközökre vonatkozó bizalmi jegyek kiállítását, amennyiben valamely állami hatóság vagy szerv biztosít olyan összehasonlító eszközt, amely megfelel az (1) bekezdésben meghatározott követelményeknek.

15. cikk

Aktív felhasználók a földgázpiacon

- (1) A tagállamok biztosítják, hogy a – különösen a mezőgazdasági ágazatbeli, illetve közszektorbeli – végső felhasználók – az ezen irányelvben meghatározott végső felhasználói jogaik fenntartása mellett – jogosultak legyenek aktív felhasználóként eljárni anélkül, hogy aránytalan vagy megkülönböztető technikai és adminisztratív követelmények, eljárások és díjak, valamint a költségeket nem tükröző hálózati díjak vonatkoznának rájuk.
- (2) A tagállamok biztosítják, hogy az aktív felhasználók:
- a) jogosultak legyenek közvetlenül működni;
 - b) jogosultak legyenek arra, hogy a földgázrendszeren keresztül értékesítsék a saját termelésű megújuló földgázt;
 - c) jogosultak legyenek arra, hogy energiahatékonysági és keresletátütemezési programokban vegyenek részt;
 - d) jogosultak legyenek arra, hogy harmadik félnek adják át a tevékenységeikhez szükséges létesítmények irányítását, beleértve a telepítést, az üzemeltetést, az adatkezelést és a karbantartást is, anélkül, hogy az említett harmadik felet aktív felhasználónak tekintenék;
 - e) esetében a költségeket tükröző, átlátható és megkülönböztetésmentes hálózati díjakat alkalmazzanak, biztosítva, hogy megfelelő és kiegyensúlyozott módon vegyék ki részüket a rendszer általános költségmegosztásából;
 - f) anyagi felelősséggel tartozzanak a földgázrendszerben az energiaegyensúlytól való általuk okozott eltérésekért, vagy az (EU) 2024/1789 rendelet 3. cikkének e) pontjával összhangban át kell ruházniuk kiegyenlítési feladatukat.
- (3) A tagállamok nemzeti jogukban az egyénileg vagy együttesen eljáró aktív felhasználókra alkalmazandóan eltérő rendelkezéseket állapíthatnak meg, amennyiben minden aktív felhasználó esetében alkalmazzák az e cikk szerinti minden jogot és kötelezettséget. A közösen eljáró aktív felhasználókkal szembeni minden eltérő bánásmódnak arányosnak és kellően indokoltnak kell lennie.
- (4) A tagállamok biztosítják, hogy azok az aktív felhasználók, akik megújuló gázt tároló létesítmények tulajdonosai:
- a) ezirányú kérésüket követően észszerű időn belül jogosultak legyenek csatlakozni a hálózathoz, amennyiben minden szükséges feltétel – például a kiegyenlítési feladattal kapcsolatban – teljesül;
 - b) ne essenek kettős díjazás – többek között hálózati díjak – hatálya alá a telephelyükön maradó tárolt megújuló gáz tekintetében;
 - c) ne tartozzanak aránytalan engedélyeztetési előírások vagy díjak hatálya alá;

d) jogosultak legyenek egyidejűleg több szolgáltatást nyújtani, ha ez műszakilag megvalósítható.

16. cikk

Számlák és számlainformációk

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a számlák és a számlainformációk pontosak, könnyen érthetőek, világosak, tömörök és felhasználóbarátak legyenek, és hogy azokat oly módon tüntessék fel, amely megkönnyíti a végső felhasználók általi összehasonlítást, valamint hogy megfeleljenek az I. mellékletben meghatározott minimumkövetelményeknek. A végső felhasználók kérelmére világos és érthető magyarázatot kell adni a számlázott összeg kiszámításának módjáról, különösen, ha a számla nem a tényleges fogyasztáson alapul.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy a végső felhasználók az összes számlájukat és számlainformációikat díjmentesen kapják kézhez.

(3) A tagállamok biztosítják, hogy a végső felhasználóknak felkínálják az elektronikus számla és számlainformációk lehetőségét, továbbá a számlák tényleges kifizetése vonatkozásában rugalmas feltételeket kapjanak.

(4) Ha a szerződés rendelkezik egy termék vagy ár, illetve kedvezmény jövőbeli változásáról, azt a számlán a változás időpontjával együtt fel kell tüntetni.

(5) A tagállamok fogyasztói szervezetekkel konzultálnak, amikor a számlák tartalmára vonatkozó követelményeket érintő változásokat tervezik.

17. cikk

A földgázrendszerben alkalmazott intelligens fogyasztásmérő rendszerek

(1) Az (EU) 2023/1791 és az (EU) 2024/1275 irányelv értelmében elfogadott energiahatékonysági intézkedések kiegészítése és a végső felhasználók szerepének további erősítése érdekében a tagállamok – vagy amennyiben a tagállamok úgy rendelkeztek, a szabályozó hatóságok – nyomatékosan javasolják a földgázipari vállalkozásoknak, hogy optimalizálják a földgázfelhasználást, többek között energiagazdálkodási szolgáltatások nyújtása és – az e cikk (2) bekezdésével összhangban – intelligens fogyasztásmérő rendszerek bevezetése révén, amely utóbbi különösen a fogyasztói energiagazdálkodási rendszerekkel és intelligens hálózatokkal interoperábilis, az Unió alkalmazandó adatvédelmi szabályainak megfelelően.

(2) A tagállamok megkezdik területükön az intelligens fogyasztásmérő rendszerek bevezetését, de csak a II. mellékletben meghatározott elvekkel összhangban elvégzett költség-haszon elemzést követően, azonosítva az intelligens fogyasztásmérők használatából és az intelligens fogyasztásmérést lehetővé tevő ajánlatok elfogadásából a felhasználók számára jelentkező nettó előnyöket. Költség-haszon elemzésükben a tagállamok külön értékeléseket végezhetnek a felhasználók különböző kategóriáira és a különböző felhasználói csoportokra, például a háztartási felhasználókra, a mikrovállalkozásokra, a kkv-kre és az iparra vonatkozóan, valamint értékelhetik az intelligens fogyasztásmérő rendszerek bevezetésének azokra nézve jelentkező hatásait.

(3) Az intelligens fogyasztásmérő rendszereket bevezető tagállamok – a 19. cikkel és a II. melléklettel összhangban – elfogadják és közzéteszik a területükön bevezetendő intelligens fogyasztásmérő rendszerekre vonatkozó működési és műszaki minimumkövetelményeket. A tagállamok biztosítják ezen intelligens fogyasztásmérő rendszerek interoperabilitását és azt, hogy azok képesek legyenek adatokat szolgáltatni a fogyasztói energiagazdálkodási rendszerek számára. Ezzel kapcsolatban a tagállamoknak kellő tekintettel kell lenniük a rendelkezésre álló releváns – többek között az interoperabilitást lehetővé tevő – szabványok és bevált módszerek alkalmazására, valamint az intelligens hálózatok fejlesztésének és a belső földgázpiac fejlesztésének fontosságára.

(4) Az intelligens fogyasztásmérő rendszerek kiépítését megkezdő tagállamok a fogyasztói szervekkel és más érintett szervezetekkel való konzultációt követően biztosítják, hogy világos és érthető tájékoztatást és tanácsadást nyújtsanak a felhasználóknak az intelligens fogyasztásmérők előnyeiről. E tájékoztatás keretében legalább:

a) tanácsot kell adni arra vonatkozóan, hogy a felhasználói csoportok hogyan használhatják intelligens fogyasztásmérő rendszereiket energiahatékonyságuk javítására;

b) kezelni kell az ezen irányelv 26. cikkében említett, energiaszegénység által érintett felhasználók, illetve védelemre szoruló felhasználók – így például a látás- vagy hallássérült személyek, valamint az alacsony szintű írástudással rendelkező személyek – sajátos szükségleteit, többek között az (EU) 2023/1791 irányelv 2. cikkének 55. pontjában meghatározott bevonási stratégiák révén.

(5) Az intelligens fogyasztásmérő rendszerek bevezetését megkezdő tagállamok biztosítják, hogy a végső felhasználók átlátható és megkülönböztetésmentes módon hozzájáruljanak a bevezetéssel járó költségekhez, a felhasználókra alkalmazandó hálózati díjak vagy az általuk fizetendő egyéb díjak kiszámításakor a teljes ellátási láncra vonatkozó – többek között a hálózati műveletek tekintetében jelentkező – hosszú távú előnyök figyelembevételével. A tagállamok – vagy amennyiben a tagállamok úgy rendelkeztek, a kijelölt illetékes hatóságok – rendszeresen figyelemmel kísérik területükön a rendszer bevezetését, hogy nyomon kövessék a felhasználók előnyeinek biztosítását.

(6) Amennyiben az intelligens fogyasztásmérő rendszerek bevezetését a (2) bekezdésben említett költség-haszon elemzés eredményeként kedvezőtlennek ítélik, a tagállamok biztosítják, hogy az értékelést – az annak alapjául szolgáló feltételezésekben bekövetkező jelentős változásokra, valamint a technológiai és a piaci fejleményekre reagálva – felülvizsgálják. A tagállamok értesítik a Bizottságot naprakészre tett költség-haszon elemzésük eredményéről, amint az rendelkezésre áll.

(7) Az ezen irányelvben szereplő, az intelligens fogyasztásmérő rendszerekre vonatkozó rendelkezések a jövőbeli berendezésekre és a régebbi intelligens fogyasztásmérőket felváltó berendezésekre is vonatkoznak. Azok az intelligens fogyasztásmérő rendszerek, amelyeket már 2024. augusztus 4. előtt telepítettek, vagy amelyek esetében a „munkálatok megkezdése” 2024. augusztus 4. előtt megkezdődött, egész élettartamuk alatt üzemben maradhatnak. Azok az intelligens fogyasztásmérő rendszerek azonban, amelyek nem felelnek meg a 19. cikkben és a II. mellékletben foglalt követelményeknek, 2036. augusztus 5. után nem maradhatnak üzemben.

(8) A (7) bekezdés alkalmazásában a „munkálatok megkezdése”: vagy a beruházás építési munkáinak kezdete, vagy az első határozott kötelezettségvállalás berendezések megrendelésére, vagy más olyan kötelezettségvállalás, amely a beruházást visszafordíthatatlanná teszi, attól függően, hogy melyikre kerül előbb sor. Nem tekintendő a munkálatok megkezdésének a földterület megvásárlása és az olyan előkészítő munka, mint az engedélyek beszerzése és az előzetes megvalósíthatósági tanulmányok készítése. Átvétel esetén a „munkálatok megkezdése” az átvett létesítményhez közvetlenül kapcsolódó eszközök átvételének időpontja.

18. cikk

A hidrogénrendszerben alkalmazott intelligens fogyasztásmérő rendszerek

(1) A tagállamok biztosítják az olyan intelligens fogyasztásmérő rendszerek bevezetését, amelyek képesek pontosan mérni a fogyasztást, információt szolgáltatni a tényleges használati időről, és az elektronikus kommunikáció valamely formája révén tájékoztatás, nyomon követés és ellenőrzés céljából adatokat továbbítani és fogadni.

(2) E cikk (1) bekezdéstől eltérve, az ilyen bevezetésre vonatkozó kötelezettség legalább a háztartási felhasználók esetében költség-haszon elemzés tárgyát kell, hogy képezze, amelyet a II. mellékletben meghatározott elvekkel összhangban kell elvégezni.

(3) A tagállamok biztosítják az intelligens fogyasztásmérő rendszerek és a kapcsolódó adatközlés biztonságát, valamint a végső felhasználók magánéletének védelmét, összhangban az idevágó uniós adatvédelmi és a magánélet védelmére vonatkozó jogszabályokkal, és biztosítják továbbá a rendszerek interoperabilitását, figyelembe véve a megfelelő szabványok alkalmazását.

(4) A Bizottság végrehajtási jogi aktusok útján interoperabilitási követelményeket fogad el az intelligens fogyasztásmérő-rendszerrel, valamint eljárásokat annak biztosítására, hogy a jogosultak hozzáférjenek az intelligens mérési rendszerekből származó adatokhoz. Ezeket a végrehajtási jogi aktusokat a 91. cikk (2) bekezdésében említett tanácsadó-bizottsági eljárás keretében kell elfogadni.

(5) Az intelligens fogyasztásmérő rendszerek bevezetését megkezdő tagállamok biztosítják, hogy a végső felhasználók átlátható és megkülönböztetésmentes módon hozzájáruljanak a bevezetéssel járó költségekhez, a felhasználókra alkalmazandó hálózati díjak vagy az általuk fizetendő egyéb díjak kiszámításakor a teljes ellátási láncra vonatkozó – többek között a hálózati műveletek tekintetében jelentkező – hosszú távú előnyök figyelembevételével. A tagállamok rendszeresen monitorozzák a területükön zajló bevezetést annak érdekében, hogy nyomon kövessék a felhasználók számára nyújtott előnyöket.

(6) Amennyiben az intelligens fogyasztásmérő rendszerek bevezetését a (2) bekezdésben említett költség-haszon elemzés eredményeként kedvezőtlennek ítélik, a tagállamok biztosítják, hogy az értékelést – az annak alapjául szolgáló feltételezésekben bekövetkező jelentős változásokra, valamint a technológiai és a piaci fejleményekre reagálva – időszakosan felülvizsgálják. A tagállamok értesítik a Bizottságot naprakészre tett költség-haszon elemzésük eredményéről, amint az rendelkezésre áll.

19. cikk

A földgázrendszerben alkalmazott intelligens fogyasztásmérő rendszerek funkciói

Amennyiben az intelligens fogyasztásmérő rendszerek bevezetését a 17. cikk (2) bekezdésében említett költség-haszon elemzés eredményeként pozitívan értékeli, vagy ha 2024. augusztus 4-ét követően az intelligens fogyasztásmérő rendszereket szisztematikusan bevezetik, a tagállamoknak az intelligens fogyasztásmérő rendszerek bevezetését az európai szabványokkal, a II. melléklettel, valamint az alábbi követelményekkel összhangban kell végrehajtaniuk:

- a) az intelligens fogyasztásmérő rendszereknek pontosan mérniük kell a tényleges földgázfogyasztást, és képeseknek kell lenniük arra, hogy a végső felhasználók számára kérésre és többletköltségek nélkül, könnyen és biztonságosan hozzáférhetővé tegyék és megjelenítsék a használat tényleges idejére vonatkozó információkat, beleértve a hitelesített múltbeli fogyasztási adatokat, valamint a legfrissebb rendelkezésre álló, nem hitelesített fogyasztási adatokat, amelyeket – az automatizált energiahatékonysági programok és egyéb szolgáltatások támogatása érdekében – szabványosított interfészen vagy távoli hozzáférésen keresztül szintén többletköltségek nélkül könnyen és biztonságosan hozzáférhetővé kell tenni a végső felhasználók számára;
- b) az intelligens fogyasztásmérő rendszerek és az adatközlés biztonságának meg kell felelniük az Unió vonatkozó biztonsági szabályainak, a kiberbiztonság legmagasabb szintű védelmének biztosítását szolgáló elérhető legjobb technológiák kellő figyelembevételével, egyúttal szem előtt tartva a költségeket és az arányosság elvét;
- c) a végső felhasználók magánélete és adatai védelmének meg kell felelnie az adatvédelemre és a magánélet védelmére vonatkozó releváns uniós szabályoknak;
- d) amennyiben a végső felhasználók kérik, a földgázfogyasztásuk mennyiségére vonatkozó adatokat a 23. cikk szerint elfogadott végrehajtási jogi aktusokkal összhangban számukra, illetve a nevükben eljáró harmadik fél számára rendelkezésre kell bocsátani, szabványosított kommunikációs interfészen vagy távolról történő hozzáférésen keresztül, könnyen érthető formátumban, lehetővé téve számukra azt, hogy azonos elemek összevetése alapján összehasonlíthassák az ajánlatokat;
- e) megfelelő tanácsadást és tájékoztatást kell biztosítani a végső felhasználók számára az intelligens fogyasztásmérők telepítését megelőzően vagy azok telepítésekor, különösen azok teljes körű funkcióiról a fogyasztásmérők leolvasásának menete és az energiafogyasztás figyelemmel kísérése tekintetében, valamint a személyes adatok gyűjtéséről és kezeléséről az alkalmazandó uniós adatvédelmi szabályokkal összhangban;
- f) az intelligens fogyasztásmérő rendszereknek lehetővé kell tenniük, hogy a végső felhasználók fogyasztásának mérésére és elszámolására a nemzeti piacon alkalmazott legrövidebb elszámolási időszakkal azonos időszakban kerüljön sor.

A d) pont alkalmazásában a végső felhasználók számára lehetővé kell tenni, hogy többletköltség nélkül és az adathordozhatósághoz való, az uniós adatvédelmi szabályokban rögzített jogukkal összhangban lekérdezhessék fogyasztásmérési adataikat vagy más számára eljuttathassák azokat.

20. cikk

Az intelligens földgázfogyasztás-mérőre való jogosultság

(1) Amennyiben az intelligens fogyasztásmérő rendszerek bevezetését a 17. cikk (2) bekezdésében említett költség-haszon elemzés eredményeként kedvezőtlennek ítélik, vagy az intelligens fogyasztásmérő rendszereket nem vezetik be szisztematikusan, a tagállamok biztosítják, hogy a felhasználók kérelemre, valamint méltányos, észszerű és költséghatékony feltételek és a járulékos költségek viselése mellett jogosultak legyenek olyan intelligens fogyasztásmérő telepítésére vagy adott esetben korszerűsítésére, amely:

- a) amennyiben műszakilag megvalósítható, rendelkezik a 19. cikkben említett funkciókkal, vagy legalább a tagállamok által nemzeti szinten, a II. melléklettel összhangban megállapítandó és közölteendő funkciókkal;
- b) interoperábilis, és képes arra, hogy a kívánt módon összekapcsolja a fogyasztásmérő infrastruktúrát a fogyasztói energiagazdálkodási rendszerekkel.

(2) Amennyiben egy felhasználó az (1) bekezdés alapján intelligens fogyasztásmérő telepítését kérelmezi, a tagállamok vagy – amennyiben a tagállamok úgy rendelkeztek – a kijelölt illetékes hatóságok:

- a) biztosítják, hogy az intelligens fogyasztásmérő telepítését kérelmező felhasználónak tett ajánlat kifejezetten és egyértelműen ismertesse:
 - i. az intelligens fogyasztásmérő által támogatott funkciókat és interoperabilitást, az elérhető szolgáltatásokat, valamint azt, hogy az adott időben milyen észszerűen feltételezhető előnyök várhatók el az intelligens fogyasztásmérőtől;

- ii. a felhasználót terhelő járulékos költségeket;
- b) biztosítják, hogy az intelligens fogyasztásmérőt észszerű időn belül, és minden esetben legkésőbb a felhasználó kérelmétől számított 4 hónapon belül telepítsék;
- c) rendszeresen, de minden esetben legalább két évente felülvizsgálják és közzéteszik a járulékos költségeket, valamint nyomon követik ezen költségek alakulását a technológiai fejlődés eredményeként és a fogyasztásmérés esetleges korszerűsítésének fényében.

21. cikk

A földgáz hagyományos fogyasztásmérői

(1) Amennyiben a végső földgázfelhasználók nem rendelkeznek intelligens fogyasztásmérővel, a tagállamok olyan egyéni hagyományos fogyasztásmérőt biztosítanak számukra, amely pontosan méri a tényleges fogyasztásukat. A tagállamok mentesíthetik e követelmény alól azokat a háztartási felhasználókat, akik nem használnak földgázt fűtési célra, amennyiben az ilyen fogyasztásmérők felszerelése műszakilag nem lehetséges, pénzügyileg nem észszerű vagy nem arányos a potenciális energiamegtakarítással. E mentesség kiterjeszthető az olyan épületekben található nem háztartási felhasználókra is, ahol a felhasználók többsége e mentességre jogosult háztartási felhasználó, amennyiben a mérő felszerelése műszakilag nem megvalósítható.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy a végső földgázfelhasználók – közvetlenül, illetve online interfészen vagy más megfelelő interfészen keresztül közvetve – könnyen leolvashassák a hagyományos fogyasztásmérőiket.

22. cikk

Adatgazdálkodás

(1) Az adatgazdálkodásra és az adatcserére vonatkozó szabályok megállapításakor a tagállamok vagy – amennyiben a tagállamok úgy rendelkeztek – a kijelölt illetékes hatóságok meghatározzák azon szabályokat, amelyek értelmében a jogosult felek e cikkel, valamint az alkalmazandó uniós jogi kerettel összhangban hozzáférhetnek a végső felhasználók adataihoz. Ezen irányelv alkalmazásában az adatok magukban foglalják a fogyasztásmérési és fogyasztási adatokat, valamint a felhasználó általi szolgáltatóváltáshoz és egyéb szolgáltatásokhoz szükséges adatokat.

(2) A tagállamok a hatékony és biztonságos adathozzáférés és -csere, valamint az adatvédelem és az adatbiztonság biztosítása érdekében megszervezik az adatgazdálkodást.

Az egyes tagállamokban alkalmazott adatgazdálkodási modellektől függetlenül az adatgazdálkodásért felelős felek az (1) bekezdéssel összhangban bármely jogosult fél számára hozzáférést biztosítanak a végső felhasználó adataihoz. A jogosult felek számára megkülönböztetésmentes módon és egyidejűleg kell rendelkezésre bocsátani a kért adatokat. Az adatokhoz könnyű hozzáférést kell biztosítani, a hozzáférés megszerzésére vonatkozó eljárásokat pedig közzé kell tenni.

(3) Ezen irányelv alkalmazásában az adatokhoz való hozzáférésre és az adatok tárolására vonatkozó szabályoknak meg kell felelniük a vonatkozó uniós jognak.

A személyes adatoknak az ezen irányelv keretében történő kezelését az (EU) 2016/679 rendelettel összhangban kell végezni.

(4) A tagállamok vagy – amennyiben a tagállamok úgy rendelkeztek – a kijelölt illetékes hatóságok felhatalmazzák és tanúsítják, illetve – adott esetben – felügyelik az adatgazdálkodásért felelős feleket, biztosítva ezzel, hogy a felek megfeleljenek az ezen irányelvben előírt követelményeknek.

Az adatvédelmi tisztviselők (EU) 2016/679 rendeletben megállapított feladatainak sérelme nélkül a tagállamok dönthetnek úgy, hogy az adatgazdálkodást végző felek számára megfelelésért felelős tisztviselők kinevezését írják elő azzal a feladattal, hogy kísérik figyelemmel az említett felek által a megkülönböztetésmentes adathozzáférés és az ezen irányelv követelményeinek való megfelelés biztosítása céljából hozott intézkedések végrehajtását.

A tagállamok kinevezhetnek a 46. cikk (2) bekezdésének d) pontjában említett, megfelelésért felelős tisztviselőket vagy szervezeteket arra, hogy tegyenek eleget az e bekezdésben foglalt kötelezettségeknek.

(5) A végső felhasználókat az adataikhoz való hozzáférés vagy az adataik rendelkezésre bocsátása iránti kérelem tekintetében semmilyen további költség nem terheli.

A tagállamok feladata, hogy meghatározzák a jogosult felek adatokhoz való hozzáféréseinek releváns díjait.

A tagállamok biztosítják, hogy az adatszolgáltatást nyújtó szabályozott vállalkozások által felszámított díjak észszerűek és kellően indokoltak legyenek.

23. cikk

Interoperabilitási követelmények és az adatokhoz való hozzáférésre vonatkozó eljárások a földgázpiacon

(1) A kiskereskedelmi földgázpiacon zajló verseny előmozdítása, valamint a jogosult felekre háruló túlzott adminisztrációs költségek elkerülése érdekében a tagállamok segítik az Unión belüli energetikai szolgáltatások teljes körű interoperabilitásának megvalósulását.

(2) A Bizottság végrehajtási jogi aktusok révén interoperabilitási követelményeket és a 22. cikk (1) bekezdésében említett adatokhoz való hozzáférés vonatkozásában megkülönböztetésmentes és átlátható eljárásokat fogad el. Ezeket a végrehajtási jogi aktusokat a 91. cikk (2) bekezdésében említett tanácsadó-bizottsági eljárás keretében kell elfogadni.

(3) A tagállamok biztosítják, hogy a földgázipari vállalkozások alkalmazzák a (2) bekezdésben említett adatokhoz való hozzáférés vonatkozásában az interoperabilitási követelményeket és eljárásokat. Ezeket a követelményeket és eljárásokat a már meglévő nemzeti gyakorlatokra kell alapozni.

24. cikk

Egyablakos ügyintézési pontok

A tagállamok biztosítják egyablakos ügyintézési pontok létrehozását, amelyeken keresztül minden felhasználó – ideértve az internet-hozzáféréssel nem rendelkezőket is – hozzáférhet a jogaira, a tanúsított összehasonlító eszközökre, az elérhető támogató intézkedésekre (ideértve az ezen irányelv 26. cikkében említett, védelemre szoruló felhasználókat célzó intézkedéseket is), az alkalmazandó jogra és a jogvita esetén rendelkezésére álló bíróságon kívüli vitarendezési mechanizmusokra vonatkozó összes szükséges információhoz. Ezek az egyablakos ügyintézési pontok az általános fogyasztói információs pontok részét képezhetik, és ugyanazok a jogalanyok lehetnek, mint az (EU) 2019/944 irányelv 25. cikkében említett, a villamos energia tekintetében illetékes egyablakos kapcsolattartó pontok, illetve az (EU) 2018/2001 irányelv 16. cikkének (3) bekezdése értelmében létrehozott ügyintézési pontok, valamint az (EU) 2023/1791 irányelv 21. és 22. cikke, továbbá az (EU) 2024/1275 irányelv 18. cikke értelmében létrehozott egyablakos ügyintézési pontok. A tagállamok előmozdítják az ezen irányelv értelmében létrehozott egyablakos ügyintézési pontok és az említett uniós jogi aktusok értelmében létrehozott szervek összehangolását.

25. cikk

Bíróságon kívüli vitarendezés

(1) A tagállamok biztosítják, hogy az ezen irányelv szerint megállapított jogokkal és kötelezettségekkel kapcsolatban felmerülő viták rendezése céljából egy független mechanizmuson keresztül, például egy energiaügyi ombudsman, egy fogyasztói szerv vagy egy szabályozó hatóság révén, egyszerű, tisztességes, észszerű, átlátható, független, költséghatékony és eredményes bíróságon kívüli vitarendezési mechanizmusok álljanak a végső felhasználók rendelkezésére. Amennyiben a végső felhasználó a 2013/11/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽⁴⁸⁾ értelmében vett fogyasztó, az ilyen bíróságon kívüli vitarendezési mechanizmusoknak eleget kell tenniük az említett irányelv minőségi követelményeinek, és indokolt esetben visszafizetési és kompenzációs rendszert kell biztosítaniuk.

(2) A tagállamok szükség esetén biztosítják, hogy az alternatív vitarendezési testületek együttműködjenek az egyszerű, tisztességes, átlátható, független, hatékony és eredményes, bíróságon kívüli vitarendezési mechanizmusok biztosítása érdekében minden olyan vita esetén, amely az ezen irányelv hatálya alá tartozó bármely termékhez vagy szolgáltatáshoz köthető, vagy azokkal összefüggésben áll.

(3) A földgázipari vállalkozásoknak a háztartási felhasználókat érintő, bíróságon kívüli vitarendezési mechanizmusokban való részvételét kötelezővé kell tenni, kivéve, ha az érintett tagállam bizonyítja a Bizottságnak, hogy más mechanizmusok is ugyanolyan hatékonyak.

⁽⁴⁸⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2013/11/EU irányelve (2013. május 21.) a fogyasztói jogviták alternatív rendezéséről, valamint a 2006/2004/EK rendelet és a 2009/22/EK irányelv módosításáról (fogyasztói alternatív vitarendezési irányelv) (HL L 165., 2013.6.18., 63. o.).

(4) A 2013/11/EU irányelv sérelme nélkül, a tagállamok értékelik az e cikkben említett bíróságon kívüli vitarendezési mechanizmusaik működését.

26. cikk

A védelemre szoruló felhasználók és az energiaszegénység által érintett felhasználók védelme

(1) A tagállamok megfelelő intézkedéseket hoznak a végső felhasználók védelmére és különösen megfelelő biztosítékokat nyújtanak a védelemre szoruló felhasználók és az energiaszegénység által érintett felhasználók védelmére. Ezen összefüggésben minden tagállam meghatározza a védelemre szoruló felhasználó fogalmát, amely utalhat az energiaszegénységre. A védelemre szoruló felhasználók fogalm meghatározásának összhangban kell lennie a kiszolgáltatott helyzetben lévő felhasználóknak a tagállamok által az (EU) 2019/944 irányelv 28. cikke szerint meghatározott fogalmával.

(2) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket különösen azon végső felhasználók védelme érdekében, akik távoli területekről csatlakoznak a földgáz- vagy hidrogénrendszerhez. A tagállamok magas szintű fogyasztóvédelmet biztosítanak, különös tekintettel a szerződési feltételek átláthatóságára, a versenyképes, átlátható és megkülönböztetéstől mentes árakra, az általános információkra és a vitarendezési mechanizmusokra.

27. cikk

Energiaszegénység és a földgázelosztóhálózat leszerelése

A Bizottság iránymutatást nyújt a védelemre szoruló felhasználóknak és az energiaszegénység által érintett felhasználóknak a földgáz fokozatos kivezetésének tervezése és végrehajtása, illetve a földgázelosztó hálózatok leszerelése során történő védelmére vonatkozóan, különösen annak biztosítása érdekében, hogy az ilyen felhasználók sajátos szükségletei a 13. cikk (1) bekezdésének d) pontjával összhangban megfelelően figyelembevételre kerüljenek.

28. cikk

Kikapcsolás elleni védelem

(1) A tagállamok intézkedéseket hoznak a védelemre szoruló felhasználók és az energiaszegénység által érintett felhasználók ellátásból történő kikapcsolásának megelőzése érdekében. A védelemre szoruló felhasználók tekintetében ezekre az intézkedésekre a 26. cikket kell alkalmazni.

Amikor a tagállamok értesítik a Bizottságot az ezen irányelvet átültető intézkedéseikről, kifejtik az első albekezdés és az azt átültető nemzeti jogi eszközök megfelelő részei közötti kapcsolatot.

(2) A tagállamok - felek szerződéses jogait és kötelezettségeit nem érintve -biztosítják, hogy a szolgáltatók ne mondják fel a felhasználókkal meglévő szerződéseket, illetve ne kapcsolják ki az ellátásból a felhasználókat olyan okok miatt, amelyekhez kapcsolódóan az adott szolgáltató a 11. cikk (9) bekezdésével összhangban panaszt kezel, vagy amelyek a 25. cikkel összhangban bíróságon kívüli vitarendezés tárgyát képezik. Az eljárással való visszaélés megakadályozása érdekében a tagállamok meghozhatják a megfelelő intézkedéseket.

(3) Annak érdekében, hogy lehetővé tegyék a felhasználók számára a kikapcsolás elkerülését, a tagállamok meghozzák a megfelelő intézkedéseket, amelyek magukban foglalhatják az alábbiakat:

a) a felhasználók hátralékossá válásának megelőzését és a hátralékos felhasználók helyzetének a kezelését célzó, önkéntes szolgáltatói és felhasználói kódexek előmozdítása, amelyek kiterjedhetnek a felhasználóknak az energiafelhasználásuk és -költségeik kezeléséhez nyújtott támogatásra, beleértve a szokatlanul magas energiaigények vagy -felhasználás jelzését, megfelelő rugalmas fizetési konstrukciók felajánlását, adósságtanácsadási intézkedéseket, a felhasználókkal és a támogató ügynökségekkel való jobb kommunikációt;

b) a felhasználók jogaikkal és az adósságkezeléssel kapcsolatos oktatásának és tudatosságának előmozdítása; valamint

c) a számlák kifizetésének elősegítése érdekében a finanszírozási eszközökhöz, utalványokhoz, illetve támogatásokhoz való hozzáférés.

29. cikk

Végső menedékes szolgáltató

- (1) A tagállamok végső menedékes szolgáltatói rendszert hoznak létre vagy azzal egyenértékű intézkedéseket hoznak annak érdekében, hogy legalább a háztartási felhasználók számára biztosítsák a szolgáltatás folytonosságát. A végső menedékes szolgáltatót tisztességes, átlátható és megkülönböztetésmentes eljárás keretében kell kijelölni.
- (2) A végső menedékes szolgáltatóhoz átirányított végső felhasználókat továbbra is megilletik a felhasználóként meglévő jogaik.
- (3) A tagállamok biztosítják, hogy a végső menedékes szolgáltatók haladéktalanul közöljék a hozzájuk átirányított felhasználókkal a szerződési feltételeiket, és az új szolgáltató megtalálásához szükséges időtartamra biztosítsák az ilyen felhasználók számára a szolgáltatás zökkenőmentes folytonosságát.
- (4) A tagállamok biztosítják, hogy a végső felhasználók tájékoztatást és ösztönzést kapjanak arra, hogy piaci alapú ajánlatra térjenek át.
- (5) A tagállamok – többek között a 28. cikk (3) bekezdésének alkalmazásában – előírhatják a végső menedékes szolgáltató számára, hogy ellássa földgázzal az olyan háztartási felhasználókat, valamint kis- és középvállalkozásokat, amelyek nem kapnak piaci alapú ajánlatokat. Ebben az esetben a 4. cikkben foglalt feltételek alkalmazandók.

IV. FEJEZET

HARMADIK FELEK HOZZÁFÉRÉSE AZ INFRASTRUKTÚRÁHOZ

1. szakasz

Hozzáférés a földgáz-infrastruktúrához

30. cikk

A megújuló gáz és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gáz piacra jutása

A tagállamok lehetővé teszik a megújuló és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gáz piacra és infrastruktúrába való bejutását, függetlenül attól, hogy a megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázt előállító termelőlétesítmények kapcsolódnak-e elosztó- vagy szállítási hálózatokhoz, figyelembe véve a földgáztermelés, -ellátás és -fogyasztás alakulására vonatkozó, az 55. cikk (2) bekezdésének f) pontja szerinti feltételezéseket.

31. cikk

Harmadik fél hozzáférése a földgázelosztáshoz és -szállításához és az LNG-terminálokhoz

- (1) A tagállamok olyan rendszert hoznak létre, amelyben harmadik felek szállítási- és elosztó rendszerhez, valamint az LNG-létesítményekhez való hozzáférést nyilvános, minden felhasználóra, beleértve a szolgáltató vállalkozásokat is, vonatkozó díjak alapján teszik lehetővé, objektív kritériumok alapján, a rendszerhasználók közötti megkülönböztetés nélkül. A tagállamok biztosítják, hogy ezeket a díjakat vagy a díjak számításához alkalmazott módszereket a szabályozó hatóság azok 78. cikkel összhangban történő hatálybalépésüket megelőzően jóváhagyja, és hogy ezeket a díjakat, és – amennyiben csak a módszerek kerültek jóváhagyásra – a módszereket hatálybalépésük előtt közvégték.
- (2) A szállításrendszer-üzemeltetők számára, ha feladatuk ellátásához szükséges, beleértve a határokon keresztül történő szállítás feladatait is, biztosítani kell a hozzáférést más szállításrendszer-üzemeltetők hálózatához.
- (3) Ezen irányelv nem akadályozza meg a megújuló gázra és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázra vonatkozó hosszú távú szerződések megkötését, amennyiben azok megfelelnek az uniós versenyszabályoknak és hozzájárulnak a dekarbonizációhoz. A kibocsátáscsökkentés nélküli fosszilis gáz szállítására vonatkozóan nem köthetők a 2049. december 31-ét meghaladó időtartamra szóló hosszú távú szerződések.

32. cikk

Az upstream földgáz-csővezeték-hálózatokhoz való hozzáférés

(1) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket, hogy a földgázipari vállalkozások és a feljogosított felhasználók számára – székhelyüktől vagy lakóhelyüktől függetlenül – e cikknek megfelelően biztosítsák a lehetőséget az upstream csővezeték-hálózatokhoz való hozzáférésre, beleértve az ilyen hozzáféréssel járó műszaki szolgáltatások nyújtására alkalmas létesítményeket is, kivéve az ilyen hálózatok és létesítmények azon részeit, amelyek a földgázlelőhelyen a helyileg végzett termelési műveletekhez használatosak. Az intézkedésekről a 94. cikknek megfelelően értesíteni kell a Bizottságot.

(2) Az (1) bekezdésben említett hozzáférést a tagállamok által a vonatkozó jogi eszközökkel összhangban meghatározott módon kell biztosítani. A tagállamok tisztességes és nyílt hozzáférést biztosítanak, amellyel a földgáziparban versenypiacot alakítanak ki és elkerülik a piaci erőfölénnyel való visszaélést, figyelembe véve az ellátás biztonságát és rendszerességét, a rendelkezésre álló, illetve észszerű keretek között hozzáférhetővé tehető kapacitásokat, valamint a környezetvédelmi megfontolásokat. A következő szükségleteket lehet figyelembe venni:

- a) a hozzáférést meg kell tagadni, ha a műszaki feltételek nem egyeztethetők össze, és nincs mód ennek észszerű kereteken belüli leküzdésére;
- b) a nehézségeket el kell kerülni, ha azok észszerű keretek között nem leküzdhetők és sérthetik a szénhidrogének hatékony jelenlegi és jövőbeli kitermelését, beleértve a csekély gazdasági előnyt biztosító mezőket is;
- c) az upstream csővezeték-hálózat tulajdonosának vagy rendszerüzemeltetőjének a földgáz szállításával és feldolgozásával kapcsolatos és kellően megindokolt szükségletét tiszteletben kell tartani, akárcsak az upstream csővezeték-hálózat többi felhasználójának, vagy a hatáskörrel rendelkező feldolgozó- vagy kezelőlétesítmények érdekeit, akiket ez érinthet; és
- d) a tagállamok jogszabályait és közigazgatási eljárásait az uniós jogszabályokkal összhangban alkalmazva kell a termeléshez és az upstream fejlesztésekhez az engedélyeket megadni.

(3) A tagállamok biztosítják, hogy meglegyenek a vitarendezési szabályok, beleértve egy, a felektől független hatóságot, amely hozzáfér valamennyi releváns információhoz, hogy képes legyen az upstream csővezeték-hálózathoz való hozzáféréssel kapcsolatos viták gyors rendezésére, tekintetbe véve a (2) bekezdésben említett igényeket és azoknak a feleknek a számát, amelyek az ilyen hálózatokhoz való hozzáféréssel kapcsolatos tárgyalásokban érdekeltek.

(4) Határokon átnyúló viták esetén annak a tagállamnak a vitarendezési szabályait kell alkalmazni, amely joghatósággal rendelkezik a hozzáférést megtagadó upstream csővezeték-hálózat felett. Ha határokon átnyúló viták esetében a szóban forgó hálózat vonatkozásában több tagállam illetékes, az érintett tagállamok konzultálnak egymással, hogy az ezen irányelvet következetesen alkalmazzák. Abban az esetben, ha az upstream csővezeték-hálózat egy harmadik országból indul és legalább egy tagállamhoz kapcsolódik, az érintett tagállamok konzultálnak egymással, az a tagállam pedig, amelynek területén a szóban forgó hálózat első betáplálási pontja található a tagállami hálózathoz, konzultál azzal az érintett harmadik országgal, ahonnan az upstream csővezeték-hálózat kiindul, annak biztosítása érdekében, hogy az érintett hálózat tekintetében a tagállamok területén következetesen alkalmazzák ezt az irányelvet.

33. cikk

Földgáztárolókhoz való hozzáférés

(1) A földgáztárolókhoz és a vezetékkészlethez való hozzáférés megszervezéséhez, amennyiben műszaki vagy gazdasági megfontolásokból a hálózathoz való hatékony hozzáférés a felhasználók ellátásának biztosítása érdekében ezt igényli, valamint a kiegészítő szolgáltatásokhoz való hozzáférés megszervezéséhez a tagállamok választhatnak a (3) vagy a (4) bekezdésben említett eljárások közül, vagy választhatják mindkettőt. Ezek az eljárások objektív, átlátható és megkülönböztetéstől mentes kritériumok alapján folynak.

Az e cikk szerinti, a földgáztároláshoz való hozzáférésre vonatkozó eljárás kiválasztásakor a tagállamok figyelembe veszik az (EU) 2017/1938 rendelet 7. cikke szerint elvégzett közös és nemzeti kockázatértékelések eredményeit.

A szabályozó hatóságok megállapítják és közzéteszik azokat a követelményeket, amelyek alapján meg kell határozni a földgáztárolókra és a vezetékkészletre alkalmazandó hozzáférési rendszert. A tagállamok, illetve szabályozó hatóságok közzéteszik, vagy a földgáztárolási- és a szállításirendszer-üzemeltetőket kötelezik annak közzétételére, hogy mely földgáztárolókat, vagy ezeknek mely részeit, és mely vezetékkészletet kínálják fel a (3) és (4) bekezdésben említett különböző eljárásokban.

(2) Az (1) bekezdés nem alkalmazható az LNG-létesítményekkel kapcsolatos kiegészítő szolgáltatásokra és ideiglenes tárolásra, amelyek az újragázosítási folyamathoz és azt követően a szállítási rendszerhez történő szállításhoz szükségesek.

(3) A tárgyalásos hálózati hozzáférés esetében a szabályozó hatóságok megteszik a szükséges intézkedéseket, hogy a gázipari vállalkozások és a feljogosított felhasználók mind az összekapcsolt hálózat által lefedett területen, mind pedig azon kívül meg tudjanak állapodni a földgáztárolókhoz és vezetékkészlethez való hozzáférésről, ha az műszakilag vagy gazdaságilag szükséges a rendszerhez való hatékony hozzáférés, valamint a kiegészítő szolgáltatásokhoz való hozzáférés érdekében. A felek a tárolóhoz, vezetékkészlethez és egyéb kiegészítő szolgáltatásokhoz való hozzáférésről jóhiszemű tárgyalásokat folytatnak.

A tárolás, vezetékkészlet és egyéb kiegészítő szolgáltatás hozzáféréseivel kapcsolatos szerződések a hatáskörrel rendelkező földgáztárolásirendszer-üzemeltetővel kerülnek megtárgyalásra. A szabályozó hatóságok előírják a földgáztárolásirendszer-üzemeltetőknél és a földgázipari vállalkozásoknak, hogy évente tegyék közzé a tárolói, vezetékkészlet és egyéb kiegészítő szolgáltatások igénybevételének főbb üzleti feltételeit.

A fenti feltételek kialakításakor a földgáztárolásirendszer-üzemeltetők konzultációt folytatnak a rendszerhasználókkal.

(4) Szabályozott hozzáférés esetén a szabályozó hatóságok megteszik a szükséges intézkedéseket, hogy a földgázipari vállalkozások és a feljogosított felhasználók számára biztosítsák a jogot az összekapcsolt hálózat által lefedett területen kívül és belül egyaránt a tároláshoz és vezetékkészlethez, és egyéb kiegészítő szolgáltatásokhoz hozzáféréshez, a tárolásra vagy vezetékkészletre vonatkozó közzétett díjak, egyéb feltételek és kötelezettségek alapján, ha a hálózathoz való hatékony hozzáférés műszakilag vagy gazdaságilag szükséges, illetve a kiegészítő szolgáltatásokhoz való hozzáférés megszervezése érdekében. A szabályozó hatóságok, illetve a tagállamok konzultációt folytatnak a rendszerhasználókkal e díjak vagy a számításukhoz alkalmazott módszerek kialakításakor. A feljogosított felhasználók e hozzáférési joga azáltal biztosítható, hogy lehetővé teszik számukra ellátási szerződések megkötését a hálózat tulajdonosán vagy rendszerüzemeltetőjén, illetve a kapcsolt vállalkozásokon kívül más versenytárs vállalkozásokkal is.

34. cikk

Földgáz-célvezetékek

(1) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy lehetővé tegyék:

- a) a területükön letelepedett földgázipari vállalkozások számára, hogy célvezetéken keresztül lássák el a feljogosított felhasználókat; és
- b) a területükön található felhasználók számára, hogy a földgázipari vállalkozások célvezetéken keresztül láthassák el őket.

(2) Abban az esetben, ha célvezetékek építéséhez vagy üzemeltetéséhez engedély, például engedély, koncesszió, hozzájárulás vagy jóváhagyás szükséges, a tagállamok vagy az általuk kijelölt illetékes hatóság határozza meg az ilyen célvezetékek területükön történő megépítéséhez és üzemeltetéséhez szükséges engedélyek kiadására vonatkozó feltételeket. A feltételeknek objektívnak, átláthatónak és megkülönböztetéstől mentesnek kell lenniük.

(3) A tagállamok engedélyt bocsáthatnak ki a célvezetékek létesítésére az esettől függően akár a 38. cikk alapján a hálózati hozzáférés megtagadása esetén, akár a 79. cikk szerinti vitarendezési eljárás megindítása esetén.

2. szakasz

Hozzáférés a hidrogén-infrastruktúrához

35. cikk

Harmadik felek hozzáférése a hidrogénhálózatokhoz

- (1) A tagállamok biztosítják egy olyan, a harmadik felek hidrogénhálózatokhoz való szabályozott hozzáférését biztosító rendszer megvalósítását, amely nyilvánosan közzétett díjakon alapul, objektív, és nem tesz különbséget a hidrogénhálózat-használók között.
- (2) A tagállamok biztosítják, hogy az e cikk (1) bekezdésében említett díjakat vagy a díjak számításához alkalmazott módszereket a szabályozó hatóság azok 78. cikkkel összhangban történő hatálybalépését megelőzően jóváhagyja, és hogy ezeket a díjakat és – amennyiben csak a módszerek kerültek jóváhagyásra – a módszereket a hatálybalépésük előtt közzétegyék.
- (3) A hidrogénhálózat-üzemeltetők számára, ha feladataik ellátásához szükséges, ideértve a hidrogén határokon átnyúló hálózati továbbításával kapcsolatos feladatokat is, hozzáférést kell biztosítani más hidrogénhálózat-üzemeltetők hálózataához.
- (4) 2032. december 31-ig a tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák az (1) bekezdést. Ebben az esetben a tagállam biztosítja a harmadik felek hidrogénhálózatokhoz való tárgyalásos hozzáféréseinek rendszerét objektív, átlátható és megkülönböztetésmentes kritériumokkal összhangban. A szabályozó hatóságok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a hidrogénhálózat használói tárgyalásokat folytathassanak a hidrogénhálózatokhoz való hozzáférésekről, valamint, hogy biztosítsák, hogy a felek kötelesek legyenek jóhiszemű tárgyalásokat folytatni a hidrogénhálózatokhoz való hozzáférésekről.
- (5) Amennyiben a (4) bekezdésben említett tárgyalásos hozzáférést alkalmazzák, a szabályozó hatóságoknak iránymutatást kell nyújtaniuk a hidrogénhálózat használói számára arról, hogy a harmadik felek szabályozott hozzáféréseinek bevezetése milyen hatással lesz a tárgyalt díjakra.

36. cikk

Harmadik felek hozzáférése a hidrogénterminálokhoz

- (1) A tagállamok biztosítják egy olyan, a harmadik feleknek a hidrogénterminálokhoz való, tárgyaláson alapuló, objektív, átlátható és megkülönböztetésmentes hozzáférését szolgáló rendszernek a megvalósítását, amelynek keretében a szabályozó hatóságok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a hidrogénterminál-használók tárgyalásokat folytathassanak az ilyen terminálokhoz való hozzáférésekről. A felek kötelesek jóhiszemű tárgyalásokat folytatni a hozzáférésekről.
- (2) A szabályozó hatóságok figyelemmel kísérik a harmadik felek hidrogénterminálokhoz való hozzáféréseinek feltételeit és azok hidrogénpiacokra gyakorolt hatását, és amennyiben a verseny védelme érdekében szükséges, intézkedéseket hoznak a hozzáférés javítására az (1) bekezdésben meghatározott kritériumokkal összhangban.

37. cikk

A hidrogéntároláshoz való hozzáférés

- (1) A tagállamok biztosítják a harmadik felek hidrogéntároláshoz való szabályozott hozzáférését és – amennyiben az műszakilag és gazdaságilag szükséges a hálózathoz való hatékony hozzáférés biztosításához a fogyasztók ellátása érdekében – a vezetékkészlethez való hozzáférést biztosító rendszer megvalósítását, valamint a kiegészítő szolgáltatásokhoz való hozzáférés megszervezését, nyilvános díjak alapján, objektív módon és a hidrogénrendszer-használók közötti megkülönböztetés nélkül. A tagállamok biztosítják, hogy ezeket a díjakat vagy a díjak számításához alkalmazott módszereket azok hatálybalépését megelőzően a szabályozó hatóság a 78. cikkkel összhangban jóváhagyja.
- (2) 2032. december 31-ig a tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák az (1) bekezdést. Ebben az esetben az adott tagállam biztosítja a harmadik felek hidrogéntároláshoz való tárgyalásos hozzáférését és – amennyiben az műszakilag és gazdaságilag szükséges a hálózathoz való hatékony hozzáférés biztosításához a fogyasztók ellátása érdekében – a vezetékkészlethez való hozzáférést biztosító rendszer megvalósítását, valamint a kiegészítő szolgáltatásokhoz való hozzáférés megszervezését, objektív, átlátható és megkülönböztetésmentes kritériumokkal összhangban. A szabályozó hatóságok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a hidrogéntárolók használói tárgyalásokat folytathassanak a hidrogéntároláshoz való hozzáférésekről, valamint, hogy biztosítsák, hogy a felek kötelesek legyenek jóhiszemű tárgyalásokat folytatni a hidrogéntároláshoz való hozzáférésekről.

(3) A tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy a harmadik felek (2) bekezdés szerinti tárgyalásos hozzáférési rendszere keretében 2026. augusztus 5. előtt kiosztott kapacitásjogokat azok lejáratának napjáig tiszteletben kell tartani, és hogy azokat nem érinti a harmadik felek (1) bekezdés szerinti szabályozott hozzáféréseinek megvalósítása.

3. szakasz

A hozzáférés és kapcsolódás megtagadása

38. cikk

A hozzáférés és kapcsolódás megtagadása

(1) A szállításirendszer-üzemeltetők, az elosztórendszer-üzemeltetők, valamint a hidrogénhálózat-üzemeltetők kapacitáshiányra vagy csatlakozó vezeték hiányára hivatkozva megtagadhatják a földgáz- vagy hidrogénrendszerhez való hozzáférést vagy kapcsolódást.

(2) A tagállamok – az uniós és nemzeti dekarbonizációs célkitűzések, továbbá a fosszilis gáz fogyasztásának csökkentésére vagy az arról való átállásra vonatkozó meglévő követelmények sérelme nélkül – megfelelő intézkedéseket hoznak annak biztosítására, hogy a földgáz- vagy hidrogénrendszerhez való hozzáférést vagy kapcsolódást kapacitáshiányra vagy csatlakozó vezeték hiányára való hivatkozással megtagadó szállításirendszer-üzemeltetők, elosztórendszer-üzemeltetők vagy hidrogénhálózat-üzemeltetők elvégezzék a szükséges fejlesztéseket, amennyiben az gazdaságos, vagy ha azt egy lehetséges felhasználó kész megfizetni.

(3) A megújuló gáz és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gáz esetében a rendszerhez való hozzáférés csak az (EU) 2024/1789 rendelet 20. és 36. cikkére figyelemmel tagadható meg.

(4) E cikk (1), (2) és (3) bekezdésétől eltérve, a tagállamok biztosítják, hogy a szállításirendszer-üzemeltetők és az elosztórendszer-üzemeltetők megtagadhassák a földgázhálózat-használók hozzáférést vagy csatlakozását, illetve kikapcsolják őket az ellátásból, különösen az (EU) 2021/1119 rendelet 2. cikkének (1) bekezdésében meghatározott klímasemlegességi célkitűzés megvalósításának biztosítása érdekében, feltéve, hogy:

- a) az 55. cikk szerint meghatározott hálózatfejlesztési terv a szállítási rendszernek vagy releváns részeinek a leszerelését írja elő, vagy
- b) az érintett nemzeti hatóság az 57. cikk (3) bekezdése alapján jóváhagyta a hálózat leszerelési tervét;
- c) az érintett elosztóhálózat-üzemeltető, amely az 57. cikk (5) bekezdése alapján mentesült a hálózat leszerelési tervének benyújtása alól, tájékoztatta az érintett nemzeti hatóságot az érintett elosztóhálózat vagy annak releváns részei leszereléséről.

(5) Azok a tagállamok, amelyek e cikk (4) bekezdése alapján lehetővé teszik a hálózathasználók hozzáféréseinek vagy csatlakozásának megtagadását, illetve az ellátásból való kikapcsolását, rendelkeznek egy olyan, a hozzáférés vagy csatlakozás megtagadására, illetve az ellátásból való kikapcsolásra vonatkozó szabályozási keretről, amely a nemzeti szabályozó hatóság által meghatározott objektív, átlátható és megkülönböztetéstől mentes kritériumokon alapul, figyelemmel az érintett érdekekre, a földgázfogyasztás csökkentése vagy az arról való átállás tekintetében meglévő követelményekre, továbbá az (EU) 2023/1791 irányelv 25. cikke (6) bekezdése alapján létrehozott, vonatkozó helyi fűtési és hűtési tervekre. A tagállamok – amennyiben lehetővé teszik az ellátásból való kikapcsolást – ezen irányelv 13. cikkével összhangban megfelelő intézkedéseket hoznak a hálózathasználók védelme érdekében.

(6) A hozzáférés vagy a csatlakozás e cikk szerinti megtagadását, valamint az ellátásból való, e cikk szerinti kikapcsolást kellően megalapozott indokokkal kell alátámasztani.

V. FEJEZET

A FÖLDGÁZIPARI SZÁLLÍTÁSRENDSZER-ÜZEMELTETŐKRE, TÁROLÁSRENDSZER- ÜZEMELTETŐKRE ÉS AZ LNG-LÉTESÍTMÉNYEK RENDSZERÜZEMELTETŐIRE ALKALMAZANDÓ SZABÁLYOK

39. cikk

A földgázszállítási- és -tárolásrendszer-üzemeltetők vagy az LNG-létesítmények rendszerüzemeltetőinek feladatai

- (1) A földgázszállítási- és -tárolásrendszer-üzemeltető vagy az LNG-létesítmény rendszerüzemeltetője:
- a) a környezetvédelem, az éghajlat és az (EU) 2024/1787 rendeletben megállapított kötelezettségek kellő figyelembevételével gazdasági feltételek mellett biztonságos, megbízható és hatékony földgázszállító-, -tároló- vagy LNG-létesítményeket üzemeltet, tart karban, fejleszt vagy szerel le a nyitott piac kialakítása érdekében, és megfelelő eszközöket biztosít a szolgáltatási kötelezettségek teljesítéséhez;
 - b) nem alkalmaz megkülönböztetést a rendszerhasználókkal vagy a rendszerhasználók csoportjaival szemben, különösen a kapcsolt vállalkozások javára;
 - c) elegendő információval látja el az összes többi, a földgázszállítási-, -tárolási-, LNG-létesítmény- vagy elosztórendszer-üzemeltetőt annak érdekében, hogy a földgáz szállítása és tárolása az egymással összekapcsolt hálózatok biztonságos és hatékony működésével összhangban történjen;
 - d) ellátja a rendszerhasználókat azokkal az információkkal, amelyekre azoknak szükségük van a rendszerhez történő hatékony hozzáférés érdekében.
- (2) Valamennyi szállításrendszer-üzemeltető elegendő határkeresztező kapacitást épít ki az európai szállítási infrastruktúrához való kapcsolódásához, amely minden gazdaságilag indokolt és technikailag kivitelezhető kapacitásigényt kielégít és figyelembe veszi a földgázellátás biztonságát.
- (3) A szállításrendszer-üzemeltetők együttműködnek az elosztórendszer-üzemeltetőkkel annak biztosítása érdekében, hogy a hálózathoz kapcsolódott piaci szereplők hatékonyan részt vehessenek a kiskereskedelmi, a nagykereskedelmi és a kiegyenlítő piacokon.
- (4) A szállításrendszer-üzemeltetők hatékony gázminőség-irányítást biztosítanak létesítményeikben az alkalmazandó gázminőségi előírásokkal összhangban.
- (5) A szállításrendszer-üzemeltetőnek a gázszállítási hálózat egyensúlyozására hozott szabályai objektívek, átláthatóak és megkülönböztetéstől mentesek, beleértve a rendszerhasználókra az energiaegyensúlytól való eltérésért kiszabott díj szabályozását is. A szállításrendszer-üzemeltető által nyújtott ilyen jellegű szolgáltatások feltételeit, beleértve a szabályokat és a díjakat is, a 78. cikk (7) bekezdésében foglaltaknak megfelelően megkülönböztetéstől mentes, költségeket tükröző módon kell kialakítani, és azokat közzé kell tenni.
- (6) A tagállamok vagy – amennyiben a tagállamok így rendelkeztek – a szabályozó hatóságok megkövetelhetik a szállításrendszer-üzemeltetőktől, hogy eleget tegyenek a szállítási rendszer fejlesztésére és karbantartására vonatkozó minimumkövetelményeknek, beleértve a rendszerösszekötő kapacitást is.
- (7) A tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy az e cikk (1) bekezdésében említett feladatok közül eggyel vagy többel a szállítási rendszer tulajdonosától – akire egyébként az érintett feladatkörök vonatkoznának – eltérő szállításrendszer-üzemeltetőt bíznak meg. A feladatokkal megbízott szállításrendszer-üzemeltetőnek a tulajdonjogi szétválasztáson alapuló, a független rendszerüzemeltetőkön alapuló vagy a független szállításrendszer-üzemeltetőkön alapuló modell szerint kell tanúsítottnak lennie, és meg kell felelnie a 60. cikkben előírt követelményeknek, de nem kell a felelőssége alá tartozó szállítási rendszer tulajdonosának lennie.
- (8) Azon szállításrendszer-üzemeltetőnek, amelynek a szállítási rendszer a tulajdonában van, meg kell felelnie a IX. fejezetben előírt követelményeknek, és a 71. cikk szerint kell tanúsítottnak lennie. Ez nem sérti a tulajdonjogi szétválasztáson alapuló, a független rendszerüzemeltetőkön alapuló vagy a független szállításrendszer-üzemeltetőkön alapuló modell szerint tanúsított szállításrendszer-üzemeltetők azon lehetőségét, hogy saját kezdeményezésükre és saját felügyeletük alatt egyes feladatokat más olyan szállításrendszer-üzemeltetőkre ruházzanak át, amelyeket a tulajdonjogi szétválasztáson alapuló, a független rendszerüzemeltetőkön alapuló vagy a független szállításrendszer-üzemeltetőkön alapuló modell szerint tanúsítottak, amennyiben a feladatok átruházása nem veszélyezteti az átruházó szállításrendszer-üzemeltető tényleges és független döntéshozatali jogát.
- (9) Az LNG-létesítmények rendszerüzemeltetői és a szállításrendszer- és földgáztárolásrendszer-üzemeltetők egy tagállamon belül és regionális szinten együttműködnek a létesítménykapacitások leghatékonyabb kihasználása és az e létesítmények közötti szinergiák biztosítása érdekében, a rendszer egyensúlyának és működésének figyelembevételével, valamint elkerülve az LNG-létesítmények és a földgáztárolók üzemeltetésének korlátait.

(10) A szállításirendszer-üzemeltetők az általuk, feladatuk ellátása érdekében használt földgázt átlátható, megkülönböztetéstől mentes és piaci alapú eljárások szerint szerzik be.

40. cikk

A szállításirendszer-üzemeltetők és szállításirendszer-tulajdonosok titoktartási kötelezettsége

(1) Minden földgázszállításirendszer-üzemeltető, földgáz tárolási rendszer-üzemeltető vagy az LNG-létesítmény rendszer-üzemeltetője, valamint valamennyi szállításirendszer-tulajdonos a 74. cikk vagy bármely egyéb, az információ közreadására vonatkozó jogi kötelezettség sérelme nélkül megőrzi az olyan, üzleti szempontból érzékeny információknak a titkosságát, amelyekhez tevékenysége során hozzájut, és megakadályozza, hogy a saját tevékenységével kapcsolatos információ, amely üzleti szempontból előnyös lehet, megkülönböztetett módon kerüljön nyilvánosságra. Ha a földgázszállításirendszer-üzemeltető, a tárolási rendszer-üzemeltető, az LNG-létesítmény rendszer-üzemeltetője vagy a szállítási rendszer-tulajdonos egy vertikálisan integrált vállalkozás része, különösen nem ad közre üzleti szempontból érzékeny információt a vertikálisan integrált vállalkozás többi olyan része számára, amely nem szállításirendszer- vagy elosztórendszer-üzemeltető, illetve hidrogénhálózat-üzemeltető, kivéve, ha ez egy üzleti tranzakció végrehajtása miatt szükséges. Az információ szétválasztására vonatkozó szabályok teljes körű betartatása érdekében a tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a szállításirendszer-tulajdonos – a kombináltrendszer-üzemeltetők esetében az elosztórendszer-üzemeltetőt is beleértve – és a vállalkozás többi olyan része, amely nem szállításirendszer- vagy elosztórendszer-üzemeltető, illetve hidrogénhálózat-üzemeltető, ne használjon közös szolgáltatásokat, például közös jogi szolgáltatásokat, kivéve a kizárólag adminisztratív vagy informatikai jellegű feladatok esetében.

(2) A földgázszállításirendszer-üzemeltetők, földgáz tárolási rendszer-üzemeltetők vagy az LNG-létesítmények rendszer-üzemeltetői a kapcsolt vállalkozások földgáz-értékesítései vagy -vásárlásai során semmilyen módon nem élnek vissza a hálózati hozzáférés biztosítása vagy az arról való tárgyalás során harmadik féltől szerzett, üzleti szempontból érzékeny információval.

(3) A tényleges versenyhez és a piac hatékony működéséhez szükséges információkat közzé kell tenni. Ez a kötelezettség nem sérti az üzleti szempontból érzékeny információk védelmét.

41. cikk

A megújuló gázt és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázt előállító termelőlétesítmények szállítási rendszerhez való csatlakoztatását érintő döntéshozatali hatáskörök

(1) A szállításirendszer-üzemeltetők átlátható és hatékony eljárásokat határoznak meg és tesznek közzé a megújuló gázt és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázt előállító termelőlétesítmények szállítási rendszerhez való megkülönböztetésmentes csatlakoztatása tekintetében, az 55. cikkben említett tízéves hálózatfejlesztési tervben meghatározott kapacitásokkal összhangban. Ezeket az eljárásokat a szabályozó hatóságoknak jóvá kell hagyniuk. A tagállamok elsőbbséget biztosíthatnak a biometán-termelő létesítmények csatlakoztatásának.

(2) A szállításirendszer-üzemeltetők nem utasíthatják el a megújuló gázt és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázt előállító új – vagy már meglévő, de még nem csatlakoztatott – termelőlétesítmény gazdaságilag indokolt és technikailag kivitelezhető csatlakozási kérelmeit, kivéve a 38. cikkben meghatározott feltételek mellett.

(3) A biometán-termelés hálózati csatlakozásának gyors megvalósítása érdekében a tagállamok törekednek annak biztosítására, hogy a szállításirendszer-üzemeltető betartsa a biometán betáplálására irányuló kérelmek elbírálására, az ajánlattételre és a csatlakozás megvalósítására vonatkozó észszerű határidőket, a szabályozó hatóságok által a 78. cikk (1) bekezdésének t) pontjával összhangban elvégzett figyelemmel kísérés mellett.

42. cikk

A szállítási rendszerhez és a hidrogén szállítási hálózathoz való csatlakoztatást érintő döntéshozatali hatáskörök

(1) A szállításirendszer-üzemeltető és a hidrogén szállítási hálózat-üzemeltető köteles átlátható és hatékony eljárásokat és díjakat meghatározni és közzétenni a földgáz- és hidrogén tárolóknak, az LNG-létesítményeknek, a hidrogén termináloknak és az ipari felhasználóknak a szállítási rendszerhez és a hidrogén szállítási hálózathoz való megkülönböztetésmentes csatlakoztatása tekintetében. Ezeket az eljárásokat a szabályozó hatóságnak jóvá kell hagynia.

(2) A szállításirendszer-üzemeltető és a hidrogén szállítási hálózat-üzemeltető nem jogosult arra, hogy egy új földgáz- vagy hidrogén tároló, LNG-létesítmény, hidrogén terminál vagy ipari felhasználó csatlakoztatását a rendelkezésre álló hálózati kapacitások esetleges jövőbeni korlátaira vagy a szükséges kapacitásnöveléshez kapcsolódó járulékos költségekre hivatkozva visszautasítsa. A szállításirendszer-üzemeltető és a hidrogén szállítási hálózat-üzemeltető köteles elegendő belépő és kilépő kapacitást biztosítani az új csatlakozáshoz.

VI. FEJEZET

A FÖLDGÁZ- ÉS HIDROGÉN-ELOSZTÓRENDSZER ÜZEMELTETÉSE

43. cikk

Az elosztórendszer-üzemeltetők és a hidrogénelosztóhálózat-üzemeltetők kijelölése

A tagállamok vagy az általuk erre felkért, az elosztóhálózatban vagy hidrogénelosztó-hálózatban tulajdonnal rendelkező vagy azokért felelős vállalkozások kijelölnek egy vagy több elosztórendszer-üzemeltetőt vagy hidrogénelosztóhálózat-üzemeltetőt átlátható eljárás keretében, a gazdasági és energiahatékonyság és a gazdasági egyensúly figyelembevételével, a tagállamok által megállapított időtartamra, és gondoskodnak arról, hogy az említett üzemeltetők betartsák a 44., a 46., a 47. és az 50. cikkben foglaltakat.

44. cikk

Az elosztórendszer-üzemeltetők feladatai

- (1) Minden elosztórendszer-üzemeltető felelős annak biztosításáért, hogy a rendszer hosszú távon eleget tudjon tenni a földgázelosztásra vonatkozó indokolt igényeknek ezen irányelv 55. és 57. cikkével összhangban, így többek között a biometán-betáplálás tekintetében, valamint saját területén felelős a biztonságos, megbízható és hatékony rendszerek gazdaságos feltételek közötti működtetéséért, karbantartásáért és fejlesztéséért vagy leszereléséért a környezetvédelem, az (EU) 2024/1787 rendeletben megállapított kötelezettségek és az energiahatékonyság kellő figyelembevételével.
- (2) Amennyiben a szabályozó hatóságok úgy döntenek, adott esetben az elosztórendszer-üzemeltetők felelősségi körébe tartozik az, hogy rendszereikben az alkalmazandó gázminőségi előírásokkal összhangban hatékony gázminőség-irányítást biztosítsanak, amennyiben ez megújuló gáz és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gáz betáplálása miatt a rendszer irányításához szükséges.
- (3) Az elosztórendszer-üzemeltető minden esetben tartózkodik a rendszerhasználók vagy a rendszerhasználók csoportjai közötti, különösen a kapcsolt vállalkozások javára történő megkülönböztetéstől.
- (4) Minden elosztórendszer-üzemeltető elegendő információval látja el az összes többi elosztórendszer-, szállításirendszer- és földgázátviteli rendszer-üzemeltetőt és az LNG-létesítmények rendszerüzemeltetőit annak biztosítására, hogy a földgáz szállítása és tárolása az egymással összekapcsolt hálózatok biztonságos és hatékony működésével összhangban történjen.
- (5) Az elosztórendszer-üzemeltető a rendszerhasználókat megfelelő módon tájékoztatja annak érdekében, hogy azok hatékonyan hozzáférhessenek a rendszerhez, annak használatát is beleértve.
- (6) Ahol az elosztórendszer-üzemeltető felel az elosztó rendszer egyensúlyáért, az általa az egyensúly fenntartása érdekében elfogadott szabályoknak – beleértve az energiaegyensúlytól való eltéréseért a rendszerhasználók részéről fizetendő díjakra vonatkozó szabályokat is – objektívnak, átláthatónak és megkülönböztetéstől mentesnek kell lenniük. Az elosztórendszer-üzemeltető által nyújtott ilyen jellegű szolgáltatások feltételeit, beleértve a szabályokat és a díjakat is, a 78. cikk (7) bekezdésében foglaltaknak megfelelően megkülönböztetéstől mentes, költségeket tükröző módon kell kialakítani, és azokat közzé kell tenni.
- (7) Az elosztórendszer-üzemeltetőknek együtt kell működniük a szállításirendszer-üzemeltetőkkel annak érdekében, hogy az infrastruktúrájukhoz kapcsolódott piaci szereplők hatékonyan részt tudjanak venni azon betáplálási-kiadási rendszer kiskereskedelmi, nagykereskedelmi és kiegyenlítő piacain, amelyhez az elosztórendszer tartozik vagy kapcsolódik.
- (8) Az elosztórendszer-üzemeltetők nem utasíthatják el a megújuló gázt és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázt előállító új – vagy már meglévő, de még nem csatlakoztatott – termelőlétesítmény gazdaságilag indokolt és technikailag kivitelezhető csatlakozási kérelmeit, kivéve a 38. cikkben meghatározott feltételek mellett.

45. cikk

A megújuló gázt és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázt előállító termelőlétesítmények elosztórendszerhez való csatlakoztatását érintő döntéshozatali hatáskörök

A szabályozó hatóságok előírják, hogy az elosztórendszer-üzemeltető átlátható és hatékony eljárásokat tegyen közzé a megújuló gázt és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázt termelő létesítmények megkülönböztetésmentes csatlakoztatására vonatkozóan. Ezeket az eljárásokat a szabályozó hatóságoknak jóvá kell hagyniuk. A tagállamok elsőbbséget biztosíthatnak a biometán-termelő létesítmények csatlakoztatásának.

A biometán-termelés hálózati csatlakozásának gyors megvalósítása érdekében a tagállamok törekednek annak biztosítására, hogy az elosztórendszer-üzemeltető betartsa a biometán betáplálására irányuló kérelmek elbírálására, az ajánlattételre és a csatlakozás megvalósítására vonatkozó észszerű határidőket, a szabályozó hatóságok által a 78. cikk (1) bekezdésének t) pontjával összhangban elvégzett figyelemmel kísérés mellett.

46. cikk

Az elosztórendszer-üzemeltetők és a hidrogénelosztóhálózat-üzemeltetők szétválasztása

(1) Ha az elosztórendszer-üzemeltető vagy a hidrogénelosztóhálózat-üzemeltető egy vertikálisan integrált vállalkozás része, legalább társasági formájában, szervezeti, valamint döntéshozatali szempontból függetlennek kell lennie a nem az elosztással vagy hidrogénelosztással kapcsolatos további tevékenységektől. Ezek a szabályok nem keletkeztetnek kötelezettséget arra, hogy az elosztórendszer vagy a hidrogénelosztó-hálózat vagyonát tulajdonjogi szempontból elválasszák a vertikálisan integrált vállalkozástól. A tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy a hidrogénelosztóhálózat-üzemeltetők ugyanazon vállalkozáson belül más elosztórendszer-tulajdonosoktól, elosztórendszer-üzemeltetőktől vagy hidrogénelosztóhálózat-üzemeltetőktől hidrogénhálózati eszközöket bérelhetnek vagy lízingelhetnek. Az ilyen bérlet vagy lízing nem vezethet a különböző gazdasági szereplők közötti keresztfinanszírozáshoz.

(2) Az (1) bekezdés szerinti követelményeken túlmenően, ha az elosztórendszer-üzemeltető vagy a hidrogénelosztóhálózat-üzemeltető egy vertikálisan integrált vállalkozás része, szervezeti és döntéshozatali szempontból függetlennek kell lennie a nem az elosztással vagy hidrogénelosztással kapcsolatos további tevékenységektől. Ennek elérése érdekében a következő minimumkövetelményeket kell alkalmazni:

- a) az elosztórendszer-üzemeltető vagy a hidrogénelosztóhálózat-üzemeltető ügyvezetői nem vehetnek részt az integrált földgázipari vállalkozás vagy a vertikálisan integrált vállalkozás olyan szervezetében, amely a földgáz- és hidrogéntermelés, vagy -ellátás napi üzemvitelért közvetve vagy közvetlenül felelős;
- b) megfelelő intézkedéseket kell hozni annak érdekében, hogy az elosztórendszer-üzemeltető vagy a hidrogénelosztóhálózat-üzemeltető ügyvezetéséért felelős személyek szakmai érdekeit olyan módon vegyék figyelembe, amely biztosítja számukra a független cselekvés lehetőségét;
- c) az elosztórendszer-üzemeltetőnek vagy a hidrogénelosztóhálózat-üzemeltetőnek tényleges, az integrált földgázipari vállalkozástól vagy a vertikálisan integrált vállalkozástól független döntéshozatali jogkörrel kell rendelkeznie a hálózat üzemeltetéséhez, karbantartásához és fejlesztéséhez szükséges eszközöket illetően; e feladatok teljesítése érdekében az elosztórendszer-üzemeltetőnek vagy a hidrogénelosztóhálózat-üzemeltetőnek rendelkeznie kell az ehhez szükséges humán, műszaki, pénzügyi és tárgyi erőforrásokkal; ez nem akadályozza azon megfelelő koordinációs mechanizmusokat, amelyek az anyavállalat gazdasági és irányítási felügyeleti jogait biztosítják a leányvállalat befektetett eszközei – a 78. cikk (7) bekezdésének megfelelően közvetve szabályozott – megtérülésének védelme érdekében; az anyavállalat számára különösen lehetővé kell tenni, hogy jóváhagyja az elosztórendszer-üzemeltető vagy a hidrogénelosztóhálózat-üzemeltető éves pénzügyi tervét, vagy bármely, ezzel egyenértékű dokumentumot, és hogy általános korlátokat szabjon a leányvállalat eladósodásának mértékére vonatkozóan; ugyanakkor nem jogosítja fel az anyavállalatot, hogy a napi üzemvitellel kapcsolatban, vagy az elosztóvezetékek építésével, illetve felújításával kapcsolatos egyedi döntésekkel kapcsolatosan utasításokat adjon, ha azok nem haladják meg az engedélyezett pénzügyi tervben vagy bármely, azzal egyenértékű dokumentumban megszabott kereteket;
- d) az elosztórendszer-üzemeltetőnek vagy a hidrogénelosztóhálózat-üzemeltetőnek megfelelőségi programot kell összeállítania, amely intézkedéseket határoz meg a megkülönböztetett magatartás kizárása érdekében, és biztosítja, hogy a program végrehajtását megfelelő módon kísérik figyelemmel; a megfelelőségi program meghatározza az alkalmazottaknak a célkitűzés megvalósításához szükséges kötelezettségeit; a megfelelőségi program felügyeletéért felelős személy vagy testület vagy az elosztórendszer-üzemeltető vagy a hidrogénelosztóhálózat-üzemeltető megfelelésért felelős tisztviselője éves jelentést készít a megtett intézkedésekről, azt nyilvánosságra hozza, és benyújtja a szabályozó hatósághoz; az elosztórendszer-üzemeltető vagy a hidrogénelosztóhálózat-üzemeltető megfelelésért felelős tisztviselője teljesen független, és az elosztórendszer-üzemeltető vagy a hidrogénelosztóhálózat-üzemeltető és kapcsolt vállalkozásai valamennyi olyan információjához hozzáférhet, amely feladata teljesítéséhez szükséges.

(3) Ha az elosztórendszer-üzemeltető vagy a hidrogénelosztóhálózat-üzemeltető egy vertikálisan integrált vállalkozás részét alkotja, a tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy tevékenységeit a szabályozó hatóságok vagy más hatáskörrel rendelkező szervek figyelemmel kísérik azért, hogy az elosztórendszer-üzemeltető vagy a hidrogénelosztóhálózat-üzemeltető a vertikális integrációt ne használhassa a verseny torzítására. A vertikálisan integrált elosztórendszer-üzemeltetők vagy a hidrogénelosztóhálózat-üzemeltetők kommunikációjukban és a márkaépítés során nem lehetnek összetéveszthetők a vertikálisan integrált vállalkozás szolgáltató ágának különállósága tekintetében.

(4) A tagállamok dönthetnek úgy, hogy az (1), a (2) és a (3) bekezdést nem alkalmazzák az olyan integrált földgázipari vállalkozás részét képező elosztórendszer-üzemeltetőkre, amelyek 100 000-nél kevesebb rácsatlakozott felhasználót szolgálnak ki. Amennyiben az elosztórendszer-üzemeltető 2024. augusztus 4-én e bekezdéssel összhangban eltérésben részesül. A tagállamok dönthetnek úgy, hogy az (1), a (2) és a (3) bekezdést nem alkalmazzák az ugyanazon vállalkozáson belüli hidrogénelosztóhálózat-üzemeltetőre, feltéve, hogy az elosztórendszer-üzemeltető és a hidrogénelosztóhálózat-üzemeltető csatlakoztatott felhasználóinak együttes száma nem éri el a 100 000-et.

47. cikk

Az elosztórendszer-üzemeltetők titoktartási kötelezettségei

(1) Az elosztórendszer-üzemeltetők a 74. cikk vagy bármely egyéb, az információ közreadására vonatkozó jogi kötelezettség sérelme nélkül megőrzik azoknak a gazdasági szempontból érzékeny információknak a titkosságát, amelyekhez üzleti tevékenységük során hozzájutnak; és megakadályozzák, hogy a saját tevékenységükkel kapcsolatos információ, amely üzleti szempontból előnyös lehet, megkülönböztetett módon kerüljön nyilvánosságra.

(2) Az elosztórendszer-üzemeltetők a kapcsolt vállalkozások földgáz-értékesítései vagy -vásárlásai során semmilyen módon nem élnek vissza a harmadik féltől, a hálózati hozzáférés biztosítása vagy az arról való tárgyalás során szerzett, üzleti szempontból érzékeny információval.

48. cikk

Zárt földgázelosztó rendszerek

(1) A tagállamok úgy rendelkezhetnek, hogy a szabályozó hatóságok vagy más illetékes hatóságok zárt elosztórendszernek minősítsék azokat a rendszereket, amelyek adott földrajzilag behatárolt ipari, kereskedelmi vagy megosztott szolgáltató helyszínek számára szolgálatnak földgázt, és amelyek a (4) bekezdés sérelme nélkül nem szolgálnak ki háztartási felhasználókat, feltéve, hogy:

- a) műszaki vagy biztonsági okokból az e rendszert használók tevékenységei vagy termelési folyamatai integráltak, vagy
- b) a rendszer elsősorban a rendszer tulajdonosának vagy üzemeltetőjének vagy kapcsolt vállalkozásainak szolgáltató földgázt.

(2) A tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy a szabályozó hatóságok mentesítsék a zárt földgázelosztó rendszer üzemeltetőjét a 31. cikk (1) bekezdésében meghatározott kötelezettség alól, amelynek értelmében a díjakat vagy a számításukhoz alkalmazott módszereket a 78. cikkel összhangban történő hatálybalépésüket megelőzően hagyják jóvá.

(3) Az e cikk (2) bekezdése szerinti mentesség engedélyezése esetén az alkalmazandó díjakat vagy a számításukhoz alkalmazott módszereket a zárt földgázelosztó rendszer felhasználójának kérésére felül kell vizsgálni, és a 78. cikkel összhangban kell jóváhagyni.

(4) A zárt elosztóhálózat által kiszolgált területen belül elhelyezkedő és az elosztóhálózat tulajdonosával alkalmazotti vagy hasonló viszonyban lévő, csekély számú háztartási felhasználó általi eseti használat nem zárja ki a (2) bekezdés szerinti mentesség megadását.

(5) Ezen irányelv alkalmazásában a zárt elosztórendszerek elosztórendszernek minősülnek.

49. cikk

Kombinált üzemeltetők

(1) A 46. cikk (1) bekezdése nem zárja ki, hogy a földgázszállító-, -tároló- vagy LNG-létesítmények és az elosztóhálózat tekintetében kombináltrendszer-üzemeltető működjön, ha ez az üzemeltető megfelel a IX. fejezet rendelkezéseinek.

(2) A 46. cikk (1) bekezdése nem zárja ki, hogy a hidrogén szállítási hálózatok, a hidrogén terminálok, a hidrogén tároló létesítmények vagy a hidrogénelosztó hálózat tekintetében kombinált üzemeltető működjön, ha ez az üzemeltető megfelel a 68. és 69. cikknek.

(3) E cikk (1) és (2) bekezdése nem zárja ki a kombinált üzemeltetőknél a földgáz- és hidrogénrendszerek közötti viszonylatban való működését, a 69. cikk követelményeire is figyelemmel.

VII. FEJEZET

A HIDROGÉNHÁLÓZATOKRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK

50. cikk

A hidrogénhálózat-, hidrogéntároló- és hidrogénterminál-üzemeltetők feladatai

- (1) Minden hidrogénhálózat-, hidrogéntároló- és hidrogénterminál-üzemeltető felelős a következőkért:
- a) gazdasági feltételek mellett biztonságos és megbízható hidrogéntovábbítási vagy -tárolási infrastruktúrát üzemeltet, tart karban és fejleszt, az átalakítást is ideértve, a környezet kellő figyelembevételével, a hidrogéntermelés és az ugyanott történő hidrogénfelhasználás optimalizálása érdekében az összekapcsolt és a szomszédos hidrogénhálózatok üzemeltetőivel szoros együttműködésben, az 55. cikkben említett tízéves hálózatfejlesztési terv alapján;
 - b) biztosítja, hogy a hidrogénrendszer hosszú távon képes legyen kielégíteni a hidrogén szállításával és tárolásával kapcsolatban azonosított észszerű igényeket az 55. cikkben említett tízéves hálózatfejlesztési tervvel összhangban;
 - c) biztosítja a megfelelő eszközöket kötelezettségeinek teljesítése céljából;
 - d) többek között a hidrogén minőségére vonatkozóan elegendő információt nyújt azon hálózatok vagy rendszerek üzemeltetőjének, amelyekkel a rendszere össze van kapcsolva, az összekapcsolt hálózatok biztonságos és hatékony üzemeltetésének, összhangolt fejlesztésének és interoperabilitásának biztosítása céljából;
 - e) nem alkalmaz megkülönböztetést a hidrogénrendszer-használókkal vagy az infrastruktúra-használók csoportjaival szemben, különösen a kapcsolt vállalkozásai javára;
 - f) ellátja a hidrogénrendszer-használókat azokkal az információkkal, amelyekre szükségük van az infrastruktúrához történő hatékony hozzáférés érdekében;
 - g) minden rendelkezésre álló észszerű intézkedést megtesz az üzemeltetés során történő hidrogénkibocsátás megelőzése és minimalizálása érdekében, valamint rendszeres időközönként ellenőrzi és javítja az üzemeltetői felelősségi körébe tartozó valamennyi releváns alkatrész hidrogénszivárgását;
 - h) hidrogénszivárgás-ellenőrzési jelentést, és szükség esetén javításra vagy cserére irányuló programot nyújt be az illetékes hatóságokhoz, évente közzétéve a hidrogénszivárgás észlelésére és javítására vonatkozó statisztikai információkat.
- (2) A hidrogénszállítási hálózat-üzemeltetőknél törekedniük kell az elegendő határkeresztező kapacitás biztosítására az európai hidrogén-infrastruktúra integrálásához, kielégítve minden gazdaságilag indokolt és technikailag kivitelezhető, az ezen irányelv 55. cikkében említett tízéves hálózatfejlesztési tervben és az (EU) 2024/1789 rendelet 60. cikkében említett, az Unió egészére kiterjedő tízéves hidrogénhálózat-fejlesztési tervben azonosított kapacitásigényt, és figyelembe véve a hidrogénellátás biztonságát. Az ezen irányelv 71. cikke és az (EU) 2024/1789 rendelet 14. cikke szerinti tanúsítást követően a tagállamok illetékes hatóságai dönthetnek úgy, hogy egyetlen vagy korlátozott számú hidrogénszállítási hálózat-üzemeltetőt bíznak meg a határkeresztező kapacitás biztosításának feladatával.
- (3) Amennyiben ez a rendszerirányítás és a végfelhasználók számára megfelelő, a szabályozó hatóság megbízza a hidrogénhálózat-üzemeltetőket azzal a feladattal, hogy hálózataikban gondoskodjanak az alkalmazandó hidrogénminőségi előírásokkal összhangban történő hatékony hidrogénminőség-irányításról és a stabil hidrogénminőségről.
- (4) A hidrogénhálózat-üzemeltetők 2033. január 1-jétől vagy – amennyiben a szabályozó hatóság úgy rendelkezik – egy korábbi időponttól felelősek a hálózataikban történő kiegyenlítésért. A hidrogénhálózat-üzemeltető által a hidrogénhálózat kiegyenlítésére hozott szabályoknak objektívnek, átláthatónak és megkülönböztetéstől mentesnek kell lenniük, beleértve a rendszereiket használókra az energiaegyensúly hiánya esetén kiszabott díj szabályozását is.

51. cikk

Meglévő hidrogénhálózatok

(1) A tagállamok előírhatják a szabályozó hatóságok számára, hogy eltérést engedélyezzenek az ezen irányelv 35., 46., 68., 69., 70. és 71. cikke, valamint az (EU) 2024/1789 rendelet 7. és 65. cikke közül egyben vagy többen foglalt követelmények tekintetében azon hidrogénhálózatok számára, amelyek 2024. augusztus 4-én vertikálisan integrált vállalkozáshoz tartoztak.

(2) Az (1) bekezdés alapján engedélyezett eltérések hatályukat veszítik, amennyiben:

- a) a szabályozó hatóság a vertikálisan integrált vállalkozás kérelmére az eltérés megszüntetéséről határoz;
- b) az eltérésben részesülő hidrogénhálózatot összekapcsolják egy másik hidrogénhálózattal;
- c) az eltérésben részesülő hidrogénhálózat vagy annak kapacitása több mint 5 %-kal bővül hosszát vagy kapacitását tekintve a 2024. augusztus 4-i hosszához vagy kapacitásához képest; vagy
- d) a szabályozó hatóság határozatban megállapítja, hogy az eltérés további alkalmazása a verseny akadályozásának vagy annak kockázatával járna, hogy hátrányosan befolyásolja a hidrogéninfrastruktúra hatékony kiépítését vagy a hidrogénpiac fejlődését és működését az adott tagállamban vagy az Unióban.

(3) Az (1) bekezdés szerinti eltérés engedélyezésének időpontjától kezdődően a szabályozó hatóság hétévente értékelést tesz közzé arról, hogy az eltérés milyen hatást gyakorol a versenyre, a hidrogén-infrastruktúrára, valamint a hidrogénpiac fejlődésére és működésére az Unióban vagy a tagállamban.

(4) A szabályozó hatóságok felkérhetik a meglévő hidrogénhálózatok üzemeltetőit, hogy a feladataik elvégzéséhez szükséges valamennyi információt bocsássák rendelkezésükre.

52. cikk

Földrajzilag körülhatárolt hidrogénhálózatok

(1) A tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy a szabályozó hatóságok eltérést engedélyezhetnek a 68. és a 71. cikk vagy a 46. cikk tekintetében az olyan hidrogénhálózatok esetében, amelyek egy földrajzilag körülhatárolt, ipari vagy kereskedelmi területen belül szállítanak hidrogént. Az eltérés időtartama alatt az ilyen hálózatoknak minden alábbi feltételt teljesíteniük kell:

- a) nem tartalmazhatnak hidrogénrendszer-összekötteteket;
- b) nem kapcsolódhatnak közvetlenül hidrogéntároló létesítményekhez vagy hidrogénterminálokhoz, kivéve ha az ilyen tárolólétesítmények vagy terminálok olyan hidrogénhálózattal is össze vannak kapcsolva, amely nem részesül e cikk vagy az 51. cikk alapján engedélyezett eltérésben;
- c) elsődlegesen azt a célt kell szolgálniuk, hogy az e hálózatra közvetlenül rákapcsolt felhasználókat ellássák hidrogénnel; és
- d) nem kapcsolódhatnak más hidrogénhálózathoz, kivéve az e cikk alapján engedélyezett eltérés hatálya alá tartozó azon hálózatokat, amelyeket ugyanaz a hidrogénhálózat-üzemeltető üzemeltet.

(2) A szabályozó hatóságnak határozatot kell elfogadnia az (1) bekezdés szerinti eltérés visszavonásáról, ha megállapítja, hogy az eltérés további alkalmazása a verseny akadályozásának vagy annak kockázatával járna, hogy hátrányosan befolyásolja a hidrogéninfrastruktúra hatékony kiépítését vagy a hidrogénpiac fejlődését és működését az Unióban vagy az adott tagállamban, vagy ha az (1) bekezdésben felsorolt feltételek bármelyike már nem teljesül.

Az (1) bekezdés szerinti eltérés engedélyezésének időpontjától kezdődően a szabályozó hatóság hétévente értékelést tesz közzé arról, hogy az eltérés milyen hatást gyakorol a versenyre, a hidrogén-infrastruktúrára, valamint a hidrogénpiac fejlődésére és működésére az Unióban vagy a tagállamban.

A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a hidrogéntermelők hozzáférés iránti kérelmeiről, valamint az ipari felhasználók csatlakozási kérelmeiről értesítsék a szabályozó hatóságot, és e kérelmeket nyilvánosságra hozzák és a 42. cikknek megfelelően kezeljék. A hozzáférés iránti kérelem közzététele során bizalmasan kell kezelni az üzleti szempontból érzékeny információkat.

53. cikk

Hidrogénrendszer-összekötők harmadik országokkal

(1) Az Unió a tagállamok és harmadik országok közötti valamennyi hidrogénrendszer-összekötő tekintetében, annak beüzemelése előtt az EUMSZ 218. cikkének megfelelően nemzetközi megállapodást köt az érintett kapcsolódó harmadik országokkal, amelyben meghatározza az érintett hidrogénrendszer-összekötő üzemeltetési szabályait, amennyiben ez az ezen irányelvben és az (EU) 2024/1789 rendeletben a hidrogénhálózatokra vonatkozóan megállapított szabályokkal való koherencia és következetesség biztosítása érdekében szükséges. Úgy lehet tekinteni, hogy nincs szükség nemzetközi megállapodásra, amennyiben egy hidrogénrendszer-összekötővel kapcsolódó vagy ilyen kapcsolódást tervező tagállam a 89. cikkkel összhangban olyan kormányközi megállapodást tárgyal és köt meg az érintett kapcsolódó harmadik országokkal, amely meghatározza az érintett hidrogénrendszer-összekötőre vonatkozó, az ezen irányelvben és az (EU) 2024/1789 rendeletben a hidrogénhálózatokra megállapított alkalmazandó szabályokkal való koherenciát és következetességet biztosító üzemeltetési szabályokat.

(2) E cikk (1) bekezdése nem érinti a 85. cikket, valamint az Unió és a tagállamok közötti hatáskörmegosztást.

(3) Az (1) bekezdés nem érinti továbbá az Unió és a tagállamok azon lehetőségét, hogy saját hatáskörüknek megfelelően és az alkalmazandó eljárásokkal összhangban párbeszédet kezdenek a kapcsolódó harmadik országokkal, többek között azzal a céllal, hogy együttműködést alakítsanak ki a hidrogéntermelés szempontjából releváns – például szociális és környezetvédelmi – kérdésekkel kapcsolatban.

54. cikk

A hidrogénhálózatok, hidrogéntároló létesítmények és hidrogénterminálok üzemeltetőire vonatkozó titoktartás

(1) Az információk nyilvánosságra hozatalára vonatkozó jogi kötelezettségek sérelme nélkül minden hidrogénhálózat-, hidrogéntároló- vagy hidrogénterminál-üzemeltető és minden hidrogénhálózat-tulajdonos megőrzi az olyan, üzleti szempontból érzékeny információ titkosságát, amelyekhez üzleti tevékenysége során jut hozzá, és megakadályozza, hogy a saját tevékenységével kapcsolatos információ, amely üzleti szempontból előnyös lehet, megkülönböztetett módon kerüljön nyilvánosságra. Ha a hidrogénhálózat, hidrogéntároló létesítmény vagy hidrogénterminál üzemeltetője vagy a hidrogénhálózat tulajdonosa egy vertikálisan integrált vállalkozás része, a vertikálisan integrált vállalkozás többi olyan része számára, amely nem szállításrendszer- vagy elosztórendszer-üzemeltető, illetve hidrogénhálózat-üzemeltető, nem közölhet üzleti szempontból érzékeny információkat, kivéve, ha ez egy üzleti tranzakció végrehajtásához szükséges.

(2) A hidrogénhálózat, hidrogéntároló létesítmény vagy hidrogénterminál üzemeltetője a kapcsolt vállalkozások hidrogénértékesítései vagy -vásárlásai során semmilyen módon nem élhet vissza a hálózati hozzáférés biztosítása vagy az arról való tárgyalás során harmadik féltől szerzett, üzleti szempontból érzékeny információval.

(3) A tényleges versenyhez és a piac hatékony működéséhez szükséges információkat közzé kell tenni. Ez a kötelezettség nem érinti az üzleti szempontból érzékeny információk védelmét.

VIII. FEJEZET

INTEGRÁLT HÁLÓZATTERVEZÉS

55. cikk

A földgáz- és a hidrogénhálózat fejlesztése és a beruházási döntések meghozatalával kapcsolatos hatáskörök

(1) Minden szállításrendszer-üzemeltető és hidrogénszállításihálózat-üzemeltető – az érintett érdekelt felekkel a (2) bekezdés f) pontjával összhangban folytatott konzultációt követően – legalább kétévente tízéves hálózatfejlesztési tervet nyújt be az érintett szabályozó hatóságnak, a fennálló és az előre jelzett kínálat és kereslet alapján. Tagállamonként egy hálózatfejlesztési tervet kell készíteni a földgázra és egyet a hidrogénre vonatkozóan, vagy egy közös tervet a földgázra és a hidrogénre vonatkozóan.

A közös terv készítését engedélyező tagállamok biztosítják, hogy az ilyen terv kellően átlátható legyen ahhoz, hogy a szabályozó hatóság egyértelműen azonosíthassa a földgázágazatnak és a hidrogénágazatnak a terv révén kezelni kívánt sajátos igényeit. Az egyes energiahordozók esetében külön modellezést kell végezni, olyan külön fejezetekkel, amelyek tartalmazzák a földgázra vonatkozó hálózati térképeket és a hidrogénre vonatkozó hálózati térképeket.

Azok a tagállamok, amelyekben külön tervet dolgoznak ki a földgázra és a hidrogénre vonatkozóan, biztosítják, hogy a szállításirendszer-üzemeltetők és a hidrogénszállításihálózat-üzemeltetők szorosan együttműködjenek azokban az esetekben, amikor döntéseket kell hozni az (EU) 2023/1791 irányelv 2. cikkének 4. pontjában meghatározott rendszerhatékonyságnak az energiahordozók közötti viszonylatban – például az átalakítás tekintetében – történő biztosítása érdekében.

A hidrogénszállításihálózat-üzemeltetők szorosan együttműködnek a villamosenergia-piaci átvitelirendszer-üzemeltetőkkel és adott esetben a villamosenergia-piaci elosztórendszer-üzemeltetőkkel a közös infrastrukturális követelményeknek – például az elektrolizátorok és a releváns átviteli infrastruktúra elhelyezkedésének – a koordinálása érdekében, és a lehető legnagyobb mértékben figyelembe veszik azok véleményét.

A tagállamok törekednek arra, hogy biztosítsák a földgázra, a hidrogénre és a villamos energiára vonatkozó tízéves hálózatfejlesztési tervek koordinált tervezését.

Az infrastruktúra-üzemeltetők – ideértve az LNG-terminálok üzemeltetőit, a földgáztárolásirendszer-üzemeltetőket, az elosztórendszer-üzemeltetőket és a hidrogénszállításirendszer-üzemeltetőket, a hidrogénelosztóhálózat-üzemeltetőket, a hidrogénterminál-üzemeltetőket, a hidrogéntároló-üzemeltetőket, a távfűtésiinfrastruktúra- és a villamosenergia-üzemeltetőket is – kötelesek a szállításirendszer-üzemeltetők rendelkezésére bocsátani és velük megosztani a tízéves hálózatfejlesztési tervhez szükséges valamennyi lényeges információt. A földgázra vonatkozó tízéves hálózatfejlesztési tervnek hatékony intézkedéseket kell tartalmaznia a földgázrendszer megfelelőségének, valamint az ellátás biztonságának szavatolása érdekében, különös tekintettel az (EU) 2017/1938 rendeletben megállapított infrastrukturális előírásoknak való megfelelésre. A tízéves hálózatfejlesztési terveket az érintett érdekelt felekkel folytatott konzultáció eredményével együtt közzé kell tenni és hozzáférhetővé kell tenni egy weboldalon. Ezt a weboldalt rendszeresen frissíteni kell annak biztosítása érdekében, hogy valamennyi érintett érdekelt fél tájékoztatást kapjon a konzultáció időzítéséről, módjáról és hatóköréről.

(2) Az (1) bekezdésben említett tízéves hálózatfejlesztési terveknek különösen:

- a) átfogó és részletes információkat kell tartalmazniuk a következő tíz évben kiépítendő vagy korszerűsítendő fő infrastruktúráról, figyelembe véve az infrastruktúrának a megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázt termelő létesítményeknek a hálózatba való bekapcsolásához szükséges megerősítését, továbbá beleértve a szállítási rendszerbe történő ellentétes irányú szállítás lehetővé tétele érdekében kifejlesztett infrastruktúrát is;
- b) információt kell tartalmazniuk az összes olyan beruházásról, amelyről már döntés született, és meg kell határozniuk, hogy melyek azok az új beruházások, valamint új infrastrukturális beruházásokat nem igénylő keresletoldali megoldások, amelyeket a következő három évben kell megvalósítani;
- c) a földgáz tekintetében átfogó és részletes információkat kell tartalmazniuk a leszerelhető vagy leszerelni tervezett infrastruktúráról;
- d) a hidrogén tekintetében átfogó és részletes információt kell tartalmazniuk a hidrogénszállítás – és különösen a végfelhasználók részére a nehezen dekarbonizálható ágazatokban való hidrogénszállítás – céljára átalakítható vagy átalakítandó infrastruktúráról, figyelemmel az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentése tekintetében képviselt potenciálra, és az egyéb lehetőségekhez viszonyított energia- és költséghatékonyságra;
- e) időkeretet kell előírniuk valamennyi beruházási és leszerelési projekt tekintetében;
- f) az érintett infrastruktúra-üzemeltetők – beleértve az érintett elosztórendszer-üzemeltetőket is legalább a földgáz, a hidrogén, a villamos energia és adott esetben a távfűtés tekintetében – által két évente kidolgozott közös forgatókönyvön kell alapulniuk;
- g) a földgáz tekintetében összhangban kell lenniük az (EU) 2017/1938 rendelet 7. cikke szerinti közös és nemzeti kockázatértékelések eredményeivel;
- h) összhangban kell lenniük az integrált nemzeti energia- és klímatervvvel és annak aktualizált változataival, figyelembe kell venniük az (EU) 2018/1999 rendelettel összhangban benyújtott integrált nemzeti energia- és éghajlatpolitikai eredményjelentésekben ismertetett eredményeket, összhangban kell lenniük az (EU) 2018/2001 irányelvben meghatározott céltérkékekkel, és támogatniuk kell az (EU) 2021/1119 rendelet 2. cikkének (1) bekezdésében és 4. cikkének (1) bekezdésében meghatározott klímasemlegességi célkitűzést;

- i) összhangban kell lenniük az (EU) 2024/1789 rendelet 32. cikkében említett, az Unió egészére kiterjedő tízéves földgázhálózat-fejlesztési tervvel és adott esetben az említett rendelet 60. cikkében említett, az Unió egészére kiterjedő tízéves hidrogénhálózat-fejlesztési tervvel;
- j) figyelembe kell venniük az 56. cikkben említett hidrogénelosztóhálózat-fejlesztési tervet és az 57. cikkben említett földgázhálózat-leszerelési terveket.

Az első albekezdés f) pontjában említett közös forgatókönyveknek a termelés, a kínálat és a fogyasztás alakulására vonatkozó észszerű feltételezéseken kell alapulniuk, különös tekintettel a nehezen dekarbonizálható ágazatok szükségleteire, figyelemmel az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentése tekintetében képviselt potenciálra, valamint az egyéb lehetőségekhez viszonyított energia- és költséghatékonyságra, és figyelembe kell venniük az új infrastrukturális beruházásokat nem igénylő keresletoldali megoldásokat. Figyelembe kell venniük továbbá a többek között a harmadik országokkal folytatott, határokon átnyúló kereskedelmet, valamint a hidrogéntárolás szerepét és a hidrogénterminálok integrációját. Az infrastruktúra-üzemeltetőknek az ilyen forgatókönyvekről olyan, széles körű konzultációs eljárást kell lefolytatniuk, amely nyitva áll az érintett érdekelt felek, köztük a földgáz- és villamosenergia-elosztórendszer-üzemeltetők, a hidrogénelosztóhálózat-üzemeltetők, a villamosenergia-, a földgáz- és a hidrogénpiacokon részt vevő szövetségek, a fűtési és hűtési, az ellátási és a termelő ágazat vállalkozásai, a független aggregátorok, a keresletoldali válaszfunkciók üzemeltetői, az energiahatékonysági megoldásokban szerepet vállaló szervezetek, az energiafogyasztók szövetségei és a civil társadalom képviselői számára. A konzultációknak a tízéves hálózatfejlesztési terv kidolgozását megelőző korai szakaszban, nyílt, inkluzív és átlátható módon kell lezajlaniuk. Az infrastruktúra-üzemeltetők által a konzultációk megkönnyítése érdekében benyújtott valamennyi dokumentumot, valamint az érintett érdekelt felekkel folytatott konzultáció eredményét nyilvánosságra kell hozni. A vonatkozó weboldalt kellő időben frissíteni kell, amint ezen dokumentumok rendelkezésre állnak, hogy az érintett érdekelt felek rendelkezzenek a konzultációban való érdemi részvételhez szükséges információkkal.

Az e bekezdés első albekezdésének f) pontjában említett közös forgatókönyveknek összhangban kell lenniük az (EU) 2022/869 rendelet 12. cikkének megfelelően kidolgozott, az Unió egészére kiterjedő forgatókönyvekkel, továbbá az (EU) 2018/1999 rendelet szerinti nemzeti energia- és klímatervvvel és annak aktualizált változataival, valamint támogatniuk kell az (EU) 2021/1119 rendelet 2. cikkének (1) bekezdésében és 4. cikkének (1) bekezdésében meghatározott klímasemlegességi célkitűzést. Ezen közös forgatókönyveket a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságnak jóvá kell hagynia. A 401/2009/EK rendelet 10a. cikke alapján létrehozott, az éghajlatváltozással foglalkozó európai tudományos tanácsadó testület saját kezdeményezésére véleményt nyilváníthat arról, hogy a közös forgatókönyvek összeegyeztethetők-e az Unió 2030-ra vonatkozó energia- és éghajlat-politikai célértékeivel és 2050-re vonatkozó klímasemlegességi célkitűzésével. A véleményt a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságnak figyelembe kell vennie.

(3) A szállítási rendszer-üzemeltetőnek és a hidrogénszállítási hálózat-üzemeltetőnek a tízéves hálózatfejlesztési tervek kidolgozásakor teljes mértékben figyelembe kell vennie a rendszerbővítés alternatíváinak lehetőségét, például keresletoldali válasz alkalmazását, valamint az (EU) 2023/1791 irányelv 27. cikke szerinti „első az energiahatékonyság” elv alkalmazását követően várható fogyasztást, a más országokkal folytatott kereskedelmet és az Unió egészére kiterjedő hálózatfejlesztési terveket. Az energiarendszer integrációjára tekintettel a szállítási rendszer-üzemeltetőnek és a hidrogénszállítási hálózat-üzemeltetőnek fel kell mérnie, hogy – amennyiben lehetséges – miként lehet kezelni a villamosenergia-, adott esetben a fűtési, valamint a földgáz- és a hidrogénrendszerek közötti viszonylatban felmerülő szükségleteket, beleértve az energiatároló és a villamos energiát gázzá alakító létesítmények optimális helyére és méretére, valamint a hidrogéntermelés és -felhasználás helymegosztására vonatkozó információkat is. A hidrogénszállítási hálózat-üzemeltető tájékoztatást nyújt a nehezen dekarbonizálható ágazatok végfelhasználóinak helyéről annak érdekében, hogy ezekben az ágazatokban a megújuló és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogén használatát célozza.

(4) A szabályozó hatóság a tízéves hálózatfejlesztési tervről nyílt és átlátható módon konzultál valamennyi tényleges vagy potenciális rendszerhasználóval. A magukat potenciális rendszerhasználónak valló személyektől vagy vállalkozásoktól megkövetelhetik ezen állításuk alátámasztását. A szabályozó hatóság közzéteszi a konzultációs folyamat eredményeit, beleértve az esetleges igényeket a beruházások, az eszközök leszerelése és az új infrastrukturális beruházásokat nem igénylő keresletoldali megoldások tekintetében.

(5) A szabályozó hatóság megvizsgálja, hogy a tízéves hálózatfejlesztési terv megfelel-e az e cikk (1), (2) és (3) bekezdésében foglaltaknak, felöleli-e a konzultációs folyamat során azonosított valamennyi beruházási igényt, valamint hogy a terv összhangban áll-e a zavarokat leíró forgatókönyvekre vonatkozó, a Földgázpiaci Szállítási rendszer-üzemeltetők Európai Hálózata (a továbbiakban: a földgázpiaci ENTSO) által az (EU) 2017/1938 rendelet 7. cikke alapján végzett legfrissebb szimulációval, az (EU) 2017/1938 rendelet 7. cikke szerinti regionális és nemzeti kockázatértékelésekkel, valamint az (EU) 2019/943 rendelet 30. cikke (1) bekezdésének b) pontjában említett, az Unió egészére kiterjedő, nem kötelező érvényű tízéves hálózatfejlesztési tervekkel (a továbbiakban: az Unió egészére kiterjedő hálózatfejlesztési tervek), és az (EU) 2024/1789 rendelet 32. és 60. cikkével. Amennyiben bármilyen kétség merül fel az Unió egészére kiterjedő hálózatfejlesztési tervekkel való összhanggal kapcsolatban, a szabályozó hatóság konzultál az ACER-rel. A szabályozó hatóság megkövetelheti a szállítási rendszer-üzemeltetőtől tízéves hálózatfejlesztési tervének módosítását.

A hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságok megvizsgálják, hogy a tízéves hálózatfejlesztési terv összhangban áll-e az (EU) 2021/1119 rendelet 2. cikkének (1) bekezdésében meghatározott klímasegítségességi célkitűzéssel, továbbá az (EU) 2018/1999 rendelettel összhangban benyújtott nemzeti energia- és klímatervvvel és annak aktualizált változataival, valamint integrált nemzeti energia- és éghajlat-politikai eredményjelentésekkel, és következtetlenség esetén a következtetlenséget megállapító, indokolással ellátott véleményt bocsáthatnak a szabályozó hatóság rendelkezésére, amelyet megfelelően figyelembe kell venni.

(6) A szabályozó hatóság figyelemmel kíséri és értékeli a 10 éves hálózatfejlesztési terv megvalósítását.

(7) Abban az esetben, ha a független rendszerüzemeltető vagy szállításrendszer-üzemeltető vagy az integrált hidrogén-szállítási hálózat-üzemeltető vagy a független hidrogén-szállítási hálózat-üzemeltető nem hajt végre egy, a tízéves hálózatfejlesztési terv keretében a következő három évben megvalósítandó beruházást, a tagállamok kötelesek biztosítani, hogy a szabályozó hatóság – a szóban forgó beruházás megvalósítása érdekében, amennyiben a legutóbbi tízéves hálózatfejlesztési terv alapján az még indokolt – köteles legyen meghozni a következő intézkedések közül legalább egyet, kivéve, ha az ilyen beruházás végrehajtása az üzemeltetőn kívül álló, kényszerítő okok miatt hiúsul meg:

- a) a szóban forgó beruházás végrehajtásának megkövetelése a szállításrendszer-üzemeltetőtől vagy a hidrogén-szállítási hálózat-üzemeltetőtől;
- b) a szóban forgó beruházás tekintetében bármely beruházó előtt nyitva álló versenytárgyalási eljárás szervezése;
- c) a szállításrendszer-üzemeltető vagy a hidrogén-szállítási hálózat-üzemeltető arra kötelezése, hogy fogadjon el tőkeemelés a szükséges beruházás finanszírozásához, valamint, hogy engedélyezze független beruházók részvételét a tőkében.

Ha a szabályozó hatóság élt az első albekezdés b) pontja szerinti hatáskörével, a szállításrendszer-üzemeltetőt vagy a hidrogén-szállítási hálózat-üzemeltetőt kötelezheti arra, hogy az alábbiak közül egy vagy több intézkedést elfogadjon:

- a) harmadik fél általi finanszírozás;
- b) harmadik fél általi kivitelezés, átalakítás vagy leszerelés;
- c) az érintett új eszközök általa történő megépítése;
- d) az érintett vonatkozó új eszközök általa történő üzemeltetése.

A szállításrendszer-üzemeltető vagy a hidrogén-szállítási hálózat-üzemeltető biztosítja a beruházók számára a beruházás megvalósításához szükséges információkat, az új eszközöket hozzákapcsolja a szállítási rendszerhez vagy a hidrogén-szállítási hálózathoz, és – általánosságban – minden tőle telhető erőfeszítést megtesz a beruházási projekt végrehajtásának megkönnyítésére.

A vonatkozó pénzügyi megállapodásokhoz a szabályozó hatóság jóváhagyása szükséges.

(8) Ha a szabályozó hatóság élt a (7) bekezdés szerinti hatáskörével, a szóban forgó beruházás költségeire a szabályozó hatóság által meghatározott vagy jóváhagyott releváns hálózathasználati díjak vonatkoznak.

56. cikk

Hidrogénelosztóhálózat-fejlesztési terv

(1) A hidrogénelosztóhálózat-üzemeltetők négyévente tervet nyújtanak be a szabályozó hatóságnak az általuk fejleszteni kívánt hidrogénhálózati infrastruktúráról. A tervet a földgáz- és villamosenergia-elosztórendszer-üzemeltetőkkel, valamint adott esetben a távfűtési és -hűtési rendszerek üzemeltetőivel szoros együttműködésben kell kidolgozni, biztosítva az energiarendszer hatékony integrációját, és a lehető legnagyobb mértékben figyelembe véve az említettek véleményét. A tagállamok e cikkkel és az 57. cikkkel összhangban engedélyezhetik az ugyanazon régióban működő hidrogénelosztóhálózat-üzemeltetőknek és elosztórendszer-üzemeltetőknek, hogy közös tervet dolgozzanak ki.

Az egy közös terv készítését engedélyező tagállamok biztosítják, hogy a terv kellően átlátható legyen ahhoz, hogy egyértelműen azonosítani lehessen a földgázágazatnak és a hidrogénágazatnak a terv révén kezelni kívánt sajátos igényeit. Az egyes energiahordozók esetében külön modellezést kell végezni, olyan külön fejezetekkel, amelyek tartalmazzák a földgázra vonatkozó hálózati térképeket és a hidrogénre vonatkozó hálózati térképeket.

Azok a tagállamok, amelyekben külön tervet dolgoznak ki a földgázra és a hidrogénre vonatkozóan, biztosítják, hogy az elosztórendszer-üzemeltetők és a hidrogénelosztóhálózat-üzemeltetők szorosan együttműködjenek azokban az esetekben, amikor döntéseket kell hozni a rendszerhatékonyságnak az energiahordozók közötti viszonylatban – például az átalakítás tekintetében – történő biztosítása érdekében.

(2) A hidrogénelosztóhálózat-fejlesztési tervnek:

- a) tartalmaznia kell a hidrogénelosztóhálózat használói és a hidrogénelosztóhálózat-üzemeltetők által egyeztetett kapacitásigényekre vonatkozó információkat, mind a mennyiség, mind az időtartam tekintetében, valamint a meglévő és jövőbeli, nehezen dekarbonizálható végfelhasználók hidrogénellátására és kapacitásigényeire vonatkozó információkat, mind a mennyiség, mind az időtartam tekintetében, figyelemmel az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentése tekintetében képviselt potenciálra és az egyéb lehetőségekhez viszonyított energia- és költséghatékonyságra, továbbá az említett végfelhasználók elhelyezkedésére annak érdekében, hogy ezekben az ágazatokban a megújuló és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogén használatát célozza;
- b) figyelembe kell vennie az (EU) 2023/1791 irányelv 25. cikkének (6) bekezdése alapján kidolgozott fűtési és hűtési terveket, valamint a fűtési és hűtési tervek által le nem fedett ágazatok keresletét, és értékelnie kell azt, hogy miként tartják tiszteletben az említett irányelv 27. cikke szerinti, „első az energiahatékonyság” elvet a hidrogénelosztó hálózat bővítésének mérlegelésekor azokban az ágazatokban, ahol energiahatékonyság alternatívák állnak rendelkezésre;
- c) tájékoztatást kell tartalmaznia arról, hogy az átalakított földgázvezetéseket milyen mértékben fogják hidrogén szállítására használni, továbbá hogy az említett átalakítás mennyiben szükséges az a) pont szerint meghatározott kapacitásigények teljesítéséhez;
- d) az érintett érdekelt felek számára nyitott konzultációs folyamaton kell alapulnia annak érdekében, hogy lehetővé váljon e felek számára a tervezési folyamatban való korai és érdemi részvétel, ideértve az összes releváns információ rendelkezésre bocsátását és cseréjét is;
- e) a tervet az érintett érdekelt felekkel folytatott konzultáció eredményével együtt közzé kell tenni a hidrogénelosztóhálózat-üzemeltető weboldalán, és be kell nyújtani a szabályozó hatóságnak; a weboldalt rendszeresen frissíteni kell, hogy az érintett érdekelt felek rendelkezzenek a konzultációban való érdemi részvételhez szükséges információkkal;
- f) összhangban kell lennie az (EU) 2018/1999 rendelettel összhangban benyújtott integrált nemzeti energia- és klímatervvvel és annak aktualizált változataival, valamint integrált nemzeti energia- és éghajlat-politikai eredményjelentésekkel, és támogatnia kell az (EU) 2021/1119 rendelet 2. cikkének (1) bekezdésében meghatározott klímasegítség célkitűzést;
- g) összhangban kell lennie az (EU) 2024/1789 rendelet 60. cikkében említett, az Unió egészére kiterjedő hidrogénhálózat-fejlesztési tervvel és az ezen irányelv 55. cikkével összhangban kidolgozott tízéves nemzeti hálózatfejlesztési tervekkel;

(3) A hidrogénelosztóhálózat-üzemeltetők a terv kidolgozásához szükséges valamennyi releváns információt megosztják a többi hidrogénhálózat-üzemeltetővel, közvetlen összeköttetés esetén ideértve a szomszédos tagállamok hidrogénhálózat-üzemeltetőit is.

(4) A szabályozó hatóság értékeli, hogy a hidrogénelosztó hálózatra vonatkozó fejlesztési terv megfelel-e e cikk (1) bekezdésének. A szabályozó hatóság megvizsgálja a tervet, és kérheti a tervnek az értékeléssel összhangban történő módosítását. E vizsgálat során figyelembe kell venni a hidrogénhálózat általános energiagazdasági szükségességét, valamint az 55. cikk (2) bekezdésének f) pontja alapján kidolgozott közös forgatókönyv-keretrendszert. Az 51. vagy 52. cikk szerinti eltérésben részesülő hidrogénhálózatokkal kapcsolatban benyújtott tervek tekintetében a szabályozó hatóság eltekinthet a terv vizsgálatától és a módosításokra vonatkozó ajánlások megfogalmazásától.

(5) A szabályozó hatóság az (EU) 2024/1789 rendelet 5. cikke szerinti külön díjtételek jóváhagyásakor figyelembe veszi a hidrogénelosztó hálózatra vonatkozó fejlesztési terv vizsgálatát.

(6) A tagállamok – 2032. december 31-ig és a szabályozó hatóságnak a hálózathoz való hozzáférésre vonatkozó szabályok felülvizsgálataival kapcsolatos hatáskörének sérelme nélkül – megbízhatnak egy másik illetékes hatóságot azzal, hogy vizsgálja meg a hidrogénelosztó hálózatra vonatkozó fejlesztési tervet, és tegyen ajánlásokat a tervnek a hidrogénelosztó-hálózat-üzemeltető általi módosítására, biztosítva ezzel az integrált nemzeti energia- és klímatervekkel és azok aktualizált változataival való összhangot.

(7) E cikk (1)–(5) bekezdésétől eltérve a tagállamok dönthetnek úgy, hogy a hidrogénelosztóhálózat-üzemeltetőkre 2024. augusztus 4-től alkalmazzák az 55. cikkben meghatározott követelményeket.

57. cikk

A földgázelosztórendszer-üzemeltetők hálózatleszerelési tervei

(1) A tagállamok biztosítják, hogy az elosztórendszer-üzemeltetők hálózatleszerelési terveket dolgozzanak ki abban az esetben, ha a földgáz iránti kereslet olyan csökkenése várható, amely miatt szükségessé válik a földgázelosztó rendszereknek vagy azok részeinek leszerelése. Ezeket a terveket a hidrogénelosztóhálózat-üzemeltetőkkel, a villamosenergia-elosztórendszer-üzemeltetőkkel, valamint a távfűtési és -hűtési rendszerek üzemeltetőivel szoros együttműködésben kell kidolgozni, biztosítva az energiarendszer hatékony integrációját, és tükrözve a földgáznak az épületek fűtésére és hűtésére való csökkentett felhasználását, amennyiben energia- és költséghatékonyabb alternatívák állnak rendelkezésre. A tagállamok e cikkkel és az 56. cikkkel összhangban engedélyezhetik az ugyanazon régióban működő elosztórendszer-üzemeltetőknek és hidrogénelosztóhálózat-üzemeltetőknek, hogy egy közös tervet dolgozzanak ki, amennyiben a földgáz-infrastruktúrát vagy annak egy részét át kell alakítani. A közös terv készítését engedélyező tagállamok biztosítják, hogy a terv kellően átlátható legyen ahhoz, hogy egyértelműen azonosítani lehessen a földgázágazatnak és a hidrogénágazatnak a terv révén kezelni kívánt sajátos igényeit. Az egyes energiahordozók esetében adott esetben külön modellezést kell végezni, olyan külön fejezetekkel, amelyek tartalmazzák a földgázra vonatkozó hálózati térképeket és a hidrogénre vonatkozó hálózati térképeket.

Azok a tagállamok, amelyekben külön tervet dolgoznak ki a földgázra és a hidrogénre vonatkozóan, biztosítják, hogy az elosztórendszer-üzemeltetők és a hidrogénelosztóhálózat-üzemeltetők szorosan együttműködjenek azokban az esetekben, amikor döntéseket kell hozni a rendszerhatékonyságnak az energiahordozók közötti viszonylatban – például az átalakítás tekintetében – történő biztosítása érdekében.

(2) Az elosztóhálózat leszerelésére vonatkozó terveknek meg kell felelniük legalább a következő elveknek:

- a) az (EU) 2023/1791 irányelv 25. cikkének (6) bekezdése alapján kidolgozott fűtési és hűtési terveken alapulnak, és kellően figyelembe veszik a fűtési és hűtési tervek által le nem fedett ágazatok keresletét;
- b) egyrészt a földgáz – így többek között a biometán – termelésének és betáplálásának, valamint a földgázellátásnak az alakulására, másrészt az elosztás szintjén valamennyi ágazat földgázfogyasztásának az alakulására vonatkozó észszerű feltételezéseken alapulnak;
- c) az elosztórendszer-üzemeltetők azonosítják a szükséges infrastrukturális kiigazításokat, és elsőbbségben részesítik az új infrastrukturális beruházásokat nem igénylő keresletoldali megoldásokat, és a tervek tartalmazzák a leszerelendő infrastruktúra-elemek felsorolását, többek között azért, hogy átláthatóságot teremtsenek az ilyen infrastruktúrának a hidrogénszállítás céljára való esetleges átalakítása tekintetében;
- d) az elosztórendszer-üzemeltetők a terv kidolgozása során az érintett érdekelt felek számára nyitott konzultációs folyamatot bonyolítanak le annak érdekében, hogy lehetővé tegyék e felek számára a tervezési folyamatban való korai és érdemi részvételt, ideértve az összes releváns információ rendelkezésre bocsátását és cseréjét is; a konzultáció eredményeit és a hálózatra vonatkozó leszerelési tervet benyújtják az érintett nemzeti hatóságnak;
- e) a terveket és az érdekelt felekkel folytatott konzultáció eredményeit közzéteszik az elosztórendszer-üzemeltetők weboldalán, és e weboldalakat rendszeresen frissítik annak érdekében, hogy az érintett érdekelt felek rendelkezzenek a konzultációban való érdemi részvételhez szükséges információkkal;
- f) a terveket az érintett régió földgázkeresletére és -kínálatára vonatkozó legfrissebb előrejelzések alapján legalább négyévente frissítik, és a tervek tízéves időszakot ölelnek fel;
- g) az ugyanazon régióban működő elosztórendszer-üzemeltetők úgy is dönthetnek, hogy egyetlen, közös hálózatleszerelési tervet dolgozzanak ki;
- h) a tervek összhangban vannak az (EU) 2024/1789 rendelet 32. cikkében említett, az Unió egészére kiterjedő földgázhálózat-fejlesztési tervvel és az ezen irányelv 55. cikkében említett tízéves nemzeti hálózatfejlesztési tervekkel;

- i) a tervek összhangban vannak az (EU) 2018/1999 rendelet alapján benyújtott integrált nemzeti energia- és klímatervvvel, integrált nemzeti energia- és éghajlatpolitikai eredményjelentéssel és hosszú távú stratégiával, továbbá támogatják az (EU) 2021/1119 rendelet 2. cikkének (1) bekezdésében meghatározott klímasemlegességi célkitűzést.
- (3) Az érintett nemzeti hatóságoknak értékelniük kell, hogy az elosztóhálózatra vonatkozó leszerelési tervek megfelelnek-e a (2) bekezdésben meghatározott elveknek. Jóvá kell hagyniuk vagy el kell utasítaniuk az elosztóhálózatra vonatkozó leszerelési tervet, és módosításokat írhatnak elő a tervre vonatkozóan.
- (4) Az elosztóhálózatra vonatkozó leszerelési terveket úgy kell kidolgozni, hogy elősegítsék a végfelhasználóknak a 13. cikk szerinti védelmét, valamint figyelembe vegyék a végfelhasználóknak a 38. cikk (6) bekezdése szerinti jogait.
- (5) A tagállamok dönthetnek úgy, hogy az (1)–(4) bekezdés szerinti kötelezettségeket nem alkalmazzák az olyan elosztórendszer-üzemeltetőkre, amelyek 2024. augusztus 4-ig kevesebb, mint 45 000 csatlakoztatott felhasználót szolgálnak ki. Amennyiben egy elosztórendszer-üzemeltető mentesül az elosztóhálózatra vonatkozó leszerelési terv benyújtása alól, tájékoztatja a szabályozó hatóságot az elosztóhálózat vagy annak részei leszereléséről.
- (6) Amennyiben a földgázelosztó hálózat egyes részeit le kell szerelni az eredetileg tervezett életciklusuk előtt, a szabályozó hatóság a 78. cikk (7) bekezdésével összhangban iránymutatásokat dolgoz ki az adott eszközök értékcsökkenésével kapcsolatos strukturális megközelítésre és a díjak megállapítására vonatkozóan. Az ilyen iránymutatások kidolgozása során a szabályozó hatóságok konzultálnak az érintett érdekelt felekkel, különösen az elosztórendszer-üzemeltetőkkel és a fogyasztói szervezetekkel.

58. cikk

A biometán-termelő létesítményekre vonatkozó csatlakozási díjak és költségek

- (1) A tagállamok támogató szabályozási keretet biztosítanak a biometán-termelő létesítmények számára a szállítási- vagy elosztóhálózatokhoz való csatlakozásukból eredő csatlakozási díjak és költségek tekintetében. Ennek a szabályozási keretnek biztosítania kell, hogy:
- a) a csatlakozási díjak és költségek figyelembe vegyék az (EU) 2023/1791 irányelv 3. cikkével és 27. cikkének (2) bekezdésével összhangban a hálózatfejlesztésre alkalmazandó, az „első az energiahatékonyság” elvet;
- b) a csatlakozási díjak és költségek az ezen irányelv 41. és 45. cikkében létrehozott, az (EU) 2018/2001 irányelv 20. cikkének (2) bekezdése szerinti, a megújuló gázt és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázt előállító új termelőlétesítményeknek a szállítási- és elosztórendszerhez történő csatlakozására vonatkozó eljárások részeként közzétételre kerüljenek;
- c) adott esetben figyelembevételre kerüljön az átláthatóság és a megkülönböztetésmentesség elve, a meglévő beruházások stabil pénzügyi keretének szükségessége, a megújuló gáz és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gáz elterjedése terén az érintett tagállamban elért eredmények, valamint a megújuló gáz vagy az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gáz fokozottabb mértékű használatára irányuló alternatív támogatási mechanizmusok megléte.
- (2) A szabályozó hatóságok a díjak vagy a szállításirendszer-üzemeltetők és az elosztórendszer-üzemeltetők által alkalmazandó módszerek megállapításakor vagy jóváhagyásakor figyelembe vehetik az említett rendszerüzemeltetőknél a kötelezettségeik teljesítésével kapcsolatban felmerült olyan költségeket és végrehajtott olyan beruházásokat, amelyek nem kerülnek közvetlenül megtérítésre a csatlakozási költségekből és díjakból, amennyiben a költségek megfelelnek egy hatékony és szerkezetileg összehasonlítható szabályozott üzemeltető költségeinek.

59. cikk

A határokon átnyúló hidrogén-infrastruktúra finanszírozása

- (1) Amennyiben a tagállamok a 35. cikk (1) bekezdése szerinti, a harmadik felek hidrogénszállítási hálózatokhoz való szabályozott hozzáférését biztosító rendszert alkalmaznak, és amennyiben egy hidrogénrendszer-összekötő projekt nem az (EU) 2022/869 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽⁴⁹⁾ II. fejezetében és I. mellékletének 3. pontjában említett közös érdekű projekt, a szomszédos és érintett hidrogénszállítási hálózatok üzemeltetőinek kell viselniük a projekt költségeit, és azokat belefoglalhatják saját díjrendszerükbe, a szabályozó hatóság jóváhagyásával. Amennyiben a hidrogénszállításiháló-

⁽⁴⁹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/869 rendelete (2022. május 30.) a transzeurópai energiaipari infrastruktúrára vonatkozó iránymutatásokról, a 715/2009/EK, az (EU) 2019/942 és az (EU) 2019/943 rendelet, továbbá a 2009/73/EK és az (EU) 2019/944 irányelv módosításáról, valamint a 347/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 152., 2022.6.3., 45. o.).

zat-üzemeltetők jelentős eltérést állapítanak meg az előnyök és a költségek között, projekttervet dolgozhatnak ki, amely magában foglalja a tagállamok közötti költségmegosztás iránti kérelmet is, és azt közösen nyújtják be az érintett szabályozó hatóságoknak közös jóváhagyásra.

(2) Amennyiben a hidrogénszállítási hálózat-üzemeltetők benyújtanak egy, az (1) bekezdésben meghatározott projekttervet, a projekttervet és a tagállamok közötti költségmegosztásra vonatkozó kérelmet egyrésztől projektspecifikus költség-haszon elemzésnek kell kísérnie, amely figyelembe veszi az érintett tagállamok határain túlnyúló előnyöket, másrésztől a projekt pénzügyi életképességét értékelő üzleti tervnek, amely finanszírozási megoldást tartalmaz, és meghatározza, hogy az érintett hidrogénszállítási hálózat-üzemeltetők egyetértenek-e a tagállamok közötti költségmegosztásra vonatkozó megalapozott javaslattal.

Az érintett szabályozó hatóságoknak a hidrogénszállítási hálózat-üzemeltetőkkel folytatott konzultációt követően együttes határozatot kell hozniuk a projekttel kapcsolatos beruházási költségeknek az egyes hidrogénszállítási hálózat-üzemeltetők közötti megosztásáról.

(3) 2033. január 1-jétől valamennyi érintett hidrogénszállítási hálózat-üzemeltetőnek tárgyalásokat kell folytatnia egy pénzügyi ellentételezési rendszerről a határokon átnyúló hidrogén-infrastruktúra finanszírozásának biztosítása érdekében, amennyiben a tagállamok közötti rendszerösszekötési pontokon az (EU) 2024/1789 rendelet 7. cikkének (8) bekezdése értelmében nem számítanak fel díjakat a hidrogénszállítási hálózatokhoz való hozzáférésért. E rendszer kidolgozása során a hidrogénszállítási hálózat-üzemeltetőknek széles körű konzultációt kell folytatniuk valamennyi érintett piaci szereplő bevonásával.

(4) Az érintett hidrogénszállítási hálózat-üzemeltetőknek 2035. december 31-ig meg kell állapodniuk a pénzügyi ellentételezés rendszeréről, és azt közös jóváhagyás céljából be kell nyújtaniuk az érintett szabályozó hatóságoknak. Amennyiben ezen időszakon belül nem születik megállapodás, az érintett szabályozó hatóságoknak 2 éven belül együttesen kell határozniuk. Amennyiben az érintett szabályozó hatóságok 2 éven belül nem tudnak közös megállapodásra jutni, az ACER az (EU) 2019/942 rendelet 6. cikkének (10) bekezdése szerinti eljárást követően határozatot hoz.

(5) A pénzügyi ellentételezés rendszerét a 78. cikk (1) bekezdésének c) pontjával összhangban kell végrehajtani.

(6) A meglévő kapacitásszerződéseket a pénzügyi ellentételezési rendszerre való áttérés idején nem érinti a létrehozott pénzügyi ellentételezési mechanizmus.

(7) Az e cikkben meghatározott folyamat végrehajtásához szükséges további részleteket – beleértve a szükséges folyamatokat és időkereteket, a pénzügyi ellentételezési mechanizmus felülvizsgálatának és szükség esetén módosításának folyamatát, lehetővé teendő ezzel a díjak alakulásának és a hidrogénhálózatok fejlesztésének figyelembevételét – az (EU) 2024/1789 rendelet 72. cikke értelmében kidolgozott üzemi és kereskedelmi szabályzatban kell meghatározni.

IX. FEJEZET

A SZÁLLÍTÁSIRENDSZER-ÜZEMELTETŐK ÉS A HIDROGÉNSZÁLLÍTÁSI HÁLÓZAT-ÜZEMELTETŐK SZÉTVÁLASZTÁSA

1. szakasz

Tulajdonjogi szétválasztás

60. cikk

A szállítási rendszerek és a szállításirendszer-üzemeltetők szétválasztása

(1) A tagállamok biztosítják, hogy:

a) valamennyi vállalkozás, amely egy szállítási rendszer tulajdonosa, szállításirendszer-üzemeltetőként tevékenykedjen;

b) ugyanazon személy ne legyen jogosult:

i. közvetlenül vagy közvetve irányítást gyakorolni egy termelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozás felett, és emellett közvetlenül vagy közvetve irányítást gyakorolni egy szállításirendszer-üzemeltető vagy szállítási rendszer felett vagy azzal kapcsolatban bármely jogot gyakorolni; vagy

- ii. közvetlenül vagy közvetve irányítást gyakorolni egy szállításirendszer-üzemeltető vagy egy szállítási rendszer felett, és emellett közvetlenül vagy közvetve irányítást gyakorolni egy termelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozásban, vagy azzal kapcsolatban bármely jogot gyakorolni;
- c) ugyanazon személy ne legyen jogosult kinevezni egy szállításirendszer-üzemeltető vagy szállítási rendszer felügyelőbizottságának, ügyvezető testületének vagy a vállalkozást jogilag képviselő testületének tagjait, és közvetlenül vagy közvetve irányítást gyakorolni egy termelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozásban, vagy azzal kapcsolatban bármely jogot gyakorolni;
- d) ugyanazon személy ne legyen jogosult egyfelől egy termelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozásnak, és másfelől egy szállításirendszer-üzemeltetőnek vagy szállítási rendszernek is a felügyelőbizottságában, ügyvezető testületében vagy a vállalkozást jogilag képviselő testületében való tagságra.

(2) Az (1) bekezdés b) és c) pontjában említett jogok közé tartozik különösen:

- a) a szavazati jogok gyakorlására vonatkozó jogkör,
- b) a felügyelőbizottság, az ügyvezető testület vagy a vállalkozást jogilag képviselő testület tagjainak kinevezésére vonatkozó jogkör; vagy
- c) többségi részesedéssel való rendelkezés.

(3) Az (1) bekezdés b) pontja alkalmazásában a „termelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozás” fogalom úgy értendő, hogy magában foglalja az (EU) 2019/944 irányelv szerinti „termelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozás” fogalmát, továbbá a „szállításirendszer-üzemeltető” és a „szállítási rendszer” fogalmak úgy értendők, hogy magukban foglalják az említett irányelv szerinti „átvitelirendszer-üzemeltető” és „átviteli rendszer” fogalmakat.

(4) Az e cikk (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott kötelezettség teljesül abban az esetben, ha kettő vagy annál több, szállítási rendszerben tulajdonnal rendelkező vállalkozás olyan közös vállalatot alapít, amely az érintett szállítási rendszerek tekintetében kettő vagy annál több tagállamban szállításirendszer-üzemeltetőként tevékenykedik. A közös vállalatnak más vállalkozás nem lehet része, kivéve, ha a 61. cikk értelmében független rendszerüzemeltetőként vagy a 3. szakasz céljaira független szállításirendszer-üzemeltetőként jóváhagyták.

(5) E cikk végrehajtása céljából, amennyiben az (1) bekezdés b), c) és d) pontjában említett személy a tagállam vagy valamely más közjogi szerv, az egyrészt a szállításirendszer-üzemeltető vagy a szállítási rendszer felett, másrészt a termelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozás felett irányítást gyakorló két külön közjogi szerv különböző személynek minősül.

(6) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy sem az a 40. cikkben említett, üzleti szempontból érzékeny információ, amellyel egy korábban egy vertikálisan integrált vállalkozás részét képező szállításirendszer-üzemeltető rendelkezik, sem pedig e szállításirendszer-üzemeltető személyzete nem kerülnek átadásra, illetve átirányításra termelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozásokhoz.

(7) Amennyiben 2009. szeptember 3-án a szállítási rendszer egy vertikálisan integrált vállalkozás része volt, a tagállam dönthet úgy, hogy nem alkalmazza az (1) bekezdést. Ami az egy tagállamot egy harmadik országgal összekötő szállítási rendszernek az adott tagállam határa és az adott tagállam hálózatának első rendszerösszekötési pontja közötti részét illeti, amennyiben 2019. május 23-án a szállítási rendszer egy vertikálisan integrált vállalkozás része volt, a tagállam dönthet úgy, hogy nem alkalmazza az (1) bekezdést.

Ilyen esetben az érintett tagállam:

- a) a 61. cikkel összhangban független rendszerüzemeltetőt jelöl ki; vagy
- b) megfelel a 3. szakaszban foglalt rendelkezéseknek.

(8) Ha 2009. szeptember 3-án a szállítási rendszer egy vertikálisan integrált vállalkozás része volt, és olyan szabályok vannak érvényben, amelyek a 3. szakasz rendelkezéseinél nagyobb tényleges függetlenséget biztosítanak a szállításirendszer-üzemeltető számára, a tagállam dönthet úgy, hogy nem alkalmazza e cikk (1) bekezdését.

Ami egy tagállamot egy harmadik országgal összekötő szállítási rendszernek az adott tagállam határa és az adott tagállam hálózatának első rendszerösszekötési pontja közötti részét illeti, amennyiben 2019. május 23-án a szállítási rendszer egy vertikálisan integrált vállalkozás része volt, és olyan szabályok vannak érvényben, amelyek a 3. szakasz rendelkezéseinél nagyobb tényleges függetlenséget biztosítanak a szállításirendszer-üzemeltető számára, ez a tagállam dönthet úgy, hogy nem alkalmazza e cikk (1) bekezdését.

(9) Mielőtt valamely vállalkozást az e cikk (8) bekezdése szerint jóváhagynak és szállításrendszer-üzemeltetőnek jelölnek ki, az ezen irányelv 71. cikkének (4), (5) és (6) bekezdésében és az (EU) 2024/1789 rendelet 14. cikkében megállapított eljárásokkal összhangban tanúsítani kell, hogy megfelel a követelményeknek. Ezt követően a Bizottság ellenőrzi, hogy a hatályos szabályok a 3. szakasz rendelkezéseinél egyértelműen nagyobb tényleges függetlenséget biztosítanak-e a szállításrendszer-üzemeltető számára.

(10) Semmilyen esetben nem szabad meggátolni, hogy a szállítási rendszerben tulajdonnal rendelkező vertikálisan integrált vállalkozások lépéseket tegyenek az (1) bekezdésének való megfelelés érdekében.

(11) Az (1) bekezdést alkalmazó tagállamokban a termelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozások semmilyen esetben sem lehetnek abban a helyzetben, hogy a szétválasztott szállításrendszer-üzemeltetők fölött akár közvetve, akár közvetlenül átvegyék az irányítást, vagy felettük bármilyen jogot gyakoroljanak.

2. szakasz

Független rendszerüzemeltetők

61. cikk

Független rendszerüzemeltetők

(1) Amennyiben 2009. szeptember 3-án a szállítási rendszer egy vertikálisan integrált vállalkozás része volt, a tagállam dönthet úgy, hogy nem alkalmazza a 60. cikk (1) bekezdését, és hogy a szállítási rendszer tulajdonosának javaslatára független rendszerüzemeltetőt jelöl ki.

Ami egy tagállamot egy harmadik országgal összekötő szállítási rendszernek az adott tagállam határa és az adott tagállam hálózatának első rendszerösszekötési pontja közötti részét illeti, amennyiben 2019. május 23-án a szállítási rendszer egy vertikálisan integrált vállalkozás része volt, ez a tagállam dönthet úgy, hogy nem alkalmazza a 60. cikk (1) bekezdését, és hogy a szállítási rendszer tulajdonosának javaslatára egy független rendszerüzemeltetőt jelöl ki.

A független rendszerüzemeltető kijelölését a Bizottságnak jóvá kell hagynia.

(2) A tagállamok csak akkor hagyhatnak jóvá és jelölhetnek ki független rendszerüzemeltetőt, ha:

- a) az üzemeltetőjelölt bizonyítja, hogy megfelel a 60. cikk (1) bekezdése b), c) és d) pontjában foglalt követelményeknek;
- b) az üzemeltetőjelölt bizonyítja, hogy rendelkezik a 39. cikk szerinti feladatok végrehajtásához szükséges pénzügyi, műszaki, tárgyi és humán erőforrásokkal;
- c) az üzemeltetőjelölt kötelezettséget vállal arra, hogy megfelel a szabályozó hatóság által figyelemmel kísért, tízéves hálózatfejlesztési tervnek;
- d) a szállításrendszer-tulajdonos bizonyítja képességét az (5) bekezdés szerinti kötelezettségei teljesítésére, amely célból benyújtja a jelölt vállalkozással és minden más érintett jogalannyal kötendő szerződéses megállapodások tervezetét;
- e) az üzemeltetőjelölt bizonyítja képességét az (EU) 2024/1789 rendelet szerinti kötelezettségei teljesítésére, beleértve a szállításrendszer-üzemeltetők európai és regionális szintű együttműködését.

(3) A tagállamok jóváhagyják és független rendszerüzemeltetőnek jelölik ki azokat a vállalkozásokat, amelyekről a szabályozó hatóság tanúsítja, hogy megfelelnek a 72. cikk és az e cikk (2) bekezdése követelményeinek. A tanúsítás céljából az ezen irányelv 71. cikkében és az (EU) 2024/1789 rendelet 14. cikkében vagy az ezen irányelv 72. cikkében szereplő eljárás alkalmazandó.

(4) Minden egyes független rendszerüzemeltető felelős a harmadik felek hozzáféréseinek engedélyezéséért és igazgatásáért, beleértve a hozzáférési díjak és a szűk keresztmetszetek kezeléséért felszámított díjak beszedését is, továbbá felelős a szállítási rendszer üzemeltetéséért, karbantartásáért és fejlesztéséért, valamint annak biztosításáért, hogy a rendszer a beruházások tervezése révén hosszú távon képes legyen a kiszámítható kereslet kielégítésére. A szállítási rendszer fejlesztése során a független rendszerüzemeltető felelős az új infrastruktúra tervezéséért – beleértve az engedélyezési eljárást –, építésért és beüzemeléséért. E célból a független rendszerüzemeltető szállításrendszer-üzemeltetőként tevékenykedik e fejezettel összhangban. A szállításrendszer-tulajdonos nem felelős sem a harmadik felek hozzáféréseinek engedélyezéséért és igazgatásáért, sem a beruházások megtervezéséért.

- (5) Ha a független rendszerüzemeltetőt jelölték ki, a szállításrendszer-tulajdonos:
- a) minden lényeges együttműködést és támogatást megad a független rendszerüzemeltetőnek feladatai végrehajtásához, különös tekintettel minden lényegi információra;
 - b) finanszírozza a független rendszerüzemeltető által elhatározott és a szabályozó hatóság által jóváhagyott beruházásokat, vagy beleegyezik annak bármely érdekelt fél – akár a független rendszerüzemeltető – általi finanszírozásába; a vonatkozó pénzügyi megállapodásokhoz a szabályozó hatóság jóváhagyása szükséges; az ilyen jóváhagyás előtt a szabályozó hatóság közös konzultációt folytat a szállításrendszer-tulajdonossal és a többi érdekelt féllel;
 - c) fedezetet biztosít a tulajdonában álló hálózati vagyonhoz kapcsolódó kötelezettségekre, kivéve a független rendszerüzemeltető feladataihoz kapcsolódó kötelezettségeket;
 - d) a hálózatbővítések finanszírozásának megkönnyítése érdekében biztosítékot nyújt, kivéve azon beruházásokat, amelyek esetében a b) ponttal összhangban beleegyezését adta a beruházás bármely érdekelt fél – akár a független rendszerüzemeltető – általi finanszírozásába.
- (6) A szabályozó hatósággal szoros együttműködésben az érintett nemzeti versenyhivatalt minden lényegi hatáskörrel fel kell ruházni ahhoz, hogy eredményesen figyelemmel tudja kísérni a szállításrendszer-tulajdonosok (5) bekezdés szerinti kötelezettségeinek teljesítését.

62. cikk

A szállításrendszer-tulajdonos, a hidrogénszállításihálózat-tulajdonos, a földgáztárolásrendszer-üzemeltető és a hidrogéntároló-üzemeltető szétválasztása

(1) A vertikálisan integrált vállalkozás részét képező szállításrendszer- és hidrogénszállításihálózat-tulajdonosoknak – ha független rendszerüzemeltetőt vagy független hidrogénszállításihálózat-üzemeltetőt jelölnek ki – és a földgáztárolásrendszer-üzemeltetőnek vagy a hidrogéntároló üzemeltetőnek legalább társasági formájukban, valamint szervezeti és döntéshozatali szempontból függetlennek kell lenniük a földgáz és hidrogén szállításához, elosztásához és tárolásához nem kapcsolódó egyéb tevékenységektől.

E cikk csak azokra a földgáztárolókra alkalmazandó, amelyek a 33. cikk értelmében műszaki vagy gazdasági megfontolásokból szükségesek a rendszerhez való hatékony hozzáféréshez a felhasználók ellátása érdekében.

(2) Az (1) bekezdésben említett szállításrendszer-vagy hidrogénszállításihálózat-tulajdonosok és földgáztárolásrendszer-üzemeltető vagy hidrogéntároló-üzemeltetők függetlenségének biztosításához a következő minimumkövetelményeknek kell eleget tenni:

- a) a szállításrendszer- vagy hidrogénszállításihálózat-tulajdonos és a földgáztárolásrendszer- vagy hidrogéntároló-üzemeltető irányításában részt vevő személyek nem vehetnek részt az integrált földgázipari vállalkozás olyan szervezetében, amely a földgáz- és hidrogéntermelés és -ellátás napi üzemvitelért közvetve vagy közvetlenül felelős;
- b) megfelelő intézkedéseket kell hozni annak érdekében, hogy a szállításrendszer- vagy hidrogénszállításihálózat-tulajdonos és a földgáztárolásrendszer- vagy hidrogéntároló-üzemeltető irányításáért felelős személyek szakmai érdekeit olyan módon vegyék figyelembe, amely biztosítja számukra a független cselekvés lehetőségét;
- c) a földgáztárolási rendszer- vagy hidrogéntároló-üzemeltetőnek tényleges, a vertikálisan integrált földgázipari vállalkozástól független döntéshozatali jogköre van a tárolási létesítmény üzemeltetéséhez, karbantartásához és fejlesztéséhez szükséges eszközöket illetően ez nem zárja ki olyan megfelelő koordinációs mechanizmusok létét, amelyek az anyavállalat gazdasági és irányítási felügyeleti jogait biztosítják a leányvállalat befektetett eszközei – a 78. cikk (7) bekezdésének megfelelően közvetve szabályozott – megtérülésének védelme érdekében; ez különösen az anyavállalat számára lehetővé teszi, hogy jóváhagyja a földgáztárolásrendszer-vagy hidrogéntároló-üzemeltető éves pénzügyi tervét, vagy bármely, ezzel egyenértékű eszközt, és hogy általános korlátokat szabjon a leányvállalat eladósodásának mértékére vonatkozóan. Nem jogosítja fel az anyavállalatot, hogy a napi üzemvitellel kapcsolatos utasításokat adjon, vagy a tárolólétesítmények építésével, illetve felújításával kapcsolatos egyedi döntésekkel kapcsolatosan utasításokat adjon, ha azok nem haladják meg az engedélyezett pénzügyi tervben vagy bármely, azzal egyenértékű eszközben megszabott kereteket;

- d) a szállításrendszer- vagy hidrogénszállításihálózat-tulajdonos és a földgáztárolásrendszer- vagy hidrogéntároló-üzemeltető megfelelőségi programot állít össze, amelynek intézkedéseket kell meghatároznia a megkülönböztető magatartás kizárása érdekében és biztosítani kell, hogy a program végrehajtását megfelelő módon ellenőrizzék. Meg kell határozni továbbá az alkalmazottaknak az e célok megvalósításával kapcsolatos kötelezettségeit. A megfelelőségi program felügyeletéért felelős személy vagy testület a megtett intézkedésekről éves jelentést terjeszt a szabályozó hatóság elé, és ezt a jelentést nyilvánosságra kell hozni.

(3) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 90. cikkel összhangban felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el, hogy kiegészítse ezen irányelvvel abból a célból, hogy iránymutatásokat határozzon meg, amelyek biztosítják, hogy a szállításrendszer- vagy hidrogénszállításihálózat-tulajdonos és a földgáztárolásrendszer- vagy hidrogéntároló-üzemeltető teljeskörűen és ténylegesen betartsa e cikk (2) bekezdését.

3. szakasz

Független szállításrendszer-üzemeltetők

63. cikk

Eszközök, berendezés, személyzet és különállóság

(1) A szállításrendszer-üzemeltetőknek rendelkezniük kell minden olyan humán, műszaki, tárgyi és pénzügyi erőforrással, amely az ezen irányelv szerinti kötelezettségeik teljesítéséhez, valamint a földgázzá szállítási tevékenység végzéséhez szükséges, különösen:

- a) a földgázzá szállítási tevékenység végzéséhez szükséges eszközök, ideértve a szállítási rendszert is, a szállításrendszer-üzemeltető tulajdonát képezik;
- b) a földgázzá szállítási tevékenység végzéséhez – ideértve a vállalattal kapcsolatos valamennyi feladat ellátását – szükséges személyzetet a szállításrendszer-üzemeltető foglalkoztatja;
- c) tilos a vertikálisan integrált vállalkozás bármely egyéb részébe vagy részéből munkaerőt kölcsönözni vagy szolgáltatást nyújtani, de a szállításrendszer-üzemeltető szolgáltatásokat nyújthat a vertikálisan integrált vállalkozásnak, feltéve, hogy:
- i. ezeknek a szolgáltatásoknak a nyújtása nem tesz hátrányos megkülönböztetést a rendszerhasználók között, az valamennyi rendszerhasználó számára azonos feltételekkel áll rendelkezésre, és a termelés vagy ellátás terén nem korlátozza, torzítja vagy akadályozza a versenyt;
- ii. az ezeknek a szolgáltatásoknak a nyújtására vonatkozó feltételeket a szabályozó hatóság jóváhagyta;
- d) a 66. cikk szerinti felügyeleti szerv döntéseinek sérelme nélkül a jövőbeli beruházási projekteket vagy a meglévő eszközök lecseréléséhez szükséges pénzügyi forrásokat a vertikálisan integrált vállalkozás a szállításrendszer-üzemeltető megfelelő kérelmét követően kellő időben rendelkezésre bocsátja.

(2) A földgázzá szállítási tevékenység a 39. cikkben felsoroltakon kívül magában foglalja legalább az alábbi feladatokat:

- a) a szállításrendszer-üzemeltető képvisellete, valamint kapcsolattartás a harmadik felekkel és a szabályozó hatóságokkal;
- b) a szállításrendszer-üzemeltető képvisellete a földgázpiaci ENTSO-n belül;
- c) megkülönböztetés-mentes hozzáférés engedélyezése és igazgatása harmadik felek részére, a rendszerhasználók vagy a rendszerhasználók csoportjai számára;
- d) a szállítási rendszerrel kapcsolatos valamennyi díj beszedése, ideértve a hozzáférési díjakat, a kiegészítő szolgáltatásokért, mint például a földgáz kezeléséért, szolgáltatások vásárlásáért felszámolt kiegyenlítő díjakat (kiegyenlítő díjak, energiakompenzáció);

- e) biztonságos, hatékony és gazdaságos szállítási rendszer üzemeltetése, karbantartása és fejlesztése;
 - f) beruházástervezés, amely biztosítja, hogy a rendszer hosszú távon meg tudjon felelni az észszerű keresletnek, és amely szavatolja az ellátás biztonságát;
 - g) megfelelő közös vállalkozások létrehozása, többek között egy vagy több szállításrendszer-üzemeltetővel, és más megfelelő piaci szereplőkkel, földgáz-tőzsdék létrehozása, regionális piacok kialakításának vagy a liberalizációs folyamat megkönnyítésének céljával;
 - h) valamennyi vállalati szolgáltatás, ideértve a jogi szolgáltatást, könyvelést és informatikai szolgáltatásokat.
- (3) A szállításrendszer-üzemeltetők az (EU) 2017/1132 európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽⁵⁰⁾ II. mellékletében említett társasági formában alakulnak meg.
- (4) A szállításrendszer-üzemeltető vállalati jogi személyiségében, kommunikációjában, márkajelzésében és telephelyein nem lehet összetéveszthető a vertikálisan integrált vállalkozással vagy annak valamely része különálló jogi személyisége tekintetében.
- (5) A szállításrendszer-üzemeltető az informatikai rendszereit vagy berendezéseit, fizikai létesítményeit és biztonságos hozzáférési rendszereit nem osztja meg a vertikálisan integrált vállalkozás egyetlen más tagjával sem, továbbá az informatikai rendszerekre vagy berendezésekre és a biztonságos hozzáférési rendszerekre vonatkozóan nem alkalmazhatja ugyanazokat a tanácsadók vagy külső vállalkozók.
- (6) A szállításrendszer-üzemeltető beszámolóit a vertikálisan integrált vállalkozás és annak bármely részének könyvvizsgálójától eltérő könyvvizsgálónak kell auditálnia.

64. cikk

A szállításrendszer-üzemeltető függetlensége

- (1) A 66. cikk szerinti felügyeleti szerv határozatainak sérelme nélkül a szállításrendszer-üzemeltetőnek:
- a) az üzemeltetéshez, karbantartáshoz vagy a szállítási rendszer fejlesztéséhez szükséges eszközök tekintetében tényleges döntéshozatali jogokkal kell rendelkeznie, függetlenül a vertikálisan integrált vállalkozástól;
 - b) jogában áll, hogy a tőkepiacon – különösen hitelfelvétel és tőkeemelés révén – pénzeszközöket teremtsen.
- (2) A szállításrendszer-üzemeltető mindenkor gondoskodik arról, hogy a szállítási tevékenység megfelelő és hatékony módon történő végzéséhez szükséges erőforrások a rendelkezésére álljanak, továbbá létrehoz egy hatékony, biztonságos és gazdaságos szállítási rendszert és karbantartja azt.
- (3) A vertikálisan integrált vállalkozás termelő vagy szolgáltató feladatot ellátó leányvállalatai nem rendelkeznek közvetlen vagy közvetett részesedéssel a szállításrendszer-üzemeltetőben. A szállításrendszer-üzemeltető sem közvetlen, sem közvetett módon nem rendelkezik részesedéssel a vertikálisan integrált vállalkozás termelési vagy ellátási feladatot végző leányvállalataiban, és nem részesedik az e leányvállalatoktól származó osztalékból vagy egyéb pénzügyi előnyből.
- (4) A szállításrendszer-üzemeltető általános ügyvezetési struktúrájának és vállalati alapító okiratainak biztosítania kell a szállításrendszer-üzemeltető tényleges függetlenségét e szakasznak megfelelően. A vertikálisan integrált vállalkozás sem közvetlenül, sem közvetetten nem határozza meg a szállításrendszer-üzemeltető versenymagatartását a szállításrendszer-üzemeltető napi tevékenységeivel és a hálózati irányítással kapcsolatban, vagy az 55. cikk szerint kidolgozott tízéves hálózatfejlesztési terv előkészítéséhez szükséges tevékenységekkel kapcsolatban.
- (5) A szállításrendszer-üzemeltetők az ezen irányelv 39. cikkében és a 63. cikkének (2) bekezdésében felsorolt feladataik, valamint az (EU) 2024/1789 rendelet 6. cikke (1) bekezdésének a) pontja, 10. cikkének (2), (3) és (4) bekezdése, 13. cikkének (1) bekezdése, 17. cikkének (1) bekezdése és 33. cikkének (6) bekezdése szerinti kötelezettségeik teljesítése során nem alkalmaznak megkülönböztetést a különböző személyek vagy jogalanyok tekintetében, továbbá a termelés és az ellátás terén nem korlátozzák, torzítják vagy akadályozzák a versenyt.

⁽⁵⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1132 irányelve (2017. június 14.) a társasági jog egyes vonatkozásairól (HL L 169., 2017.6.30., 46. o.).

(6) A vertikálisan integrált vállalkozás és a szállításirendszer-üzemeltető közötti kereskedelmi és pénzügyi kapcsolatok, ideértve a szállításirendszer-üzemeltető által a vertikálisan integrált vállalkozás számára nyújtott kölcsönöket is, megfelelnek a piaci feltételeknek. A szállításirendszer-üzemeltető részletes nyilvántartást vezet e kereskedelmi és pénzügyi kapcsolatokról és azokat kérésre a szabályozó hatóság rendelkezésére bocsátja.

(7) A szállításirendszer-üzemeltető a vertikálisan integrált vállalkozással kötött minden kereskedelmi és pénzügyi megállapodást jóváhagyásra benyújt a szabályozó hatóságnak.

(8) A szállításirendszer-üzemeltető tájékoztatja a szabályozó hatóságot a 63. cikk (1) bekezdésének d) pontjában említett, a jövőbeli beruházási projektek vagy a meglévő eszközök lecserélése céljára rendelkezésre álló pénzügyi forrásokról.

(9) A vertikálisan integrált vállalkozás tartózkodik minden olyan tevékenységtől, amely a szállításirendszer-üzemeltetőt akadályozza vagy hátráltatja az e szakaszban említett kötelezettségeinek teljesítésében, és nem követeli meg a szállításirendszer-üzemeltetőtől, hogy e kötelezettségek teljesítése során engedélyt kérjen a vertikálisan integrált vállalkozástól.

(10) Az érintett tagállamok jóváhagyják és független szállításirendszer-üzemeltetőnek jelölik ki azt a vállalkozást, amelyről a szabályozó hatóság tanúsítja, hogy megfelelnek e szakasz követelményeinek. A tanúsítás céljából az ezen irányelv 71. cikkében és az (EU) 2024/1789 rendelet 14. cikkében vagy az ezen irányelv 72. cikkében szereplő eljárást kell alkalmazni.

(11) A szállításirendszer-üzemeltető az (EU) 2015/703 bizottsági rendelet⁽⁵¹⁾ 16. és 17. cikke alapján részletes információkat tesz közzé a hálózataiban szállított földgáz minőségéről.

65. cikk

A szállításirendszer-üzemeltető személyzetének és ügyvezetésének függetlensége

(1) A kinevezésekkel, meghosszabbításokkal és munkafeltételekkel – ideértve a szállításirendszer-üzemeltető irányításáért felelős személyeknek vagy igazgatási szervei tagjainak javadalmazását és hivatali idejük megszűnését is – kapcsolatos határozatokat a szállításirendszer-üzemeltető 66. cikkel összhangban kijelölt felügyeleti szerve hozza.

(2) A felügyeleti szerv által a szállításirendszer-üzemeltető ügyvezetéséért felelős személlyé vagy igazgatási szerveinek tagjává való kinevezésre vagy e tisztségükben való meghosszabbításra jelölt személyek kilétéről, a hivatali idejüket szabályozó feltételekről, hivatali idejük tartamáról és megszűnéséről, valamint a hivatali idejük megszüntetésére vonatkozó bármely javasolt határozat indokairól értesíteni kell a szabályozó hatóságot. Ezek a feltételek és az (1) bekezdésben említett határozatok kizárólag akkor emelkednek kötelező erőre, ha a szabályozó hatóság az értesítést követő három héten belül nem emelt ellenük kifogást.

A szabályozó hatóság kifogást emelhet az (1) bekezdésben említett határozatok ellen, ha:

a) kétségei merülnek fel az ügyvezetésért felelős személlyé vagy az igazgatási szervek tagjává való kinevezésre jelölt személy szakmai függetlenségével kapcsolatban; vagy

b) a megbízatás idő előtti megszűnése esetén kétség merül fel az idő előtti megszűnés indokolásával kapcsolatban.

(3) A szállításirendszer-üzemeltető ügyvezetéséért felelős személyek vagy igazgatási szerveinek tagjai esetében, akikre ez a bekezdés vonatkozik, a kinevezést megelőző három éves időszakban a vertikálisan integrált vállalkozással vagy annak bármely részével vagy annak irányító részvényeseivel, a szállításirendszer-üzemeltetőn kívül, sem közvetve, sem közvetlenül semmilyen szakmai beosztás vagy felelősség, érdek vagy üzleti kapcsolat nem állhat fenn.

(4) A szállításirendszer-üzemeltető ügyvezetéséért felelős személyeknek vagy igazgatási szervei tagjainak, valamint alkalmazottainak sem közvetve, sem közvetlenül semmilyen egyéb szakmai beosztásuk vagy felelősségük, érdekük vagy üzleti kapcsolatuk nem lehet a vertikálisan integrált vállalkozás más részeivel vagy annak irányító részvényeseivel.

⁽⁵¹⁾ A Bizottság (EU) 2015/703 rendelete (2015. április 30.) az interoperabilitás és az adatcsere szabályaira vonatkozó üzemi és kereskedelmi szabályzat létrehozásáról (HL L 113., 2015.5.1., 13. o.).

(5) A szállításrendszer-üzemeltető irányításáért felelős személyeknek vagy igazgatási szervei tagjainak, valamint alkalmazottainak a szállításrendszer-üzemeltetőn kívül sem közvetve, sem közvetlenül nem fűződhet érdeke a vertikálisan integrált vállalkozás egyetlen részéhez sem, és attól semmilyen pénzügyi előnyhöz nem juthat. Díjazásuk nem függhet a szállításrendszer-üzemeltetőtől különböző vertikálisan integrált vállalkozás tevékenységétől vagy eredményétől.

(6) Garantált a szabályozó hatóság vagy egy bíróság előtti tényleges fellebbezési jog a szállításrendszer-üzemeltető ügyvezetéséért felelős személy vagy adminisztratív szervének tagjai megbízatásának idő előtti megszüntetése elleni minden panasza tekintetében.

(7) A szállításrendszer-üzemeltető ügyvezetéséért felelős személyek vagy igazgatási szerveinek tagjai hivatali idejük megszűnését követően legalább négy évig a szállításrendszer-üzemeltetőt kivéve nem köthetnek szakmai beosztással vagy felelősséggel, érdekléllyel vagy üzleti kapcsolattal a vertikálisan integrált vállalkozás semmilyen részéhez vagy annak irányító részvényeseihez.

(8) A (3) bekezdés a szállításrendszer-üzemeltető ügyvezetéséért felelős személyeknek vagy igazgatási szervei tagjainak a többségére alkalmazandó.

A szállításrendszer-üzemeltető ügyvezetéséért felelős azon személyek vagy igazgatási szerveinek azon tagjai, akikre a (3) bekezdés nem vonatkozik, a kinevezésüket megelőző legalább hathónapos időszakban semmilyen ügyvezetői vagy más hasonló tevékenységet nem végezhetnek a vertikálisan integrált vállalkozásban.

E bekezdés első albekezdését és a (4)–(7) bekezdéseket az ügyvezetéshez tartozó személyekre, és az e személyeknek közvetlenül beosztott, a hálózat üzemeltetésével, karbantartásával vagy fejlesztésével kapcsolatos feladatot ellátó valamennyi személyre alkalmazni kell.

66. cikk

Felügyeleti szerv

(1) A szállításrendszer-üzemeltető felügyeleti szervvel rendelkezik, amely felel a szállításrendszer-üzemeltető részvényesei vagyonának értékére esetlegesen jelentős hatást gyakorló határozatok, különösen az éves és a hosszabb távú pénzügyi tervek jóváhagyására, a szállításrendszer-üzemeltető eladósodási szintjére, valamint a részvényeseknek kifizetett osztalék összegére vonatkozó határozatok meghozataláért. Nem tartoznak a felügyeleti szerv hatáskörébe a szállításrendszer-üzemeltető napi tevékenységeivel és a hálózati irányítással, és az 55. cikk szerint kidolgozott tízéves hálózatfejlesztési terv előkészítéséhez szükséges tevékenységekkel kapcsolatos határozatok.

(2) A felügyeleti szerv a vertikálisan integrált vállalkozást képviselő tagokból, a harmadik személy részvényeseket képviselő tagokból, valamint amennyiben az idevágó nemzeti jogszabályok úgy rendelkeznek, az egyéb érdekelt feleket, például a szállításrendszer-üzemeltető alkalmazottait képviselő tagokból áll.

(3) A 65. cikk (2) bekezdésének első albekezdése és a 65. cikk (3)–(7) bekezdése legalább a felügyeleti szerv tagjainak felénél egy fővel kevesebb tagra alkalmazandó.

A 65. cikk (2) bekezdése második albekezdésének b) alpontja a felügyeleti szerv valamennyi tagjára alkalmazandó.

67. cikk

Megfelelőségi program és megfelelésért felelős tisztviselő

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a szállításrendszer-üzemeltetők olyan megfelelőségi programot állítsanak össze és hajtsanak végre, amely intézkedéseket határoz meg a megkülönböztetett magatartás kizárása érdekében, és biztosítják, hogy a programnak való megfelelést megfelelő módon figyelemmel kísérik. A megfelelőségi program meghatározza az alkalmazottaknak az e célok megvalósításához szükséges kötelezettségeit. A programot a szabályozó hatóságnak jóvá kell hagynia. A szabályozó hatóság hatáskörének sérelme nélkül a programnak való megfelelés független ellenőrzését a megfelelésért felelős tisztviselő végzi.

(2) A megfelelésért felelős tisztviselőt a felügyeleti szerv nevezi ki, a szabályozó hatóság jóváhagyásával. A szabályozó hatóság a megfelelésért felelős tisztviselő kijelölésének jóváhagyását kizárólag a függetlenség vagy szakképzettség hiánya miatt utasíthatja el. A megfelelésért felelős tisztviselő természetes vagy jogi személy lehet. A megfelelésért felelős tisztviselőre a 65. cikk (2)–(8) bekezdését kell alkalmazni.

(3) A megfelelésért felelős tisztviselő feladatai:

- a) a megfeleléségi program végrehajtásának figyelemmel kísérése;
- b) a megfeleléségi program végrehajtása érdekében hozott intézkedéseket tartalmazó éves jelentés készítése és a jelentés benyújtása a szabályozó hatósághoz;
- c) beszámolás a felügyeleti testületnek és ajánlások kibocsátása a megfeleléségi programmal és annak végrehajtásával kapcsolatban;
- d) a szabályozó hatóság értesítése a megfeleléségi program végrehajtása tekintetében tapasztalt jelentős hiányosságokról;
- e) beszámolás a szabályozó hatóságnak a vertikálisan integrált vállalkozás és a szállításirendszer-üzemeltető által kötött minden kereskedelmi és pénzügyi megállapodásról.

(4) A megfelelésért felelős tisztviselő a szabályozó hatóság részére benyújtja a beruházási tervre vagy a hálózatban megvalósítandó egyedi beruházásokra vonatkozó határozati javaslatokat. Ezt legkésőbb akkor kell megtennie, amikor a szállításirendszer-üzemeltető ügyvezető- vagy hatáskörrel rendelkező igazgatási szerve benyújtja azokat a felügyeleti szervnek.

(5) Amennyiben a vertikálisan integrált vállalkozás a közgyűlésen vagy az általa a felügyeleti szervbe kijelölt tagok szavazatán keresztül megakadályozta egy olyan határozat meghozatalát, amelyet a tízéves hálózatfejlesztési terv keretében a következő három évben hajtottak volna végre, és annak hatása hálózati beruházások megakadályozása vagy késleltetése, a megfelelésért felelős tisztviselő ezt jelenti a szabályozó hatóságnak, amely ezután az 55. cikknek megfelelően jár el.

(6) A megfelelésért felelős tisztviselő megbízatásának vagy alkalmazásának feltételeit, beleértve megbízatásának időtartamát, a szabályozó hatóságnak jóvá kell hagynia. E feltételeknek biztosítani kell a megfelelésért felelős tisztviselő függetlenségét, beleértve a feladatainak ellátásához szükséges valamennyi forrás rendelkezésére bocsátását. A megfelelésért felelős tisztviselő megbízatása alatt sem közvetve, sem közvetlenül nem kötődhet egyéb szakmai beosztással, felelősséggel vagy érdekel a vertikálisan integrált vállalkozás semmilyen részéhez vagy annak irányító részvényeseihez.

(7) A megfelelésért felelős tisztviselő rendszeresen jelentést tesz, akár írásban, akár szóban, a szabályozó hatóságnak, és joga van ahhoz, hogy akár írásban, akár szóban rendszeresen jelentést tegyen a szállításirendszer-üzemeltető felügyeleti szervének.

(8) A megfelelésért felelős tisztviselő részt vehet a szállításirendszer-üzemeltető ügyvezető- vagy igazgatási szerveinek valamennyi ülésén, valamint a felügyeleti szerv és a közgyűlés ülésein is. A megfelelésért felelős tisztviselő részt vesz az alábbi témákkal foglalkozó valamennyi ülésen:

- a) a hálózati hozzáférésnek az (EU) 2024/1789 rendeletben meghatározott feltételei, különös tekintettel a díjakra, a harmadik felek részére nyújtott hozzáférési szolgáltatásokra, a kapacitásfelosztásra, a szűkületkezelésre, az átláthatóságra, a kiegyenlítő és másodlagos piacokra;
- b) a szállítási rendszer üzemeltetése, karbantartása és fejlesztése érdekében vállalt projektek, ideértve az új közlekedési összeköttetésekkel, a kapacitás bővítésével és a meglévő kapacitás optimalizálásával kapcsolatos beruházásokat;
- c) a szállítási rendszer üzemeltetéséhez szükséges energiavásárlás vagy -eladás.

(9) A megfelelésért felelős tisztviselő figyelemmel kíséri, hogy a szállításirendszer-üzemeltető megfelel-e a 40. cikknek.

(10) A megfelelésért felelős tisztviselő hozzáférhet valamennyi releváns adathoz, valamint beléphet a szállításirendszer-üzemeltető irodáiba, továbbá hozzáférhet a feladata elvégzéséhez szükséges valamennyi információhoz.

(11) A szabályozó hatóság előzetes jóváhagyását követően a felügyeleti szerv felmentheti a megfelelésért felelős tisztviselőt. A szabályozó hatóság kérésére a felügyeleti szerv függetlenség vagy a szakmai képességek hiánya miatt felmenti a megfelelésért felelős tisztviselőt.

(12) A megfelelésért felelős tisztviselő a szállításirendszer-üzemeltető irodáiba előzetes bejelentés nélkül léphet be.

4. szakasz

A hidrogénhálózatok üzemeltetőinek szétválasztása

68. cikk

A hidrogénszállításihálózat-üzemeltetők szétválasztása

(1) A tagállamok biztosítják, hogy 2026. augusztus 5-től a hidrogénszállításihálózat-üzemeltetőket a földgázzszállítási-rendszer-üzemeltetőkre vonatkozóan a 60. cikkben meghatározott szabályokkal összhangban szétválasztják.

(2) E cikk, ezen irányelv 46. és 60. cikke, valamint az (EU) 2019/944 irányelv 35. és 43. cikke alkalmazásában a termelés vagy ellátás magában foglalja a hidrogéntermelést és -ellátást, a szállítás pedig magában foglalja a hidrogénszállítást.

(3) A tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák e cikk (1) bekezdését a vertikálisan integrált vállalkozáshoz tartozó hidrogénszállítási hálózatokra. Ebben az esetben az érintett tagállam – a 61. cikkben meghatározott, a független földgázrendszer-üzemeltetőkre vonatkozó szabályokkal összhangban szétválasztott – független hidrogénszállításihálózat-üzemeltetőt jelöl ki. A 60. cikk (1) bekezdésével összhangban szétválasztott hidrogénszállításihálózat-üzemeltetők és földgázzszállítási-rendszer-üzemeltetők független hidrogénszállításihálózat-üzemeltetőként járhatnak el, a 69. cikk szerinti követelményekre is figyelemmel.

(4) Amennyiben egy hidrogénszállítási hálózat egy vagy több tanúsított földgázzszállítási-rendszer-üzemeltető részét képezi, vagy amennyiben 2024. augusztus 4-én egy hidrogénszállítási hálózat egy hidrogéntermeléssel és -ellátással foglalkozó vertikálisan integrált vállalkozás részét képezi, a tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák e cikk (1) bekezdését, és az e fejezet 3. szakaszában meghatározott, a független földgázpiaci szállítási-rendszer-üzemeltetőkre vonatkozó szabályokkal összhangban szétválasztott integrált hidrogénszállításihálózat-üzemeltetőként kijelölhetnek egy, a szállítási-rendszer-üzemeltető kizárólagos ellenőrzése vagy két vagy több szállítási-rendszer-üzemeltető közös ellenőrzése alatt álló jogalanyt, illetve egy hidrogéntermeléssel és -ellátással foglalkozó vertikálisan integrált vállalkozás kizárólagos ellenőrzése alatt álló jogalanyt.

E bekezdés első albekezdése ellenére, amennyiben valamely tagállam a 69. cikk (2) bekezdése értelmében eltérést engedélyezett az említett cikk követelményeitől, és egy hidrogénszállítási hálózat egy vagy több, az e fejezet 3. szakaszában meghatározott, a független földgázpiaci szállítási-rendszer-üzemeltetőkre vonatkozó szabályokkal összhangban szétválasztott tanúsított földgázzszállítási-rendszer-üzemeltető részét képezi, a tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák e cikk (1) bekezdését, és az e fejezet 3. szakaszában meghatározott, a független földgázpiaci szállítási-rendszer-üzemeltetőkre vonatkozó szabályokkal összhangban szétválasztott integrált hidrogénszállításihálózat-üzemeltetőként kijelölhetik az említett jogalanyt vagy egy két vagy több szállítási-rendszer-üzemeltető közös ellenőrzése alatt álló jogalanyt.

Amennyiben egy vállalkozás magában foglal egy, a 60. cikk (1) bekezdésével összhangban szétválasztott szállítási-rendszer-üzemeltetőt és egy integrált hidrogénszállításihálózat-üzemeltetőt, ez a vállalkozás foglalkozhat hidrogéntermeléssel és -ellátással, de földgáz- és a villamosenergia-termeléssel és -ellátással nem. Amennyiben egy ilyen vállalkozás hidrogéntermelést vagy -ellátást végez, a földgázpiaci szállítási-rendszer-üzemeltetőnek meg kell felelnie az e fejezet 3. szakaszában meghatározott követelményeknek, és a vállalkozás és annak egyetlen része sem köthet le és nem használhat kapacitásjogokat arra, hogy hidrogént tápláljon be a vállalkozás által üzemeltetett földgázzszállítási vagy -elosztó rendszerbe.

(5) A 72. cikkben meghatározott, a szállítási-rendszer-üzemeltetőkre vonatkozó szabályok a hidrogénszállításihálózat-üzemeltetőkre is alkalmazandók.

69. cikk

A hidrogénszállításihálózat-üzemeltetők horizontális szétválasztása

(1) Amennyiben a hidrogénszállításihálózat-üzemeltető földgáz szállításával, elosztásával vagy villamos energia átvitelével vagy elosztásával foglalkozó vállalkozás része, legalább jogi formáját tekintve függetlennek kell lennie.

(2) A tagállamok – nyilvánosan hozzáférhető pozitív költség-haszon elemzés alapján – eltéréseket engedélyezhetnek a hidrogénszállításihálózat-üzemeltetők számára az (1) bekezdés követelményeitől, amennyiben a szabályozó hatóság a (4) bekezdéssel összhangban kedvező értékelést adott.

(3) A (2) bekezdés alapján engedélyezett eltéréseket – az üzleti szempontból érzékeny információk bizalmas jellegének megőrzése mellett – közzé kell tenni, és azokról értesíteni kell a Bizottságot, a (4) bekezdésben említett értékelés kíséretében.

(4) A (2) bekezdés szerinti eltérés engedélyezésekor, és azt követően legalább hétévente, vagy a Bizottság indokolással ellátott kérésére az eltérést engedélyező tagállam szabályozó hatóságának értékelést kell közzétennie arról, hogy az eltérés milyen hatást gyakorol az átláthatóságra, a keresztfinanszírozásra, a hálózati díjakra és a határokon átnyúló kereskedelemre. Ennek az értékelésnek ki kell terjednie legalább a földgázágazatból a hidrogénágazatba történő tervezett eszközátvitel ütemezésére.

Ha a szabályozó hatóság az értékelés alapján arra a következtetésre jut, hogy az eltérés további alkalmazása kedvezőtlen hatással lenne az átláthatóságra, a keresztfinanszírozásra, a hálózati díjakra és a határokon átnyúló kereskedelemre, vagy ha a földgázágazatból a hidrogénágazatba történő eszközátvitel befejeződött, a tagállam visszavonja az eltérést.

(5) A (2), (3) és (4) bekezdéstől eltérve Észtország, Lettország és Litvánia eltérést engedélyezhet a hidrogénszállítási-hálózat-üzemeltetők számára az (1) bekezdés követelményeitől. A Bizottságot minden ilyen eltérésről értesíteni kell, és ezek az eltérések 2030. december 31-én hatályukat veszítik. Azt követően, hogy az e bekezdés alapján engedélyezett eltérések hatályukat veszítették, Észtország, Lettország és Litvánia a (2), (3) és (4) bekezdés alapján engedélyezhet eltéréseket.

70. cikk

A hidrogénhálózat-üzemeltetők számvitelének szétválasztása

A tagállamok biztosítják, hogy a hidrogénhálózat-üzemeltetők a 75. cikkel összhangban vezessék a számvitelüket.

5. szakasz

A szállításirendszer-üzemeltetők és hidrogénszállítási-hálózat-üzemeltetők kijelölése és tanúsítása

71. cikk

A szállításirendszer-üzemeltetők és hidrogénszállítási-hálózat-üzemeltetők kijelölése és tanúsítása

(1) A vállalkozásokat jóváhagyásukat és szállításirendszer-üzemeltetővé vagy hidrogénszállításirendszer-üzemeltetővé való kijelölésüket megelőzően e cikk (4), (5) és (6) bekezdésével és az (EU) 2024/1789 rendelet 14. cikkével összhangban tanúsítani kell.

(2) A tagállamok jóváhagyják és szállításirendszer-üzemeltetőnek vagy hidrogénszállítási-hálózat-üzemeltetőnek jelölik ki azokat a vállalkozásokat, amelyekről a szabályozó hatóság a tanúsítási eljárásnak megfelelően tanúsítja, hogy teljesítik a 60. cikk vagy a 68. cikk követelményeit. A szállításihálózat-üzemeltetők és hidrogénszállítási-hálózat-üzemeltetők kijelölését be kell jelenteni a Bizottságnak, és közzé kell tenni az *Európai Unió Hivatalos Lapjában*.

(3) A tanúsított vállalkozások minden olyan tervezett ügyletet bejelentenek a szabályozó hatóságnak, amely miatt szükségessé válhat a 60. vagy a 68. cikk követelményeinek való megfelelésük újraértékelése.

(4) A szabályozó hatóságok figyelemmel kísérik, hogy a tanúsított vállalkozások folyamatosan megfelelnek-e az 60. vagy a 68. cikk követelményeinek. A megfelelés biztosítása érdekében tanúsítási eljárást indítanak:

a) a tanúsított vállalkozás (3) bekezdés szerinti bejelentésére;

b) saját kezdeményezésükre, amennyiben tudomásukra jut, hogy a tanúsított vállalkozásokkal vagy szállításirendszer-tulajdonosokkal kapcsolatban gyakorolt jogok vagy befolyás tervezett változtatása a 60. vagy a 68. cikk megsértéséhez vezethet, vagy amennyiben okuk van feltételezni, hogy ilyen jogsértés előfordulhatott; vagy

c) a Bizottság indokolt kérésére.

(5) A szabályozó hatóságok a szállításrendszer-üzemeltető vagy a hidrogénszállításihálózat-üzemeltető bejelentésének keltétől vagy a Bizottság kérésének keltétől számított 100 munkanapon belül határozatot hoznak a szállításrendszer-üzemeltető vagy a hidrogénszállításihálózat-üzemeltető tanúsításának ügyében. A határidő lejártával a tanúsítást megadottnak kell tekinteni. A szabályozó hatóság kifejezett vagy hallgatólagos határozata csak a (6) bekezdésben meghatározott eljárás befejezése után lép hatályba.

(6) A tanúsításra vonatkozó kifejezett vagy hallgatólagos határozatát a szabályozó hatóság haladéktalanul bejelenti a Bizottságnak, az arra a határozatra vonatkozó minden információval együtt. A Bizottság az (EU) 2024/1789 rendelet 14. cikkében meghatározott eljárásnak megfelelően jár el.

(7) A szabályozó hatóságok vagy a Bizottság kérheti a szállításrendszer-üzemeltetőktől, a hidrogénszállításihálózat-üzemeltetőktől és a termelési vagy ellátási feladatot betöltő vállalkozásoktól, hogy adják meg az e cikk szerinti feladatok elvégzéséhez szükséges információkat.

(8) A szabályozó hatóságok és a Bizottság megőrzi az üzleti szempontból érzékeny információk titkosságát.

72. cikk

A harmadik országokkal kapcsolatos tanúsítás

(1) Ha olyan szállításrendszer-tulajdonos, szállításrendszer-üzemeltető, hidrogénszállításihálózat-üzemeltető vagy hidrogénszállításihálózat-tulajdonos kéri a tanúsítást, amely felett harmadik országból származó személy gyakorol irányítást, a szabályozó hatóság tájékoztatja a Bizottságot.

A szabályozó hatóság ugyancsak haladéktalanul tájékoztatja a Bizottságot minden olyan körülményről, amelynek következtében valamely harmadik országból származó személy megszerezne az irányítást valamely szállítási rendszer, szállításrendszer-üzemeltető, hidrogén-szállítási hálózat vagy hidrogénszállításihálózat-üzemeltető felett.

(2) A szállításrendszer-üzemeltető vagy hidrogénszállításihálózat-üzemeltető tájékoztatja a szabályozó hatóságot minden olyan körülményről, amelynek következtében valamely harmadik országból származó személy megszerezne az irányítást a szállítási rendszer, a szállításrendszer-üzemeltető, a hidrogén-szállítási hálózat vagy a hidrogénszállításihálózat-üzemeltető felett.

(3) A szabályozó hatóság a szállításrendszer-üzemeltető vagy hidrogénszállításihálózat-üzemeltető bejelentésétől számított 100 munkanapon belül határozati javaslatot készít elő a szállításrendszer-üzemeltető vagy hidrogénhálózat-üzemeltető tanúsításáról. A szabályozó hatóság megtagadja a tanúsítást, amennyiben nem bizonyították, hogy:

- a) az érintett jogalany megfelel a 60. vagy a 68. cikk követelményeinek; és
- b) a szabályozó hatóságnak vagy a tagállam által kijelölt más illetékes hatóságnak, hogy a tanúsítás megadása nem veszélyezteti a tagállam és az Unió energiaellátásának biztonságát vagy az alapvető biztonsági érdekeiket; a szabályozó hatóság vagy az erre kijelölt más illetékes hatóság e kérdés mérlegelésekor az alábbiakat veszi figyelembe:
 - i. az Uniónak a nemzetközi jogból – beleértve azokat az egy vagy több harmadik országgal kötött megállapodásokat, amelyeknek az Unió részes fele, és amelyek foglalkoznak az ellátásbiztonság kérdéseivel – eredő, az adott harmadik ország tekintetében fennálló jogai és kötelezettségei;
 - ii. a tagállamnak a harmadik országokkal kötött megállapodásaiból eredő, az adott harmadik ország tekintetében fennálló jogai és kötelezettségei, amennyiben megfelelnek az uniós jognak;
 - iii. olyan tulajdonosi, ellátási vagy egyéb kereskedelmi kapcsolatok, amelyek negatívan befolyásolhatják a szállításrendszer-tulajdonos, a szállításrendszer-üzemeltető, a hidrogén szállításihálózat-tulajdonos vagy a hidrogénszállításihálózat-üzemeltető arra vonatkozó ösztönzőit és képességét, hogy földgázt vagy hidrogént szállítson a tagállam vagy az Unió részére;
 - iv. az ügyre és az érintett harmadik országra vonatkozó egyéb konkrét tények és körülmények.

(4) A szabályozó hatóság a határozattervezetről, az adott határozatra vonatkozó összes információval együtt, haladéktalanul értesíti a Bizottságot.

(5) A tagállamok előírják a szabályozó hatóság vagy az e cikk (3) bekezdésének b) pontjában említett, kijelölt illetékes hatóság számára, hogy a tanúsításról szóló határozatnak a szabályozó hatóság általi elfogadását megelőzően az alábbiakra vonatkozó véleményt kérjen be a Bizottságtól:

a) az érintett jogalany megfelel a 60. vagy a 68. cikk követelményeinek; és

b) a tanúsítás megadása veszélyezteti-e az Unió energiaellátásának biztonságát.

(6) A Bizottság az (5) bekezdésben említett kérelmet annak kézhezvétele után azonnal megvizsgálja. A kérelem kézhezvételét követő 50 munkanapon belül megküldi a véleményt a szabályozó hatóság számára, illetve, amennyiben a kérelmet a kijelölt illetékes hatóság nyújtotta be, ez utóbbi hatóság számára.

Véleményének elkészítésekor a Bizottság kikérheti az ACER, az érintett tagállam és az érintett felek véleményét. Abban az esetben, ha a Bizottság ilyen kérést tesz, az 50 munkanapos időszak további 50 munkanappal meghosszabbodik.

Ha a Bizottság az első és a második albekezdésben említett időszakban nem nyilvánít véleményt, akkor úgy kell tekinteni, hogy nem emel kifogást a szabályozó hatóság határozatával szemben.

(7) Annak értékelése során, hogy egy harmadik országból származó személy általi irányítás veszélyezteti-e az Unió vagy valamely tagállam energiaellátásának biztonságát vagy alapvető biztonsági érdekeit, a Bizottság az alábbiakat veszi figyelembe:

a) az ügyre és az érintett harmadik országra vonatkozó konkrét tények, beleértve az érintett harmadik ország által a (3) bekezdés b) pontjának iii. alpontjában ismertetett helyzetre gyakorolt befolyásra vonatkozó bizonyítékot; és

b) az Uniónak a nemzetközi jogból – beleértve azokat az egy vagy több harmadik országgal kötött megállapodásokat, amelyeknek az Unió részes fele, és amelyek foglalkoznak az ellátásbiztonság kérdéseivel – eredő, az adott harmadik ország tekintetében fennálló jogai és kötelezettségei.

(8) A szabályozó hatóság a (6) bekezdésben említett időszak lejártát követő 50 munkanapon belül elfogadja a tanúsításra vonatkozó végleges határozatát. A szabályozó hatóság a végleges határozat elfogadásakor a legteljesebb mértékben figyelembe veszi a Bizottság véleményét. A tagállamoknak mindenestre jogukban áll megtagadni a tanúsítást, ha a tanúsítás megadása veszélyezteti a Közösség energiaellátásának biztonságát vagy valamely másik tagállam energiaellátásának biztonságát. Ha valamely tagállam a (3) bekezdés b) pontja szerint kijelölt egy másik illetékes hatóságot, előírhatja, hogy a szabályozó hatóság az említett illetékes hatóság értékelésével összhangban fogadja el a végleges határozatát. A szabályozó hatóság végleges határozatát és a Bizottság véleményét együtt kell közzétenni. Amennyiben a végleges határozat eltér a Bizottság véleményétől, az érintett tagállam rendelkezésre bocsátja és nyilvánossá teszi e határozatával együtt annak indoklását is.

(9) E cikk egyetlen rendelkezése sem érinti a tagállamok azon jogát, hogy a közbiztonsághoz fűződő jogos érdekeik védelmében – az uniós joggal összhangban – nemzeti törvényes ellenőrzést gyakoroljanak.

(10) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 90. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el annak érdekében, hogy kiegészítse ezt az irányelvet az e cikk alkalmazásában követendő eljárásokat részletesen meghatározó iránymutatások kidolgozásával.

73. cikk

A földgáztárolók, hidrogéntárolók, LNG-létesítmények és hidrogénterminálok üzemeltetőinek kijelölése

A tagállamok vagy az általuk erre felkért vállalkozások, amelyek földgáztárolók, hidrogéntárolók, LNG-létesítmények vagy hidrogénterminálok tulajdonosai, a hatékonyság és a gazdasági egyensúly figyelembevételével, a tagállam által megállapított időtartamra szólóan egy vagy több üzemeltetőt jelölnek ki ezen infrastruktúrákhoz.

6. szakasz

A számvitel szétválasztása és átláthatósága

74. cikk

A számvitelbe való betekintés joga

(1) A tagállamoknak vagy bármely, általuk kijelölt illetékes hatóságnak, beleértve a szabályozó hatóságokat és a 32. cikk (3) bekezdésében említett vitarendezési hatóságokat, a feladatuk ellátásához szükséges mértékben betekintési joguk van a földgázipari és hidrogénipari vállalkozások számvitelébe a 75. cikkben meghatározottak szerint.

(2) A tagállamok és bármely, általuk kijelölt illetékes hatóság, beleértve a szabályozó hatóságokat és a vitarendezési hatóságokat, megőrzik az üzleti szempontból érzékeny információk titkosságát. A tagállamok elrendelhetik ezeknek az információknak a felfedését, ha ez az illetékes hatóságok számára feladataik ellátásához szükséges.

75. cikk

Számviteli szétválasztás

(1) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a földgázipari és hidrogénipari vállalkozások számvitelüket a (2)–(5) bekezdésnek megfelelően végezzék.

(2) A földgázipari és hidrogénipari vállalkozások tulajdonosi szerkezetüktől és társasági formájuktól függetlenül a 2013/34/EU irányelv értelmében elfogadott, a korlátozott felelősségű társaságok éves beszámolójával kapcsolatos nemzeti jogszabályoknak megfelelően állítják össze, nyújtják be auditálásra és teszik közzé éves beszámolójukat.

Azok a vállalkozások, amelyeket jogszabály nem kötelez éves beszámolójuk közzétételére, beszámolójuk egy példányát székhelyükön a nyilvánosság rendelkezésére bocsátják.

(3) A hátrányos megkülönböztetés, a keresztfinszírozás és a versenytorzulás elkerülése céljából a vállalkozások belső számvitelükben külön elszámolást vezetnek a szállítási, elosztási, LNG-hez, hidrogénterminálhoz, földgáz- és hidrogéntároláshoz, valamint hidrogéntovábbításhoz kapcsolódó tevékenységeik mindegyikéről, mintha a szóban forgó tevékenységeket különálló vállalkozások végeznék. A vállalkozások infrastrukturális eszközeit – külön-külön a földgáz-, a villamosenergia- és a hidrogéneszközöket – hozzá kell rendelni a releváns számlákhoz és szabályozói eszközalapokhoz, és e hozzárendeléseket átláthatóvá kell tenni. A vállalkozásoknak elszámolást kell készíteniük – amely lehet összevont is – a szállításhoz, elosztáshoz, LNG-hez, hidrogénterminálhoz, földgáz- vagy hidrogéntároláshoz vagy hidrogéntovábbításhoz nem kapcsolódó, egyéb tevékenységeikről is. Az elszámolásokban részletezni kell a szállítási, az elosztóhálózatban vagy a hidrogénhálózatban fennálló tulajdonból származó bevételeket. Adott esetben a vállalkozásoknak összevont elszámolást kell vezetniük az egyéb, nem földgázzal vagy nem hidrogénnel kapcsolatos tevékenységekről is. A belső számvitelnek tartalmaznia kell minden egyes tevékenység mérlegét és eredménykimutatását. A számviteli elkülönítést a (2) bekezdésben meghatározott szabályokkal összhangban kell auditálni, és jelentést kell tenni róla az érintett szabályozó hatóságnak.

(4) Az e cikk (2) bekezdésében említett könyvvizsgálatnak különösen ki kell térnie az e cikk (3) bekezdésében említett, a hátrányos megkülönböztetés és keresztfinszírozás elkerülésének igazolására. Az (EU) 2024/1789 rendelet 5. cikkének sérelme nélkül a földgázrendszer használói és a hidrogénhálózat használói között nem kerülhet sor keresztfinszírozásra.

(5) A vállalkozások belső számvitelükben meghatározzák az eszközök és források, a ráfordítások és bevételek, valamint az értékcsökkenési leírás megosztásának szabályait, a (3) bekezdésben említett külön elszámolások készítése során a nemzeti szinten alkalmazandó számviteli szabályok sérelme nélkül. Ezeket a belső szabályokat csak kivételes esetben lehet megváltoztatni. Az ilyen módosításokat jelenteni kell a szabályozó hatóságnak és kellő indoklással alá kell támasztani.

(6) Az éves beszámoló mellékletében külön kell feltüntetni a meghatározott nagyságú, kapcsolt vállalkozásokkal folytatott ügyleteket.

X. FEJEZET
SZABÁLYOZÓ HATÓSÁGOK

76. cikk

A szabályozó hatóságok kijelölése és függetlensége

- (1) Nemzeti szinten minden tagállam egy szabályozó hatóságot jelöl ki.
- (2) E cikk (1) bekezdése nem érinti szabályozó hatóságok regionális szinten történő kijelölését egyes tagállamokban, feltéve, hogy az (EU) 2019/942 rendelet 7. cikkének (1) bekezdésével összhangban az ACER-en belüli szabályozók tanácsában az uniós szintű képviselőt és kapcsolattartást az adott tagállam részéről egyetlen rangidős képviselő látja el.
- (3) E cikk (1) bekezdésétől eltérve a tagállam szabályozó hatóságokat jelölhet ki olyan, földrajzilag elszigetelt régiókban található kisebb rendszerek tekintetében, amelyeknek a 2008. évi fogyasztása kevesebb mint 3 %-át adja azon tagállam teljes fogyasztásának, amelynek a részét képezik. Ez az eltérés nem érinti azt a szabályt, hogy az ACER-en belüli szabályozók tanácsába az uniós szintű képviselőt és kapcsolattartást ellátására az (EU) 2019/942 rendelet 7. cikkének (1) bekezdésével összhangban az adott tagállam részéről egyetlen rangidős képviselő nevezhető ki.
- (4) A tagállamok szavatolják a szabályozó hatóság függetlenségét, és biztosítják, hogy az részrehajlás nélkül és átlátható módon gyakorolja hatásköreit. E célból a tagállam biztosítja, hogy az ezen irányelv és a kapcsolódó jogszabályok által ráruházott szabályozói feladatok végrehajtása során a szabályozó hatóság:
- a) jogilag elkülönüljön és funkcionálisan független legyen bármely más köz- vagy magánjogi jogalanytól;
 - b) biztosítja, hogy személyzete és az ügyvezetésért felelős személyek:
 - i. minden piaci érdektől függetlenül tevékenykedjenek;
 - ii. szabályozói feladataik végrehajtása során ne kérjenek vagy fogadjanak el közvetlen utasítást semmilyen kormánytól vagy egyéb köz- vagy magánjogi jogalanytól. Ez a követelmény nem érinti az adott esetben a többi érintett nemzeti hatósággal folytatott szoros együttműködést, illetve a kormány által kibocsátott általános szakpolitikai iránymutatásokat, amelyek nem kapcsolódnak a 78. cikk szerinti szabályozói hatáskörökhöz és feladatokhoz.
- (5) A szabályozó hatóság függetlenségének védelme érdekében a tagállamok különösen ügyelnek arra, hogy:
- a) a szabályozó hatóság bármely politikai szervtől függetlenül önálló döntéseket hozhasson;
 - b) a szabályozó hatóság rendelkezzen a feladatai és hatáskörei eredményes és hatékony ellátásához és gyakorlásához szükséges valamennyi emberi és pénzügyi erőforrással;
 - c) a szabályozó hatóság külön éves költségvetési előirányzattal rendelkezzen, és ezt az előirányzott költségvetést önállóan hajthassa végre;
 - d) a szabályozó hatóság igazgatótanácsa tagjainak vagy az igazgatótanács hiányában a szabályozó hatóság felső vezetésének kinevezése öt és hét év közötti, egyszer megújítható határozott időtartamra szóljon;
 - e) a szabályozó hatóság igazgatótanácsa tagjainak, vagy az igazgatótanács hiányában a szabályozó hatóság felső vezetését objektív, átlátható és közzétett szempontok alapján, olyan független és pártatlan eljárson keresztül nevezzék ki, amely biztosítja, hogy a pályázók rendelkezzenek a szabályozó hatóságban betöltendő álláshelyekhez szükséges készségekkel és tapasztalattal;
 - f) legyenek érvényben összeférhetetlenségre vonatkozó rendelkezések, és a titoktartási kötelezettségek maradjanak érvényben akkor is, amikor a szabályozó hatóság igazgatótanácsa tagjainak vagy – igazgatótanács hiányában – a szabályozó hatóság felső vezetése tagjainak megbízatása véget ért;
 - g) a szabályozó hatóság igazgatótanácsának tagjai – vagy igazgatótanács hiányában – a szabályozó hatóság felső vezetésének tagjai csak a bevezetett átlátható szempontok alapján legyenek elbocsáthatók.

Az első albekezdés d) pontja tekintetében a tagállamok megfelelő rotációs rendszert biztosítanak az igazgatótanács vagy a felső vezetés számára. Az igazgatótanács vagy annak hiányában a szabályozó hatóság felső vezetésének tagjai csak akkor menthetők fel hivatalukból, ha már nem teljesítik az e cikkben meghatározott feltételeket vagy ha a nemzeti jog szerint kötelességüket követnek el.

A tagállamok elrendelhetik a szabályozó hatóságok éves beszámolójának független ellenőr általi utólagos ellenőrzését.

(6) A Bizottság 2026. július 5-ig, majd azt követően négyévente jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak arról, hogy a nemzeti hatóságok milyen mértékben feleltek meg a függetlenség e cikkben meghatározott elvének. A Bizottság ezeket a jelentéseket nyilvánosan hozzáférhetővé teszi.

77. cikk

A szabályozó hatóság általános célkitűzései

Az ezen irányelvben meghatározott szabályozói feladatok végrehajtása során a szabályozó hatóság a 78. cikkben megállapított feladatai és hatáskörei keretében minden indokolt lépést megtesz a következő célkitűzések megvalósítása érdekében, adott esetben intenzív konzultációt folytatva a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságokkal, ideértve a versenyhivatalokat és szomszédos tagállamok, – köztük szomszédos harmadik országok – hatáskörrel rendelkező hatóságait is, azok hatáskörének elvonása nélkül:

- a) a földgáz, a megújuló gáz és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gáz és hidrogén versenyképes, rugalmas, biztonságos és környezetileg fenntartható belső piacainak elősegítése az Unión belül, szoros együttműködésben más tagállamok szabályozó hatóságaival, a Bizottsággal és az ACER-rel, valamint a földgáz- és hidrogénhálózatok hatékony és megbízható működéséhez szükséges feltételek biztosítása és az energiarendszer integrációjának előmozdítása, a hosszú távú célkitűzések szem előtt tartásával, ezáltal hozzájárulva az uniós jog következő, hatékony és eredményes alkalmazásához az Unió éghajlat- és energiapolitikai céljainak elérése érdekében;
- b) versenyképes és megfelelően működő regionális határon átnyúló piacok kialakítása az Unión belül, az a) pontban említett célkitűzés megvalósítása céljából;
- c) a tagállamok közötti földgáz- és hidrogénkereskedelemre vonatkozó korlátozások eltörlése, beleértve a földgáz és a hidrogén minőségbeli, a földgázrendszerbe kevert hidrogén különbségeiből vagy a hidrogénrendszerben található hidrogén minőségbeli különbségeiből fakadó korlátozások megszüntetését és a megfelelő, határokon átnyúló szállítási kapacitásoknak a kereslet kielégítése és a nemzeti piacok integrációjának fokozása érdekében történő fejlesztését, az összekapcsolt uniós földgázhálózat és hidrogénhálózat interoperabilitásának biztosításával, ami Unió-szerte megkönnyítheti a földgáz áramlását;
- d) az energiahatékonyság elsődlegességének elvét szem előtt tartva hozzájárulás biztonságos, megbízható és hatékony, megkülönböztetésmentes, fogyasztóorientált rendszerek leginkább költséghatékony módon történő kiépítéséhez, valamint a rendszer-megfelelőség és – az általános energia- és éghajlat-politikai célkitűzésekkel összhangban – az energiahatékonyság előmozdítása, továbbá a megújuló forrásokból származó gáz nagy és kis léptékű előállításának és a megosztott termelés integrációjának elősegítése a szállítási és az elosztó hálózatokban egyaránt, valamint más villamosenergia- és hőenergia-hálózatokkal kapcsolatban történő működésük megkönnyítése;
- e) az új termelőkapacitások csatlakoztatásának és hálózati hozzáféréseinek megkönnyítése, különösen a megújuló forrásokból származó gáz és hidrogén piacára lépő szereplők csatlakozását és hozzáféréseit esetlegesen akadályozó tényezők felszámolása;
- f) annak biztosítása, hogy a rendszerüzemeltetők és a rendszerhasználók megfelelő – mind rövid, mind hosszú távú – ösztönzőket kapjanak a hálózati teljesítmény hatékonyságának – különösen energiahatékonyságának – növelésére és a piaci integráció elősegítésére;
- g) annak biztosítása, hogy a felhasználók számára előnyös legyen a saját nemzeti piacuk hatékony működése, a tényleges verseny elősegítése és a magas szintű fogyasztóvédelem biztosításának elősegítése az illetékes fogyasztóvédelmi hatóságokkal szoros együttműködésben, és konzultációt folytatva az érintett fogyasztói szervezetekkel;
- h) a földgázellátás mint közszolgáltatás magas színvonalának elősegítése, hozzájárulva a rászoruló felhasználók védelméhez, valamint az adatcserére vonatkozó eljárások szolgáltatóváltás esetén szükséges kompatibilitásához.

78. cikk

A szabályozó hatóság feladatai és hatáskörei

- (1) A szabályozó hatóság feladatai a következők:
- a) szállítási és elosztási díjak vagy az ezekre vonatkozó módszerek átlátható kritériumok alapján történő megállapítása vagy jóváhagyása, vagy mindkettő;
 - b) a tízéves hálózatfejlesztési tervekre vonatkozó közös forgatókönyvek jóváhagyása az 55. cikk (2) bekezdésének f) pontjával összhangban, amennyiben ilyen jóváhagyásról a tagállam rendelkezik;
 - c) átlátható kritériumok alapján a hidrogénhálózat-hozzáférés díjainak vagy módszereinek, vagy mindkettőnek a meghatározása vagy jóváhagyása, a 35. cikk (4) bekezdése szerinti tagállami döntések sérelme nélkül;
 - d) a következőknek az átlátható kritériumok alapján történő megállapítása vagy jóváhagyása:
 - i. a külön díjtétel és pénzügyi transzfer mértéke és időtartama, illetve módszerei vagy mindkettő;
 - ii. az átruházott eszközök értéke és az ennek eredményeként esetlegesen keletkező nyereség és veszteség rendeltetése; és
 - iii. a hozzájárulások külön díjtételhez való hozzárendelése;
 - e) annak biztosítása, hogy a szállításirendszer-üzemeltetők és elosztórendszer-üzemeltetők, továbbá adott esetben a rendszertulajdonosok, valamint a hidrogénhálózat-üzemeltetők, valamint a földgázipari és hidrogénipari vállalkozások és egyéb piaci szereplők teljesítsék az ezen irányelv és az (EU) 2024/1789 rendelet, az (EU) 2024/1789 rendelet 70., 71. és 72. cikke alapján elfogadott üzemi és kereskedelmi szabályzatok és iránymutatások, az (EU) 2017/1938 rendelet és más releváns uniós jogszabályok szerinti kötelezettségeiket, beleértve a határokon átnyúló ügyekkel és az ACER határozataival kapcsolatos kötelezettségeket is;
 - f) a többi szabályozó hatósággal szoros együttműködésben annak biztosítása, hogy a földgázpiaci ENTSO, az (EU) 2019/943 rendelet 52–57. cikkével összhangban létrehozott elosztórendszer-üzemeltetők európai szervezete (EU DSO) és az az (EU) 2024/1789 rendelet 57. cikkével összhangban létrehozott Hidrogénhálózat-üzemeltetők Európai Hálózata (ENNOH) megfeleljen az ezen irányelv és az (EU) 2024/1789 rendelet, az (EU) 2024/1789 rendelet 70–74. cikke alapján elfogadott üzemi és kereskedelmi szabályzatok és iránymutatások, valamint az egyéb vonatkozó uniós jogszabályok szerinti kötelezettségeinek, többek között a határokon átnyúló kérdések tekintetében, valamint az ACER határozatainak, közösen azonosítva a földgázpiaci ENTSO, az EU DSO és az ENNOH kötelezettségeinek való meg nem felelést; amennyiben a szabályozó hatóságok a meg nem felelés közös azonosítása céljából folytatott konzultációk megkezdését követő négy hónapon belül nem tudtak megállapodásra jutni, az ügynek az (EU) 2019/942 rendelet 6. cikke (10) bekezdésének megfelelően az ACER elé utalása határozathozatalra;
 - g) a gázminőség alakulásának és a szállításirendszer-üzemeltetők és adott esetben az elosztórendszer-üzemeltetők által végzett gázminőség-irányításnak a nyomon követése, beleértve a rendszerüzemeltetők által végzett gázminőség-irányítással kapcsolatos költségek alakulásának, valamint a hidrogénnek a földgázátvitelirendszer-üzemeltetők és az LNG-létesítmény-üzemeltetők által a földgázrendszerbe történő bekeverésével és abból való leválasztásával kapcsolatos fejleményeknek a figyelemmel kísérését, amennyiben egy tagállam megbízott egy másik illetékes hatóságot ezen információk összegyűjtésével, az említett illetékes hatóságnak az információkat meg kell osztania a szabályozó hatósággal;
 - h) adott esetben az 50. cikkben említett hidrogénhálózat-üzemeltetők által végzett hidrogénminőség-fejlesztés és hidrogénminőség-irányítás nyomon követése, beleértve a hidrogénminőség-irányítással kapcsolatos költségek alakulásának nyomon követését is;
 - i) a hidrogéntovábbítási infrastruktúra fejlesztésére vonatkozó, a hidrogénhálózat-üzemeltetők által ezen irányelv 55. és 56. cikke alapján benyújtott tervek vizsgálatának és értékelésének figyelembevétele az (EU) 2024/1789 rendelet 5. cikke szerinti külön díjtételek jóváhagyásakor;
 - j) a határokon átnyúló ügyekben folytatott együttműködés az érintett tagállamok szabályozó hatóságával vagy szabályozó hatóságaival és az ACER-rel, különösen az ACER-en belüli szabályozók tanácsának munkájában való részvétel révén, az (EU) 2019/942 rendelet 21. cikke alapján. Egy harmadik országba irányuló, illetve onnan kiinduló infrastruktúrát illetően azon tagállam szabályozó hatósága, amelynek területén a szóban forgó infrastruktúra először csatlakozik tagállamok hálózatához, a többi érintett tagállam szabályozó hatóságaival – ideértve az Energiaközösség szerződő feleinek hatóságait is – folytatott konzultációt követően együttműködhet a harmadik ország hatáskörrel rendelkező hatóságaival abból a célból, hogy a szóban forgó infrastruktúra tekintetében ezt az irányelvet a tagállamok területén következetesen alkalmazzák;

- k) az ACER és a Bizottság minden vonatkozó, jogilag kötelező erejű határozatának betartása és végrehajtása;
- l) éves jelentés készítése a tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságai, az ACER és a Bizottság részére saját tevékenységéről és feladatai végrehajtásáról, amely jelentéseknek az e cikkben felsorolt minden egyes feladat tekintetében be kell számolniuk a megtett lépésekről és az elért eredményekről;
- m) annak biztosítása, hogy a szállítási, az elosztási, a hidrogéntovábbítási, földgáz- és hidrogéntárolási, az LNG- és hidrogénterminálók, valamint földgáz- és hidrogénellátási tevékenységek között ne legyen keresztfinanszírozás, az (EU) 2024/1789 rendelet 5. cikke (2) bekezdésének sérelme nélkül;
- n) a szállításirendszer-üzemeltetők és hidrogénszállításihálózat-üzemeltetők beruházási terveinek figyelemmel kísérése, azoknak az éves jelentésében való értékelése, az (EU) 2024/1789 rendelet 32. és 60. cikkében említett, az egész Unióra kiterjedő, hálózatfejlesztési terveknek való megfelelés tekintetében, és a beruházási tervek módosítására irányuló ajánlásoknak az ilyen értékelésbe történő belefoglalása;
- o) a hálózatbiztonsági és megbízhatósági követelményeknek való megfelelés felügyelete, a szolgáltatás és az ellátás minőségére vonatkozó szabványok és követelmények megállapítása vagy jóváhagyása, illetve e tevékenységek támogatása más illetékes hatóságokkal közösen;
- p) az átláthatóság – ideértve a nagykereskedelmi árak átláthatóságát – szintjének figyelemmel kísérése, és annak biztosítása, hogy a földgázipari és hidrogénipari vállalkozások megfeleljenek az átláthatósági kötelezettségeknek;
- q) nagy- és kiskereskedelmi szinten a piacnyitás szintjének és tényleges megvalósulásának, illetve a verseny figyelemmel kísérése – beleértve a földgáz- és hidrogéntőzsdét, a háztartási felhasználókra vonatkozó árakat és előrefizetési rendszereket, az ajánlatok átláthatóságát, a hirtelen áremelkedéseket és azoknak a nagykereskedelmi és fogyasztói árakra gyakorolt hatását, a háztartási árak és a nagykereskedelmi árak közötti kapcsolatot, a szolgáltatóváltás díjait, az ellátásból való kizárással kapcsolatos kikapcsolási díjakat, a karbantartási szolgáltatások díjait, a háztartási felhasználók panaszait –, és a verseny bármely torzulását vagy korlátozását, beleértve a vonatkozó tájékoztatás nyújtását, és a vonatkozó ügyeknek az érintett versenyhatóságok elé tárását, különösen a védelemre szoruló felhasználók és az energiaszegénység által érintett felhasználók tekintetében;
- r) a korlátozó jellegű szerződéses gyakorlatok előfordulásának figyelemmel kísérése, beleértve a kizárólagossági záradékokat, amelyek akadályozhatják vagy korlátozhatják, hogy a nagy, nem lakossági nagyfogyasztók egyidejűleg több szolgáltatóval is szerződést kössenek; adott esetben a nemzeti szabályozó hatóságok tájékoztatják az ilyen gyakorlatról a nemzeti versenyfelügyeleti hatóságokat;
- s) a szerződéses szabadság tiszteletben tartása a hosszú távú szerződések tekintetében abban az esetben, ha azok megfelelnek az uniós jognak, összhangban állnak az uniós szakpolitikákkal, és hozzájárulnak a dekarbonizációs célkitűzésekhez, feltéve, hogy a kibocsátáscsökkentés nélküli fosszilis gáz szállítására vonatkozóan 2049. december 31-én túlmenően nem kerülnek megkötésre hosszú távú szerződések;
- t) annak figyelemmel kísérése, hogy a földgázszállítási- és elosztórendszer-üzemeltetőknek vagy hidrogénhálózat-üzemeltetőknek mennyi időbe telik az összeköttetések kialakítása és a javítások elvégzése, beleértve a biometán-termelő létesítmények által benyújtott, a hálózathoz való csatlakozásra irányuló kérelmeket is;
- u) a földgáztároláshoz, a vezetékkészlethez és az egyéb kiegészítő szolgáltatásokhoz való hozzáférés 33. vagy 37. cikk szerinti feltételeinek figyelemmel kísérése és felülvizsgálata, kivéve – ha a földgáztároláshoz való hozzáférés rendszerét a 33. cikk (3) bekezdése szerint hozzák létre – a díjak felülvizsgálatát.
- v) más hatáskörrel rendelkező hatóságokkal közösen hozzájárulás a fogyasztóvédelmi intézkedések, köztük az I. mellékletben szereplő intézkedések tényleges életbe léptetéséhez és betartatásához, és különösen annak vizsgálata, hogy léteznek-e olyan akadályok, amelyek gátolják a felhasználókat az olyan jogaik gyakorlásában, mint például a szolgáltatóváltás, a szerződés felmondása, és a bíróságon kívüli vitarendezési mechanizmusok igénybevétele;
- w) legalább évente ajánlások közzététele az ellátási díjszabások 7. cikknek való megfelelésével kapcsolatban, és adott esetben ezek továbbítása a versenyhivataloknak;
- x) a felhasználók fogyasztási adataihoz való megkülönböztetésmentes hozzáférés biztosítása, a fogyasztási adatokra vonatkozó, országos szinten egységesített – szabadon választhatóan alkalmazható – közérthető formátum és a 23. és 24. cikke szerinti adatokhoz való gyors hozzáférés biztosítása valamennyi felhasználó számára;

- y) a szállítási rendszer-üzemeltetők, elosztórendszer-üzemeltetők, hidrogénhálózat-üzemeltetők, a szolgáltatók és felhasználók, valamint egyéb piaci szereplők szerepével és felelősségével kapcsolatos, az (EU) 2024/1789 rendelet szerinti szabályok végrehajtásának figyelemmel kísérése;
- z) azon követelmények helyes alkalmazásának figyelemmel kísérése, amelyek annak eldöntésére szolgálnak, hogy egy földgáztároló a 33. cikk (3) vagy (4) bekezdése alá tartozik-e;
- aa) a 83. cikkben említett biztonsági intézkedések végrehajtásának figyelemmel kísérése;
- bb) hozzájárulás az adatcserére vonatkozó eljárások kompatibilitásához a legfontosabb regionális szintű piaci eljárások tekintetében;
- cc) az (EU) 2024/1789 rendelet 70–74. cikke alapján elfogadott üzemi és kereskedelmi szabályzatok és iránymutatások nemzeti intézkedéseken vagy szükség esetén koordinált regionális és uniós szintű intézkedéseken keresztül történő végrehajtása;
- dd) nyílt, átlátható, hatékony és inkluzív folyamat biztosítása a tízéves nemzeti hálózatfejlesztési tervnek az 55. cikkben meghatározott követelményekkel összhangban, a hidrogénelosztóhálózat-fejlesztési tervnek az 56. cikkben meghatározott követelményekkel összhangban, és adott esetben a hálózatleszerelési tervnek az 57. cikkben meghatározott követelményekkel összhangban történő kidolgozására;
- ee) az 55 cikkben és adott esetben az 57. cikkben említett hálózatfejlesztési tervek jóváhagyása és módosítása;
- ff) vizsgálat elvégzése és adott esetben a hidrogénelosztóhálózat-fejlesztési tervmódosításainak előírása az 56. cikk (4) bekezdésében említettek szerint, amennyiben az ilyen feladatról az említett cikk (6) bekezdése alapján a tagállam rendelkezik;
- gg) az 57. cikk (6) bekezdésében említett azon iránymutatások kidolgozása, amelyek meghatározzák a földgázelosztó hálózat egyes részeinek leszerelése tekintetében alkalmazandó strukturális megközelítésre vonatkozó kritériumokat és módszereket, figyelembe véve a leszerelés költségeit és azon eszközök konkrét esetét, amelyek tekintetében az eredetileg tervezett élettartamnál hamarabb szükség lehet a leszerelésre, valamint ilyen esetekben iránymutatás nyújtása a díjak megállapításához;
- hh) az összehasonlító weboldalak elérhetőségének nyomon követése, beleértve a 14. cikkben foglalt kritériumokat teljesítő összehasonlító eszközöket is;
- ii) a saját termelésű megújulóföldgáz fogyasztása útjában álló indokolatlan akadályok és korlátozások megszüntetésének figyelemmel kísérése;
- jj) az ezen irányelv és az (EU) 2024/1789 rendelet alapján a szabályozó hatóságra ruházott bármely egyéb feladat elvégzése.

(2) Amennyiben valamely tagállam úgy rendelkezett, az (1) bekezdésben meghatározott figyelemmel kíséresi feladatokat a szabályozó hatóságoktól eltérő, más hatóság is elláthatja. Ez esetben az ilyen figyelemmel kísérésből származó információt a lehető leggyorsabban a szabályozó hatóság rendelkezésére kell bocsátani.

A szabályozó hatóság – függetlenségét megőrizve, saját különös hatásköreinek sérelme nélkül és a jobb szabályozás elveivel összhangban – az (1) bekezdésben meghatározott feladatai elvégzésekor szükség esetén konzultálhat a földgázszállítási rendszer- és hidrogénhálózat-üzemeltetőkkel, és adott esetben szorosan együttműködik a többi érintett országos hatósággal.

A szabályozó hatóság vagy az ACER által ezen irányelv értelmében adott jóváhagyások nem érintik a szabályozó hatóság azon jogát, hogy a jövőben kellően alátámasztott esetekben éljen az e cikk szerinti hatásköreivel, valamint alkalmazza az egyéb, hatáskörrel rendelkező hatóságok vagy a Bizottság által kiszabott szankciókat.

(3) Ha a 61. vagy a 68. cikk értelmében független rendszerüzemeltetőt vagy független hidrogén szállítási hálózat-üzemeltetőt jelöltek ki, a szabályozó hatóság az e cikk (1) bekezdése alapján ráruházott feladatok mellett az alábbiakat végzi:

- a) figyelemmel kíséri, hogy a szállítási rendszer tulajdonosa, a független rendszerüzemeltető, a hidrogén szállítási hálózat-tulajdonos és a független hidrogén szállítási hálózat-üzemeltető teljesíti-e az ezen irányelv szerinti kötelezettségeit, a kötelezettségek be nem tartása esetén pedig a (4) bekezdés d) pontjával összhangban szankciókat szab ki;

- b) figyelemmel kíséri a független rendszerüzemeltető és a szállítási rendszer tulajdonosa közötti vagy a hidrogénszállítási hálózat-tulajdonos és a független hidrogénszállítási hálózat-üzemeltető közötti kapcsolatokat és kommunikációt annak érdekében, hogy biztosítsa a független rendszerüzemeltető vagy a független hidrogénszállítási hálózat-üzemeltető kötelezettségeinek teljesítését és különösen jóváhagyja a szerződéseket, és vitarendező hatóságként jár el a független rendszerüzemeltető és a szállítási rendszer tulajdonosa közötti, vagy a hidrogénszállítási hálózat-tulajdonos és a független hidrogénszállítási hálózat-üzemeltető közötti, a (11) bekezdés értelmében bármelyik fél által benyújtott panasz ügyében;
- c) a 61. cikk (2) bekezdésének c) pontjában meghatározott eljárás sérelme nélkül, az első tízéves hálózatfejlesztési terv esetében jóváhagyja a független rendszerüzemeltető vagy a független hidrogénszállítási hálózat-üzemeltető által évente benyújtandó beruházási tervet és a többéves hálózatfejlesztési tervet
- d) biztosítja, hogy a független rendszerüzemeltető vagy a független hidrogénhálózat-üzemeltető által beszedett hálózathasználati díjak a hálózattulajdonost vagy hálózattulajdonosokat megillető bevételt is magukban foglalják, amely a hálózati eszközök és az abba eszközölt új beruházások megfelelő ellentételezését szolgálja, feltéve, hogy erre gazdaságos és hatékony módon kerül sor;
- e) jogosult – akár előzetes bejelentés nélkül is – ellenőrzést tartani a szállításirendszer-tulajdonos és a független rendszerüzemeltető, a hidrogénszállítási hálózat-tulajdonos vagy a független hidrogénszállítási hálózat-üzemeltető telephelyein.

(4) A tagállamok biztosítják, hogy a szabályozó hatóságok az (1), (3) és (6) bekezdésben említett feladatok gyors és hatékony végrehajtását lehetővé tevő hatáskörrel rendelkezzenek. E célból a szabályozó hatóság hatásköre legalább a következőkre terjed ki:

- a) földgázipari és hidrogénipari vállalkozásokat kötelező határozatok kibocsátása;
- b) a földgáz- és hidrogénpiacok működésével kapcsolatos vizsgálatok elvégzése, továbbá döntés a tényleges verseny elősegítéséhez és a földgáz- és hidrogénpiac megfelelő működéséhez szükséges és arányos intézkedésekről, és azok bevezetése, továbbá, a versenyjoggal kapcsolatos vizsgálat lefolytatásakor szükség esetén együttműködés a nemzeti versenyhatósággal és a pénzügyi szabályozókkal vagy a Bizottsággal;
- c) feladataik teljesítéséhez bármilyen szükséges tájékoztatás megkövetelése a földgázipari és hidrogénipari vállalkozásoktól, beleértve a harmadik fél hozzáféréseinek elutasítására vonatkozó indokokat, valamint a hálózat megerősítéséhez szükséges intézkedésekre vonatkozó bárminemű tájékoztatást;
- d) hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciók kiszabása azokra a földgázipari és hidrogénipari vállalkozásokra, amelyek nem teljesítik az ezen irányelv szerinti kötelezettségeiket vagy a szabályozó hatóság vagy az ACER vonatkozó, jogilag kötelező erejű határozatait, illetve ilyen szankciók kiszabására javaslattevő a hatáskörrel rendelkező bíróságoknak, ideértve az ezen irányelv szerinti megfelelő kötelezettségeik be nem tartása esetére a szállításirendszer-üzemeltető vagy a hidrogénhálózat-üzemeltető vonatkozásában a szállításirendszer-üzemeltető vagy a hidrogénhálózat-üzemeltető éves forgalmának legfeljebb 10 %-áig terjedő, vagy adott esetben a vertikálisan integrált vállalkozás vonatkozásában a vertikálisan integrált vállalkozás éves forgalmának legfeljebb 10 %-áig terjedő szankciók kiszabására vonatkozó hatáskört, illetve ilyen szankció kiszabására irányuló javaslattevőt;
- e) megfelelő nyomozási jog és a vonatkozó utasítási hatáskör a (11) és a (12) bekezdés szerinti vitarendezés céljából.

(5) A földgázpiaci ENTSO, az ENNOH vagy az EU DSO székhelye szerinti tagállamban működő szabályozó hatóság hatáskörrel rendelkezik arra, hogy hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókat szabjon ki az említett jogalanyokra, amennyiben azok nem teljesítik az ezen irányelv és az (EU) 2024/1789 rendelet szerinti kötelezettségeiket vagy a szabályozó hatóság vagy az ACER jogilag kötelező erejű határozatát, illetve javaslatot tegyen ilyen szankciók kiszabására az illetékes bíróságok felé.

(6) Ha a IX. fejezet 3. szakaszával összhangban független szállításirendszer-üzemeltetőt vagy integrált hidrogénszállítási hálózat-üzemeltetőt jelöltek ki, a szabályozó hatóság az e cikk (1) és a (4) bekezdése alapján ráruházott feladatok és hatáskörök mellett legalább a következő feladatokat látja el, és hatásköre legalább a következőkre terjed ki:

- a) a (4) bekezdés d) pontja szerinti szankció kiszabása a vertikálisan integrált vállalkozásnak kedvező megkülönböztetett magatartás esetén;
- b) a szállításirendszer-üzemeltető vagy az integrált hidrogénszállítási hálózat-üzemeltető és a vertikálisan integrált vállalkozás közötti kommunikáció figyelemmel kísérése annak biztosítása érdekében, hogy a szállításirendszer-üzemeltető vagy az integrált hidrogénszállítási hálózat-üzemeltető teljesítse kötelezettségeit;

- c) eljárás vitarendező hatóságként a vertikálisan integrált vállalkozás és a szállításirendszer-üzemeltető vagy az integrált hidrogénszállításihálózat-üzemeltető között a (11) bekezdés értelmében benyújtott bármely panasz ügyében;
- d) a vertikálisan integrált vállalkozás és a szállításirendszer-üzemeltető vagy az integrált hidrogénszállításihálózat-üzemeltető közötti kereskedelmi és pénzügyi kapcsolatok figyelemmel kísérése, a kölcsönök területét is beleértve;
- e) a vertikálisan integrált vállalkozás és a szállításirendszer-üzemeltető vagy az integrált hidrogénszállításihálózat-üzemeltető közötti valamennyi kereskedelmi és pénzügyi megállapodás jóváhagyása, feltéve, hogy ezek megfelelnek a piaci feltételeknek;
- f) a megfelelésért felelős tisztviselő általi, a 67. cikk (4) bekezdésének megfelelő értesítés esetén indokolás kérése a vertikálisan integrált vállalkozástól, ideértve különösen az arra vonatkozó bizonyítékot, hogy nem valósult meg a vertikálisan integrált vállalkozásnak kedvező megkülönböztető magatartás;
- g) ellenőrzések – köztük előre be nem jelentett ellenőrzések – végzése a vertikálisan integrált vállalkozás és a szállításirendszer-üzemeltető vagy az integrált hidrogénszállításihálózat-üzemeltető telephelyein;
- h) a szállításirendszer-üzemeltető vagy az integrált hidrogénszállításihálózat-üzemeltető valamennyi feladatának vagy bizonyos feladatainak átruházása a 68. cikkel összhangban kinevezett független rendszerüzemeltetőre vagy független hidrogénszállításihálózat-üzemeltetőre, amennyiben a szállításirendszer-üzemeltető vagy az integrált hidrogénszállításihálózat-üzemeltető tartósan nem tesz eleget az ezen irányelv szerinti kötelezettségeinek, különösen akkor, ha ismételt a vertikálisan integrált vállalkozásnak kedvező megkülönböztető magatartást tanúsít.

(7) A szabályozó hatóságok felelősek legalább a következőkre vonatkozó feltételek kiszámításához vagy meghatározásához használt módszertanoknak – azok hatálybalépése előtt kellő időben történő – megállapításáért vagy jóváhagyásáért:

- a) a nemzeti földgáz-hálózatokhoz való csatlakozás és a hálózati hozzáférés feltételei, beleértve a szállítási és elosztási díjakat is, valamint az LNG-létesítményekhez való hozzáférés feltételei és díjai, ahol a díjak vagy módszerek lehetővé teszik a hálózatok és LNG-létesítmények működőképességének biztosításához szükséges beruházások elvégzését;
- b) a nemzeti hidrogénhálózatokhoz való csatlakozás és hálózati hozzáférés feltételei, beleértve adott esetben a hidrogénhálózat díjait is, valamint a hidrogéntároló létesítményekhez és hidrogénterminálokhoz való hozzáférés feltételei és díjai;
- c) kiegyenlítő szolgáltatások nyújtása tisztességes és megkülönböztetéstől mentes módon, tárgyilagos kritériumok alapján, amit a leggazdaságosabb módon kell végezni, és amely szolgáltatásoknak megfelelő módon ösztönözniük kell a hálózathasználókat arra, hogy kiegyensúlyozzák az általuk betáplált és vételezett mennyiséget;
- d) az (EU) 2024/1789 rendelet 5. cikke szerinti külön díjtételek jóváhagyása és nyomon követése;
- e) a határon átnyúló infrastruktúrához való hozzáférés, ideértve a kapacitás-felosztásra és a szűkületkezelésre vonatkozó eljárásokat is.

(8) A (7) bekezdésben említett módszertanokat vagy szerződési feltételeket nyilvánosságra kell hozni.

(9) A díjak vagy a módszerek és a (7) bekezdésben említett kiegyenlítő szolgáltatások meghatározásakor vagy jóváhagyásakor a szabályozó hatóságok biztosítják, hogy a szállítási- vagy elosztórendszer-üzemeltetők és – a tagállamok 35. cikk (4) bekezdése szerinti döntésének sérelme nélkül – a hidrogénhálózat-üzemeltetők rövid és hosszú távon egyaránt megfelelően ösztönözve legyenek a hatékonyság javítására, a piaci integrációnak és az ellátás biztonságának az elősegítésére, valamint a kapcsolódó kutatási tevékenységek támogatására.

(10) A szabályozó hatóságok felügyelik a szűkületkezelést a nemzeti szállítási hálózatokon és hidrogénszállítási hálózatokon – ideértve a rendszerösszekötőket és a hidrogénrendszer-összekötőket is –, valamint a szűkületkezelésre vonatkozó szabályok betartását. E célból a szállításirendszer-üzemeltetők, hidrogénszállításihálózat-üzemeltetők vagy piaci szereplők kötelesek benyújtani a szabályozó hatóságoknak a szűkületkezelésre vonatkozó szabályait, ideértve a kapacitás-felosztási szabályait is. A szabályozó hatóságok kérhetik e szabályok módosítását.

79. cikk

Határozatok és panaszok

(1) A szabályozó hatóságok jogosultak szükség esetén megkövetelni a földgázszállítási-, a földgáztárolási- és az elosztórendszer-üzemeltetőktől, továbbá az LNG-létesítmények rendszerüzemeltetőitől, a hidrogéntárolók és -terminálok üzemeltetőitől és a hidrogénhálózat-üzemeltetőktől az e cikkben említett feltételek – köztük a díjak és a módszerek – módosítását annak biztosítása érdekében, hogy azok arányosak és megkülönböztetéstől mentesen alkalmazhatók legyenek. Abban az esetben, ha a földgáztárolókhoz való hozzáférést a 33. cikk (3) bekezdése szerint határozzák meg, ebbe a feladatkörbe a díjak módosítása nem tartozik bele. Abban az esetben, ha a hidrogénhálózatokhoz, a hidrogénlétesítményekhez vagy a hidrogéntárolókhoz való hozzáférés rendszerét a 35. cikk (4) bekezdésével, a 36. cikk (1) bekezdésével vagy a 37. cikk (2) bekezdésével összhangban harmadik felek tárgyalásos hozzáférése alapján határozzák meg, akkor ez a feladat nem foglalja magában a díjak módosítását. A földgázszállítási és -elosztási díjak és adott esetben hidrogénhálózat-díjak megállapításának késedelme esetén a nemzeti szabályozó hatóságok jogosultak ideiglenes szállítási és elosztási díjakat vagy módszereket, illetve a hidrogénhálózattal kapcsolatos díjakat vagy módszereket meghatározni és jóváhagyni, és határozatot hozni a megfelelő kiegyenlítő intézkedésekről, amennyiben a végleges díjak vagy módszerek az előzetesen megállapított díjaktól vagy módszerektől eltérnek.

(2) A földgázszállítási-, -tárolási- vagy -elosztórendszerek, az LNG-létesítmények, illetve a hidrogénhálózatok, tárolók vagy -terminálok üzemeltetőivel szemben az adott üzemeltető ezen irányelv szerinti kötelezettségeivel kapcsolatban panasszal élő fél panaszait a szabályozó hatósághoz nyújthatja be, amely az ügyben vitarendező hatósággént eljárva a panasz beérkezését követő két hónapon belül döntést hoz. Amennyiben a szabályozó hatóságnak további információkra van szüksége, ez a határidő két hónappal meghosszabbítható. Ez a meghosszabbított határidő a panaszos beleegyezésével ismét meghosszabbítható. A szabályozó hatóság döntése kötelező erővel rendelkezik mindaddig, amíg azt jogorvoslat alapján meg nem változtatják.

(3) Bármely érintett fél, aki vagy amely jogosult panaszt emelni az e cikk szerinti, módszerekre vonatkozó döntéssel szemben, vagy ha a szabályozó hatóságnak a javasolt díjakra vagy módszerekre vonatkozóan konzultációs kötelezettsége van, a döntés vagy a döntési javaslat közzétételét követő két hónapon belül vagy – ha a tagállam úgy rendelkezik, rövidebb időn belül – a döntés felülvizsgálatát kérheti. Az ilyen panasznak nincs halasztó hatálya.

(4) A tagállamok megfelelő és hatékony szabályozási, ellenőrzési és átláthatóságot biztosító mechanizmusokat hoznak létre azért, hogy elkerülhető legyen bármilyen piaci erőfölénnyel való – különösen a fogyasztók sérelmére történő – visszaélés és ellenséges felvásárlásra irányuló magatartás. Ezeknél a mechanizmusoknál figyelembe veszik az EUMSZ és különösen 102. cikkének rendelkezéseit.

(5) A tagállamok gondoskodnak a megfelelő intézkedések meghozataláról – beleértve a nemzeti jog szerint alkalmazandó közigazgatási intézkedéseket és büntetőjogi eljárásokat – azok ellen a felelős természetes vagy jogi személyek ellen, akik vagy amelyek ennek az irányelvnek a bizalmas információk kezelésére vonatkozó rendelkezéseit megsértik.

(6) A (2) és (3) bekezdésben említett panaszok nem érintik az uniós vagy nemzeti jog szerinti jogorvoslati jogok gyakorlását.

(7) A szabályozó hatóságok által hozott döntéseket a bírósági felülvizsgálat lehetővé tétele érdekében teljeskörűen meg kell indokolni és alá kell támasztani, továbbá a nyilvánosság számára közzé kell tenni az üzleti szempontból érzékeny információk bizalmas jellegének megóvása mellett.

(8) A tagállamok gondoskodnak egy olyan nemzeti szintű megfelelő mechanizmus létrehozásáról, amelynek alapján a szabályozó hatóság határozata által érintett fél a felektől és valamennyi kormánytól független testülethez fordulhat jogorvoslatért.

80. cikk

A szabályozó hatóságok közötti regionális együttműködés határon átnyúló ügyeket illetően

(1) A szabályozó hatóságok szorosan konzultálnak és együttműködnek egymással és különösen az ACER-en belül, továbbá az ezen irányelv szerinti feladataik teljesítéséhez szükséges valamennyi információval ellátják egymást és az ACER-t. Az információcsere tárgyát képező adat tekintetében az adatot átvevő hatóság ugyanolyan szintű titoktartást biztosít, mint amilyet az adatot továbbító hatóságtól megkövetelnek.

(2) A szabályozó hatóságok legalább regionális szinten együttműködnek az alábbiak érdekében:

- a) olyan működési megállapodások létrehozása, amelyek biztosítják a hálózat optimális kezelését, előmozdítják a közös földgáz- és hidrogéntőzsdék kialakítását és a határkeresztező kapacitások felosztását, valamint biztosítják a régióon belüli és a régiók közötti tényleges verseny kialakulásához és az ellátás biztonságának fokozásához szükséges rendszerösszekötő kapacitás megfelelő szintjét, többek között új összekapcsolások révén, a különféle tagállamok szolgáltató vállalkozásai közötti megkülönböztetés nélkül;
- b) a szállítási rendszer-üzemeltetőkre, hidrogénhálózat-üzemeltetőkre és egyéb piaci szereplőkre vonatkozó valamennyi üzemi és kereskedelmi szabályzat kidolgozásának koordinálása;
- c) a szűkületek kezelésére vonatkozó szabályok kidolgozásának összehangolása;
- d) annak biztosítása, hogy a szállítási rendszer-üzemeltetők és a hálózatüzemeltetők feladatait határokon átnyúló vagy regionális szinten ellátó jogalanyok megfeleljenek a jogszabályi rendelkezéseknek.
- (3) A szabályozó hatóságok a szabályozói együttműködés elősegítése érdekében egymással együttműködési megállapodásokat köthetnek.
- (4) A (2) bekezdésben említett intézkedéseket szükség esetén az egyéb érintett nemzeti hatóságokkal szoros konzultációt folytatva és azok saját hatáskörének sérelme nélkül kell végrehajtani.
- (5) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 90. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el annak érdekében, hogy kiegészítse ezt az irányelvet a szabályozó hatóságok egymással és az ACER-rel való együttműködési kötelezettségének mértékéről szóló iránymutatások kidolgozásával.
- (6) A szabályozó hatóságok vagy adott esetben más, illetékes hatóságok konzultációt folytathatnak és együttműködhetnek harmadik országok – köztük az Energiaközösség szerződő feleinek – megfelelő hatóságaival a harmadik országokba irányuló, illetve onnan kiinduló földgáz- és hidrogéninfrastruktúra üzemeltetésével kapcsolatban annak biztosítása érdekében, hogy a szóban forgó infrastruktúra tekintetében ezt az irányelvet egy tagállam területén és parti tengerén következetesen alkalmazzák.

81. cikk

Megfelelés az üzemi és kereskedelmi szabályzatoknak és az iránymutatásoknak

- (1) Bármely szabályozó hatóság és a Bizottság is az ACER véleményét kérheti abban az ügyben, hogy egy szabályozó hatóság határozata megfelel-e az ezen irányelvvel vagy az (EU) 2024/1789 rendelettel összhangban elfogadott üzemi és kereskedelmi szabályzatoknak és iránymutatásoknak.
- (2) Az ACER a kérelem kézhezvételétől számított három hónapon belül megküldi véleményét az azt benyújtó szabályozó hatóságnak, vagy értelemszerűen a Bizottságnak, továbbá a szóban forgó határozatot hozó szabályozó hatóságnak.
- (3) Ha a határozatot hozó szabályozó hatóság az e vélemény kézhezvételétől számított négy hónapon belül nem teljesíti az ACER véleményében foglaltakat, az ACER megfelelően tájékoztatja a Bizottságot.
- (4) Bármely szabályozó hatóság a kérdéses határozat dátumától számított két hónapon belül tájékoztathatja a Bizottságot, amennyiben úgy véli, hogy egy másik szabályozó hatóságnak a határokon keresztül történő kereskedelemre vonatkozó határozata nem felel meg az ezen irányelvvel vagy az (EU) 2024/1789 rendelettel összhangban elfogadott üzemi és kereskedelmi szabályzatoknak és iránymutatásoknak.
- (5) Ha a Bizottság, két hónappal azt követően, hogy az ACER a (3) bekezdéssel összhangban vagy egy szabályozó hatóság a (4) bekezdéssel összhangban tájékoztatta – vagy saját kezdeményezésére a határozat dátumától számított három hónapon belül – megállapítja, hogy komoly kételyek merülnek fel azt illetően, hogy a szabályozó hatóság határozata megfelel-e az ezen irányelvvel vagy az (EU) 2024/1789 rendelettel összhangban elfogadott üzemi és kereskedelmi szabályzatoknak és iránymutatásoknak, az úgy további vizsgálása mellett dönthet. Ebben az esetben felkéri a szabályozó hatóságot és a szabályozási hatóság előtt folyó eljárás feleit, hogy nyújtsák be erre vonatkozó észrevételeiket.
- (6) Ha a Bizottság az (5) bekezdéssel összhangban az ügy további vizsgálatáról hoz határozatot, az erre vonatkozó határozat keltétől számított legfeljebb négy hónapon belül végleges határozatot hoz, amelyben:

- a) nem emel kifogást a szabályozó hatóság határozatával szemben; vagy

b) az érintett szabályozó hatóságot határozatának visszavonására kötelezi azon az alapon, hogy az nem felelt meg az üzemi és kereskedelmi szabályzatoknak és az iránymutatásnak.

(7) Ha a Bizottság nem hoz határozatot az ügy további vizsgálatáról, vagy az (5) vagy (6) bekezdésben meghatározott határidőn belül nem hoz végleges határozatot, úgy kell tekinteni, hogy nem emelt kifogást a szabályozó hatóság határozata ellen.

(8) A szabályozó hatóság két hónapon belül végrehajtja a Bizottságnak a határozat visszavonására vonatkozó határozatát, és erről megfelelően tájékoztatja a Bizottságot.

(9) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 90. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el annak érdekében, hogy kiegészítse ezt az irányelvet olyan iránymutatások kidolgozása útján, amelyek részletesen meghatározzák az e cikk alkalmazása során követendő eljárásokat.

82. cikk

Nyilvántartás

(1) A tagállamok megkövetelik a szolgáltató vállalkozásoktól, hogy a nemzeti hatóságok – beleértve a szabályozó hatóságot és a nemzeti versenyhatóságokat –, valamint a Bizottság rendelkezésére, feladataik teljesítése céljából legalább öt évig tartsák nyilván valamennyi, a nagykereskedelmi felhasználókkal, a szállításirendszer-üzemeltetővel, a tárolásirendszer-üzemeltetővel, az LNG-létesítmények rendszerüzemeltetőivel, valamint a hidrogénhálózat-, hidrogéntároló- és hidrogénterminál-üzemeltetővel kötött, a földgáz- és hidrogénellátási szerződésekkel és a földgáz- és hidrogénderivatívákkal kapcsolatos ügyletekre vonatkozó adatot.

(2) Az adatok közé tartoznak az adott ügyletre jellegére vonatkozó részletek, például az időtartam, a szállítási és elszámolási szabályok, a mennyiség, a végrehajtás napja és ideje, valamint az ügyleti árak és az érintett nagykereskedelmi felhasználók azonosításának módja, továbbá a nem rendezett földgáz- és hidrogénellátási szerződések és földgáz- és hidrogénderivatívák pontos részletei.

(3) A szabályozó hatóság dönthet úgy is, hogy ezen információk egyes elemeit hozzáférhetővé teszi a piaci szereplők számára, feltéve hogy konkrét piaci szereplőre vagy konkrét ügyletre vonatkozó, üzleti szempontból érzékeny információt nem közölnek. E bekezdés nem alkalmazandó a 2014/65/EU irányelv hatálya alá tartozó pénzügyi eszközökkel kapcsolatos információkra.

(4) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 90. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el ezen irányelv olyan iránymutatások kidolgozása révén történő kiegészítése céljából, amelyek megállapítják a nyilvántartás módszereit és szabályait, valamint a megőrzendő adatok formátumát és tartalmát.

(5) A szolgáltató vállalkozásoknak a nagykereskedelmi felhasználókkal, a földgázszállításirendszer-üzemeltetővel, a földgáztárolásirendszer-üzemeltetővel és az LNG-létesítmények rendszerüzemeltetőivel, valamint a hidrogénhálózat-, hidrogéntároló- és hidrogénterminál-üzemeltetővel kötött, földgáz- és hidrogénderivatívákkal kapcsolatos ügyletei tekintetében e cikk csak akkor alkalmazandó, ha a Bizottság elfogadta a (4) bekezdésben említett iránymutatásokat.

(6) E cikk a 2014/65/EU irányelv hatálya alá tartozó jogalanyok számára nem teremt újabb, az e cikk (1) bekezdésében említett hatóságokkal szembeni kötelezettségeket.

(7) Abban az esetben, ha az e cikk (1) bekezdésében említett hatóságoknak szükségük van arra, hogy hozzáférjenek a 2014/65/EU irányelv hatálya alá tartozó jogalanyok által vezetett nyilvántartáshoz, az említett irányelv szerint felelős hatóságok ezen hatóságok rendelkezésére bocsátják a kért adatokat.

XI. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

83. cikk

Védintézkedések

Az energiapiacra fellépő hirtelen válság esetén, vagy amikor személyek biztonsága és testi épsége, készülékek, berendezések biztonsága vagy a rendszeregyensúly kerül veszélybe, a tagállamok meghozhatják a nemzeti vészhelyzeti tervben előírt intézkedéseket, valamint adott esetben kihirdethetik az (EU) 2017/1938 rendelet 11. cikkének (1) bekezdése szerinti válság szintek egyikét.

84. cikk

Egyenlő versenyfeltételek

- (1) Azoknak az intézkedéseknek, amelyeket a tagállamok az egyenlő versenyfeltételek megteremtése érdekében ezen irányelv alapján hozhatnak, összhangban kell állniuk az EUMSZ-szel, nevezetesen 36. cikkével, valamint az egyéb uniós jogszabályokkal.
- (2) Az (1) bekezdésben említett intézkedéseknek arányosnak, megkülönböztetéstől mentesnek és átláthatónak kell lenniük. Ezen intézkedések csak a Bizottság értesítése és az attól kapott jóváhagyás után léphetnek életbe.
- (3) A Bizottság a (2) bekezdésben említett értesítéstől számított 2 hónapon belül jár el. Ez az időszak a teljes körű tájékoztatás kézhezvételét követő napon kezdődik. Abban az esetben, ha a Bizottság e két hónapon belül nem lép fel, akkor úgy tekintendő, hogy nem emel kifogást a bejelentett intézkedésekkel szemben.

85. cikk

A földgáz- és hidrogénvezetékek üzemeltetésére vonatkozó műszaki megállapodások harmadik országokkal

Ez az irányelv nem befolyásolja a szállításirendszer-üzemeltetők, hidrogénhálózat-üzemeltetők vagy egyéb gazdasági szereplők azon szabadságát, hogy a vezetékek üzemeltetésére vonatkozó kérdésekről egy tagállam és egy harmadik ország között hatályban tartsák a meglévő műszaki megállapodásokat vagy ilyen megállapodásokat kössenek, amennyiben ezek a megállapodások összeegyeztethetők az uniós joggal és az érintett tagállamok szabályozó hatóságainak vonatkozó határozataival. Az ilyen megállapodásokról értesíteni kell az érintett tagállamok szabályozó hatóságait.

86. cikk

A földgázrendszerre vonatkozó eltérések

- (1) Azon tagállamok, amelyek közvetlenül nem kapcsolódnak más tagállamok összekapcsolt hálózataihoz, eltérhetnek a 3., a 8., a 34. vagy a 60. cikktől, illetve a 31. cikk (1) bekezdésétől. Az ilyen eltérések hatályukat veszítik, amint elkészült a tagállam első rendszerösszekötője. A Bizottságot értesíteni kell minden ilyen eltérésről.
- (2) A tagállamok eltérést kérelmezhetnek a Bizottságtól a 3., a 8., a 60. vagy a 31. cikknek az EUMSZ 349. cikke szerinti legkülső régiókra vagy más földrajzilag elszigetelt területekre történő alkalmazására vonatkozóan. Az ilyen eltérések hatályukat veszítik, amint a régió vagy terület kapcsolódott egy összekapcsolt hálózattal rendelkező tagállam hálózatához.
- (3) Luxemburg eltérhet a 60. cikktől. A Bizottságot értesíteni kell minden ilyen eltérésről.
- (4) A Bizottság a döntés meghozatala előtt tájékoztatja a tagállamokat a (2) bekezdés szerinti eltérés iránti kérelmekről, figyelembe véve az üzleti szempontból érzékeny információk bizalmas kezelése iránti indokolt kérelmeket.
- (5) A Bizottság által a (2) bekezdés alapján engedélyezett eltéréseket időben korlátozni kell, és olyan feltételekhez kell kötni, amelyek célja a verseny fokozása és a belső piac integrációja, valamint annak biztosítása, hogy az eltérések ne akadályozzák sem a megújuló energiára való áttérést, sem pedig az „első az energiahatékonyság” elv alkalmazását.
- (6) A 2009/73/EK irányelv alapján engedélyezett, lejáratú idő nélküli vagy meghatározott alkalmazási időszak nélküli eltérések 2025. december 31-én hatályukat veszítik. Azok a tagállamok, amelyek 2024. augusztus 4-én még igénybe veszik ezen eltéréseket, határozhatnak egy, az e cikk (1) vagy (7) bekezdése szerinti új eltérés alkalmazásáról, vagy az e cikk (2) bekezdése alapján új eltérést kérelmezhetnek a Bizottságtól.
- (7) Azok a tagállamok, amelyekben egy első hosszú távú földgázellátási szerződés alapján az első kereskedelmi földgázellátásra 2024. augusztus 4-ét követően kerül sor, eltérhetnek a 3. cikk (1)–(4) bekezdésétől, a 4. cikk (1) bekezdésétől, a 8. cikktől, a 31. cikk (1) bekezdésétől, a 32. cikk (1) bekezdésétől, a 34. cikktől, a 39. cikk (1)–(5) bekezdésétől, a 43. cikktől, a 44. cikk (6) bekezdésétől, valamint a 46., 60., 61. és 75. cikktől. A Bizottságot értesíteni kell minden ilyen eltérésről. Az eltérés az első hosszú távú földgázellátási szerződés alapján történt első kereskedelmi földgázellátás fogadását követő 10 év elteltével hatályát veszti.
- (8) A tagállamok által az (1), a (3) vagy a (7) bekezdés alapján engedélyezett eltérésekről szóló értesítéseket, valamint a Bizottságnak a (2), az (5) és a (6) bekezdés szerinti eltéréseket engedélyező határozatait ki kell hirdetni az *Európai Unió Hivatalos Lapjában*.

87. cikk

Elszigetelt régiókban működő hidrogénhálózatok

(1) A tagállamok eltérést engedélyezhetnek a 46., a 68. vagy a 71. cikknek az EUMSZ 349. cikke szerinti legkülső régiókban és az 1059/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel ⁽³²⁾ létrehozott statisztikai célú területi egységek nomenklatúrájának (NUTS) következő NUTS 2 és NUTS 3 kódjaival rendelkező elszigetelt régiókban található hidrogénhálózatokra való alkalmazása tekintetében:

- i. Ciprus (NUTS 2 CY00);
- ii. Kainuu (NUTS 3 FI1D8);
- iii. Lappföld (NUTS 3 FI1D7);
- iv. Málta (NUTS 2 MT00);
- v. Észak-Ostrobothnia (NUTS 3 FI1D9);
- vi. Felső-Norrland (NUTS 2 SE33).

(2) Az (1) bekezdés alapján engedélyezett eltéréseket nyilvánosságra kell hozni, és azokról értesíteni kell a Bizottságot.

(3) Az (1) bekezdés alapján engedélyezett eltérések az engedélyezésük napjától számított 15 év elteltével, de minden esetben legkésőbb 2044. december 31-én hatályukat veszítik. Az ilyen eltérések nem újíthatók meg. A tagállamok visszavonják az (1) bekezdés alapján engedélyezett eltérést, ha az annak hatálya alá tartozó hidrogénhálózatot az elszigetelt régió túlra is kiterjesztik, vagy ha e hidrogénhálózat a régió kívül található hidrogénhálózatokhoz csatlakozik.

(4) Az (1) bekezdés szerinti eltérés engedélyezésének időpontjától kezdődően hétévente vagy a Bizottság indokolt kérésére az eltérést engedélyező tagállam szabályozó hatósága értékelést tesz közzé arról, hogy az eltérés milyen hatást gyakorol a versenyre, az infrastruktúra fejlesztésre és a piac működésére. Ha a szabályozó hatóság az említett értékelést követően megállapítja, hogy az eltérés további alkalmazása a verseny akadályozásának vagy annak kockázatával járna, hogy hátrányosan befolyásolja a hidrogéninfrastruktúra hatékony kiépítését vagy a hidrogénpiac fejlesztését az adott tagállamban vagy az Unióban, az adott tagállam visszavonja az eltérést.

88. cikk

A harmadik országokba irányuló, illetve onnan kiinduló földgázszállító vezetékek tekintetében alkalmazható eltérések

(1) Egy tagállam és egy harmadik ország közötti, 2019. május 23-át megelőzően kiépített földgázszállító vezetékek tekintetében azon tagállam, amelynek területén a szóban forgó szállítóvezeték először csatlakozik egy tagállami hálózathoz, határozhat úgy, hogy a területén és a parti tengerén található szóban forgó földgázszállítóvezeték-szakaszok tekintetében objektív okokból, például a beruházás megtérülésének lehetővé tétele céljából, vagy ellátásbiztonsági okokból eltér a 31., a 60., a 71. és a 72. cikktől, a 78. cikk (7) és (9) bekezdésétől, valamint a 79. cikk (1) bekezdésétől, amennyiben az eltérés nincs hátrányos hatással a versenyre vagy a földgáz belső piacának hatékony működésére vagy az Unión belüli ellátásbiztonságra.

Az eltérést időben korlátozni kell, objektív indoklás alapján legfeljebb 20 évre, amely indokolt esetben megújítható, és olyan feltételekhez lehet kötni, amelyek az első albekezdésben szereplő körülmények eléréséhez hozzájárulnak.

Az ilyen eltérések nem alkalmazhatók egy tagállam és egy olyan harmadik ország közötti szállítóvezetésekre, amely köteles ezt az irányelvet átültetni, és amely az Unióval kötött megállapodás értelmében ezt az irányelvet ténylegesen végre is hajtja.

(2) Amennyiben az érintett szállítóvezeték több tagállam területére is kiterjed, az összes érintett tagállammal folytatott konzultációt követően az a tagállam, amelynek a területén a vezeték először csatlakozik a tagállamok hálózatához határoz arról, hogy az e szállítóvezetékre vonatkozó eltérést megadja-e.

⁽³²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1059/2003/EK rendelete (2003. május 26.) a statisztikai célú területi egységek nomenklatúrájának (NUTS) létrehozásáról (HL L 154., 2003.6.21., 1. o.).

Az érintett tagállamok kérésére a Bizottság úgy dönthet, hogy megfigyelőként részt vesz abban a konzultációban, amelyet az a tagállam, amelynek a területén a vezeték először csatlakozik a tagállamok hálózatához, harmadik országgal folytat ezen irányelvnek az említett tagállam területén és parti tengerén való következetes alkalmazásával kapcsolatban, ideértve az ilyen szállítóvezetésekre vonatkozó eltérések megadását is.

(3) Az (1) és (2) bekezdésnek megfelelő határozatokat 2020. május 24-ig meg kell hozni. A tagállamok az ilyen határozatokról értesítik a Bizottságot, és azokat közzéteszik.

(4) A Bizottság 2026. augusztus 5-ig jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az e cikk alapján engedélyezett eltérésekről. A jelentésben különösen azt értékeli, hogy az említett eltérések milyen hatást gyakorolnak a földgáz belső piacának hatékony működésére, az energiaellátás biztonságára, valamint az Unió és a tagállamok alapvető biztonsági érdekeire.

89. cikk

Felhatalmazási eljárás

(1) Az uniós jog szerinti egyéb kötelezettségek, valamint az Unió, illetve a tagállamok közötti hatáskörmegosztás sérelme nélkül a valamely tagállam és egy harmadik ország között meglévő szállítóvezeték vagy upstream csővezeték-hálózat üzemeltetésére vonatkozó megállapodásokat mindaddig hatályban lehet tartani, amíg egy következő, az Unió és ugyanazon harmadik ország közötti megállapodás hatályba nem lép, vagy mindaddig, amíg a (2)–(15) bekezdés szerinti eljárást kell alkalmazni.

(2) Az Unió, illetve a tagállamok közötti hatáskörmegosztás sérelme nélkül, amennyiben egy tagállam részben vagy egészben ezen irányelv vagy az (EU) 2024/1789 rendelet hatálya alá tartozó kérdésekben egy harmadik országgal szállítóvezeték üzemeltetéséről vagy egy harmadik országgal hidrogénrendszer-összekötő üzemeltetéséről szóló megállapodás módosítása, meghosszabbítása, kiigazítása, megújítása vagy megkötése céljából tárgyalásokat szándékozik kezdeni, e szándékáról írásban értesíti a Bizottságot.

Az ilyen értesítésnek tartalmaznia kell a megfelelő dokumentációt, valamint a tárgyalások során megvitatandó vagy újratárgyalandó rendelkezések megjelölését, a tárgyalások célkitűzéseit és minden egyéb lényeges információt, és azt legalább öt hónappal a tárgyalások tervezett kezdetét megelőzően továbbítani kell a Bizottságnak.

(3) A (2) bekezdés szerinti bármilyen értesítést követően a Bizottság felhatalmazza az érintett tagállamot, hogy hivatalos tárgyalásokat kezdjen egy harmadik országgal az Unió közös szabályait esetlegesen érintő részről, kivéve, ha úgy ítéli meg, hogy az ilyen tárgyalások megkezdése:

- a) az Unió és a tagállamok közötti hatáskörmegosztásból eredő összeegyeztethetlenségektől eltérő okokból ellentétes lenne az uniós joggal;
- b) valamely tagállamban vagy az Unióban hátrányosan érintené a földgáz vagy a hidrogén belső piacainak működését, a versenyt vagy az ellátás biztonságát, figyelembe véve a tagállamok közötti szolidaritásnak az EUMSZ 194. cikkének (1) bekezdése szerinti elvét;
- c) aláásná az Unió által valamely harmadik országgal nemzetközi megállapodásra irányuló, folyamatban lévő tárgyalások célkitűzéseit;
- d) diszkriminatív lenne.

(4) A (3) bekezdés szerinti értékelés elvégzése során a Bizottság figyelembe veszi, hogy a tervezett megállapodás olyan szállítóvezetésekre vagy upstream csővezetésekre irányul-e, amely új földgázforrások révén hozzájárul a földgázellátás és a földgázszolgáltatók diverzifikálásához.

(5) A Bizottság a (2) bekezdésben említett értesítés kézhezvételétől számított 90 napon belül határozatot hoz, amelyben egy tagállamot felhatalmaz arra, vagy a tagállamtól megtagadja az arra vonatkozó felhatalmazást, hogy egy harmadik országgal tárgyalásokat kezdjen egy megállapodás megkötése, módosítása, meghosszabbítása, kiigazítása vagy megújítása érdekében. Amennyiben a határozat meghozatalához további információra van szükség, a 90 napos határidőt ezen további információ kézhezvételétől kezdődően kell számítani.

(6) Amennyiben a Bizottság olyan határozatot fogad el, amelyben megtagadja azt a felhatalmazást, hogy egy harmadik országgal tárgyalásokat kezdjen egy megállapodás megkötése, módosítása, meghosszabbítása, kiigazítása vagy megújítása érdekében, ennek megfelelően erről tájékoztatja az érintett tagállamot, és megindokolja döntését.

(7) Egy tagállamot arra felhatalmazó, vagy egy tagállam arra vonatkozó felhatalmazását megtagadó határozatokat, hogy egy harmadik országgal tárgyalásokat kezdjen egy megállapodás megkötése, módosítása, meghosszabbítása, kiigazítása vagy megújítása érdekében, végrehajtási jogi aktus révén, a 90. cikk (2) bekezdésében említett eljárás keretében kell elfogadni.

(8) Az uniós joggal való összhang biztosítása érdekében a Bizottság az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/684 határozatával ⁽⁵³⁾ összhangban iránymutatást adhat és kérheti bizonyos rendelkezések beillesztését a javasolt megállapodásba.

(9) A Bizottságot egy megállapodás módosítására, meghosszabbítására, kiigazítására, megújítására vagy megkötésére irányuló tárgyalások különböző szakaszai során az (EU) 2017/684 határozattal összhangban folyamatosan tájékoztatni kell a tárgyalások állásáról és eredményeiről, és a Bizottság kezdeményezheti, hogy részt vehessen a tagállam és a harmadik ország között folyó ilyen tárgyalásokon.

(10) A Bizottság az (5) bekezdésnek megfelelően hozott határozatokról tájékoztatja az Európai Parlamentet és a Tanácsot.

(11) A harmadik országgal kötött megállapodás aláírása előtt az érintett tagállam értesíti a Bizottságot a tárgyalások eredményéről, és megküldi a Bizottságnak a megtárgyalt megállapodás szövegét.

(12) A (11) bekezdés szerinti értesítés alapján a Bizottság a (3) bekezdés szerint értékeli a megtárgyalt megállapodást. Ha a Bizottság megállapítja, hogy a tárgyalások eredményeképpen olyan megállapodás született, amely megfelel a (3) bekezdésnek, határozatot fogad el, amelyben felhatalmazza a tagállamot a megállapodás aláírására és megkötésére.

(13) A Bizottság a (11) bekezdésben említett értesítés kézhezvételét követő 90 napon belül határozatot fogad el, amelyben a tagállamot felhatalmazza vagy a tagállamtól megtagadja a felhatalmazást, hogy a harmadik országgal a megállapodást aláírja és megkösse. Amennyiben a határozat meghozatalához további információra van szükség, a 90 napos határidőt ezen további információ kézhezvételétől kezdődően kell számítani.

(14) Amennyiben a Bizottság a (13) bekezdés szerint határozatot fogad el, amelyben egy tagállamot felhatalmaz arra, hogy harmadik országgal megállapodást írjon alá és kössön, az érintett tagállam értesíti a Bizottságot a megállapodás megkötéséről és hatálybalépéséről, valamint a megállapodást érintő valamennyi változásról.

(15) Amennyiben a Bizottság olyan határozatot fogad el a (13) bekezdés szerint, amelyben a tagállamtól megtagadja a felhatalmazást, hogy a harmadik országgal a megállapodást aláírja és megkösse, erről megfelelően tájékoztatja az érintett tagállamot, és megindokolja döntését.

90. cikk

A felhatalmazás gyakorlása

(1) A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozóan a Bizottság részére adott felhatalmazás feltételeit ez a cikk határozza meg.

(2) A Bizottságnak a 9., a 62., a 72., a 80., a 81. és a 82. cikkben említett, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozó felhatalmazása határozatlan időre szól ... 2024. augusztus 4-én kezdődő hatállyal.

(3) Az Európai Parlament vagy a Tanács bármikor visszavonhatja a 9., a 62., a 72., a 80., a 81. és a 82. cikkeken említett felhatalmazást. A visszavonásról szóló határozat megszünteti az abban meghatározott felhatalmazást. A határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon, vagy a benne megjelölt későbbi időpontban lép hatályba. A határozat nem érinti a már hatályban lévő, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok érvényességét.

(4) A felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadása előtt a Bizottság a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásban megállapított elvekkel összhangban konzultál az egyes tagállamok által kijelölt szakértőkkel.

⁽⁵³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/684 határozata (2017. április 5.) a tagállamok és harmadik országok által kötött kormányközi energiaügyi megállapodásokra és nem kötelező erejű jogi eszközökre vonatkozó információcsere-mechanizmus létrehozásáról és a 994/2012/EU határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 99., 2017.4.12., 1. o.).

(5) A Bizottság a felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadását követően haladéktalanul és egyidejűleg értesíti arról az Európai Parlamentet és a Tanácsot.

(6) A 9., 62., 72., 80., 81. vagy 82. cikk értelmében elfogadott, felhatalmazáson alapuló jogi aktus csak akkor lép hatályba, ha az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a jogi aktusról való értesítését követő két hónapon belül sem az Európai Parlament, sem a Tanács nem emelt ellene kifogást, illetve ha az említett időtartam lejártát megelőzően mind az Európai Parlament, mind a Tanács arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy nem fog kifogást emelni. Az Európai Parlament vagy a Tanács kezdeményezésére ez az időtartam két hónappal meghosszabbodik.

91. cikk

A bizottsági eljárás

- (1) A Bizottságot egy bizottság segíti. Ez a bizottság a 182/2011/EU rendelet értelmében vett bizottságnak minősül.
- (2) Az e bekezdésre történő hivatkozáskor a 182/2011/EU rendelet 4. cikkét kell alkalmazni.
- (3) Az e bekezdésre történő hivatkozáskor a 182/2011/EU rendelet 5. cikkét kell alkalmazni.

92. cikk

Felülvizsgálat és jelentéstétel

(1) A Bizottság 2030. december 31-ig felülvizsgálja ezt az irányelvet, és jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, amelyet szükség esetén megfelelő jogalkotási javaslatok kísérnek. A felülvizsgálat során különösen a 9. cikk alkalmazását és a 2. cikk kapcsolódó fogalom meghatározásait kell megvizsgálni annak értékelése céljából, hogy a 2031. január 1-jén működésbe lépő létesítmények az említett cikk szerinti tanúsításhoz nagyobb mértékben csökkentik-e az üvegházhatású gázok kibocsátását alacsony szén-dioxid-kibocsátású tüzelőanyagok és alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogén használata révén.

(2) A Bizottság 2035. augusztus 5-ig közleményt tesz közzé, amelyben értékeli a 46. cikk végrehajtását a hidrogénelosztóhálózat-üzemeltetők tekintetében, valamint a 68. és a 69. cikk végrehajtását a hidrogén szállítási hálózati-üzemeltetők tekintetében.

(3) Az ACER 2034. augusztus 5-ig a Bizottság e cikk (2) bekezdése szerinti közleménye céljából jelentést tesz közzé a 46., a 68. és a 69. cikknek a hidrogénpiac működésére, a versenyre, a hidrogénpiac likviditására, a hidrogéninfrastruktúra fejlesztésére, valamint a hidrogénpiac átláthatóságára gyakorolt hatásáról. Az ACER jelentésében ki kell térni az érintett érdekelt felekkel folytatott konzultációra is.

93. cikk

Az (EU) 2023/1791 irányelv módosításai

Az (EU) 2023/1791 irányelv a következőképpen módosul:

1. A 17. és a 19. cikket el kell hagyni.
2. A 39. cikk második albekezdése helyébe a következő szöveg lép:

„A 13–16. és a 18. és 20. cikk, valamint a II., IX., XII., XIII. és XIV. melléklet 2025. október 12-től alkalmazandó.”

3. A VIII. mellékletet el kell hagyni.

94. cikk

Átültetés

(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a 2–6. cikknek, a 8–31. cikknek, a 33. cikknek, a 35–38. cikknek, a 39. cikk (1) bekezdése a) pontjának, a 39. cikk (3), (4), (7) és (8) bekezdésének, a 40. cikk (1) bekezdésének, a 41., 42. és 43. cikknek, a 44. cikk (1), (2), (7), (8) és (9) bekezdésének, a 45. cikknek, a 46. cikk (2) és (3) bekezdésének, az 50–59. cikknek, a 62. cikknek, a 64. cikk (11) bekezdésének, a 68–75. cikknek, a 76. cikk (5) bekezdésének, a 77., a 78. és a 79. cikknek, a 81. cikk (1) és (6) bekezdésének, a 82. és 83. cikknek, valamint az I. és II. mellékletnek 2026. augusztus 5-ig megfeleljenek. E rendelkezések szövegét haladéktalanul közlik a Bizottsággal.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás és a megfogalmazás módját a tagállamok határozzák meg.

(2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguk azon főbb rendelkezéseinek szövegét, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

95. cikk

Hatályon kívül helyezés

Az ezen irányelv III. mellékletének A. részében felsorolt jogi aktusokkal módosított 2009/73/EK irányelv 2024. augusztus 4-től hatályát veszti, az ezen irányelv III. melléklete B. részében említett irányelveknek a nemzeti jogba történő átültetésére vonatkozó határidőkkel és alkalmazásuk kezdőnapjaival kapcsolatban tagállami kötelezettségeket nem érintve.

A hatályon kívül helyezett irányelvre történő hivatkozásokat ezen irányelvre való hivatkozással kell tekinteni, és a IV. mellékletben szereplő megfelelési táblázattal összhangban kell értelmezni.

96. cikk

Hatálybalépés és alkalmazás

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

A 93. cikket 2026. augusztus 5-től kell alkalmazni.

97. cikk

Címzettek

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, 2024. június 13-án.

az Európai Parlament részéről

az elnök

R. METSOLA

a Tanács részéről

az elnök

H. LAHBIB

I. MELLÉKLET

A földgáz és a hidrogén tekintetében a számlázásra és a számlainformációkra vonatkozó minimumkövetelmények

1. A számlán és a számlainformációkban feltüntetendő minimális információk a földgáz és a hidrogén tekintetében
- 1.1. A számlákon jól láthatóan, a számla egyéb részeitől jól elkülönítve fel kell tüntetni a végső felhasználók számára az alábbi főbb információkat:
 - a) a fizetendő ár – és amennyiben lehetséges – az ár lebontása, valamint világos nyilatkozat arról, hogy minden energiaforrás részesülhet olyan ösztönzőkből, amelyeket nem a részletezett árban feltüntetett illetékeken keresztül finanszíroznak;
 - b) a fizetés esedékességének időpontja.
- 1.2. A számlákon és a számlainformációkon jól láthatóan, a számla és a számlainformációk egyéb részeitől jól elkülönítve fel kell tüntetni a végső felhasználók számára az alábbi főbb információkat:
 - a) a számlázási időszakra vonatkozó földgáz- és hidrogénfogyasztás;
 - b) a szolgáltató neve és elérhetősége, ideértve az ügyfélszolgálati forróvonalat és az e-mail-címet is;
 - c) a díj megnevezése;
 - d) adott esetben a szerződés lejártának időpontja;
 - e) tájékoztatás a szolgáltatóváltás elérhetőségéről és előnyeiről;
 - f) a végső felhasználó csatlakozási pontjának kódja vagy ellátási pontjának egyedi azonosító kódja;
 - g) a végső felhasználó bíróságon kívüli vitarendezéssel kapcsolatos jogai, beleértve a 25. cikk szerint a jogvitában illetékes szerv elérhetőségét is;
 - h) a 24. cikkben említett egyablakos ügyintézési pont;
 - i) kizárólag a földgáz esetében link vagy hivatkozás arra, hogy hol találhatók meg a 14. cikkben említett összehasonlító eszközök.
- 1.3. Amennyiben a számlák tényleges fogyasztáson vagy az üzemeltető által végzett távoli leolvasáson alapulnak, a számlákon és az időszakos számlaértesítőkön, azokhoz csatoltan vagy azokon belül jelezve a végső felhasználók rendelkezésére kell bocsátani az alábbi információkat:
 - a) a végső felhasználó aktuális földgáz- és hidrogénfogyasztásának grafikus formában történő összehasonlítása a végső felhasználónak az előző év ugyanazon időszakában mért fogyasztásával;
 - b) a fogyasztói szervezetek, energiaügynökségek vagy egyéb hasonló szervek kapcsolatfelvételhez szükséges adatai, beleértve a weboldalak címeit is, ahol hozzáférhetőek az energiafelhasználó berendezések tekintetében rendelkezésre álló, energiahatékonyságot javító intézkedésekre vonatkozó információk;
 - c) ugyanazon felhasználói kategóriába tartozó, átlagos normál vagy viszonyítási alapként figyelembe vett végső felhasználóval történő összehasonlítások.
2. A számlázás gyakorisága és a számlainformációk közzétele:
 - a) a tényleges fogyasztás alapján történő számlázásra évente legalább egyszer kerül sor;
 - b) amennyiben a végső felhasználó nem rendelkezik olyan fogyasztásmérővel, amelyet az üzemeltető távolról is le tud olvasni, vagy ha a nemzeti joggal összhangban aktívan úgy döntött, hogy nem teszi lehetővé a távolról történő leolvasást, akkor a tényleges fogyasztáson alapuló pontos számlainformációkat legalább hathavonta, illetve kérésre, vagy amennyiben elektronikus számlázást választott, háromhavonta a végső felhasználó rendelkezésére kell bocsátani;

- c) amennyiben a végső felhasználó nem rendelkezik olyan fogyasztásmérővel, amelyet az üzemeltető távolról is le tud olvasni, vagy ha a nemzeti joggal összhangban aktívan úgy döntött, hogy nem teszi lehetővé a távolról történő leolvasást, akkor az a) és b) pontban előírt kötelezettség úgy is teljesíthető, hogy a végső felhasználó saját maga rendszeresen leolvassa a fogyasztásmérő állását és bejelenti az üzemeltetőnek; a számla vagy számlainformáció csak akkor alapulhat becsült fogyasztáson vagy tüntethet fel átalányösszeget, ha a végső felhasználó az adott számlázási időszakra nem jelentette be a fogyasztásmérő állását. A becsült fogyasztást a végső felhasználó előző évi fogyasztása vagy egy összehasonlítható végső felhasználó fogyasztása alapján kell meghatározni;
- d) ha a végső felhasználó olyan fogyasztásmérővel rendelkezik, amely lehetővé teszi az üzemeltető számára a távolról történő leolvasást, legalább havonta tényleges fogyasztáson alapuló pontos számlainformációkat kell biztosítani számára; ezeket az információkat hozzáférhetővé lehet tenni az interneten is, és az alkalmazott mérőeszközök és rendszerek által lehetővé tett gyakorisággal frissíteni kell.

3. A végső felhasználói ár lebontása

A végső felhasználói ár az alábbi három alkotóelem összege: az energia és ellátás összetevő, a hálózati összetevő (szállítás és elosztás), és az adókat, díjakat, illetékeket és terheket tartalmazó összetevő.

Amennyiben a számlák tartalmazzák a végső felhasználói ár lebontását, az e lebontásban szereplő három fő összetevőre vonatkozóan Unió-szerte az (EU) 2016/1952 európai parlamenti és tanácsi rendeletben ⁽¹⁾ megállapított közös fogalommeghatározásokat kell alkalmazni.

4. Hozzáférés a múltbeli fogyasztásra vonatkozó kiegészítő információkhoz

A tagállamok előírják, hogy amennyiben rendelkezésre állnak a végső felhasználó múltbeli fogyasztásával kapcsolatos további információk, azokat a végső felhasználó kérésére hozzáférhetővé kell tenni a végső felhasználó által kijelölt szolgáltató vagy szolgáltatásnyújtó számára.

Amennyiben a végső felhasználó egy olyan fogyasztásmérővel rendelkezik, amely az üzemeltető számára lehetővé teszi a távoli leolvasást, a végső felhasználó számára könnyű hozzáférést kell biztosítani a múltbeli fogyasztásával kapcsolatos kiegészítő információkhoz, hogy azokat saját maga részletesen ellenőrizhesse.

A múltbeli fogyasztásra vonatkozó kiegészítő információknak tartalmazniuk kell:

- a legalább az elmúlt 3 évre vagy – amennyiben ez az időtartam rövidebb – a gázellátási szerződés kezdete óta eltelt időtartamra vonatkozó összesített adatokat. Az adatoknak olyan időszakok szerinti bontásban kell megjeleníteniük, amelyekre vonatkozóan rendszeres számlainformációk keletkeztek; és
- bármely nap, hét, hónap vagy év vonatkozásában a használat idejére vonatkozó részletes adatokat, amelyeket a végső felhasználó számára az interneten vagy a fogyasztásmérő-interfészen keresztül indokolatlan késedelem nélkül hozzáférhetővé kell tenni, és ezt legalább a megelőző 24 hónap vagy – amennyiben ez az időtartam rövidebb – a gázellátási szerződés kezdete óta eltelt időtartam vonatkozásában biztosítani kell.

5. Az energiaforrásokra vonatkozó információk

A szolgáltatóknak a számlákon fel kell tüntetniük a végső felhasználó által a földgáz- és hidrogénellátási szerződéssel összhangban vásárolt gázon belül a megújuló gáz és külön az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gáz részarányát (termékszintű információ). Energiamix esetében a szolgáltatóknak ezeket az információkat külön-külön kell megadnia a különböző gázkategóriákra vonatkozóan, ideértve a megújuló gázt vagy alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázt is.

A számlákon és a számlainformációkban, azokhoz csatoltan vagy azokon belül jelezve a végső felhasználók rendelkezésére kell bocsátani az alábbi információkat:

- a szolgáltató által az előző évben biztosított energiamixen belül a megújuló gáz és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gáz részarányát közérthetően és egyértelműen összehasonlítható módon (nemzeti szinten, nevezetesen abban a tagállamban, ahol a gázellátási szerződést megkötötték, valamint – amennyiben a szolgáltató több tagállamban is tevékenykedik – a szolgáltató szintjén);
- a környezetre gyakorolt hatásra vonatkozó információk, legalább a szolgáltató által az előző évben szolgáltatott földgázból, illetve hidrogénből származó szén-dioxid-kibocsátás tekintetében.

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/1952 rendelete (2016. október 26.) a földgáz- és villamosenergia-árakra vonatkozó európai statisztikáról és a 2008/92/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 311., 2016.11.17., 1. o.).

A második bekezdés a) pontja tekintetében a gáztőzsdén vásárolt vagy Unión kívüli vállalkozástól importált földgázra és hidrogénre vonatkozóan a tőzsde vagy a szóban forgó vállalkozás által biztosított előző évi összesített számadatok használhatók.

Az (EU) 2018/2001 irányelv alapján a végső felhasználók által vásárolt megújuló gáz részarányát származási garanciák felhasználásával kell közzétenni. Amennyiben a felhasználó hidrogén- vagy földgázhálózathoz tartozó földgázt – többek között nem biológiai eredetű, megújuló energiaforrásokból származó gáz-halmazállapotú tüzelőanyagokat és biometánt – vagy hidrogént fogyaszt, a szolgáltató kereskedelmi ajánlata által igazolt módon, a tagállamok biztosítják, hogy a törölt származási garanciák megfeleljenek a releváns hálózati jellemzőknek.

A szabályozó hatóság vagy más hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóság megteszi a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a szolgáltatók által a végső felhasználók számára az e pont értelmében nyújtott információk megbízhatóak legyenek, és azokat nemzeti szinten, egyértelműen összehasonlítható módon adják meg.

II. MELLÉKLET

Intelligens fogyasztásmérő rendszerek a földgáz és a hidrogén esetében

1. A tagállamok biztosítják, hogy a területükön csak a piac és az egyéni fogyasztók oldalán felmerülő valamennyi hosszú távú költségnek és előnynek, illetve annak a gazdasági értékelését követően kerüljön sor intelligens fogyasztásmérő rendszerek bevezetésére, hogy az intelligens fogyasztásmérés melyik fajtája gazdaságilag észszerű és költséghatékony, továbbá hogy milyen ütemezés mellett valósítható meg.
2. Az ilyen gazdasági értékelésnek figyelembe kell vennie az 55. cikkben említett hálózatfejlesztési terveket, különösen az említett cikk (2) bekezdésének c) pontját, amely a hálózatok leszerelésével foglalkozik.
3. Ennek az értékelésnek figyelembe kell vennie a 2012/148/EU bizottsági ajánlásban ⁽¹⁾ előírt költség-haszon elemzési módszertant és az intelligens fogyasztásmérő rendszerek funkcionális minimumkövetelményeit, amennyiben azok a földgázra és a hidrogénre alkalmazandók, valamint a kiberbiztonság és az adatvédelem legmagasabb szintjének biztosításához rendelkezésre álló legjobb technikákat.

Ennek az értékelésnek szintén kellően figyelembe kell vennie a már bevezetett intelligens villamosenergia-fogyasztásmérő infrastruktúrával való lehetséges szinergiákat vagy a szelektív bevezetés lehetőségeit olyan esetekre, amelyek a költségek ellenőrzés alatt tartása érdekében gyorsan nettó megtérülést eredményeznek.
4. Az említett értékelés eredményeinek függvényében a tagállamok elkészítik az intelligens fogyasztásmérő rendszerek bevezetésének ütemtervét legfeljebb 10 évre. Amennyiben az intelligens fogyasztásmérő rendszerek bevezetéséről kedvező értékelés születik, a kedvező értékelés időpontjától számított hét éven belül a végső felhasználók legalább 80 %-át intelligens fogyasztásmérővel kell ellátni.

⁽¹⁾ A Bizottság 2012/148/EU ajánlása (2012. március 9.) az intelligens fogyasztásmérő rendszerek bevezetésének előkészítéséről (HL L 73., 2012.3.13., 9. o.).

III. MELLÉKLET

A. rész

A hatályon kívül helyezett irányelv és módosításai (a 95. cikk szerint)

Az Európai Parlament és Tanács 2009/73/EK irányelve (HL L 211., 2009.8.14., 94. o.)	
Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1999 rendelete (HL L 328., 2018.12.21., 1. o.)	Csak az 51. cikk
Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/692 irányelve (HL L 117., 2019.5.3., 1. o.)	
Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/869 rendelete (HL L 152., 2022.6.3., 45. o.).	Csak a 41. cikk (1) bekezdése v) pontja

B. rész

A nemzeti jogba való átültetésre vonatkozó határidők és az alkalmazás kezdőnapja (a 95. cikk szerint)

Irányelv	Az átültetés határideje	Az alkalmazás kezdőnapja
2009/73/EK irányelv	2011. március 3.	2011. március 3., a 11. cikk kivételével; 2013. március 3. a 11. cikk tekintetében
(EU) 2019/692 irányelv	2020. február 24.	

IV. MELLÉKLET

Megfelelési táblázat

2009/73/EK irányelv	Ez az irányelv
—	1. cikk, (1) bekezdés
1. cikk, (1) bekezdés	1. cikk, (2) bekezdés
1. cikk, (2) bekezdés	—
—	1. cikk, (3) bekezdés
—	1. cikk, (4) bekezdés
—	1. cikk, (5) bekezdés
2. cikk, bevezető szakasz	2. cikk, bevezető szakasz
—	2. cikk, 1–14. pont
2. cikk, 1. pont	2. cikk, 15. pont
2. cikk, 2. pont	2. cikk, 16. pont
2. cikk, 3. pont	2. cikk, 17. pont
2. cikk, 4. pont	2. cikk, 18. pont
2. cikk, 5. pont	2. cikk, 19. pont
2. cikk, 6. pont	2. cikk, 20. pont
—	2. cikk, 21–27. pont
2. cikk, 7. pont	2. cikk, 28. pont
2. cikk, 8. pont	2. cikk, 29. pont
—	2. cikk, 30. pont
2. cikk, 9. pont	2. cikk, 31. pont
2. cikk, 10. pont	2. cikk, 32. pont
2. cikk, 11. pont	2. cikk, 33. pont
2. cikk, 12. pont	2. cikk, 34. pont
2. cikk, 13. pont	2. cikk, 35. pont
2. cikk, 14. pont	2. cikk, 36. pont
2. cikk, 15. pont	2. cikk, 37. pont
2. cikk, 16. pont	2. cikk, 38. pont
2. cikk, 17. pont	2. cikk, 39. pont
—	2. cikk, 40. pont
2. cikk, 18. pont	2. cikk, 41. pont
2. cikk, 19. pont	2. cikk, 42. pont
2. cikk, 20. pont	2. cikk, 43. pont
2. cikk, 21. pont	2. cikk, 44. pont
2. cikk, 22. pont	2. cikk, 45. pont
2. cikk, 23. pont	2. cikk, 46. pont
2. cikk, 24. pont	2. cikk, 47. pont

2009/73/EK irányelv	Ez az irányelv
2. cikk, 25. pont	2. cikk, 48. pont
2. cikk, 26. pont	2. cikk, 49. pont
2. cikk, 27. pont	2. cikk, 50. pont
2. cikk, 29. pont	2. cikk, 51. pont
—	2. cikk, 52. pont
2. cikk, 34. pont	2. cikk, 53. pont
2. cikk, 35. pont	2. cikk, 54. pont
2. cikk, 36. pont	2. cikk, 55. pont
—	2. cikk, 56–77. pont
37. cikk	3. cikk, (1) bekezdés
—	3. cikk, (2)–(7) bekezdés
3. cikk, (2) bekezdés	4. cikk
—	5. cikk
3. cikk, (1) és (2) bekezdés	6. cikk, (1) és (2) bekezdés
—	6. cikk, (3) és (4) bekezdés
5. cikk, (11) bekezdés	6. cikk, (5) bekezdés
—	6. cikk, (6) bekezdés
7. cikk, (1) és (2) bekezdés	7. cikk, (1) és (2) bekezdés
7. cikk, (3) bekezdés	—
7. cikk, (4) bekezdés	7. cikk, (3) bekezdés
4. cikk, (1) és (2) bekezdés	8. cikk, (1) és (2) bekezdés
—	8. cikk, (3)–(11) bekezdés
4. cikk, (3) és (4) bekezdés	8. cikk, (12) és (13) bekezdés
—	8. cikk, (14) és (15) bekezdés
—	9. cikk
8. cikk	10. cikk
3. cikk, (3) és (12) bekezdés és I. melléklet, 1. bekezdés, a), b), c), d), e) f), g) és i) pont	11. cikk
—	12. cikk
—	13. cikk
—	14. cikk
—	15. cikk
I. melléklet, 1. bekezdés, i) pont	16. és 19. cikk
I. melléklet, 2. bekezdés	17. cikk
—	18. cikk
—	20. cikk
—	21. cikk
I. melléklet, 1. bekezdés, h) pont	22. cikk

2009/73/EK irányelv	Ez az irányelv
—	23. cikk
3. cikk, (9) bekezdés	24. cikk
3. cikk, (9) bekezdés és I. melléklet, 1. bekezdés, f) pont	25. cikk
3. cikk, (3) bekezdés	26. cikk
—	27. cikk
—	28. cikk
—	29. cikk
—	30. cikk
32. cikk	31. cikk
34. cikk	32. cikk
33. cikk	33. cikk
38. cikk	34. cikk
—	35. cikk
—	36. cikk
—	37. cikk
35. cikk	38. cikk, (1) és (2) bekezdés
—	38. cikk, (3)–(6) bekezdés
13. cikk, (1) és (2) bekezdés	39. cikk, (1) és (2) bekezdés
—	39. cikk, (3) és (4) bekezdés
13. cikk, (3) és (4) bekezdés	39. cikk, (5) és (6) bekezdés
—	39. cikk, (7), (8) és (9) bekezdés
13. cikk, (5) bekezdés	39. cikk, (10) bekezdés
16. cikk	40. cikk
—	41. cikk
23. cikk	42. cikk
24. cikk	43. cikk
25. cikk, (1) bekezdés	44. cikk, (1) bekezdés
—	44. cikk, (2) bekezdés
25. cikk, (2)–(5) bekezdés	44. cikk, (3)–(6) bekezdés
—	44. cikk, (7) és (8) bekezdés
—	45. cikk
26. cikk	46. cikk
27. cikk	47. cikk
28. cikk, (1)–(4) bekezdés	48. cikk, (1)–(4) bekezdés
—	48. cikk, (5) bekezdés
29. cikk	49. cikk, (1) bekezdés
—	49. cikk, (2) és (3) bekezdés
—	50. cikk

2009/73/EK irányelv	Ez az irányelv
—	51. cikk
—	52. cikk
—	53. cikk
—	54. cikk
22. cikk, (1) bekezdés	55. cikk, (1) bekezdés, első albekezdés
—	55. cikk, (1) bekezdés, második–ötödik albekezdés
22. cikk, (2) bekezdés	55. cikk, (2) bekezdés
—	55. cikk, (3) bekezdés
22. cikk, (4)–(8) bekezdés	55. cikk, (4)–(8) bekezdés
—	56. cikk
—	57. cikk
—	58. cikk
—	59. cikk
9. cikk	60. cikk
14. cikk	61. cikk
15. cikk	62. cikk
17. cikk	63. cikk
18. cikk, (1)–(10) bekezdés	64. cikk, (1)–(10) bekezdés
—	64. cikk, (11) bekezdés
19. cikk	65. cikk
20. cikk	66. cikk
21. cikk	67. cikk
—	68. cikk
—	69. cikk
—	70. cikk
10. cikk	71. cikk
11. cikk	72. cikk
12. cikk	73. cikk
30. cikk	74. cikk
31. cikk	75. cikk
39. cikk	76. cikk, (1)–(5) bekezdés
—	76. cikk, (6) bekezdés
40. cikk	77. cikk
41. cikk, (1)–(4) bekezdés	78. cikk, (1)–(4) bekezdés
—	78. cikk, (5) bekezdés
41. cikk, (5)–(9) bekezdés	78. cikk, (6)–(10) bekezdés
41. cikk, (10)–(17) bekezdés	79. cikk, (1)–(8) bekezdés
42. cikk	80. cikk

2009/73/EK irányelv	Ez az irányelv
43. cikk	81. cikk
44. cikk	82. cikk
46. cikk, (1) bekezdés	83. cikk
46. cikk, (2) és (3) bekezdés	—
47. cikk	84. cikk
48a. cikk	85. cikk
—	86. cikk
—	87. cikk
49a. cikk	88. cikk, (1), (2) és (3) bekezdés
—	88. cikk, (4) bekezdés
49b. cikk	89. cikk
—	90. cikk
—	91. cikk
—	92. cikk
—	93. cikk
54. cikk	94. cikk
53. cikk	95. cikk
55. cikk	96. cikk
56. cikk	97. cikk
I. melléklet	I. melléklet
—	II. melléklet
—	III. melléklet
II. melléklet	IV. melléklet